

HANDELINGEN DER APOSTELN

VIJF EN TWINTIG LEERREDENEN

Uitgesproken in 1873 door

Dr. H. F. KOHLBRUGGE, 1803-1875

Theol. Doctor en predikant der Nederlands Gereformeerde Gemeente
te Elberfeld

UIT HET HOOGDUITS

UITGAVE IN SAMENWERKING MET
VERENIGING TOT UITGAVE VAN GEREFORMEERDE GESCHRIFTEN
TE AMSTERDAM

Eerste uitgave 1896

Volgende uitgave
UITGEVER T. WEVER, FRANEKER

STICHTING DE GIHONBRON
Voltaweg 18
MIDDELBURG
2010

VOORBERICHT

De 25 Leerredenen van Dr. H.F. KOHLBRUGGE, waarvan in de volgende bladen de lezer een Nederlandse vertaling wordt aangeboden, werden *onder de voordracht* door **Ds. Künzli** opgeschreven, en vertonen, doordat zij eerst op die wijze op het papier werden gebracht, hier en daar enige oneffenheden in de vorm, wat men bij de beoordeling in aanmerking gelieve te nemen.

Dit gebrek wordt intussen door de inhoud en door de eigenaardige voorstellingswijze van Dr. Kohlbrugge ruimschoots vergoed.

Wat de inhoud aangaat, zo zullen allen, die het Woord van God liefhebben, deze uitleggingen, waaruit ons de Geest van de genade en van het gebed tegenwaait, zeker met blijdschap ontvangen. Wie een waarachtig gevoel van verlorenheid en een hartelijk verlangen naar verzoening en vrede met God, naar een onbedrieglijke troost voor tijd en eeuwigheid heeft, die zal in deze Leerredenen een schat van onderwijzing en vertroosting vinden.

Niet alleen wordt ons hier de leer van de Heilige Schrift ontvouwd, waarbij de tegenstelling tussen het doen van God en het doen van de mensen steeds duidelijk uitkomt, maar ook vinden wij hier tal van fijne opmerkingen en inderdaad verrassende blikken in de verborgenheden van het Goddelijk Woord, zodat deze Leerredenen ook hem zullen aantrekken, die ze als exegeet wil gebruiken.

Wat de voorstellingswijze of de inkleding betreft, zo merken wij op, dat deze Leerredenen een frisheid ademen, die weldadig aandoet. Een 70-jarige grijsaard was Dr. Kohlbrugge, toen hij ze hield, maar de kracht van zijn door God gesterkte geest was niet verflauwd, noch de wijsheid en het vuur van zijn lippen verminderd, veeleer treedt hij hier met de frisheid en het vuur van de jeugd voor ons op. Daarbij zijn de Leerredenen bij uitstek praktisch, en zó levendig schilderend, zó warm van toon, en tegelijk zó nuchter, zó eenvoudig en ongekunsteld, dat het ook in dit opzicht een genot is ze door te lezen.

Mogen zij velen in de Gemeente ten zegen zijn.

Amsterdam, december 1896

INHOUD

1. Leerrede over Handelingen der Apostelen, Hoofdstuk 2 (De Pinkstergeschiedenis)
2. Leerrede over Handelingen der Apostelen 2: 33, 18 en 21 (De Pinkstergeschiedenis. Vervolg)
3. Leerrede over Handelingen der Apostelen 3: 1-19 (De genezing van de kreupele)
4. Leerrede over Handelingen der Apostelen 4: 1-22 (Petrus en Johannes voor de grote raad)
5. Leerrede over Handelingen der Apostelen 5: 12-33 (De Apostelen gevangengenomen en uitgeleid)
6. Leerrede over Handelingen der Apostelen 6: 8-15 en Hoofdstuk 7 (Stefanus)
7. Leerrede over Handelingen der Apostelen 2: 42, 4: 32 en 9: 31 (De eerste Christelijke Gemeente)
8. Leerrede over Handelingen der Apostelen 8: 1-8 (De vervolging van de Gemeente)
9. Leerrede over Handelingen der Apostelen 8: 4-17 (Filippus te Samaria)
10. Leerrede over Psalm 84: 8 in verband met Handelingen 8 (Filippus te Samaria. Vervolg)
11. Leerrede over Handelingen der Apostelen 8: 26-28 (Filippus en de kamerling)
12. Leerrede over Handelingen der Apostelen 8: 29-35 (Filippus en de kamerling. Vervolg)
13. Leerrede over Handelingen der Apostelen 8: 36-39 (Filippus en de kamerling. Vervolg)
14. Leerrede over Handelingen der Apostelen 9: 1-6 (De geschiedenis van Saulus' bekering)
15. Leerrede over Handelingen der Apostelen 9: 7-12 (De geschiedenis van Saulus' bekering. Vervolg)
16. Leerrede over Handelingen der Apostelen 9: 31 (De wasdom van de Gemeente)
17. Leerrede over Handelingen der Apostelen 9: 10-19 (De geschiedenis van Saulus' bekering. Vervolg)
18. Leerrede over Handelingen der Apostelen 9: 18b-25 (Saulus, gedoopt zijnde, predikt Christus)
19. Leerrede over Handelingen der Apostelen 9: 26-42 (Saulus te Jeruzalem. Eneas. Dorkas)
20. Leerrede over Handelingen der Apostelen 10: 1-6 (De verschijning aan Cornelius)
21. Leerrede over Handelingen der Apostelen 10: 7-16 (Cornelius ontbiedt Petrus. Het gezicht, dat Petrus ontvangt)
22. Leerrede over Handelingen der Apostelen 10: 17-23 (De boden van Cornelius door Petrus ontvangen)
23. Leerrede over Handelingen der Apostelen 10: 23-33 (Petrus gaat naar Caesarea. Zijn ontmoeting met Cornelius)
24. Leerrede over Handelingen der Apostelen 10: 25-35 (Petrus' prediking)
25. Leerrede over Handelingen der Apostelen 10: 36-48 (Petrus' prediking. Vervolg)

EERSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen, Hoofdstuk 2¹.

Voorzang: Lied 34: 2-5²

*Gij hoogste Gave en Gever tevens!
Gij zijt de Trooster aller smart,
De balsem van het verbrijzeld hart !
Gij, Zon der liefde en Bron des levens!*

*O dat Uw licht 't verstand bestraal',
Uw gloed in 't hart de liefde werke,
Uw kracht des vleesches zwakheid sterke,
Uw vreê in het vrezend harte daal'.*

*Gij zijt, met zevenvoud'ge gaven,
De Vinger aan Gods rechterhand!
Gij brengt Gods Woord van strand tot strand!
Gij roept de doden uit de graven!*

*Drijf onze vijand voor U heen!
Wees ons een Leidsman ter victorie!
En doe ons met de kroon der glorie
Het land des vredes binnentreên!*

Mijn Geliefden!

Gij hebt hedenmorgen bij de viering van het Heilig Avondmaal het 2^e Hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen gehoord. Wij zullen dit Hoofdstuk nog eens opslaan.

De dag van het Pinksterfeest, dat is de vijftigste dag. De Heere heeft op de vijftigste dag, nadat Israël uit Egypte, uit het diensthuis, getogen was, het volk bij de berg Sinäi doen komen, en het aldaar de vorm van het genadeverbond in de tien woorden gegeven. Ik zeg: de vorm van het genadeverbond in de tien woorden. Moge het ook voor de onwedergeborene een werkverbond zijn, het is toch eigenlijk een genadeverbond. Deze belofte ligt er in opgesloten: "Ik zal mijn Wet in hun binnenste geven en zal die in hun hart schrijven." (Jer. 31: 33) Van de andere dag na de Sabbat, als de garf van de beweegoffers op het Pascha gebracht was, moest men naar het bevel van de Heere zeven weken of vijftig dagen tellen, en dan bracht men op de vijftigste dag de broden van de eerstelingen. Voor de Joden was het dus het feest van de wetgeving en tegelijk het feest, waarop zij de Heere de eerstelingen van de oogst brachten. Israël echter trekt uit het diensthuis van de zonde en van de helse Faraö naar het land van de rust, dat daarboven is, en zo moeten de geboden in de Boeken van Mozes eigenlijk steeds als beelden van het geestelijke leven verstaan worden. Wat God de Vader van eeuwigheid voor Zijn volk verordend heeft, wat God de Zoon voor dit volk verworven heeft, dat eigent de Heilige Geest de mens persoonlijk toe. De mens is in zichzelf immers dood, dood in zonde en misdaad, dus blind in alle dingen van God en van de

¹ Gehouden Pinksterzondag, 1 juni 1873, 's namiddags.

² Lied 34 van de Hoogduitschen Gezangbundel is een door Luther bewerkte overzetting van de Latijnse Hymne: "Veni Creator Spiritus!"

Geest, machteloos om iets daarvan aan te nemen, om het *gewillig* aan te nemen; daarom, dat het bedenken van het vlees vijandschap is tegen God: want het onderwerpt zich aan de Wet van God niet. Want het kan ook niet.

Op de vijftigste dag nu kwam de Heilige Geest naar de toezegging van Jezus Christus op de jongeren, vervulde hen met moed en onversaagdheid, met de gaven, die zij nodig hadden voor de jeugdige Gemeenten, zodat zij toegerust werden met alle mogelijke taalkennis, om het Evangelie onder de volken te brengen.

Nu verplaatsen wij ons met onze gedachten naar Jeruzalem, en denken wij aan de honderden en duizenden, die in de stad feestvieren. Zij brengen daar de offers naar de Wet van Mozes, zijn dus zeer godsdienstig of, zoals Lukas zegt: *Godvruchtig*. Uit alle landen van de aardbodem waren zij naar Jeruzalem samengestroomd, in karavanen of met schepen, uit de afgelegenste landen, Joden en Jodengenoten. Want de Joden hadden zich over de hele aarde verspreid, en hadden overal hun synagogen. Het was een ware feesttijd voor het Joodse volk. Nu moet u echter in uw gedachten een zeven weken of vijftig dagen teruggaan. Toen heeft het hele volk Jezus verworpen, het had Hem gekruisigd, nadat het Hem eerst de Heidenen had overgeleverd. Van de opstanding van de Heere Jezus, ja, daarvan hadden zij wel iets gehoord, maar dat waren zij weer vergeten. Aan de Heilige Geest dacht nauwelijks deze of gene van de feestgenoten; daarentegen zaten allen gevangen in hun eigen godsdienst, in het werkverbond, om naar hun gewoonte feest te vieren. Gaat het niet nog heden zo? Hele steden en dorpen zijn in deze dagen op de been, alle spoortreinen zijn vol, maar vraagt ook iemand naar de Heilige Geest? God intussen denkt niet, zoals wij mensen denken. Hij verdoemt niet, zoals wij mensen gewoon zijn onze naaste te verdoemen. Maar de hoge God ontfermt Zich, over wie Hij Zich ontfermt, en is genadig, wie Hij genadig is. Hij laat Zich niet weerhouden door ongerechtigheid van de mensen, door zonde, haat en vijandschap, maar Hij is *Degene*, Die de harten verovert, vooreerst door overtuiging van zonde, dan door het geweld van Zijn liefde, door het bloed van Jezus Christus.

Maar nogmaals: de stad is vol van feestvierende mensen, en daarnevens zijn er ook enigen, die gehoord hebben, wat de Heere Jezus tot Zijn jongeren gezegd had, dat zij namelijk in Jeruzalem bij elkaar blijven, en de belofte van de Vader verwachten zouden. Deze zijn dan ook bij elkaar gebleven, zonder te weten, hoe dat geschieden of toegaan zou. De één heeft de ander gesterkt, en opnieuw heeft de één de ander wankelmoedig gemaakt. Want de één was vaster in het geloof aan het Woord van de Heere, terwijl het bij de ander er niet zo recht in wilde. Onder de feesthoudende menigte waren velen, die, nadat zij het feest meegevierd hadden, verder aan niets dachten, dan om weer huiswaarts te keren, te eten, te drinken, te slapen en dan eindelijk te sterven, te sterven zonder andere hoop, dan de hoop op hun werken, om met deze de hemel te verdienen. Het ontbrak ook niet aan zodanigen uit de school van de Sadduceeën, die voor iets bespottelijks hielden, wat de hoop van de kleine kudde Christus, van deze honderd en twintig jongeren, was, en de Farizeeën hebben niet anders gedacht dan: Het kleine hoopje daar zal spoedig vanzelf uitsterven, en dan is het rijk zonder stoornis van ons.

Zo zijn dus de lieve jongeren, met de vrouwen, waaronder Maria, de moeder van de Heere, en van de broeders van de Heere ergens in de tempel bijeen. Zij waren die dag al vroeg op, en vol verwachting. Daar, ongeveer tegen negen uur in de voormiddag, doet zich opeens een geweldige stormwind horen, wellicht vergezeld van een aardbeving. Tegelijkertijd worden de samenvergaderden plotseling met een liefelijke stemming vervuld. Alles is rust, hemelse rust. De zonde is weg, het leed, de tranen

zijn weg, de wereld bestaat voor hen niet meer, alles weg Zij werden daarvan geheel en al vervuld. Dat ging in de harten in als een murmelende beek, en gelijk een stroom, die van berg en rots neerstort. Het was, alsof de hele aarde omgekeerd werd, alsof de zee begon te zieden en te woeden, en bij dat alles was toch stilte en vrede in het hart en een zacht suizen. *De Geest is daar, de Heilige!* Hij komt in het geluid van een geweldige wind, en op een iegelijk van de honderdentwintigen zetten zich verdeelde tongetjes of vlammetjes, ten teken, dat zij van nu aan zouden toegerust zijn, om met nieuwe tongen te spreken van de grote werken van God. Deze tongetjes hadden geheel het aanzien van vuur, van vuurvlammen, om aan te duiden: *daar is vuur*, het vuur, dat Mozes in de braambos zag branden, zonder dat echter de braambos verteerd werd.

De stormwind werd door geheel Jeruzalem gehoord. De mensen wisten niet, wat het was. Zij hadden wel al menige storm beleefd, maar dit waaien was heel eigenaardig, zodat zij schrikten en zich ontzetten. Massa's verzamelen zich voor het huis, waar de honderdtwintigen zich bevonden, en van de grote werken van God spraken; zij luisterden en luisterden, en de één zeide tot de ander: "Die spreken Latijn", en: "Ik hoor hen in de Arabische taal spreken!" En zo hoorde een iegelijk hen in zijn eigen taal. Er waren daar Parthers, Meders, Elamieten, Cappadociërs, er waren er uit alle toenmaals bekende landen van de aarde. Zij staan en verbazen zich, en luisteren; een iegelijk hoort de Apostelen in zijn eigen taal spreken. God geeft het deze ongeleerde Galileërs op eenmaal, dat zij in wellicht honderd en twintig talen predikten. Wij hebben van deze gebeurtenis een voorspel, waar Mozes tot de Heere zei, dat hij het volk niet langer alleen kon dragen, en de Heere de zeventig oudsten voor Zich deed komen, en van de Geest, Die op Mozes was, afzonderde, en op hen legde, zodat zij, allen begonnen te profeteren (Numeri 11).

Terwijl de jongeren nu zo in vreemde talen spraken, handelden zij van datgene, wat een arm mens zo nodig heeft, opdat zijn afgoden hem uit de handen geslagen worden, en hij vrede met God vindt. Zij spraken een taal, die de arme mensen verstaan konden: "Denkt toch niet zo gering van God, zoals u doet! Zijn liefde gaat alles te boven! Genade te hebben gevonden in de ogen van God, maakt voor de eeuwigheid gelukkig! Alleen aan Gods hand gaat men zeker door dit leven, en gaat men ook zeker en met goede hoop op het eeuwige leven in de dood! God is niet zoals u! U wilt naar de hel, God echter bereidt u de hemel! Hij spreekt: Komt, komt! neemt aan, wat Ik u zeg, dan bent u voor eeuwig gelukkig!" Deze God houdt woord en trouw; wat Hij toezegt, dat komt, u kunt daarop rekenen. Hij vervult het op Zijn tijd. Hij heeft zijn lieve Zoon overgegeven, en met Zijn Zoon zal Hij u alle dingen schenken. Hebt goede moed, u heilbegerigen! Zo zondig, zo goddeloos, zo afschuwelijk als u bent, komt, komt! God wil u genadig zijn en uw zonden in eeuwigheid niet gedenken, Zijn hart klopt voor u, om u de kus van de vrede te geven en alles, alles te vergeven!" Dat waren de grote werken van God, die hier in wellicht honderd en twintig talen verkondigd werden.

Terwijl nu echter velen aandachtig luisteren naar hetgeen gepredikt wordt, ontstaat aan een andere zijde een hels hoongelach, nu een deel van het volk begint te spotten: *Zij zijn vol zoete wijn!* Daar hebben wij de goddeloze geestigheid van deze wereld, om het hoogste, het heerlijkste en verhevenste voor het vlees belachelijk te maken, opdat het veracht worde. Welk een Godslastering, en bovendien een tastbare onwaarheid. Want van 's morgens vroeg dronk geen Semiet ooit wijn. Maar aanmerkt nu de zachtmoedigheid en de liefde en het geduld van God. Als Petrus zijn stem verheft, komt geen banvloek van boven over deze spotters, maar zij worden kalm en met goede gronden weerlegd. De Apostel zegt tot hen: *Dit is het, wat gesproken is door de Profet Joël*, en zo door de Heere: *En het zal zijn in de laatste dagen*, dat is, in de

dagen van Christus, (*zegt God*), *Ik zal uitstorten van mijn Geest op*, al wat heilig is? op alle uitverkorenen? op Mijn bijzonder volk? Nee, in de laatste dagen, zegt God, zal Ik uitstorten van mijn Geest op *alle vlees*. Dat is het tegendeel van Geest, zó zeer het tegendeel, dat het ontwijfelbaar zeker is, wat wij in het lied zingen: Uit het vlees komt geen Geest³! Van vlees als van vlees komt en wordt niets. Daarvan geldt immer: het is verdord en zijn bloem is afgevallen. Van vlees verwacht God de Heere niets en heeft Hij nooit iets verwacht, ook neemt Hij niets van het vlees aan. Maar wat doet Hij? Zal de aarde iets voortbrengen, wanneer zij niet geploegd en geëgd wordt? wanneer niet het zaad er in valt, noch de regen komt, die haar vruchtbaar maakt? Of moet de aarde slechts doornen en distelen voortbrengen? Moet er niets groeien? God de Heere doet zijn regen komen, en daar Hij aan Zijn schepsel graag vrucht, dat is leven, ziet, stort Hij uit van zijn Heilige Geest, gelijk het bij de Profeet luidt: “Ik zal water gieten op de dorstigen” (Jesaja 44: 3). Niet van droppelen is er sprake, maar hier is een gave uit koninklijke hand, zoals God milddadig is. *Hij stort uit*. En het zal zijn in de laatste dagen, (*zegt God*), *Ik zal uitstorten van Mijn Geest op alle vlees. En uw zonen en uw dochters zullen profeteren, en uw jongelingen zullen gezichten zien, en uw ouden zullen dromen dromen. En ook op Mijn dienstknechten en op Mijn dienstmaagden zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten, en zij zullen profeteren*. Dat predikt dus Petrus het hele volk: zo staat het geschreven in Gods Woord, dat is Zijn toezegging, en dat is heden in vervulling getreden. Nadat hij nu aangetoond heeft, hoe God Zijn hart als het ware uitgiet over alle vlees, spreekt hij van de gerichten, die aanstaande zijn, opdat men tot inkeer kome en zich bekere. En deze gerichten zijn na het Pinksterfeest werkelijk gekomen. Van deze gerichten spreekt hij, opdat het volk zich tot God wende. Want waarom zal men een mens in de duisternis laten zitten? Moet hij in het vuur omkomen? Zo moet dan aan het volk ontdekt worden, te allen tijde ontdekt worden: zijn zonde. Welke zonde? Wel, allereerst de zonden tegen de vier geboden van de eerste tafel en de zonden tegen de zes geboden van de tweede tafel. Maar *hier* geldt het *de hoofdzonde*. En welke is deze hoofdzonde? Dat belijden wij met het lied:

*Ik, ik en mijne zonden,
 Waarin 'k de dood gevonden,
 Die hechten U hier vast;
 De doodsteek laat G' U geven,
 Om mij een eeuwig leven
 Te scheppen, vrij van elke last!*

*Ik ben het, ik had moeten
 In eeuw'ge vlammen boeten,
 Wat hier Uw dood betaalt;
 Die felle geselslagen,
 Wat G'uit woudt staan en dragen,
 Waar' billijk, Heer', op mij verhaald.*

Het volk wordt overtuigd, dat zij *Koningsmoorders* zijn geweest. Het volk heeft zijn Heiland en Weldoener gedood. God heeft het wel geweten, dat, wanneer Hij Zijn Zoon op aarde zou zenden, alle vlees Hem zou doden. De Heere Jezus heeft dat ook wel geweten, en heeft Zich laten doden, opdat ieder mens hiervan overtuigd worde: met al uw vroomheid brengt u het zo ver, dat u uw Koning, uw God en Heiland, Die

³ “Vom Fleisch wollt' nicht heraus der Geist, Den Gott erfordert allermeist”, uit het lied van Paulus Speratus: “Es ist das Heil uns kommen her.” (Lied 8e van de Hoogduitse Gezangbundel).

met uw zaligheid tot u komt, kruisigt, Hem onteert en doodt. Maar terwijl u Hem doodt, komt God en maakt Hem weer levend, en houdt Hem u opnieuw voor, en geeft Zijn Geest, om deze zonde te erkennen en Jezus in geloof te omvatten. En nu vraagt God u: “Wie is nu rechtvaardig? Ik of u? U hebt Mijn Kind, Jezus, gedood, en Ik breng Hem weer uit het graf te voorschijn! Welaan, beken dat toch! Zie Mij eens aan en keer Mij niet zo hardnekkig de rug toe! Wend u tot Mij, dan zult u gewassen zijn van al uw zonden in het bloed Jezus Christus!” zo predikt dus het Evangelie: Gods gerechtigheid is overvloediger dan onze ongerechtigheid! De Heilige Geest komt over het volk! Wonderbare dag! Een dag, die dikwijls teruggekeerd is in de kerkgeschiedenis en de geschiedenis van de harten van enkelen. Men is dood, en op eenmaal herschapen en levend gemaakt! blind, en ziende! een steen, en het stenen hart is weg en een vleses hart is daar! men is hardnekkig en weigert, zich te buigen onder het Woord, en men wandelt ootmoedig onder de heerschappij van het Woord en buigt zich in stof en as voor de Majesteit, voor de genade en liefde van de Vader van onze Heere Jezus Christus.

Deze prediking had haar vrucht. *Het getal dergenen, die gelovig werden, bedroeg drie duizend zielen.* Dus een aantal van duizend voor God de Vader, voor God de Zoon, voor God de Heilige Geest. *Zij waren volhardende in de leer van de Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.* Tot deze drie duizend eerstelingen werden in het vervolg nog meer toegedaan, en het gaat voort tot op de huidige dag.

Het is heden zes en veertig jaren geleden, dat ik voor de laatste maal in de Lutherse kerk te Amsterdam van de vrije genade van God in Christus Jezus getuigde, en daarna uitgestoten en verworpen werd. Ik kan met blijmoedigheid aan dit verwerpen terugdenken. Het Woord is waar gebleven, en de blijmoedigheid is ook gebleven, om vijf en twintig jaren en langer een medewerker aan uw blijdschap te zijn. Amen.

Nazang: Psalm 72: 3

*Zij zullen U eerbiedig vrezen,
Zolang er zon of maan
Bij 't nageslacht ten licht zal wezen,
En op- en ondergaan.
Hij zal gelijk zijn aan de regen,
Die daalt op 't late gras;
Aan droppels, die met milde zegen
Besproeien 't veldgewas.*

TWEEDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 3: 33, 18 en 21⁴

Voorzang: Psalm 89: 7 en 8

*Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort,
Zij wand'len Heer! in 't licht van 't Godd'lijk aanschijn voort!
Zij zullen in Uw' Naam zich al den dag verblijden.
Uw goedheid straalt hun toe, Uw macht schraagt hen in 't lijden;
Uw onbezweken trouw zal nooit hun' val gedogen,
Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw Woord verhogen.*

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht.
Uw vrije gunst alleen wordt d'ere toegebracht!
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d'eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen,
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Isrels God gegeven.*

Geliefden in de Heere!

Het gebeurt wel, dat, wanneer men van een boom de vruchten afgeplukt heeft en men later nogmaals komt en aan de boom stoot of schudt, men telkens nog wat vindt. In de Mozaïsche Wet was ook geboden, dat zulke overgeblevene vruchten moesten blijven hangen voor weduwen en wezen, voor armen en ellendigen. Op gelijke wijze vinden ook de armen en ellendigen telkens nog iets in het Woord, dat zij tevoren niet gezien hadden, daar alles al afgeplukt scheen te zijn. Daarom komen wij dan ook heden terug op het Evangelie van de Pinksterdag in Handelingen 2.

Aldaar staat Vers 33. **Hij dan, door de Rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de beloften van de Heilige Geest ontvangen hebbende van de Vader, heeft dit uitgestort, dat gij nu ziet en hoort. Vers 18 lees ik: En ook op mijn dienstknechten en op mijn dienstmaagden zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten, en zij zullen profeteren.**

En Vers 21: **En het zal zijn, dat een iegelijk, die de Naam van de Heere zal aanroepen, zal zalig worden.**

Deze drie woorden: “Jezus de Nazaréner heeft uitgestort de Heilige Geest”; “Ook mijn dienstknechten en mijn dienstmaagden zullen profeteren”; en dan het hoogheerlijke woord: “Het zal zijn, dat een iegelijk, die de Naam van de Heere zal aanroepen, zalig zal worden”, willen wij in dit morgenuur samen overwegen.

Tussenzang: Lied 96: 1-3

*Bewaar ons bij Uw Woord, o God!
Verstrooi des vijands gruwelrot,
Dat Jezus, Uw' gezalfde Zoon,
Wil bonzen van Uw hemeltroon!*

⁴ Gehouden Pinkstermaandag, 2 juni, 's voormiddags.

*En Gij, o aller heren Heer!
Bewijs Uw macht! verhoog Uw eer!
Bescherm Uw volk, dat U verbeidt,
En loven zal in eeuwigheid.*

*O Heil'ge Geest, Die blijdschap geeft,
Geef, dat Uw volk in eendracht leeft.
Versterk ons in de laatste nood,
Schenk ons het leven uit de dood!*

Het hart van een arm mens moet bevestigd worden door genade, en niet door eigen werken. Om door genade bevestigd te worden, heeft de mens nodig, dat hij bevestigd wordt in de heilzame leer. Juist het ongelukkige verlaten van het voorbeeld van de leer maakt het hart onvast. Men meent, zijn Heidelbergse Catechismus ontwassen te zijn, en laat deze in de hoek liggen; men meent, wonder wat te zijn of te weten, en laat aan de kinderen over, wat men zelf met steeds groter naarstigheid moest leren en onderzoeken, om zo bevestigd te worden. Het komt niet van de hemel op de wijze, zoals de mens het zich voorstelt. Het is al van de hemel gegeven, en van de hemel uit zijn de balken gelegd: dat is de heilzame leer en de onderwijzing van de Catechismus. De gewichtigste vraag voor een mens is deze: “Kunt u uzelf verlossen daardoor, dat u het weer beter maakt?” en het antwoord zal immer zijn: “Ik maak de Heere God geen zaak recht, ik kan niets beter maken; veeleer vind ik, hoe meer ik zoek, des te meer stof en vuil in de schuilhoeken van mijn hart!” Het heiligworden gaat zo toe, dat men in zichzelf steeds zondiger, steeds armer wordt, dat, hoe ouder men wordt, men immer zwakker wordt, zodat geen andere grond blijft dan: Christus Jezus onze wijsheid, onze rechtvaardigheid, onze heiligmaking en onze volkomen verlossing. Van deze Christus hebben wij vast te houden, dat, waar geen schepsel ons verlossen kan, en wij onszelf niet kunnen verlossen, wij Eén nodig hebben, Die waarachtig en rechtvaardig Mens, en nochtans sterker dan alle schepselen, dus tegelijk waarachtig en eeuwig God is met de Vader en de Heilige Geest.

Bij de Profeet Joël lezen wij het volgende: God zegt: “En daarna zal het geschieden, dat Ik mijn Geest zal uitgieten”, en alleen door deze Heilige Geest komen Petrus en de anderen er op, zij, die ettelijke dagen tevoren de Profeten nog in het geheel niet verstonden, om het uit te spreken, dat *Jezus de Nazaréner* de Geest uitgegoten had (vers 33). Wie is deze Jezus de Nazaréner? Waarachtig en rechtvaardig Mens. Waarom moet Hij een waarachtig en rechtvaardig mens zijn? Omdat de rechtvaardigheid van God vordert, dat de menselijke natuur, die gezondigd heeft, ook voor de zonde betaalt. Dat kunt u, schepsel, echter in eeuwigheid niet! Wij maken de schuld veeleer nog dagelijks groter. En toch moet onze, de menselijke natuur betalen. Daar komt nu Christus van de hoge hemel neder, van de Vader gegeven. Hij wordt bekleed met onze natuur, is heel en al een mens als wij, maar zonder zonde, heel en al een mens als wij, om te gevoelen, wat de mensen gevoelen, namelijk de vreselijke ellende van de menselijke natuur, het verschrikkelijke verzonken zijn van de menselijke natuur in alle vijandschap tegen God, in allerlei lasteringen en ondeugden en gruwelen. Hij gaat in deze natuur daarhenen, om een barmhartig Hogepriester te worden, Die medelijden kon hebben en medelijden heeft, in waarheid alleen medelijden heeft met een arm mensenkind, zo verzonken, gelijk het daar ligt in zonde en schande. Hij is de David, Die alles wederbrengt, wat de vijand geroofd heeft, zodat niets ontbreekt. Hij gaat daarhenen in onze menselijke natuur, om God genoegdoening te brengen voor Zijn Wet, voor Zijn eer, om Hem een volkomen gehoorzaamheid te

brenge, hoewel Hij van alles ontbloot is. Hij gaat daarheen in knechtsgestalte, deze Jezus de Nazaréner, en heeft van de Vader de belofte: “Wanneer U de arme menselijke natuur aanneemt, voor haar genoegdoening aanbrengt. Mij die wederbrengt, zo zult U mijn Geest hebben!” En wat doet deze Geest? O genade van de Heilige Geest! Gelijk de Vader ons mensen dient als Vader in het werk van de voorzienigheid; gelijk Christus ons dient, zo dat Hij Zijn leven voor ons laat; zo wil de Heilige Geest komen. En Hij komt en richt zijn tempel op, de heerlijke tempel, heerlijker dan de tempel van Salomo, in een hart waaruit toch van nature voortkomt, hetgeen u al wel weet: hoererijen, dieverijen, valse getuigenissen, Godsblasting, onverstand (Markus 7: 21 en 22). In zulk een hart wil de Heilige Geest inkomen, Hij wil daarin woning maken en het herscheppen, zodat, hoewel de mens op zichzelf blind is, hij toch in het licht van God het licht ziet; zodat, hoewel hij heel en al vuil is, hij toch vurig verlangt naar reiniging en roept: “Reinig mij door Uw genade! troost mij door Uw genade, en houd mij vast, anders laat ik los!” Dus, de belofte van deze Heilige Geest ontvangt Jezus van de Vader, en nadat Hij alles God ter eer en Zijn volk tot zaligheid aan het kruis volbracht heeft, is Hij verhoogd geworden door de Rechterhand van God, om nu in de hele wereld, onder de diepst gezonken Heidenen, de banier van de verzoening te planten, en uit te gieten zijn Heilige Geest. Wanneer God bij de Profeet zegt: “Ik zal mijn Geest uitgieten over alle vlees”, en de Apostel Petrus hier zegt: “Jezus de Nazaréner heeft Hem uitgestort”, dan is het openbaar, dat Jezus Christus is waarachtig Mens en waarachtig, eeuwig God. Daarom leert ook onze Catechismus, dat Hij, uit kracht van Zijn Godheid, de last van de eeuwige toorn van God aan zijn mensheid gedragen heeft. De mensheid is niet in staat, de last van de eeuwige toorn te dragen, ook zijn mensheid niet op zichzelf. Maar Hij is God uit God, om alzo aan zijn mensheid de last van de eeuwige toorn van God als onze Middelaar te dragen, opdat deze toorn ons niet dode. Verdienen wij niet dag aan dag deze toorn? Roept niet David: “Straf mij niet in Uw toorn, en kastijd mij niet in Uw grimmigheid!” en: “Zo Gij, Heere! de ongerechtigheden gadeslaat, Heere! wie zal bestaan?” Zegt eens: is het dan een mens niet gewoonlijk bang voor God? Of waar is toch de blijmoedigheid bij de meesten? Ach, de zonden, de zonden komen altijd weer als donkere wolken tussen het hart van de mensen en zijn God. Is Gods hand zwaar op u, zo denkt u aan uw zonde: “Dat heb ik met mijn zonde verdiend!” of: “Ach, waarmee heb ik dat verdiend?” Altijd zijn kwade gedachten van God bij de mens. Daarom schuwt hij ook het leven met God. Men denkt er slechts aan, om door dit leven heen te komen, geld te winnen, te eten en te drinken, te trouwen en een huis te bouwen. Maar aan de levende God denkt men niet. Ja, men denkt voor zichzelf wel: Eens wil ik mij nog bekeren, maar voor het ogenblik wil ik nog een weinig de zonde dienen! Zo bekennen wij dan, wij, die geleerd hebben dat te bekennen: “Mijn ongerechtigheden zijn menigvuldiger dan de haren van mijn hoofd, en mijn hart (geest) heeft mij verlaten.” Maar onze grote God en *Zaligmaker* zit op de troon ter Rechterhand van de Vader, en draagt tot op deze dag en zal dragen de toorn, zodat Hij de toorn steeds op Zich laat aankomen, en Hij houdt als Middelaar en Borg de Vader de gerechtigheid voor en de kracht, die Hij voor Zijn volk verworven heeft. Hij is God en Heere, om de mens deze verworven gerechtigheid en kracht deelachtig te maken, hem deze te schenken, terwijl Hij zijn Heilige Geest in het hart uitstort, en de mens tevreden maakt met Gods Lam, opdat hij door de Heilige Geest op dit Lam zijn zonde legt, en spreekt: “O, Lam! sterf voor mij, anders sterf ik de eeuwige dood!”

Dus nogmaals, Petrus predikt van Jezus de Nazaréner, de waarachtige en rechtvaardige Mens, dat Hij tegelijk is waarachtig God. Want de Profeet Joël zegt: *God spreekt:*

“Ik zal uitgieten”, - de Apostel Petrus echter zegt: “*Jezus de Nazaréner* heeft de belofte van de Vader ontvangen en de Heilige Geest uitgestort”, zo is dan Jezus de Nazaréner, onze grote God en Zaligmaker, één wezens met de Vader. De Vader verbergt Zichzelf zo te zeggen. Hij geeft echter door de Heilige Geest op grond van het bloed van het eeuwige genadeverbond te roepen: “Abba, Vader!”

Jezus Christus, waarachtig God en waarachtig Mens, stort dus Zijn Geest uit, en zegt: *Ik zal ook op Mijn dienstknechten en op Mijn dienstmaagden van Mijn Geest uitstorten.* Mijn Geliefden! Onder de oude bedeling waren er bijna alleen heren en vrouwen. Dienstknechten en dienstmaagden werden geringgeschat. Israël stond voor God de Heere als een vrij volk. Het behoefde niet zelf te arbeiden, te timmeren en te zagen, om de tempel te bouwen; dat moesten de vreemdelingen doen. Wat wil God dan hier met de dienstknechten en dienstmaagden zeggen? Dit wil Hij zeggen, dat Hij zijn Heilige Geest ook op de geringgeschatte dienende stand wil leggen. Ziet, het dienen is bij de mensen zo veracht, en toch: God de Heere, de algenoegzame God, Die niemand van ons nodig heeft, dient ons al van moeders buik af tot aan het graf, terwijl Hij ons nadraagt kleren en schoenen, eten en drinken, huis en hof, vrouw en kind, ja, waarvoor zorgt Hij niet al? Dat doet God door het wonderbare samenstel van de dingen, het alles zo regerende, dat de mens eigenlijk niets uitricht, niets tot stand brengen kan, maar dat Hij alles alleen doet. Wanneer God de Heere geen zonneschijn of regen geeft, dan hebt u geen brood; wanneer God de schapen laat omkomen, dan komen zij om, en u hebt geen wol; wanneer God het werk doet ophouden, dan verdient de mens geen halve cent. Zo is het God, Die de mens dient en hem een cent, een stuiver of een gulden laat verdienen. Ook de Heere Jezus Christus is geworden ons aller Dienaar. Wat doet Hij de hele dag anders, dan ons met Zijn voorbede dienen? Wat zou er van stad en land worden, zo niet Christus daarboven op de troon zat, als wij denken aan het gruwelijke ongeloof bijna overal onder de vorsten, als wij denken aan de gruwelen, die begaan worden in deze stad op de dag van de Heere? Maar de Heere Jezus Christus dient ons met Zijn voorbede en houdt Zijn volk in stand, en zou Sodom en Gomorra verschoond hebben, indien er slechts tien rechtvaardigen in geweest waren. De Heere Jezus Christus dient Zijn volk voortdurend met Zijn bloed, met Zijn heilverdiensten, zodat het waarachtig zeker is, wat het kleine kind van Hem betuigt en de ouders met het kind: “Het bloed van Jezus Christus, de Zoon van God, *reinigt* ons van alle zonden.” Dat is dus een dagelijkse reiniging van zonden. Er staat niet: “Hij heiligt ons meer en meer”, al doet Hij dat ongetwijfeld ook maar zonder dat wij Hem zien, maar er staat: “Hij reinigt ons van alle zonden.” Zo dient de Heere Jezus Christus. En nu de Heilige Geest? Hoe komt het, dat een mens, die 's daags tevoren van Gods Woord nog niets verstaat, ja, het Woord vijandig is, op eenmaal gegrepen wordt op de weg van de zonde, op de weg, waarop hij zichzelf in het verderf zou storten; dat hij voor Gods Wet op de knieën geworpen wordt, en uitroept: “Ik ben verloren!” en dat nu het wonderzoete Evangelie in het hart inkomt en de duivenvleugelen van de Heilige Geest hem verkwikken, terwijl het tot hem heet: “Wees getroost, Mijn zoon, wees welgemoed, mijn dochter, uw zonden zijn u vergeven!”? Nu, zal dat alleen geschieden bij de edelen, de vorsten, de koningen? of zal het niet ook juist de dienende stand ten goede komen? Beschaving, gelijk men die op scholen ontvangt, is een kostelijke gave, en behoort bij dit leven. Maar de beschaving, die de Heilige Geest werkt, is een gans andere, zulk een, als zelfs geen koning zichzelf kan geven. Dat is nu eenmaal Gods wijze; niet vele rijken, niet vele machtigen, niet vele edelen naar de wereld, al worden ook enkelen van deze verkoren, maar wat niets is, dat heeft God uitverkoren.

Een kostelijk woord is dat hier voor alle dienstbaren onder ons. Maar deze moeten in de eerste plaats weten, dat de hoge God ons al dient, en dat Hij, om mij zo eens uit te drukken, met ons mensen, al geeft Hij van Zijn recht ook niets prijs, de onderste weg gaat in geduld, lankmoedigheid en trouw. Dan moet u verder weten, dat in het hele rijk geen mens is, meer geplaagd dan onze keizer en koning en zijn eerlijke ministers. En die u dit zegt, staat immers ook hier als uw aller dienaar. Hij vraagt er niet naar, of hij gezond of krank zij, maar zoveel God het geeft, hebt u Hem in uw midden gehad met de hulp van het Woord en ook met stoffelijke hulp, wanneer er behoefte was. Wat dus dient, moet dit ter harte nemen, om af te leggen de schandelijke brutaliteit tegenover de Heere of de vrouw, de vreselijke aanmatiging, het zich willen gelijkstellen met de Heere of de vrouw. Mocht toch deze geest uit menigeen van u gebannen worden, dat een dienstmaagd met haar vrouw op de canapé wil gaan zitten. De dienende stand, wanneer hij dient, is van God geëerd, en zal vóór anderen deze belofte hebben, dat de Geest op hem uitgestort wordt. Weet u, wat u dan hebt? In het Koninkrijk van God is noch man noch vrouw, noch knecht noch heer, noch werkgever noch arbeider, noch Jood noch Griek, maar in dit Koninkrijk is alles één lichaam aan Christus, het Hoofd. Daar gaat het weer zoals onder het oude volk Israël, dewijl Christus Zijn volk tot enkel vrijheren gemaakt heeft. Waar de Geest van de Heere is, daar is vrijheid, waar de Geest van de Heere is, daar is ootmoed, en daar is men, juist omdat men ootmoedig gemaakt is, slechts gelukkig in het dienen. En wilde God, dat de werkgevers, de heren en vrouwen, dit ook verstonden, dat de één zowel als de ander Christus voor ogen hield, dat zou kostelijke huishoudingen geven. Maar tegenwoordig schijnt alles uit de voegen te willen springen. Daarom, laten wij het Woord vasthouden, zolang wij het horen: *Ook op Mijn dienstknechten en op Mijn dienstmaagden zal Ik in die dagen van Mijn Geest uitstorten, en zij zullen profeteren.* Wat is dat: “*profeteren?*” Dat is: uit ervaring van harte belijden: “Ik heb de eeuwige dood verdiend, en erf het eeuwige leven.” Dat is profeteren: van zichzelf belijden, wat men nooit genoeg van zichzelf belijden kan: “Ik ben de grootste van al zondaren, ach God, ontferm U mijner! Heere Jezus Christus, U hebt mij gekocht door Uw bloed, U bent mijn Heere!”

Nu komen wij aan het derde punt. *Het zal zijn*, Vers 21. Dit woord verstaat de arme mens, die ter dood veroordeeld is, en zich nu aan de voeten van de koning werpt en hem om genade smeekt, wanneer dan de koning antwoordt: “Het zal zijn, u zult genade vinden!” Dat verstaat hij, die in verschrikkelijke verlegenheid, in bitter leed en armoede met zijn bede tot een machtige komt, en ten antwoord krijgt: “Het zal zijn!” en men is gered. Laten wij dus ter harte nemen, wat de Heere hier zegt: “Het zal zijn!” Wat zal dan zijn? *Dat ik zalig word!* Wat is dat? Dat ik verlost word van mijn zonde en van mijn dood! Dus dat ik genade gevonden heb, en in de rust van God inga (Jer. 31: 2), dat is zalig worden. De verlossing wordt dan door de Heilige Geest door ons aangenomen bij de wedergeboorte en bekering. Deze verlossing heeft daarmee echter niet opgehouden; die Hij verlost en uit de grote dood tot het leven geroepen heeft, die verlost Hij tot op deze dag, waarvan? Van zonde en dood. Hebben wij dan zonde? Wie Gods Wet niet kent, nee, die heeft geen zonde, die kan de aflat in de zak steken en nu en dan eens lezen, zich verheffen op zijn wedergeboorte en bekering, daarop, dat hij eenmaal tot het geloof gekomen is, en ik weet niet wat van verschijningen van de Heere weet te vertellen, of op schriftuurplaatsen en Psalmverzen, die hij zou ontvangen hebben. Wanneer men echter Gods Wet kent, die geestelijk is, dan moet men zeggen: “Mijn God, wanneer ik aan mijn zonde en mijn verderf denk, dan valt op mijn hart een steen, en ik zou geheel en al moeten vergaan in mijn ellende, indien ik

Uw Woord niet had.” Dus moet er voortdurende verlossing van zonde, voortdurende verlossing van de dood zijn. Ik kan mijzelf niet van de zonde verlossen en u ook niet, wij zoeken haar veeleer op. Maar waar wij ons verootmoedigen, is de Heere ons altijd nabij met zijn verlossing. Ook van de dood kan ik mij niet verlossen, ik kan de dood niet afweren, wanneer de dood komt, dan is hij er! Maar de Heere geeft, dat men zich in de armen van Jezus werpt, dat men op Hem mag zien, op Zijn: “Het is volbracht!” zodat men bij zo menig sterfbed wel mag vragen: “Is dat sterven? dat is immers een inslapen!” “Het zal zijn!” Het staat vast. God zegt het, niet een mens, wie iets berouwt, die heden zegt: “Het zal zijn”, en morgen denkt hij er niet meer aan. God zegt: “Het zal zijn!” Hij verlost van zonde en dood. Wie zal verlost worden? Wie verlost Hij van zonde en dood? *Die de Naam des Heeren zal aanroepen.* Deze Naam echter is Jezus: “Hij zal Zijn volk zalig maken van hun zonden.” Van zonde, dood, duivel en hel verlost Hij hen. Wie aanroept, te hulp roept, gelijk een klein kind zijn moeder te hulp roept, wanneer de hond blaft en bijten wil, - wie zo de Naam van de Heere aanroept, zo kortweg: “Heere Jezus, ontferm U mijner!” die zal verlost worden. Mocht u dus Hem alleen de eer geven, dat Hij Jezus is en alleen u redden en verlossen kan en wil, gelijk Hij beloofd heeft: “Ik geef mijn schapen het eeuwige leven en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken.” Deze Naam aanroepen, ziet, dat heet geen lang gebed bidden, maar dat gaat zeer eenvoudig toe. U bent een mens, een schepsel Gods, een zondaar, dat weet u toch wel, daarom, zo zondig en schuldig, zo dom, blind en verkeerd als u bent, denk hieraan: u vaart ter helle, als Jezus u niet helpt! roep zo Zijn Naam aan: “Heere Jezus, ontferm u mijner!” En waar u dat met een oprecht hart doet, zult u ervaren, hoe Hij verhoort. Wie zal Hij verhoren? Ach, ik ben te zondig, te dood, te verkeerd! ik ben de meest verkeerde van al mensen! zal Hij ook mij verhoren, mij arm schepsel? zal Hij mij opnieuw in genade aannemen en mij helpen? Het Woord spreekt! “*Een iegelijk*, die de Naam van de Heere zal aanroepen.” Amen.

Nazang: Psalm 147: 7

*Hij wil in gunst uw heil bewerken,
De grendels uwer poorten sterken,
En zegent in uw land uw kind'ren;
Hij doet geen' krijg uw' wasdom hind'ren.
Hij deelt de liefelijke vrede
Zelfs aan uw verste grenzen mede;
Met vette tarw' wil Hij u spijsen,
En kronen met Zijn gunstbewijzen.*

DERDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 3: 1-19⁵

Voorzang: Psalm 105: 1-3

*Looft, looft, verheugd, de Heer' der heren!
Aanbidt Zijn' Naam en wilt Hem eren.
Doet Zijne glorierijke daân
Alom de volkeren verstaan,
En spreekt, met aandacht en ontzag,
Van Zijne wondren, dag aan dag!*

*Juicht, elk om strijd, met blijde galmen;
Zingt, zingt de Hoogste vreugdepsalmen;
Beroemt u in Zijn' heil'ge Naam!
Dat die Hem zoeken nu te zaâm
Hun hart verenen tot Zijn eer,
En zich verblijden in de Heer'!*

*Vraagt naar de Heer' en Zijne sterkte;
Naar Hem, Die al uw heil bewerkte;
Zoekt dagelijks Zijn aangezicht.
Gedenkt aan 't geen Hij heeft verricht,
Aan Zijn doorluchte wonderdaân;
En wilt Zijn straffen gadeslaan.*

Geliefden in de Heere Jezus Christus!

Het grootste aller wonderen, welke de Heere doet, is, dat Hij een dode levend maakt, een verkeerde bekeert, dat Hij het hart verandert, en een mens, die in Adam diep gevallen is, weer opricht en tot Zijn evenbeeld vernieuwt. Daarom is de herdenking van de uitstorting van de Heilige Geest, op Pinksteren, zo heerlijk, wanneer het ons namelijk niet om het weten te doen is, maar om waarachtige bekering. Want dat was toch een wonder, dat op één dag drie duizend mensen, van welke wellicht verscheidenen kort tevoren nog geroepen hadden: “Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen”, door de prediking zo getroffen werden, dat Petrus' woord hun door het hart ging, toen zij vernamen, dat zij hun Koning en Heere vermoord hadden, zodat zij uitriepen: “Wat zullen wij doen, mannen broeders?” Zulke wonderen doet God de Heere tot op de huidige dag meestal in stilte en in het verborgen, terwijl bij de prediking van het Evangelie Zijn hartveranderende genade komt. Daarbij kwamen, vooral in de eerste dagen na de uitstorting van de Heilige Geest, de zichtbare wonderen, die steeds een prediking waren van Zijn onzichtbare genade, welke bij de uitverkorenen alles wederbrengt en herstelt, wat zij in Adam verloren hebben. Van zulk een wonder, dat Hij korte tijd na de uitstorting van de Heilige Geest werkte, lezen wij Handelingen der Apostelen 3: 1-19.

Petrus nu en Johannes gingen samen op naar de tempel, omtrent het uur van het

⁵ Gehouden 8 juni, 's voormiddags.

gebed, zijnde de negende ure. En een zeker man, die kreupel was van van Zijn moeders lichaam, werd gedragen, welke zij dagelijks zetten aan de deur van de tempel, genaamd de Schone, om een aalmoes te begeren van degenen, die in de tempel gingen. Welke, Petrus en Johannes ziende, als zij in de tempel zouden ingaan, bad, dat hij een aalmoes mocht ontvangen. En Petrus, sterk op hem ziende, met Johannes, zeide: Zie op ons. En hij hield de ogen op hen, verwachtende, dat hij iets van hen zou ontvangen. En Petrus zei: Zilver en goud heb ik niet. Maar hetgeen ik heb, dat geef ik u: in de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, sta op en wandel! En hem grijpende bij de rechterhand richtte hij hem op en terstond werden zijn voeten en enkelen vast. En hij, opspringende, stond en wandelde, en ging met hen in de tempel, wandelende en springende, en lovende God. En al het volk zag hem wandelen en God loven. En zij kenden hem, dat hij die was, die om een aalmoes gezeten had aan de Schone poort van de tempel. En zij werden vervuld met verbaasdheid en ontzetting over hetgeen hem geschied was. En als de kreupele, die gezond gemaakt was, aan Petrus en Johannes vasthield, liep al het volk gezamenlijk tot hen in het voorhof, hetwelk Salomo's voorhof genaamd wordt, verbaasd zijnde. En Petrus, dat ziende, antwoordde tot het volk: Gij Israëlietische mannen! wat verwondert gij u over dit? of wat ziet gij zo sterk op ons, alsof wij door onze eigen kracht of Godzaligheid deze hadden doen wandelen? De God Abrahams, en Izaks, en Jakobs, de God van onze vaders, heeft Zijn Kind Jezus verheerlijkt, Welke gij overgeleverd hebt, en hebt Hem verloochend, voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde, dat men Hem zou loslaten. Maar gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend, en hebt begeerd, dat u een man, die een doodslager was, zou geschonken worden. En de Vorst van het leven hebt gij gedood, Welke God opgewekt heeft uit de doden; waarvan wij getuigen zijn. En door het geloof in Zijn Naam heeft Zijn Naam deze gesterkt, die gij ziet en kent. En het geloof, dat door Hem is, heeft hem deze volmaakte gezondheid gegeven, in uw aller tegenwoordigheid. En nu, broeders! ik weet, dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uw oversten. Maar God heeft zo vervuld, hetgeen Hij door de mond al van Zijn Profeten tevoren verkondigd had, dat de Christus lijden zou. Betert u dan, en bekeert u, opdat uw zonden mogen uitgewist worden.

Tussenzang: Psalm 19: 5

*Des Heeren vrees is rein;
Zij opent een fontein
Van heil, dat nooit vergaat.
Zijn dierb're leer verspreidt
een straal van billijkheid,
Daar z' al onwaarheid haat.
Z' is 't mensdom meerder waard,
Dan 't fijnste goud op aard';
Niets kan haar glans verdoven;
Zij streeft in heilzaam zoet,
Tot streling van 't gemoed,
De honig ver te boven.*

Het was drie uur in de namiddag. Het volk ging dan op naar de tempel. "Ging op", heet het, omdat de tempel op een berg stond. God de Heere had door Mozes het gebod gegeven, dat er elke morgen in de vroege bij zonsopgang een lam geslacht en een spijsoffer daaraan toegevoegd moest worden. Men ving dus van 's morgens vroeg met

het lam aan, waarin de gelovigen van alle tijden het Lam Gods gezien hebben, Dat de zonde van de wereld wegneemt, en dat leert ons, om elke morgen bij het opstaan ook te beginnen met het Lam, hetzij door een: “O Lam Gods, Dat, onschuldig, Aan het kruishout hebt geleden”, hetzij door een: “Het bloed van Jezus Christus reinigt ons van alle zonden”, hetzij door een: “Hij heeft ons gekocht door Zijn bloed, als door het bloed van een onbestraffelijk en onbevlekt Lam.” Tegen de avond omtrent de negende ure, dat is, bij ons ’s middags om drie uur, werd andermaal een lam geslacht, en zo sloot men elke dag ook weer met het Lam.

Petrus en Johannes gingen samen in dit avonduur op naar de tempel. Waartoe? Dat staat er niet bij. Het heet wel: *omtrent de ure des gebeds*. Petrus en Johannes zijn opgegaan, gelijk de mensen naar de kerk plegen te gaan. Dat zij enigerwijze gelegenheid zochten, om het zaad van het Woord van God uit te strooien, of vissen te vangen, gelijk de Heere hen immers tot mensenvissers gemaakt had, daarvan staat hier niets. Maakt u van de mensen, hoe zij ook heten, geen andere voorstelling, dan naar hetgeen Salomo al gezegd heeft: “Wat ook iemand zij, alrede is Zijn Naam genoemd, en het is bekend, dat hij een mens is” (Pred. 6: 10). Maar hier hebben wij het wonder van de genade, dat God Zich van zulke mensen bedient, om telkens op de tijd en het uur, door Hem bepaald, wanneer, zoals en waar Hij wil, een gelegenheid te scheppen, om door mensen de Naam Jezus Christus te verheerlijken, en dan bedient Zich de Heere God zeer dikwijls van uitwendige aanleidingen, om zo door het uitwendige het inwendige teweeg te brengen, en doet dat gewoonlijk zo, dat het wel waar is, wat wij Jesaja 65: 1 lezen: “Ik ben gevonden van hen, die naar Mij niet vraagden; Ik ben gevonden van degenen, die Mij niet zochten; tot het volk, dat naar Mijn Naam niet genoemd was, heb Ik gezegd: Ziet, hier ben Ik, ziet, hier ben Ik.”

Aan de deur van de tempel, die men “de Schone” noemde, en door welke om haar schoonheid de meeste mensen ingingen, *zat een kreupele*. Zijn lichaamsgebrek was niet van die aard, dat hij naar menselijk inzicht ooit weer had kunnen genezen worden; immers hij was kreupel van van Zijn moeders lichaam af. Er was niets meer aan te doen. Men droeg hem daarom telkens naar de Schone deur. Het was een arm, och zo’n arm man. Hij kon niet gaan, niet staan, niet arbeiden, hij bedelde aan de deur van de tempel om aalmoezen. Wat doet de man daar? Ja, hij zit en bedelt om een aalmoes. O, hoe wonderbaar toch heeft God alles in zijn hand! Deze man, die zo kreupel, als een lamme hier aan de deur zit, zal weldra een schone deur in de tempel Gods ontsluiten. Dat zou niemand gedacht hebben, die de arme mens daar zag zitten, dat God Zich van deze zou bedienen. Laten wij Gods schepsel eren, hoe het er ook uitziet, al is het ook een bedelaar, men kan het nooit weten! Al is het ook een arme, ja, de armste bedelaar, die aan de weg zit, Gods schepsel is Gods schepsel, ook wanneer het in de diepste ellende ligt. God de Heere weet recht goed, wat Hij doet. Het is niet de eerste maal, dat God het geringste genomen heeft, om daaruit het grootste te maken. Mijn Geliefden! Wij keren dat gewoonlijk om, God echter niet.

Petrus en Johannes gaan op naar de tempel. Wat willen zij doen? Ik kan het niet zeggen. Slechts zoveel weet ik: er waren veel mensen in de tempel, de priester was er, die het lam offerde. De mensen waren samengekomen, om te bidden, zij waren niet op het concert of in de schouwburg, maar het waren in hun soort vrome mensen; zij hebben God gedankt voor zijn dagelijkse weldaden, Hem wellicht om ontferming gesmeekt, zonder dat zij nochtans enig begrip hadden van hun eigenlijke zonde, van hun verlorenheid. Het was een onbekeerd volk. Zij wisten veel, daar zij van hun kindsheid af in de Heilige Schrift onderwezen waren, maar toch waren het onbekeerde mensen, en zij dachten verder aan niets. En daar aan de deur zit nu de arme mens en

denkt verder ook aan niets. Hij laat zich niet in de tempel dragen, om te bidden, maar werd dag aan dag tot bij de deur van de tempel gebracht, om daar een aalmoes af te bedelen. Had hij zijn aalmoezen van de mensen ontvangen, dan werd hij weer naar huis gedragen, en was gelukkig, als hij veel gekregen had. Wij hebben hier dus een bedelaar, die aan niets anders denkt dan aan de aalmoes; wij hebben hier mensen in de tempel, die aan niets anders denken, dan hoe zij met Gods hulp door het leven zullen komen, die er echter niet aan denken, dat zij kort geleden nog de booste dingen gedaan hebben. Dat zegt immers Petrus tot het hele volk in de tempel, vers 15: “De Vorst van het leven hebt gij gedood.” Zo waren dus deze mensen doodslagers, met handen, die weliswaar uitwendig gewassen waren, waaraan echter het bloed kleefde van de Heilige en Rechtvaardige, van het Kind Gods, Jezus. Zijn Petrus en Johannes naar de tempel opgegaan met het voornemen, de kreupele te genezen? Volstrekt niet, zij hebben daaraan in het geheel niet gedacht, zij hebben er niet eens aan gedacht, een aalmoes voor hem mee te nemen, hoewel zij hem toch al meermalen gezien hadden. De man echter zag op naar die mannen met hun vriendelijk gelaat en dacht, die zou hem wel wat geven. Hij is de eerste, hij ziet Petrus en Johannes eerst; zij hadden geen acht op hem geslagen, maar nu zij binnegaan, vraagt hij hen om een aalmoes. Nu valt hij Petrus in het oog. Maar wat te doen? Zij hebben beiden geen stuiver bij zich, om de man wat te geven. Op eenmaal echter komt over Petrus en Johannes de innerlijke barmhartigheid Gods. “Zie op ons”, zegt Petrus tot hem. Toen zag de kreupele hen aan, verwachtende, dat hij iets van hen ontvangen zou. Maar zo heeft Petrus het niet gemeend. “Zie op ons”, doe uw ogen eens open, en lees in onze ogen, wat wij u zo van harte gunnen en wensen te geven. De Heilige Geest komt op Petrus en Johannes, en vervult hen met het verlangen, deze mens volkomen te genezen. Daarom zegt Petrus: *Zilver en goud heb ik niet*. Wat wilde Petrus hem dan geven? Dit wilde hij hem geven, dat hij niet weer om aalmoezen zou behoeven te bedden. Dat was een vorstelijke gedachte; Petrus en Johannes waren dan ook vorsten Gods. Zij willen de kreupele in waarheid weer op de been helpen. “Zilver en goud heb ik niet, *maar hetgeen ik heb, dat geef ik u.*” Hoe had Petrus dat? Had hij er maar over te beschikken, zodat hij naar willekeur zo iets kon doen? Nee, hij heeft het nooit in eigen macht gehad, hij heeft het nooit naar eigen willekeur kunnen doen. Wanneer hij zegt: “Maar hetgeen ik heb, dat geef ik u”, gevoelt hij in zijn binnenste, dat deze macht hem door de Heilige Geest gegeven is. Het was bij onze lieve Heere en Heiland Jezus Christus evenzo. Hij had het nooit in eigen macht of naar eigen verkiezing, integendeel: daar is een vrouw, die Hem bij de zoom van Zijn kleed aangrijpt, en daar heet het. Hij bekende, dat er kracht van Hem uitging. Zo komt het nooit van de mens als van hemzelf, maar de Heere God doet het door de dienst van de mensen, aan welke Hij de Geest van het geloof en de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid schenkt. Mijn Geliefden, als een mens inwendig een kreupele en lamme is, als hij inwendig blind, inwendig melaats is, dan heeft hij zeker medelijden, wanneer hij uitwendig leed ziet, terwijl hij, de Heere tegelijk voor zijn barmhartigheid dankende, zegt: “Wat onderscheidt mij?” en dan helpt men altijd, waar men helpen kan. Petrus deed het dus niet naar eigen willekeur, maar de kracht van de Geest was op hem, en verheerlijkte de Naam Jezus. Wat zei de Apostel? Zei hij: “In de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, gebied ik, dat uw voeten en enkelen vast worden”? Nee, dat zegt hij niet. Ja, maar hoe kan de man dan opstaan, als zijn voeten en enkelen niet vast zijn? Petrus zegt: *In de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, sta op en wandel!* Maar de man had immers geen gezonde benen en voeten! hij moet toch, zal hij opstaan, eerst gezonde benen en voeten hebben! Ja, dat gaat hier als bij de schepping. Heet het daar ook: “In den beginne waren hemel en aarde, en toen kwam het Woord”? Of heet het

niet juist: “In den beginne was het Woord, en door dit Woord zijn alle dingen gemaakt”? (Joh. 1: 1 vv). Nadat Petrus gezegd had: “Sta op en wandel”, grijpt hij de kreupele bij de rechterhand, en, zakt hij ineen? Nee, Petrus richt hem op, en terwijl hij hem opricht, *worden zijn voeten en enkelen terstond vast*. Wie heeft dat gedaan? Petrus? Petrus had de man gegeven, wat hij ontvangen had, maar het was niet Petrus’ kracht, Godzaligheid of verdienste, integendeel, hij zegt: “In de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner”, dat is met andere woorden: op Diens bevel, gelijk wij zeggen: in naam van de koning. Wat was het dus, dat dit heeft teweeggebracht? Het bevel van Jezus Christus. Welk bevel? Het woord: “Sta op en wandel!” Petrus sprak weliswaar dit woord, maar terwijl hij het sprak, was het het Woord van de Heere Jezus Christus, het Woord van de Heilige Geest. Anders had Petrus honderdmaal kunnen zeggen: “Sta op en wandel”, de man was toch blijven zitten. “*Jezus Christus, de Nazaréner.*”

Algemeen was de Heere Jezus Christus bekend onder de naam van “de Nazaréner.” Dat gold bij het volk voor een schimpnaam, terwijl zij Hem voor een verleider hielden, gelijk nog tot op de huidige dag *de rechtvaardigen door kwaad gerucht en goed gerucht moeten gaan, als verleiders, en nochtans waarachtigen, als niets hebbende, en nochtans velen rijk makende, als onbekenden, en nochtans bekend*. (2 Cor. 6: 8, 9 en 10). Als de Nazaréner werd Hij gevangen genomen, door het sanhedrin en Pilatus ter dood veroordeeld, maar als de Nazaréner kwam Hij uit dood en graf weer tevoorschijn. (Vergelijk Markus 16: 6). En terwijl God Zich nu ontfermt, over wie Hij Zich ontfermt, en genadig is, wie Hij genadig is, houdt Hij deze Jezus Christus, de Nazaréner, zijn moordenaars als hun Heiland voor, opdat velen tot inkeer mochten komen en uitroepen: “Ach God! wat heb ik gedaan!” Daarom de naam: *Nazaréner*. De bedelaar had van deze naam zonder twijfel al dikwijls gehoord. Wanneer de mensen, de tempel ingaande, hem voorbijgingen, was er van Hem dikwijls sprake geweest, als van een verleider en Godslasteraar en een “Nazaréner”, dat was ook voor hem een woord om er van te spuwen. Zo kunt ge u de dingen voorstellen. En nu komt de prediking “*Jezus Christus*”, Jezus, dat is Eén, Die alles wederbrengt, wat verloren was, een Vorst, Die over dood, duivel en hel regeert, en leven en onverderfelijkheid teweegbrengt, een Hersteller van het verdorvene, van hetgeen zo verward en verward is, dat geen engel het weer in orde brengen kan. Hij vraagt niet daarnaar, of u blind en kreupel zijt van uwer moeders lichaam af, waar alles verdorven is, daar verheerlijkt Hij Zijn Naam. En *Christus*, dat is de Koning, de Hogepriester en de Leraar, Wiens Woord daad is, Wiens Woord werkt, wat het zegt.

De kreupele bedelaar was alle mensen bekend. Zij hadden hem dikwijls aan de deur van de tempel gezien. Nu komt hij in de tempel, in het ruime, schone voorhof, dat men op dezelfde wijze als het voormalige voorhof gebouwd, en daarom *Salomo’s voorhof* genoemd had. Daar stroomt nu het volk samen. Want de man huppelt en springt. “De kreupele zal springen als een hert”, dat had immers de Profeet gezegd. (Jesaja 35: 6.) En zo huppelt en springt de kreupele dan, looft de Heere, en houdt vast aan de beide Apostelen, klemt zich als het ware aan hen vast, en zo is dan de gemeenschap van de heiligen op eenmaal daar. Het volk ziet dit, en denkt: “Wat is dat? wat is hier gebeurd? hoe is de kreupele gezond geworden? En wat zijn dat voor mensen, met welke hij in gesprek is? Dat zijn immers Galileesche vissers! zouden deze hem genezen hebben?” Het volk verdringt zich, en omringt de kreupele en Petrus en Johannes; zij wilden toch eens horen, wat dat was, wat daarachter zat. “Hebben dan deze mannen”, vragen zij onder elkaar, “zulk een kracht, zulk een heiligheid, om zulk een wonder te doen?” En terwijl zij zich nu zo verwonderen en vragen, begint Petrus, het volk ziende, te spreken. Petrus en Johannes hebben echter niet zo te zeggen een preek in de zak ge-

had, zij zijn ook niet met het voornemen om te prediken naar de tempel gegaan, maar zij gingen op als mensen, als Joden, welke zich aan de heilige gebruiken hielden en gehouden hebben, totdat God Zelf de oude tempel afgebroken en in het vuur geworpen heeft. Maar juist daar geeft God nu de aanleiding tot één van de machtigste leerredenen, die na de Pinksterdag gehouden zijn. “*Gij Israëlietische mannen*”, mannen van Israël, zo spreekt Petrus het volk aan. Deze Israël zei eens: “Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent.” (Gen. 32: 26.) Gij noemt u naar deze Israël, en in hem bent u gezegend. “*Gij Israëlietische mannen, wat verwondert gij u over dit? of wat ziet gij zo sterk op ons, alsof wij door onze eigen kracht of Godzaligheid deze hadden doen wandelen?*”

Hoort toe, mijn Geliefden! Als voorheen een paus gekozen werd, deed men hem zitten op een stenen zetel, en kwam al het volk en bedelde om een aalmoes. Dan zei de Paus: “Zilver en goud heb ik niet.” Daarop deed men hem zitten op een andere zetel, en kwam het volk weér en bedelde. De dienaren van de Pausen nu kregen zakken met crucifixen en dergelijke dingen en strooiden die onder de mensen uit, en dan riep men: “Wél die man, die zich ontfermt en uitleent! Hij strooit uit, hij geeft de nooddriftige; Zijn gerechtigheid bestaat in eeuwigheid.” Zo werd daar met Gods Woord gespeeld. Petrus en Johannes echter zeggen: “Wij hebben geen kracht of Godzaligheid”, en toen de Heere Jezus hun macht en kracht gegeven had, wisten zij, dat zij daarover niet naar willekeur beschikken konden. Petrus zegt ook niet: “Het is geen wonder, dat God ons dit gegeven heeft; het is, opdat u daaruit zou zien en geloven, dat wij zijn rechte Profeten en Apostelen zijn.” Als nu Petrus en Johannes zeggen, dat zij geen kracht en geen Godzaligheid hebben, dan, denk ik, kunnen wij ons ook wel overtuigd houden, dat onze kracht en onze Godzaligheid ook niets vermogen.

Nu komt verder de prediking: *De God Abrahams, en Izaks, en Jakobs, de God van onze vaders*, Die dus woord en trouw houdt, Die tot Abraham gezegd heeft: “In uw Zaad zullen alle geslachten van de aarde gezegend worden”, deze God heeft een Kind, en van dit Kind kunt u lezen in Psalm 2: “Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd.” God heeft *Zijn Kind Jezus*, Zijn liefste, Dat Hij had, en om Wiens wil alleen al wat kind heet, wat echter in zichzelf een kind van de toorn was, in genade aangenomen wordt, nadat Hij Hem eerst overgegeven had, *verheerlijkt Zijn Kind Jezus*, o mijn Geliefden, dat is waarlijk om in de grond te zinken, om in stof en as zich te verootmoedigen, en te aanbidden! “Zijn Kind Jezus!” Dat is genoeg, om te leven en te sterven. “Zijn Kind Jezus”, zo is Hij Vader, heeft een Kind, geeft dit Kind over, en dit Kind brengt alles weder, en de Vader verheerlijkt Hem. Nadat Petrus hun dit gezegd heeft, laat hij hen verder vernemen: U bent moordenaars van dit Kind! Pilatus, de Heiden, oordeelde, dat men Hem zou loslaten, u echter hebt het doorgezet, hebt gewoed tegen God, tegen Zijn genade en barmhartigheid, tegen Zijn Kind, hebt de Vorst van het leven gedood. En nochtans hebt u daarmee niets anders gedaan, dan wat naar Gods Raad geschiedt zou en wat Hij daarom ook tevoren verkondigd heeft. Zo is de mens in zijn haat een doodslager Gods, en nadat hij Hem doodgeslagen heeft, staat God weer op, reikt hem de hand, en zegt: “Beken uw zonde en bekeer u tot Mij, Ik wil u alles vergeven! beken slechts, wat u gedaan hebt, en heb er berouw over!”

Zo vergeeft God zonde en schuld, maar wie van ons vat het? Dat is niet de Joden alleen gezegd, dat zij de Heere Jezus gedood hebben, dat geldt ook ons. Want wat doet een mens anders, die zich niet bekeert en niet bekeren wil, die de Naam Jezus niet aanroept; die 's morgens niet begint met het Lam, en de dag niet sluit met het Lam, om daarmee de nacht door te komen?

Geliefden! Het ziet er in de grond met ons ontzettend uit. Maar heerlijk ziet het er uit daarboven in het hart van de Vader, voor de troon van het Lam. God komt met de prediking: Bekeert u, wendt u naar Mij toe, keert Mij niet langer de rug toe, maar aanschouwt Mijn Aangezicht! komt tot Mij, zoals u bent! Weer goedmaken, wat u verbroken hebt, dat u tegen uw eigen heil en uw zaligheid gestreden hebt, kunt u niet; maar smeekt om genade, opdat u de genade grijpt, de genade van Hem, door Wiens Naam deze kreupele gezond gemaakt is.

Wat heeft het dus gedaan? De Naam van Jezus Christus, van de Nazaréner. In deze Naam reikt Petrus hem de hand en richt hem op. Deze Naam doet het, het geloof aan deze Naam. De kreupele vraagt er niet lang naar, of hij kracht en gezonde benen heeft. Petrus spreekt hem toe, en de kreupele staat op. Het Woord, het Woord, dat grijpt hem; het Woord bewerkt het, dat de hand, de dorre hand van het geloof uitgestrekt wordt, om zich te houden aan deze enige Naam, zodat u op eenmaal huppelt en springt, en God looft, tot de engelen komen en u naar huis dragen! Amen.

Nazang: Psalm 25: 4

*'s Heeren goedheid kent geen palen;
God is recht, dus zal Hij door
Onderwijzing hen, die dwalen,
Brenge in het rechte spoor.
Hij zal leiden 't zacht gemoed
In het effen recht des Heeren;
Wie Hem ned'rig valt te voet,
Zal van Hem Zijn wegen leren*

VIERDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 4: 1-22⁶

Voorzang: Psalm 99: 1-3

*God, de Heer', regeert!
Beeft, gij volken! eert,
Eert Zijn hoog bestel,
Die bij Israël
Tussen Cherubs woont,
En Zijn grootheid toont;
Dat zich d' aard' bewege.
Hij is Isrels zege!*

*God, Die helpt in nood,
Is in Sion groot;
Aller volken macht
Niets bij Hem geacht!
Buigt u dan in 't stof,
En verheft met lof
't Heilig Opperwezen;
Wilt Het eeuwig vrezen.*

*Looft met hart en stem,
Looft de kracht van Hem,
Die het recht bemint
In Zijn rijksbewind!
't Recht hebt Gij gestaafd;
't Geen G' aan Jakob gaaft,
Toond' aan Isrels leden
Recht en billijkheden.*

Geliefden in de Heere!

Wij behandelden de vorige Zondag 's middags een gedeelte van het derde Hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen. Laten wij voor dit morgenuur opslaan Handelingen der Apostelen 4: 1-22.

En terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de priesters, en de hoofdman van de tempel, en de Sadduceën; zeer ontevreden zijnde, omdat zij het volk leerden, en verkondigden in Jezus de opstanding uit de doden. En zij sloegen de handen aan hen, en zetten ze in bewaring tot de andere dag: want het was nu avond. En velen van degenen, die het woord gehoord hadden, geloofden. En het getal van de mannen werd omtrent vijfduizend. En het geschiedde op de andere dag, dat hun oversten en ouderlingen en schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden. En Annas, de hogepriester, en Kajafas, en Johannes, en Alexander, en zovelen er van het hogepriesterlijk geslacht waren. En als zij hen in het midden gesteld hadden, vroegen zij: Door

⁶ Gehouden 15 juni, 's voormiddags.

wat kracht, of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan? Toen zei Petrus, vervuld zijnde met de Heilige Geest, tot hen: Gij oversten des volks, en gij ouderlingen van Israël! Zo wij heden rechtelijk onderzocht worden over de weldaad aan een krank mens geschied, waardoor hij gezond geworden is; zo zij u allen kennelijk, en het hele volk van Israël, dat door de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, die gij gekruist hebt, Welke God van de doden heeft opgewekt, door Hem, zeg ik, staat deze hier voor u gezond. Deze is de steen, die van u, de bouwlieden, veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is. En de zaligheid is in geen ander: want er is ook onder de hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welke wij moeten zalig worden. Zij nu, ziende de vrijmoedigheid van Petrus en Johannes, en vernemende, dat zij ongeleerde en slechte mensen waren, verwonderden zich, en kenden hen, dat zij met Jezus geweest waren. En ziende de mens bij hen staan, die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen. En hnn geboden hebbende uit te gaan buiten de raad, overlegden zij met elkaar, zeggende: Wat zullen wij deze mensen doen? Want dat er een bekend teken door hen geschied zij, is openbaar aan allen, die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet loochenen. Maar opdat het niet meer en meer onder het volk verspreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot enig mens in deze Naam spreken. En als zij hen geroepen hadden, zeiden zij hun aan, dat zij ganselijk niet zou spreken, noch leren, in de Naam van Jezus. Maar Petrus en Johannes, antwoordende, zeiden tot hen: Oordeelt gij, of het recht is voor God, ulieden meer te horen dan God? Want wij kunnen niet laten, te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben. Maar zij dreigden hen nog meer, en lieten ze gaan, niets vindende, hoe zij hen straffen zoude, om des volks wil: want zij verheerlijkten allen God over hetgeen er geschied was. Want de mens was meer dan veertig jaren oud, aan welke dit teken van de genezing geschied was.

Tussenzang: Psalm 99: 4 en 5

*Roemt nu onze God;
Knielt, op Zijn gebod,
Voor Zijn voetbank neêr.
Heilig is de Heer'
Op Zijn hoge troon!
Amrams grote zoon
En zijn broeder waren
Bij Zijn priesterscharen.*

*Ook was Samuël,
Op Gods hoog bevel,
Biddend voor Zijn volk,
Als een hemeltolk;
Hij en and'ren meer
Riepen tot de Heer',
Die met gunstig' oren
Hun geroep wou horen.*

Wij zagen in het vorige Hoofdstuk, mijn Geliefden, hoe Jezus Christus, onze Koning en Heere, zijn zaak bestuurt. Daarbij bedient Hij Zich van de mensen, om Zijn Koninkrijk uit te breiden, maar toch altijd zo, dat alles onverwacht geschiedt, en geen menselijke hand, geen menselijk verstand noch overlegging daarbij in aanmerking

komen. Er bevindt zich om drie uur in de namiddag een menigte volk in de tempel en bidt, zonder intussen de levende God, de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, te kennen. Ja, zij hadden zelfs het bloed van de Heilige en Rechtvaardige aan hun handen en op hun geweten. Maar dat waren zij vergeten. Al het volk bidt in de tempel, en al het volk weet in de verste verte niet, welk een heil hun op deze dag bereid is. Petrus en Johannes gingen ook op naar de tempel omtrent de tijd, waarop men placht te bidden, dus ook naar hun gewoonte, zonder overigens in de verste verte aan iets te denken. Aan de Schone deur van de tempel zit een arme veertigjarige kreupele en vraagt om een aalmoes. Deze moeten Petrus en Johannes wel meermalen gezien hebben, hij zat immers alle dagen op deze plaats. Maar zij hadden er geen acht op geslagen. Nu opende hij zijn mond en bad Petrus en Johannes om een aalmoes. Deze arme denkt er ook in de verste verte niet aan, welk een groot heil hem bereid is. Petrus en Johannes weten ook niet, waartoe zij eigenlijk opgaan naar de tempel, en tot wiens heil zij gebruikt zullen worden. Toch hebben zij deernis met deze doodarmen man, en zou hem graag een rijken schat gegeven hebben, om hem uit al zorgen uit te helpen. die hadden zij nu echter niet. Zij mogen een paar penningen bij zich gehad hebben, dat was echter niet genoeg: zij willen deze man genezen weten. Daarom zegt Petrus: "Zilver en goud heb ik niet", nadat hij eerst gezegd had: "Zie op ons", en de man hen aangezien heeft, verwachtende, dat hij eens aalmoes ontvangen zou, "zilver en goud heb ik niet. Maar hetgeen ik heb, dat geef ik u: in de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, sta op en wandel!" Daarbij strekte hij zijn hand tot de man uit, en terstond, door het woord: "In de Naam van Jezus Christus", dus door deze Naam vaart het geloof in de man, hij gehoorzaamt het Woord, en terstond worden zijn voeten en enkelen vast. Hij springt op, huppelt, gaat met Petrus en Johannes in de tempel, en terwijl hij zich nu bij deze Apostelen houdt, en God met luider stem looft, stroomt een menigte volk toe; zij wensden allen te zien en te vernemen, hoe deze man toch gezond geworden is. Zo geeft dan de Heere Jezus Christus, onze Koning, door deze gezondmaking tegelijk gelegenheid, dat het volk in de tempel de machtige prediking verneemt: Niet onze kracht, niet onze Godzaligheid, maar het geloof aan Jezus Christus! Dus, de Naam Jezus Christus heeft het gedaan. Voorts predikt Petrus het volk: "Deze Jezus Christus is geen Dode, Hij leeft. Hij was dood, u hebt Hem gedood, deze Heilige en Rechtvaardige, en u was daarbij zo verstokt, dat, als Pilatus oordeelde, dat men Hem zou loslaten, u het nochtans doorgedreven hebt, dat Hij ter dood gebracht werd. God echter heeft Hem opgewekt, en door de Naam van Deze staat deze man hier gezond voor u. En nu: al uw zonde zal u vergeven zijn, God zal u niets toerekenen van uw Koningsmoord: bekeert u! wendt u naar Hem toe!" Verder houdt Petrus hun voor, welk een heerlijkheid over hen komen zal, wanneer zij zich bekeren, hoe alsdan de glorierijke dag van Christus over hen opgaan zal, volgens Jesaja 60: 1 en 2. Dan zou dus alles weer hersteld zijn, wat de Profeten van de heerlijkheid van de Gemeente in de dagen van Christus tevoren verkondigd hebben. Vergelijk Handel. 15: 16 en 17.

Maar het Rijk Gods wordt verhoogd door tegenstand. De vijftig laatst verlopen jaren, die ik met Christus doorleefd heb, zijn jaren van ervaring voor mij geweest; gedurig komt mij weer voor de geest, wat in deze vijftig jaren geschied is, en graag deel ik u mee hoe het bij zulk een tegenstand toegaat. Nogmaals: het Rijk van Christus wordt verhoogd en breidt zich uit door tegenstand. Dat kan niet anders, dat leren wij hier ook. De duivel haat de levende prediking van het Woord van God, en stelt alles, alles in het werk, om de getuigen van de Heere de mond te stoppen en hun het prediken onmogelijk te maken. Dat is een harde, maar een heerlijke kamp, waarbij men ervaart,

hoe alles, wat de duivel in het werk stelt, aan de uitbreiding van het Rijk en de prediking van het Woord slechts bevorderlijk moet zijn.

Nogmaals: de duivel wil de getuigen de mond stoppen, en daarom komt, in het bijzonder nu de Apostelen prediken, dat in Christus de opstanding van de doden is, *de hoofdman van de tempel* daarover toe. Deze was een Heiden, een Romein. De tempel was tegelijk een burg, een vesting, uitermate sterk gebouwd, van een citadel voorzien, zodat hij onneembaar geacht werd. De hoofdman van de tempel zorgde zo wat voor de orde. Welk een toestand! Een Romeins soldaat moest in de tempel de orde handhaven, en *de Sadduceeën* zijn hier de voornaamste offeraars. De Sadduceeën geloofden immers niet aan de onsterfelijkheid van de ziel, zij geloofden aan geen opstanding, geloofden niet, dat er een geest of engel was, en toch waren zij hier met de priesters in de tempel en offerden, gelijk het volk! Was dat niet een gruwel in de tempel van God? Maar deze gruwel moest geschieden, het Woord, de levende prediking moest gebannen worden, en de arme mensen moesten vastgehouden worden in de strik van de Satan. En dat in de tempel van God! *De priesters en de Sadduceeën waren zeer ontevreden, omdat de Apostelen in de tempel het volk leerden, en in Jezus de opstanding uit de doden verkondigden.* Zij waren dus zeer ontevreden, omdat de Apostelen dit predikten: “Eens komt de dag van het oordeel; dan komt Jezus Christus met de wolken van de hemel en roept de doden uit de graven, en allen, allen, die hierbeneden in Zijn Naam geloofd hebben, worden alsdan, aan dood en graf ontrukkt, in eeuwige heerlijkheid opgenomen.” De Sadduceeën wilden dus het volk in de hel houden, in dwaling, ondeugd en zonde. Het volk moest slechts komen en offeren, en van het zijne bijdragen, opdat tempel, godsdienst en priesterstand onderhouden werd. Daarom zetten zij Petrus en Johannes in de gevangenis. Want het was avond, en zij konden niets meer uitvoeren, maar moesten tot de morgen wachten. Dat had nu een schijn van recht. Want de Apostelen waren immers onbekende mensen, en schenen heel en al onbevoegd te zijn, om in de tempel te leren. Dit was immers de zaak van de priesters en schriftgeleerden! Het had wel een schijn van recht, in de grond echter was het louter haat tegen de waarheid, haat tegen het openbare getuigenis, dat de jongeren aflegden.

Wat geschiedt nu de volgende dag? De Farizeeën en Sadduceeën, de ouderlingen en schriftgeleerden, *de overpriesters Annas, Kájafas, Alexander, en zovelen er van het hogepriesterlijk geslacht waren,* komen samen. Mijn Geliefden, dat hadt u eens moeten zien, welk een optocht dat was. Dat was voor zo eenvoudige mensen, als Petrus en Johannes, bijna om in de grond te zinken. Toen de hogepriester eenmaal de beroemde veroveraar Alexander de Grote tegemoet kwam, viel deze voor hem neder. Er was naar het uitwendige zulk een glans van heerlijkheid, pracht en heilige schijn, dat men daarvoor sidderen zou. De duivel brengt dus alles bijeen, wat de hel aan goud en zilver en heiligheid heeft, zolang God haar daarover beschikken laat. Het woord: “De mens, die in waarde is, en geen verstand heeft, wordt gelijk als de beesten, die vergaan” (Psalm 49: 21) hadden zij nooit met toepassing op zichzelf gelezen. Al deze glans en deze pracht hadden zij ten toon gespreid, om Petrus en Johannes vrees aan te jagen. Zij laten de Apostelen voor zich brengen, en de kreupele komt ook mee. Nu zal Petrus wel doodsbлек worden en beven als een blad? En Johannes ook en de kreupele zal roepen: “Genade, genade, heilige vaders”? Nee, zonder enige schroom, vriendelijk en blijmoedig ziet Petrus hen aan, en de kreupele, ja, diens aangezicht moet gestraald hebben van enkel vreugde, dat hij gaan en staan kon. Wat zal men nu beginnen? Petrus en Johannes zullen ondervraagd worden over de weldaad, die zij deze mens bewezen hebben. Wat zij eren en prijzen moesten, rekenen zij de Apostelen als een misdaad aan, en de hoogwijze raad weet niet, wat te moeten zeggen, en doet daarom

een vraag, die strekken moet, om Petrus en Johannes in de war te brengen, opdat zij op zijwegen geraken en van de hoofdzaak afgeleid worden. Zo vangen zij hun onderzoek aan: *Door wat kracht, of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?* Zij dachten wellicht, dat Petrus zou geantwoord hebben: “Deze kracht heeft God ons gegeven!” of: “Wij hebben deze kracht van Jezus Christus. Hij is het, Die ons, toen Hij nog op aarde was, bevolen heeft, dat wij op de zieken onze handen leggen zoude”, enz.. Ja, van waar zijn de vragen en de listen van de vijanden? En van waar is het antwoord van de tong? Is het niet van de alleen wijze God? Hij laat beuzelachtige vragen opwerpen, om daarop een antwoord te geven, waardoor Hij de vijanden neerwerpt.

Maar erken nu daarbij, hoe God alleen God is, en hoe bij Hem geen menselijke gedachten zijn. De bitterste vijanden van de Heere Jezus zijn bijeen, ook die Hem ter dood veroordeeld hebben, en die zich daarna verstokten. Heeft God hen na de opstanding van Jezus Christus hun eigen wegen laten gaan? Zij, die geroepen hebben: “Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen”, heeft Hij hen aan zichzelf overgegeven en hun eigen wegen laten gaan? Alles, wat in God is, is God, en zo is alles bij Hem genade, alles bij Hem ontferming. Hij weet, wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn, en daarom zal ook aan de vijandigsten, die het het ergst gemaakt hebben, toch nog de gelegenheid gegeven, het heil hun aangeboden worden, of zij het aannemen mochten. Zoals gezegd is, na hetgeen deze bloedraad gedaan had, was, zou men menen, voor hen aan vergeving van de zonden niet meer te denken, en toch zou zij hun nog eenmaal verkondigd worden, eer de tijd kwam, dat al deze pracht en heerlijkheid teniet ging en verdween in de kloven en holen van de aarde. Zo is God, zo geduldig, zo goed, dat het wel waar is, dat het bloed van Jezus Christus alleen genoegzaam is, om een hele wereld te reinigen van zonde. Wat echter de Heere eist, is: erkenning van schuld, bekering en geloof in de Naam van Jezus Christus.

Ook hier gaat weer alles buiten de overlegging van de mensen toe. Petrus en Johannes vermoedden niet, toen zij naar de tempel gingen, dat zij deze mens zouden genezen. De kreupelen vermoedde op deze dag niet, dat hij genezen zou worden; het volk in de tempel vermoedde niet, welk een heil het zien zou. De hoofdman vermoedde niet, wie hij in bewaring zette. En deze ganse grote raad komt bijeen, en hij vermoedt niet, dat de Heilige Geest Zelf voor hun oren een prediking zou houden, waarin in korte woorden gezegd wordt: “U bouwlieden, want dat bent u, en uw eer zal u gegeven worden, u hebt de Hoeksteen verworpen; zo hebt u dus de stenen verkeerd gelegd, en zo moet alles, wat gij opgebouwd hebt, weer instorten!” En terwijl de Apostelen gevangen zijn en als aangeklaagden voor de grote raad staan, getuigt de Heere Jezus Christus: “Bindt mijn getuigen, zoals u wilt, werpt hen in de gevangenis; geen gevangenis is nochtans in staat, het Woord gevangen te houden! Ik heb de gevangenis gevankelijk gevoerd, en gaven genomen, om uit te delen onder de mensen!” Het Woord van God is dus niet gebonden, en kan niet gebonden worden, maar het neemt en vervolgt onafgebroken zijn loop als een stroom, die van de rots in de diepte stort, en zich een weg baant, geen mens weet hoe. Zo is de kracht van het Woord van God. (Vergelijk vers 4.) Daarom heeft Petrus niet gezegd: “God heeft ons deze kracht gegeven”, maar hij antwoordt met voorzichtigheid, met bescheidenheid, maar met kracht; *Gij oversten des volks, en gij ouderlingen van Israël*. Hij geeft hun de verschuldigde eer, de titel, die hun toekomt. Maar nu komt er op eenmaal een wending, waarin ook niet het minste is, dat een uitvlucht verraadt. *Alzo wij heden rechtelijk onderzocht worden over de weldaad, aan een krank mens geschied, waardoor hij gezond geworden is*. Ja, het is niet anders; God de Heere kan niets goed

doen, altijd moet het voor de rechtbank komen, wanneer Hij iemand een weldaad bewijst. Zo is door alle tijden heen de levende prediking van het Woord vervolgd geworden. Te allen tijde gold het voor een misdaad, het geloof te prediken, maar een verdienstelijke daad moest het heten, de mis te prediken; een misdaad moest het zijn, wanneer verkondigd werd, dat de arme Lazarus dadelijk in de hemel kwam, maar voor een verdienstelijke daad moest het doorgaan, dat men het vagevuur predikte, enz.. Dat is naar de orde van de duivel zeker een misdaad, dat een ziel als een vuurbrand uit het vuur gerukt wordt! Met alle voorzichtigheid en bescheidenheid, en toch tegelijk met alle beslistheid en kracht zegt Petrus: “U vraagt, door wie deze kranke mens gezond geworden is, *zo zij u allen kennelijk, en het hele volk van Israël*, want het is immers in geen hoek geschied, en het geldt hier ook geen scheurmakerij, maar allen moeten het hebben, en allen moeten het horen, hetzij zij Sadduceeën of Farizeeën, Grieken of Romeinen zijn, om het even, allen zijn mensen voor God, en zullen het vernemen: *Door de Naam van Jezus Christus, de Nazaréner, de Verachte*, die u als met een smaad en schimpnaam de “Nazaréner” noemde, toen u Hem in de hof Gethsémané gevangen nam, maar deze schimpnaam is bij God een ere naam, en door deze Naam, op Zijn bevel dus, *staat deze hier voor u gezond.*”

Dat was het bewijs, wat deze Naam doet. “Het is dus niet onze kracht, wij hebben het niet gedaan, maar Jezus Christus, die gij gekruist hebt.” Dat moest hun gezegd en voorgehouden worden. Alle zonde, zij het ook Gods lastering, God is bereid, haar te vergeven; dat zegt de Heere Jezus Zelf. Er zijn geen zonden, er zijn geen gruwelen, zij mogen zo diep en zo hoog gaan, als zij willen, welke de Heere Jezus niet zou kunnen en willen vergeven. maar één ding moet de mensen eerst voor ogen gesteld worden, en dat is dit: U hebt uw zaligheid verworpen, u hebt uw leven gedood uit haat tegen het leven en uit liefde tot de dood, uit haat tegen de hemel en uit liefde tot de hel! Dat hebt u gedaan! Maar wat heeft God gedaan? Heeft Hij Jezus Christus in de dood laten liggen? Nee, God heeft Hem opgewekt! En waartoe heeft Hij Hem opgewekt? Opdat door deze Jezus, de Nazaréner, Zijn Rijk uitgebreid, en, de weldaad van de vergeving van de zonden alle volken verkondigd worde, en zij allen aan geest en ziel en ook aan het lichaam ervaren, hoedanig Eén Hij is, zodanig Eén, Die iets vermag. Maar de zonde moet eerst aan het licht. Dat juist had Petrus de avond tevoren in de tempel het volk ook voorgehouden, toen hij zei: “De Vorst van het leven hebt gij gedood, Welke God opgewekt heeft!” Dat juist had Petrus het volk op de Pinksterdag verkondigd. En dit moet aldoor gepredikt worden. Want wat weten wij eigenlijk van onze zonde? Wij kunnen hoogstens één of twee zondige daden opnoemen, maar eigenlijk weten wij niets van onze zonde. Wij moeten eerst eens onze eigenlijke zonde erkennen, *deze zonde* namelijk, dat wij ons niet wenden van de wereld tot de levende God, Die alles gemaakt heeft, dat wij ons niet bekeren tot de Heere Jezus Christus. Want, hoe toch is de mens? Vijandig tegen God en Zijn genade, tot God met Zijn liefde hem te machtig wordt, of hij blijft vijandig tegen God, en zegt: “Laat mij met rust!” Nooit slaat een kind uit zichzelf de Bijbel op, om woorden van het eeuwige leven daarin te zoeken. Het hart van de mensen is stomp voor Gods Woord. Komt God met Zijn waarheid, met Zijn leven, dan trekt de mens een harnas aan, stoot het van zich, of belet het zich te doen gelden. Dat is de oude en steeds nieuwe geschiedenis. Maar dit moet de mens bekennen: “Mijn God, wat bent u een genadige Verlosser! Zonder mij, ja, tegen mijzelf maakt U mij zalig! U komt met Uw Woord, en ik steek mij daartegen in een pantsier. Maar U bent mij te machtig geworden Met het geweld van Uw liefde hebt U mijn hart overwonnen, zodat ik de wapenen neergelegd, en uitgeroepen heb: “Mijn God, ik ben een opstandeling, maar U bent genadig!” Daar wilde Petrus hen heenleiden, en daarom zei hij: *Deze is de Steen, Die van u, de bouwlieden, veracht is,*

Welke tot een Hoofd des hoeks geworden is.

O, wat is de tweede Psalm toch een vrolijk makende Psalm! “Waarom woeden de Heidenen, en bedenken de volken ijdelheid? De koningen van de aarde stellen zich op, en de vorsten beraadslagen samen tegen de Heere, en tegen Zijn Gezalfde, zeggende: Laat ons Hun banden verscheuren, en Hun touwen van ons werpen. Die in de hemel woont, zal lachen, de Heere zal hen bespotten. Dan zal Hij tot hen spreken in Zijn toorn, en in Zijn grimmigheid zal Hij hen verschrikken.”

Geliefden, bij de brug van Elberfeld naar Barmen staat een rots. Als nu de hele stad eens met al haar potten kwam, en die tegen deze rots aan wierp, zou de rots dan vallen? Wat dunkt u? Mij dunkt, de rots zou blijven staan, maar de potten zouden verbrijzeld worden! Zo is het met alle aankanting tegen God, met alle bouwen zonder de Hoeksteen. Hij is van de mensen verworpen geworden, Die God tot Hoeksteen gemaakt heeft. Hij heeft een kenteken, deze Hoeksteen. Hij is namelijk nooit *die* hoeksteen, welke de bouwlieden, de geleerden, de vorsten, de edelen willen hebben. Deze bouwen integendeel al op een andere. Maar God almachtig neemt deze Steen, legt Hem neer, waar en gelijk Hij wil, en bouwt daarop Zijn eigen huis. Het huis van de bouwlieden daarentegen gaat in vlammen op. Dat is het einde van het werk bij alle bouwen zonder Jezus Christus.

En nu, het bouwen van de Heere, hoe gaat dat toe? Daar hebben wij de hoogheerlijke woorden: *De zaligheid is in geen ander: want er is ook onder de hemel geen andere naam, die onder de mensen gegeven is, door welke wij moeten zalig worden.* Wie zegt dat? Petrus! Goed, en toch niet Petrus. Neemt deze woorden met alle aandacht ter harte, de Heilige Geest heeft ze gesproken, opdat wij zo wel zouden weten, op welk een grond ons geloof rust. Petrus was, zo staat in Vers 8, *vervuld met de Heilige Geest.* Dus kwam in deze ogenblik de Heilige Geest als het ware zonder mate op hem, om juist deze woorden te zeggen. Bedenkt nu, wat u wilt, het woord *zaligheid*” zegt alles, wat een mens nodig heeft voor dit en voor het toekomstige leven, wat hij dus nodig heeft, om een goed geweten te hebben, en om in dit leven in waarheid zo te leven, dat men welgemoed mag zijn in weerwil van alle ellende, die het oplevert. Verder betekent het: een inderdaad goede gezondheid, zodat men met eer grijze haren krijgt. Voorts, wat de hoofdzaak is: vergeving van alle zonde, dat God de zonde zo vergeeft en uitdelgt, dat u haar niet meer vinden kunt. Om vergeving van de zonde te verkrijgen, daartoe behoef ik mij niet te kastijden en te pijnigen, of te doen naar de leer: “Hier een weinig, daar een weinig”; daartoe behoef ik niet als een huichelaar met gebogen hoofd mijn weg te gaan, nee: met opgericht hoofd zie ik op mijn Heere. Want, wordt mij ook alles ontnomen, heb ik God tot mijn deel, de levende God, en is Hij mijn verzoende God en Vader, dan kan ik niet arm worden en kan ik niet arm zijn, Hij, de Vader, zorgt voor Zijn kind! Hij heeft het kapitaal, de hele erfenis in bewaring. Dat noem ik *“zaligheid.”*

Deze zaligheid is in de Heere Jezus Christus, zo dat zij aan het geloof wordt geschonken. Dat is geen dweperij. Want het geloof rust op Gods Woord, en waar de Geest van God met mijn geest getuigt, dat het waarheid is, daar heb ik de zaligheid niet in mijzelf, integendeel: alle zaligheid is in Jezus Christus. Dat is de Naam, die onder de mensen gegeven is, opdat zij zalig worden. Er zijn hier op aarde machtige namen, en als men deze namen tot Zijn dienst heeft, dan kan men wat tot stand brengen. Maar zalig worden, en dat is toch de hoofdzaak, zalig worden, zodat men in waarheid gered is en gered blijft, en zeggen kan: ik ben *voor eeuwig* gered, dat kan men alleen door deze machtige Naam: Jezus Christus! En deze Naam is door God verordend, niet door mensen, maar door de levende God. Hij heeft ons deze Naam tot

onze zaligheid gegeven, en daarbij is ons dit ene gewis, al het andere begeeft ons, dit ene, dat, waar wij tegenover smart, zonde en dood, tegenover het beschuldigende geweten, de verdoemende Wet en de duivel, die zegt: “Ik krijg u toch!” deze Naam aanroepen, wij *alsdan* ook ondervinden, wat deze Naam vermag.

Wat vermocht dan deze Naam voor de grote raad? Dit vermocht hij, dat allen niets konden zeggen, daarentegen bekennen moesten: Het is zo! wij hebben deze mensen met Jezus gezien, en deze man, die bij hen staat, kennen wij er ook voor, dat hij kreupel geboren is; wij kunnen het niet loochenen! maar wij zullen hun verbieden, in deze Naam verder te prediken. Zij zou hen graag gestenigd hebben, maar zij waren bang voor het volk. Het hele volk stond achter de Apostelen. Zo moeten dus deze machtige heren, die een pracht ten toon spreidden als geen paus met al zijn kardinalen, bekennen, dat zij het volk vrezen. Zij verbieden daarom slechts de Apostelen, in deze Naam verder te leren.

Evenwel: hier een paus, daar een paus, hier een hogepriester, daar een hogepriester, dat zijn allen mensen, en niet God. God echter is de Allerhoogste. Hij heeft alles geschapen, en waar Hij beveelt, dat u de Naam Jezus Christus zult verkondigen, daar hebt u geen mens te gehoorzamen. Daarom zeggen de Apostelen: *Oordeelt gij, of het recht is voor God, ulieden meer te horen dan God?* Dat is dus de vraag: Wat is recht voor God? Het is recht voor God, dat wij niet zwijgen van hetgeen wij gezien en gehoord hebben. In veel zaken doet men er wel aan, te zwijgen en niet alles te vertellen! Maar in de zaken van het geweten, van de zaligheid, in de zaken van God mag u niet zwijgen. God is de Allerhoogste, en wie mensen vreest, maakt zichzelf met zijn naaste ongelukkig.

De prediking is geschied. De grote raad heeft haar aangehoord, het volk heeft haar vernomen; bij de hoge heren is vrees voor de mensen, maar bij het volk is in het geheel geen vrees, velen nemen het Woord met blijdschap aan, bekeren zich tot de Heere, en er wordt tot de Gemeente een getal van tweeduizend zielen toegegaan. Amen.

Nazang: Lied 70: 1

*Gij zijt, o Jezus! t' allen tijd
Alleen mijn hoop op aarde;
Ik weet, dat Gij mijn Heiland zijt,
Geen and're troost heeft waarde.
Geen sterf'lijk mens werd ooit geboren,
Noch ook een engel uitverkoren,
Die in mijn nood mij bij kon staan.
U roep ik aan,
Heer', leid mij op een effen baan.*

VIJFDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 5: 12-33⁷

Voorzang: Psalm 62: 4-6

*Doch gij, mijn ziel! het ga, zo het wil,
Stel u gerust, zwijg Gode stil.
Ik wacht op Hem; Zijn hulp zal blijken;
Hij is mijn rots, mijn heil in nood,
Mijn hoog vertrek; Zijn macht is groot:
Ik zal noch wank'len, noch bezwijken.*

*In God is al mijn heil, mijn eer,
Mijn sterke rots, mijn tegenweer;
God is mijn toevlucht in het lijden.
Vertrouw op Hem, o volk! in smart,
Stort voor Hem uit uw ganse hart
God is een toevlucht t' allen tijden.*

*Gemene lieden immers zijn
Slechts ijdelheid, een damp, een schijn:
De grote anders niet dan leugen:
Zij zouden, hoe hun hart zich vleit,
Nog lichter zijn dan d'ijdelheid,
In een weegschaal opgewogen.*

Laten wij, mijn Geliefden, met elkaar opslaan Handelingen der Apostelen 5: 12-33.

En door de handen van de Apostelen geschiedden veel tekenen en wonderen onder het volk. En zij waren allen eendrachtelijk in het voorhof van Salomo. En van de anderen durfde niemand zich bij hen voegen. Maar het volk hield hen in grote achting. En er werden meer en meer toegedaan, die de Heere geloofden, menigten beide van mannen en van vrouwen; zo dat zij de kranken uitdroegen op de straten, en leiden op bedden en beddekens, opdat, als Petrus kwam, ook maar de schaduw iemand van hen beschaduwden mocht. En ook de menigte uit de omliggende steden kwam gezamenlijk te Jeruzalem, brengende kranken, en die van onreine geesten gekweld waren; welke allen genezen werden. En de hogepriester stond op, en allen, die met hem waren (welke was de sekte van de Sadduceeën), en werden vervuld met nijdigheid. En sloegen hun handen aan de Apostelen, en zetten hen in de gemene gevangenis. Maar de engel van de Heere opende des nachts de deuren van de gevangenis, en leidde hen uit, en zeide: Gaat heen, en staat, en spreekt in de tempel tot het volk alle woorden dezes levens. Als zij nu dit gehoord hadden, gingen zij tegen de morgenstond in de tempel, en leerden. Maar de hogepriester, en die met hem waren, gekomen zijnde, riepen de raad samen, en alle oudsten van de kinderen Israëls, en zonden naar de kerker, om hen te halen. Maar als de dienaars daar kwamen, vonden zij hen in de gevangenis niet, maar keerden opnieuw, en boodschapten dit, zeggende: Wij vonden

⁷ Gehouden 22 juni, 's voormiddags

wel de kerker met al verzekerdheid toegesloten, en de wachters buiten staande voor de deuren. Maar als wij die geopend hadden, vonden wij niemand daarbinnen. Toen nu de hogepriester en de hoofdman van de tempel en de overpriesters deze woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig over hen, wat toch dit worden zou. En er kwam één, en boodschapte hun, zeggende: Ziet, de mannen, die gij in de gevangenis gezet hebt, staan in de tempel, en leren het volk. Toen ging de hoofdman heen, met de dienaren, en bracht hen, maar niet met geweld (want zij vreesden het volk, opdat zij niet gestenigd werden). En als zij hen gebracht hadden, stelden zij hen voor de raad. En de hogepriester vroeg hen, en zeide: Hebben wij u niet ernstelijk aangezegd, dat gij in deze Naam niet zou leren? En ziet, gij hebt met deze uw leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed van deze Mens over ons brengen. Maar Petrus en de Apostelen antwoordden, en zeiden: Men moet Gode meer gehoorzaam zijn, dan de mensen. De God van onze vaders heeft Jezus opgewekt, Welke gij omgebracht hebt, hangende Hem aan het hout. Deze heeft God door zijn Rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving van de zonden. En wij zijn Zijne getuigen van deze woorden. En ook de Heilige Geest, Welke God gegeven heeft degenen, die Hem gehoorzaam zijn. Als zij nu dit hoorden, barstte hun het hart en zij hielden raad, om hen te doden.

Tussenzang: Psalm 63: 4

*Wanneer ik, op mijn legersteê,
Aan U gedenk in stille nachten,
Dan peinst mijn ziel met al haar krachten,
Hoe Gij voorheen in angst en wee,
Als mij de vijand wild' omringen,
Mij vaardig zijt ter hulp geweest;
Dies zal ik nu ook onbevreesd,
In schaduw van Uw vleug'len zingen.*

Laten wij, mijn Geliefden, onze aandacht in het bijzonder vestigen op dat deel van onze tekst, dat wij aan het slot van het 20^e vers vinden: *alle woorden dezes levens.*

Dat zijn woorden van de engel van de Heere. De Apostelen zouden naar de tempel gaan en tot het volk, want de oversten stieten ze immers van zich, brengen alle woorden, de engel zegt niet: alle woorden van de zaligheid, maar: alle woorden dezes levens.

Het zal uw aandacht getrokken hebben, dat het alles leven is, wat wij gelezen hebben, een machtig leven, dat niets wederstaat noch weerstaan kan, maar dat door alle tegenstand heendringt. Van dit leven spreekt de engel. Hij zelf kent dit leven voor het volk, en toch kent hij dit leven niet uit ervaring. Want de engel weet uit eigen ervaring niet, wat dood is. De Apostelen waren, nadat zij eerst voor de raad gestaan hadden, en de raad hen bedreigd had, dat zij niet meer in de Naam van Jezus mochten prediken, met de Gemeente samengekomen, hadden tot de Heere gebeden, en dit gebed was zo krachtig, dat het huis, waarin zij vergaderd waren, bewogen werd. Zij hebben zich niet aan het verbod gestoord, maar predikten en baden, dat de Heere hun prediking door tekenen en wonderen mocht bekrachtigen.

Nadat door de Heilige Geest de tucht in de Gemeente tegen de leugenaars Ananias en Saffira was gehandhaafd, moeten de Apostelen en de gelovigen minstens twaalf jaren rust gehad hebben. Maar het leven brak intussen door, en brak al meer door. Een menigte mannen en vrouwen kwamen tot dit leven. Nu kan de hogepriester het niet

langer uithouden. Hij en met hem de sekte van de Sadduceeën maken zich op en werpen de Apostelen in de gevangenis. Terwijl zij nu in de gevangenis zitten, schijnt het met *dit* leven uit te zijn; het heeft opgehouden en is verstikt, en de dood heerst en de duisternis. De hogepriester en de andere goddelozen liggen op hun legers, en kunnen niet slapen; zij beraadslagen, een ieder voor zich, wat zij des anderen daags zullen beginnen. De Apostelen zitten in de gevangenis, en de gevangenis is goed verzekerd. Nu komt echter een engel in de kerker, doet de deuren open, en zegt tot hen: “Gaat heen, en staat, en spreekt in de tempel tot het volk *al de woorden dezes levens.*” Enigen menen, dat er moest vertaald zijn: “al deze woorden des levens.” Maar nee, er staat: “al de woorden dezes levens.” Het leven, dat de engel bedoelde, werd de Apostelen, zo te zeggen, op de hand gelegd; daarom: *dezes levens.*

Wat voor een leven is dat? Wel, wanneer een engel de gevangenis binnenkomt, de deuren opent, de Apostelen uitleidt, de deuren weer sluit, zodat niemand van de wacht het gewaarwordt, wat voor een leven was dat dan voor de Apostelen, die in deze gevangenis niets anders dan de dood verwachten konden? En opnieuw betoont zich dit leven als overwinnaar, als het al de heerlijkheid en heiligheid van het volk bijeenbrengt, en dan het bewijs levert, hoe waar het is, wat de Psalm zegt: “Die in de hemel woont, zal lachen, de Heere zal hen bespotten.” Zij zijn allen bijeengekomen, en willen nu de Apostelen uit de gevangenis laten halen, maar de dienaars komen en moeten zeggen: “Wij vonden niemand daarbinnen!” Men vindt bij een Grieks dichter een fabel van een reus, wie door iemand, die voorgegeven had, “Niemand” te heten, het oog was uitgestoken, en toen nu zijn vrienden kwamen en hem vroegen: “Wie heeft dat gedaan?” antwoordde hij: “*Niemand* heeft het gedaan!” Hoe beroemd nu dit woord ook zij, nog beroemder is het antwoord van deze dienaars: “Wij vonden *niemand.*” Daar staat dan nu de hele grote raad ontroerd en denkt: Wat zal dat worden? Zij werden daarover zeer verlegen. Want loochenen konden zij de zaak niet. De engel had de deuren weer toegesloten, opdat zij des te meer hiervan overtuigd zou worden: geen mens heeft het gedaan, maar het is de hand van de Heere! De Apostelen, die zij in de gevangenis gezet hadden, staan zeer vrijmoedig in de tempel en prediken voor het volk, als was er niets geschied. De overpriesters geven bevel, de Apostelen voor hen te brengen. Maar het leven, het machtige leven bindt hier de dood, het bindt hem de handen. De hoofdman met de dienaars, die afgezonden waren, wagen het niet, de Apostelen met geweld te brengen. Want zij vreesden het volk, dat het hen stenigen zou. Als nu de Apostelen voor de grote raad verschijnen, zegt de hogepriester: *Hebben wij u niet ernstelijk aangezegd, dat gij in deze Naam, zij willen die niet eens noemen! niet zou leren? En ziet, gij hebt met deze uw leer Jeruzalem vervuld!* “U bent allen oproermakers, u ruit het volk op; u brengt het bloed van deze Mens over ons en maakt, dat het volk ons ten laatste nog ombrengt!” Zo kan de dood slechts tegen het leven razen en het verwijten, dat het doodt en ombrengt. De mens, zolang hij in de dood ligt, heeft van het waarachtige leven geen ander begrip, dan dat het doodt, en zijn dood is hem het leven. Terwijl nu deze hoogwaardige heren zich zo schandelijk gedragen, dat zij niet eens de Naam van de Heere Jezus op de lippen willen nemen, zodat zij slechts zeggen: “deze Naam”, en: “het bloed van deze Mens”, treden de Apostelen op in het besef van de uitnemendheid van de heerlijkheid en heiligheid huns Heeren, en zeggen ditmaal niet, zoals vroeger: “Gij oversten van het volk, en gij ouderlingen van Israël”, maar zij zeggen zeer eenvoudig: *Men moet Gode meer gehoorzaam zijn, dan de mensen.* U hebt ons dat bevolen. Maar God heeft ons door zijn engel bevolen, dat wij in deze Naam leren zouden. Daarom kunnen wij u niet gehoorzamen!

En nu zegt Petrus met volle vrijmoedigheid verder: *De God van onze vaders heeft*

Jezus opgewekt, Welke gij omgebracht hebt, hangende Hem aan het hout. Deze heeft God door Zijn Rechterhand verhoogd tot een Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekering en vergeving van zonden. En wij zijn Zijn getuigen van deze woorden. En ook de Heilige Geest, Welke God gegeven heeft degenen, die Hem gehoorzaam zijn. Daarmee getuigt Petrus immers van het leven, en spreekt het uit, dat al zovelen tot dit leven gekomen zijn en het leven, waarvan de engel in de gevangenis tot de Apostelen gesproken had, deelachtig geworden zijn. Ik heb gezegd: dit leven kennen de engelen niet; alle engelen verheugen zich echter over dit leven en gewagen er van, zingende: “Ere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de mensen een welbehagen!” en de engelen zijn begerig, in de grote verborgenheid van het genadeverbond vooroverbukkend in te zien, maar zij is hun te diep. Van de diepte van de verlorenheid, en hoe de Almachtige met de macht van het leven in deze verlorenheid inkomt, daarvan verstaan zij niets. Zij weten alleen, dat het er is, en dat zij geesten en vuurvlammen zijn, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen. (Hebr. 1: 14.) Zij weten, dat zij krachtige helden zijn, gelijk het in de 103^e Psalm luidt: “Looft de Heere, zijn engelen! gij krachtige helden, die Zijn Woord doet, gehoorzamende de stem Zijns Woords.”

Denkt u nu enige tijd terug in die dagen, toen het hele volk riep: “Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen”, en toen de Heere, zonder dat men het wist, te Jeruzalem was en over de stad moest wenen. De Heere Jezus heeft door wonderen en tekenen bewezen, dat Hij van God de Vader gezonden was, heeft gepredikt en alles gedaan, wat de Profeten van Hem gezegd hadden, heeft zelfs doden opgewekt. Maar het volk was niettemin dood gebleven. Als nu echter de tijd vervuld was, vijftig dagen na de opstanding van de Heere, geeft God zijn Heilige Geest en met deze Geest het leven, zodat op de eerste dag drieduizend en later nog tweeduizend zielen tot de Gemeente toegedaan werden. En het leven breekt al krachtiger en krachtiger door. de armen wordt het Evangelie gepredikt, en zij komen tot dit leven. Maar de rijken, de geweldigen, de machtigen, de wijzen, de geleerden blijven in hun dood liggen, en dat niet alleen, maar zij vervolgen het leven ook waar zij kunnen. Dat behoort echter ook tot de kenmerken van dit leven: het moet aangevochten worden, de hele heilige wereld zal zich opmaken, de hele machtige, rijke wereld, om dit leven te verstikken! Nu hebben wij echter daartegen de machtige troost in de geschiedenis van de Apostelen: *zij hebben het niet vermocht!* Hoe meer zij hun macht en list in het werk gesteld hebben, des te meer zijn zij te schande geworden, des te meer is hun machteloosheid en de machteloosheid van hun dreigen aan het licht gekomen. Als God het stenen hart niet wegneemt en een vlesens hart geeft, dan is en blijft de mens een steen, en het moet ook hier aan het licht komen, dat, waar men in de tijd geen acht geeft op hetgeen men ziet en hoort, en waarvan men erkent, dat het Gods waarheid is, de duivel in de mens vaart, Zo dat de mens zich meer en meer verstokt, en het leven naar het leven staat. Toen de Apostelen predikten: “God heeft Jezus opgewekt en door zijn Rechterhand verhoogd, om Israël te geven bekering en vergeving van de zonden”, verstokten zij zich zo zeer, in plaats van nu met beide handen aan te grijpen en te erkennen: deze Jezus heeft God ons tot een Vorst en Zaligmaker gesteld, dat, indien Gamaliël niet met zijn raad tussenbeide gekomen was, zij de Apostelen terstond gedood zouden hebben. Maar deze grote geleerde, die wel wist, hoe het met de zaak gelegen was, gedroeg zich, gelijk zoveel mensen, die de goede keuze niet willen doen, en zei tot de grote raad: “Men kan het niet weten! het was toch mogelijk, dat deze zaak van God was. En in dit geval zou uw voornemen verijdeld worden, en ten andere zou u bevonden worden, tegen God te strijden!” Nu, dat heeft geen nood, dachten zij. Toch zien zij

voor het ogenblik van hun voornemen, de Apostelen te doden, af, doen echter de getrouwe Apostelen een geseling ondergaan, laten hen zo hun woede voelen, en dreigen hen nogmaals, niet meer in deze Naam te leren. Nochtans, u kunt het leven niet vasthouden of aan banden leggen; geselslagen baten ook niets, integendeel: de Apostelen worden daarover zeer verblijd, merken het niet als een schande, maar als een hoge eer aan, en lachen met een hemelse lach, gelijk de engelen, dat zij waardig geacht zijn, om de Naam van Jezus smaadheid te lijden. Dat is een enige hemelse vreugde! Wie het kent, weet, hoe kostelijk het is, om de Naam van Jezus gesmaad te worden! Is dat nu geen *leven*?

En dit leven wil God geven, en Hij verkondigt het. *God heeft dit leven*. Toen Hij de mens uit een aardklomp schiep, heeft Hij hem van Zijn Geest ingeblazen. De zonde kwam tussenbeide, de dood kwam tussenbeide, maar God heeft het leven, en zijn mensen zullen het leven hebben. Daarom is het verkeerd van God gedacht en een grote en zware zonde, als men in zijn dood en in zijn vijandschap tegen God, Die een mens het leven gunt, volhardt; als men zich niet tot God, de levende God wendt, de Heere de eer niet geeft, en Hem niet lichaam en ziel, de ganse levensweg, de hele toekomst in de handen legt. Het is een zware zonde, van God alzo te denken: Ik kan mij altijd nog tot God bekeren! dat is zulk een zwaar en vervelend ding, daar is niets aangenaams aan! laat mij nog eerst de zonde en de wereld genieten! wanneer ik eens oud ben, dan is er altijd nog tijd, om mij tot God te bekeren!” Dat zijn geheel verkeerde gedachten van God. Zó heerlijk kan het blauw van de hemel niet zijn, als er heerlijkheid in God is, om een arm mens heerlijk te maken. Zó schoon kan de zon niet op en ondergaan, als er in Gods hart schoonheid is, om een mens daarmee te bekleden. Zó kunnen de sterren al samen niet stralen, als in Gods hart alles straalt van licht, om mensen met dit licht te vervullen.

De engel zegt: “al de woorden dezes levens”, en is vol van de wondergrote barmhartigheid van God. Want hoewel de engelen uit eigen ervaring deze barmhartigheid niet kennen, weten zij toch recht goed, dat het verderf van de mensen zo diep is, dat, indien Christus Jezus niet Zelf Zich in deze diepte begeeft, niemand daaruit opkomt, en dat, indien niet de Heilige Geest komt en de mens levend maakt, deze in zijn dood blijft. Dat weten de engelen. Als dus de engel zegt: “al de woorden dezes levens”, dan spreekt hij van de barmhartigheid van God, van alles, wat in Gods hart is. Maar geen mens begrijpt iets van zijn grote dood, waarin hij ligt, zolang het hem niet geopenbaard wordt. Daartoe dient echter juist het Woord, en wanneer door het Woord de mens er toe komt, zijn grote dood te erkennen, dan komt datzelfde Woord en blaast het leven in het hart. *Wie* komt dan in het hart? God Zelf als Vader, als verzoend God en genadige Vader. Dat is leven! *Wie* komt in het hart? Jezus Christus Zelf met zijn liefde en genegenheid! Hij troost de arme mens, dat hij voor en na vergeving van de zonden heeft in Zijn bloed, en Hij reinigt de mens voor en na met Zijn bloed en Zijn Geest. Zo leeft de Koning in het hart van de mens, en de mens ervaart, welk een gelukkig onderdaan hij onder deze Koning is, en ervaart, welk een gelukkig kind hij bij deze Vader is. *Wie* komt dan in het hart? De Heilige Geest, de Goddelijke Trooster, en Hij helpt de mens tegen zijn grote zwakheid, tegen zijn grote dood, Hij helpt de mens en droogt Hem de tranen af, de tranen over zijn groot verderf. Hij houdt de mens de lieve Vader in de hemelen voor, en dat hij van de Vader kind is, en alles, alles beërven zal, wat de Vader heeft, en de Heere Jezus, hoe Hij aan het kruis alles volbracht heeft.

Al de woorden dezes levens moeten de Apostelen *prediken*. Daartoe heeft *God Zijn*

Zoon Jezus door Zijn Rechterhand verhoogd, nadat Hij Hem van de doden opgewekt heeft, en heeft Hem tot een Vorst en Zaligmaker gesteld.” (Vers 31.) Als Vorst geeft de Heere Jezus *bekering*, boete. Boete, dat is niet hetzelfde als droefheid en uiterlijke werken, wat men in de Roomse Kerk onder het woord “boete” verstaat, maar het is iets hartverheugends. Geloof mij, een kind is bepaald gelukkig aan moeders borst, als het daar uitweent en zijn schuld belijdt! Dat is kostelijk, als een kind onder tranen zijn hart uitstort, en dan door Zijn moeder hartelijk omhelsd en gekust wordt. En dat is *vergeving van de zonden*. Zo geeft de Heere Jezus als Vorst en Koning *bekering*, zodat men het voor Hem belijdt: “Mijn Heere Jezus, ik heb van mijn jeugd af gezondigd, dat ik U de eer niet gegeven heb, dat ik mij in deze vergankelijke wereld, in deze dood heb laten vasthouden!” Daar openbaart Zich dan de Heere in zijn Koninklijke gunst en genade, Hij geeft *bekering*, dat is, Hij geeft het, dat het hart dat van natuur zo verkeerd is tegen God en tegen dit leven, waarlijk veranderd wordt, om God de eer te geven. Hij openbaart Zich in zijn Koninklijke gunst en genade, en als Zaligmaker daarin, dat Hij zonde vergeeft, dat is, dat Hij de zonde van de mens wegneemt, haar als een nevel uitdelgt, en haar niet meer gedenkt. God heeft Jezus opgewekt, niet om ons te oordelen en te verdoemen. Hier wordt niemand uitgesloten, dan wie zichzelf uitsluit. God heeft Zijn Zoon niet gegeven in toorn, maar in eeuwige liefde, en Hij heeft Zijn Zoon het leven gegeven, opdat wij in Zijn Zoon het leven zouden hebben, waarvan de engel gesproken heeft. Uit uzelf komt u niet tot *bekering* en uit uzelf scheidt u zich geen *vergeving van zonden*. Dat moet u niet denken, dat u met uw voornemen iets uitricht! Wij hebben een Zaligmaker nodig, Die Zaligmaker is en blijft, en een Koning, Die voortdurend het hart, het arme hart wanneer het zich verstokken wil, met Zijn bloed kneedt en zacht maakt.

Doet God dat nu middellijk of onmiddellijk?

Middellijk! want de engel zegt: *Spreekt alle woorden dezes levens*. Dit leven komt dus tot een volk en in een Gemeente op de vleugelen van het Woord, Daar moet geen woord verzwegen worden van de miljoenen troostwoorden, die God de Vader voor Zijn kind heeft. Geen woord moet verzwegen worden, ook voor de verkeerdste niet, of hij er nog toe komen mocht, zijn verkeerdheid te erkennen en tot *bekering* en *vergeving van de zonden* te komen. Dat zien wij inderdaad in de Handelingen der Apostelen aan Saulus. Alle woorden moeten gepredikt worden. Stel, wat u wilt, in het werk tegen dit leven, het leven Gods, u zult toch ondervinden, dat dit leven u te machtig is. Dat heeft iedereen ervaren, die dit leven kent, dat het hem te sterk geworden is. Want de mens wapent zich tegen dit leven, zolang hij kan, en zal zeker alles aanwenden, om het te doden, alles onder de schijn van vroomheid, gelijk deze hoogheilige mensen. Maar het baat de duivel niets, dat hij zich tegen deze prediking aankant. Het Woord breekt immer weér door, en er wordt geen woord verzwegen, om het de armste mens aan het hart te leggen: “Ach, denk toch andere dingen van uw God, dan u doet. Heeft Hij dan niet zijn lieve Zoon gegeven? Bedenk toch, van wie u alles hebt! van wie u kleren hebt, en een dak, en een gezond lichaam, van Wien u het hebt, dat u op dit ogenblik de prediking hoort! Met uw vroomheid hebt u het toch niet verkregen, maar Eén is er, Die de behoefte werkt en Die het Woord brengt!”

Mijn Geliefden! leggen wij toch onze kwade gedachten van God af! Wij zijn zondaren, en uit ons komt niets goeds. Laten wij ons, zoals wij zijn, tot Hem wenden, tegen nood en dood en zonde, opdat wij het ondervinden, dat er geen heerlijker leven is, geen rustiger, vrolijker, zaliger leven, dan het leven, waarvan Hij ons hier het begin geeft, het leven met de Heere Jezus. Amen.

Nazang: Psalm 63: 5

*Mijn ziel kleeft U standvastig aan;
Gij ondersteunt mijn zwakke schreden;
Uw Rechterhand, vol mogendheden,
Doet mij getroost en veilig gaan.
Maar deze, die mijn ziel begeren,
Opdat ik tot verwoesting raak',
Staan bloot voor Uw geduchte wraak;
Zij zullen haast ten afgrond keren.*

ZESDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 6: 8-15 en Hoofdstuk 7⁸

Voorzang: Psalm 24: 1-3

*Al d' aard' en alles, wat zij geeft,
Met al, wat zich beweegt en leeft,
Zijn 't wettig eigendom des Heeren.
Hij heeft z' in haren ochtendstond,
Op ongemeten zeën gegrond,
Doorsneden met rivier en meren.*

*Wie klimt de berg des Heeren op?
Wie zal die Godgewijden top,
Voor 't oog van Sions God, betreden?
De man, die, rein van hart en hand,
Zich niet aan ijdelheid verpandt,
En geen bedrog pleegt in zijn eden.*

*Die zal, door 's Heeren gunst geleid,
En zegen en gerechtigheid
Van God, de God zijns heils ontvangen.
Dit 's Jakob, dit is 't vroom geslacht,
Dat naar God vraagt, Zijn Wet betracht,
En zoekt Zijn Aanschijn met verlangen.*

Mijn Geliefden! Laten wij niet elkaar opslaan en aandachtig lezen of horen lezen Handelingen der Apostelen 6: 8-15 en 7: 1 en 58-60.

En Stefanus, vol van geloof en kracht, deed wonderen en grote tekenen onder het volk. En er stonden op sommigen, die waren van de synagoge, genaamd van de Libertijnen, en van de Cyreneërs, en van de Alexandrijnen, en dergenen, die van Cilicië en Azië waren, en twistten met Stefanus. En zij konden niet wederstaan de Wijsheid en de Geest, door Welke hij sprak. Toen maakten zij mannen uit, die zeiden: Wij hebben hem horen spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God. En zij beroerden het volk, en de ouderlingen en de schriftgeleerden. En hem aanvallende grepen zij hem, en leidden hem voor de raad; en stelden valse getuigen, die zeiden: Deze mens houdt niet op, lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en de Wet. Want wij hebben hem horen zeggen, dat deze Jezus, de Nazaréner, deze plaats zal verbreken, en dat Hij de zeden veranderen zal, die ons Mozes overgeleverd heeft. En allen, die in de raad zaten, de ogen op hem houdende, zagen zijn aangezicht als het aangezicht van een engel. En de hogepriester zei: Zijn dan deze dingen alzo? En de getuigen legden hun klederen af aan de voeten van een jongeling, genaamd Saulus. En zij stenigden Stefanus, aanroepende en zeggende: Heere Jezus! ontvang mijn geest. En vallende op de knieën, riep hij met grote stem: Heere! reken hun deze zonde niet toe. En als hij dat gezegd had, ontsliep hij.

⁸ Gehouden 29 juni, 's voormiddags

Tussenzang: Psalm 143: 10

*Leer mij, o God van zaligheden!
Mijn leven in Uw' dienst besteden;
Gij zijt mijn God, vat Gij mijn hand!
Uw goede Geest bestier' mijn schreden,
En leid' mij in een effen land.*

De eeuwige en barmhartige God nam vóór de grondlegging van de wereld het besluit, om uit het verderf, waarin de wereld zich welhaast stortten zou deze te redden, aan welke Hij zijn grote Naam het best verheerlijken kon. Zijn geliefde Zoon, Jezus Christus, Die als de eeuwige Wijsheid voor Zijn Aangezicht speelde (Spr. 8), nam op Zich, deze Raad te volvoeren en door Zijn dood degenen het leven te verwerven, die anders in de eeuwige dood moesten blijven liggen. En de Heilige Geest nam op Zich, in de harten dergenen, die de Vader Zich in Christus uitverkoren had, en die het meest Zijn genade nodig hadden, het geloof te werken. Toen de tijd vervuld was, zond God Zijn Zoon. Deze kwam in ons vlees.

Toen opnieuw de tijd vervuld was, zond Christus de Heilige Geest, en zo werden op één dag, op de Pinksterdag, te Jeruzalem drieduizend gelovig, waarop weldra nog twee duizend volgden. Het behaagde nu de Heilige Geest voor alles, deze Gemeente zó in te richten, dat zij niet alleen van een geestelijke, maar ook van een maatschappelijke huishouding werd, en zo moesten dan de gelovigen hun have vrijwillig aan de voeten van de Apostelen brengen, en alles werd, naar dat elk van node had, uit de algemene kerkekas bestreden. Dit was een inrichting, die niet blijvend zijn kon, omdat de Gemeente meer en meer wies. Spoedig bleek dan ook de noodzakelijkheid, andere maatregelen te treffen, om in de nooddrift van de weduwen en behoeftigen te voorzien. De Gemeente bestond uit Joden en Grieken. "Grieken" was de algemene naam van de Heidenen, die tot het Jodendom overgegaan waren. Er ontstond nu een murmuring; men zei, dat de weduwen van de Grieken verzuimd werden. In hoeverre deze murmuring een grond had, laat zich niet zeggen. Genoeg, de duivel is steeds een vredeverstoorder in de Gemeente, en laat bepaaldelijk de oprechten niet met rust, maar tracht voortdurend twist en tweedracht te verwekken. Nu is morren, klagen en bedillen gemakkelijk; daarmee is echter niets uitgericht, het komt er op aan, verstandige voorstellen te doen. In een Gemeente, men heeft met vlees en bloed te doen, is het heel en al onmogelijk, dat alles altijd zó zijn kan, dat er niets op aan te merken valt; daar moet gedurig wat met wijsheid en voorzichtigheid weer in orde gebracht worden. Toen nu deze murmuring ontstond, namen de Apostelen het niet kwalijk, maar dadelijk kwam bij hen de gedachte op: Hier moet geholpen worden! Want vlees en bloed kan wel bedillen en veroordelen, maar het denkt er niet aan, te behouden en in orde te brengen. Daar is een bijzondere gave voor nodig. Deze nu was de Apostelen gegeven, en zij vermochten het vuur terstond te blussen. Zij laten de Gemeente samenkomen, en de Gemeente kiest zeven mannen. De Apostelen hadden vooraf gezegd, hoedanig deze mannen zijn moesten, namelijk mannen, die goede getuigenis hadden en vol van de Heilige Geest en van de wijsheid waren. Onder de mannen, die door de Gemeente gekozen werden, was er ook een, met de naam Stefanus, van wie wij in vers 5 het getuigenis hebben, dat hij een man vol van geloof en van de Heilige Geest was. Om deze gebeurtenissen en de woorden van de Apostelen: Het is niet behoorlijk, dat wij het Woord Gods nalaten, en de tafelen dienen, goed te verstaan, moeten wij ons duidelijk maken, hoe destijds de gebruiken

waren. De Gemeente kwam in estamnetten of eetzaalen bijeen, als het ware gelijk een groot gezin; zij aten daar samen met de kinderen, en na het avondeten vierden zij het Avondmaal. Nu zeiden de Apostelen: “Dat wordt ons te zwaar. Wij zullen het volk leren en het predikambt bedienen. De andere kunnen in de nood en de behoeften van de Gemeente voorzien.” Toen deze zeven mannen gekozen waren, hebben de Apostelen hun voor de Gemeente de handen opgelegd, gelijk toenmaals het gebruik was, en hen zo in hun ambt bevestigd.

Stefanus was dus vol van geloof en van de *Heilige Geest*. Wie vol van geloof is, die is vol barmhartigheid en liefde, die ziet slechts op Jezus Christus, op moordenaarsgenade, en daarop, dat in de behoeften van de behoeftige Christenen met wijsheid en gerechtigheid voorzien worde. Wie vol van geloof is, die kent de listen van zijn eigen hart die kent zijn eigen verkeerdheid en de grote en geweldige barmhartigheid van God. Hij weet wel, dat eigenlijk geen mens te regeren is, wanneer niet Gods Woord en Zijn Geest het doet. En zo is hij dan ook vol van de Heilige Geest, Die immers een Trooster genaamd wordt, opdat Hij de armen troost, hen troostend helpt, en niet met roede en gesel komt, maar komt, om tranen af te drogen en in liefde te helpen, weliswaar ook om de verkeerden terecht te zetten, maar in liefde en wijsheid. Nu kwam Stefanus ook in de synagogen, ook in zulke, die in de dienst van de sekten stonden, waar menigerlei vreemde leraars waren. Hij kwam er met de waarachtige leer, en daar werden dan velerlei vragen opgeworpen. Maar later werden deze lieden boos. Want hun zonden werden hun ontdekt, en zij hadden een kwaad geweten. Zij beweerden, de rechte leer te hebben en vroom te zijn, en het was toch louter huichelarij. Zij predikten zo dit en dat van de vaderen, van de Wet, van de godsdienstplechtigheden, van de tempel, maar in de grond deden zij dat alles slechts, om, onder de dekmantel van de Wet, vrijheid te hebben voor het vlees. Zij gaven Gode schijnbaar het Zijne, en beroofden intussen weduwen en wezen. Zij roemden veel van de vaderen, maar hadden niet het geloof van de ware vaderen. Stefanus nu heeft hun hun zonden ontdekt. Dat deed hij echter niet, om hun in het algemeen slechts hun zonden te ontdekken, maar om hen te overtuigen, dat een mens in geen ander behoort te roemen, dan alleen in God en de Heere Jezus. Zij zeiden, om het zo eens uit te drukken: “De Kerk! de Kerk! de Kerk!” “Ach de Kerk!” antwoordde hij daarop, “de Kerk ben ik! Ik weet van een tempel, dat is uw lichaam, een tempel van de Heilige Geest. Houdt die eens rein!” Stefanus handhaafde in zijn gesprekken de eeuwige Raad van God, onze algehele verdorvenheid, de noodzakelijkheid van het geloof in Jezus Christus, de noodzakelijkheid van waarachtige wedergeboorte en bekering. Zij konden hem niet weerstaan. Want alles, wat hij zei, was te treffend. Zij werden voortdurend overtuigd en over hun zonden bestraft. Want de vaderen zijn wel goed, en Mozes en de Wet ook en de tempel mag ook goed zijn, zolang God hem laat staan. Maar als men het goede misbruikt, dan is het niet meer goed, maar voert ten verderve. Als men de vaderen roemen wil, dan moet men ook in de voetstappen van de ware vaderen treden, die Gode gehoorzaam geweest zijn en het rechte geloof gehad hebben. Als men de Wet en Mozes roemen wil, dan moet men toch van Mozes niet zo spreken, als leerde hij maar: “Hier een weinig, daar een weinig!” Als men van de godsdienstplechtigheden spreken wil, dan moeten toch de handen, die vol gestolen goed zijn, eerst gewassen worden Dat was dus een prediking, gelijk de Heere Jezus dikwijls voor de Farizeën gehouden heeft. Hun hele leer moest ten slotte op goddeloosheid, ondeugd en bijgeloof uitlopen.

Eindelijk wordt Stefanus voor de raad gebracht, en de hogepriester vraagt hem: “Zijn

dan deze dingen zo?" Waarachtige getuigen konden niets tegen hem inbrengen, daarom werden de woorden van Stefanus verdraaid, gelijk men later met Paulus deed, toen men beweerde, dat hij leerde: Laat ons het kwade doen, opdat het goede daaruit voortkome. Er traden valse getuigen op en zeiden: "Deze mens houdt niet op, lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en de Wet. Want wij hebben hem horen zeggen, dat deze Jezus, de Nazaréner, deze plaats zal verbreken, en dat Hij de zeden verandere zal, die ons Mozes overgeleverd heeft." Daarop vraagt hem nu de hogepriester: "Zijn dan deze dingen alzo?" (Hoofdst. 7: 1.) Stefanus' aangezicht blonk intussen als het aangezicht van een engel. De hogepriester hield zich, alsof hij van de hele zaak niets afwist. Hij wist echter zeer goed, dat Jezus de Nazaréner dat nooit gezegd, en dat ook Stefanus nooit in die zin gepredikt had. Toen heeft Stefanus zich dan voor de grote raad verantwoord.

Het Hoofdstuk is wat te lang, om het hier voor te lezen; wilt het dus tehuis nalezen. Maar ik zal u in korte woorden zeggen, waarin de verantwoording van Stefanus bestaan heeft. Hij hield hun voor: *God* heeft alles gedaan en niet de vaderen. *Abraham* bijvoorbeeld, was immers eerst een afgodendienaar! *God* heeft hem geroepen, de *God van de heerlijkheid!* Wat spreekt u van *God*? U diende te allen tijde, wat niet de heilige *God* is! Maar de *God van de heerlijkheid*, Die in Zichzelf te rein is, dan dat Hij Zich met zondaren inlaten kan, het nochtans doet om Christus' wil, Hij heeft Abraham geroepen. Abraham was een afgodendienaar, maar *God* zei tot Hem: "Ga uit uw land en uit uw maagschap, en kom in een land, dat Ik u wijzen zal." En hij is in dit land gekomen, waarin u woont. Dat is niet uw verdienste, het is niet uw land, maar *Gods* land en aarde is het, en als u niet de wil van *God* doet, dan bent u niet waard, dat deze aarde u draagt. *God* zei tot Abraham: "Ga uit uw land en uit uw maagschap, en kom in een land, dat Ik u wijzen zal." Abraham gehoorzaamde.

Dat doet u echter niet! U gehoorzaamt niet, u zijt ongehoorzaam! *God* gaf Abraham een *belofte*. Toen *God* Abraham de *belofte* gaf, dat hij een zaad hebben zou had Abraham *nog geen kind*, hij kon niets aanwijzen, er was geen denken aan, dat hij een kind zou kunnen krijgen! Wat roemt u zich op de *besnijdenis*? De *besnijdenis* is van *God*, en *God* heeft Abraham bevolen, zich en de zijnen te besnijden, en *God* heeft de *besnijdenis* gegeven als een zegel en onderpand van het geloof, dat Abraham had in de voorhuid. U echter rukt het geloof en de *besnijdenis* uit elkaar, gelijk men ook gewoon is, Doop en Avondmaal en het geloof uit elkaar te rukken, terwijl toch Doop en Avondmaal niets is dan het slachten van een hond (Jesaja 66: 3), wanneer er geen geloof is, en men niet als een arm zondaar tot *God* nadert. Zó zeer bent u de vaderen ongelijk.

Er kwam een hongersnood in het land, en de vaderen hadden niets te eten. Toen verwekte *God* in hun midden een jonge man, Jozef. Deze droomde een droom, en in plaats van nu dankbaar deze droom als een *belofte* aan te nemen, benijdden zij hem, stonden hem naar het leven, en verkochten hem naar Egypte. En hij kwam in Egypte, anders leefde er van u al niet één. Door de benijde Jozef kwam het huis van Jakob ook naar Egypte, en ontving spijs in de hongersnood, anders leefde er van u al niet één!

In Egypte stierven Jakob en de vaderen, en nadat het volk het een tijd lang goed gehad had, werden zij verschrikkelijk onderdrukt, zodat zij, toen een ander koning opstond, die Jozef niet gekend had, hun jongetjes op bevel van de koning moesten laten verdrinken. In welke nood, in welke benauwdheid waren toen onze vaderen! Maar *God* verwekte Mozes. En deze Mozes, waar laat Hij hem opvoeden? Heeft hij een heilig huisje voor zich alleen? Nee, aan het afgodische hof van Farao wordt hij opgevoed door de dochter van Farao! Nu, de vaderen waren in de uiterste nood, en Mozes komt hen bezoeken. Hij ziet een Egyptische man een Israëliet ongelijk

aandoen, en slaat de Egyptenaar dood. En andermaal gaat hij uit, om zijn broederen te bezoeken, en wil de twist beslechten, die tussen twee Israëlieten ontstaan was. Maar zij nemen het hem zo kwalijk, dat zij hem toevoegen, of hij hen soms ook doden wilde. Zij erkennen in de ijver van Mozes in het geheel niet zijn liefde tot zijn volk, en brengen hem in zulk een nood, dat hij metterhaast naar Midian vluchten moet. Zo was hij dan in Midian. Hoe was hij daar? Heeft hij misschien door zijn bekwaamheid het zo ver gebracht, dat hij met paard en wagen naar Egypte teruggekeerd is? Nee, Mozes heeft uit zichzelf niets gedaan; God heeft Zich ontfermd en heeft Mozes geroepen, toen hij als herder achter de schapen was. De Engel van de Heere verscheen aan Mozes en zei tot hem “Ik ben de God van Abraham, en de God van Izak, en de God van Jakob, kom nu en voer Mijn volk uit Egypte!” En toen was deze Mozes zo weinig bekwaam en geschikt, dat hij daarentegen, toen de Engel tot hem sprak, over zijn hele lichaam sidderde en beefde, en er niet aan dacht, dat hij daar met geschoeide voeten stond, zodat de Engel nog eerst tot hem zeggen moest: “Ontbind de schoenen van uw voeten. Want de plaats, in welke u staat, is heilig land.” Zo weinig begrip had Mozes van de heiligheid, voor welke hij stond. En nu, wat hebt u deze Mozes gedaan, die God u tot uw redding gezonden heeft? Hebt u hem niet van het begin tot het einde toe geplaagd, zodat Mozes de meest geplaagde man op de aardbodem geweest is? (Num. 12: 3 naar Luther). Wat voor eerbied toonde u, toen u de Wet door bestellingen van de engelen op Sinai ontving? Mozes bleef veertig dagen uit, en wat zei u toen tot Aäron? “Maak ons goden, die voor ons heengaan: want wat deze Mozes aangaat, die ons uit het land van Egypte geleid heeft, wij weten niet, wat hem geschied is.” zo hebt u God en Mozes verworpen, zodat Mozes in de toorn over uw kalf de twee tafelen van de Wet in stukken wierp. God had gezegd: “Ik heb merkkelijk gezien de mishandeling van Mijn volk, dat in Egypte is, en Ik heb hun zuchten gehoord, en ben neergekomen, om hen daaruit te verlossen. En nu kom herwaarts, Ik zal u naar Egypte zenden.” Het was dus alleen barmhartigheid van *God*, alleen Zijn genade, dat Hij hun roepen en zuchten verhoorde, hoewel Hij zeer goed wist, wat voor een volk zij waren. Het was louter genade en barmhartigheid. Want Hij wist zeer wel, dat zij niet eens zouden inzien en erkennen, wie Mozes was, en Wie hem gezonden had. “Onze vaders wilden hem niet gehoorzaam zijn, maar verwierpen hem, en keerden met hun harten weer naar Egypte.” (Vers 39.)

Zo hebt u het heilige land, dat God u gegeven had, gering geacht, veracht in uw waan! Wie houdt nu vast? Wie houdt trouw? De Gemeente? De Gemeente Israël maakt zich een kalf, en God toont, dat Hij alleen het is, Die vasthoudt, en God toont, wat er van een mens, wat er van een Gemeente, die met alle wonderen en tekenen omgeven is, wordt, wanneer God loslaat. Dan gaat het naar vers 42 vv.: “En God keerde Zich, en gaf hen over, dat zij het heir van de hemel dienden, gelijk geschreven is in het Boek van de Profeten: “Hebt gij ook slachtofferen en offeranden Mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israëls?” Dat is een harde vraag. Zij hadden immers ontelbaar veel vee geofferd! Ja, voor zichzelf, maar niet voor de Heere God! Zij wilden godsdienst, ja, maar hun begeerlijkheden daarnevens hebben! zij wilden niet in de hel komen, maar God hun hart te geven, dat was bij het offeren niet in hen opgekomen. “De tabernakel van de getuigenis was onder onze vaders in de woestijn, gelijk geordineerd had Hij, Die tot Mozes zei, dat hij dezelve maken zou naar de afbeelding, die hij gezien had.” Maar “gij hebt opgenomen de tabernakel van Moloch, en het gesternte van uw god Remfan, de afbeeldingen, die gij gemaakt hebt, om die te aanbidden.” En daar wilt u nog van de tempel van God spreken? Van de tabernakel? En wat was dat voor een maaksel! God had gezegd: *Zie dan toe, dat u het alles maakt naar de afbeelding, die u op de berg getoond is.* En daar komt u nu met uw tempeltje

en tabernakeltje van Moloch en Remfan en Baal-Peor en nog andere goden! Zo hebt u de tabernakel van God geheiligd!

Nu, “onze vaders”, deze tabernakel “ontvangen hebbende, hebben” Hem “met Jezus (Jozua) gebracht in het land, dat de Heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezicht van onze vaders, tot de dagen van David toe.” Wie verdreef? Hebt u dat gedaan? Wij hebben de tabernakel ook genomen, dat is alles. Maar er leefde eens een koning, die twee altaren had; het ene altaar, het altaar van de Heere, zette hij in een hoek. Maar wanneer hij in de uiterste nood was, terwijl het andere niet helpen wilde, dan offerde hij daarop. (2 Kon. 16: 10-15.) zo ging het te allen tijde onder het volk. Wel namen zij de tabernakel ook en de Heere verdreef de Heidenen van voor hun aangezicht, maar daarna vergaten zij de Heere en zijn tabernakel en zetten deze in een hoek.

Dat was een treurige tijd, de tijd van de richteren. Toen verwekte God een jongeman, die *naar Zijn hart* was. Want hij hield zich aan God en geloofde van Hem, dat Hij zijn God was, en dat Hij machtiger dan een leeuw en dan een beer en ook machtiger dan de reus van de Filistijnen was, en dat Hij een getrouwe God was, om hem van alle vijanden te verlossen. Deze, zich aan de levende God houdende, vond bij God wat? rust? Nee, hij vond genade bij God, alzo, dat Hij hem door alle nood heen hielp. En deze David, toen hij nu in zijn paleis zat, zocht, waar hij God toch een huis mocht bouwen, maar hij kon de plaats niet vinden. Daar vond hij haar eindelijk in de geest in Bethlehem. (Psalm 132: 6).

Toch mocht hij de tempel niet bouwen. God gaf hem een voorbeeld, gelijk Hij Mozes op Sinai een voorbeeld getoond had, een voorbeeld van Jezus Christus, waarvan God gezegd had: “Ik zal u een huis bouwen”, het voorbeeld van een hemels paleis. Dit voorbeeld heeft David aan Salomo gegeven, en *Salomo bouwde Hem een huis*. Wie bouwde hij het huis? De Heere had tot David gezegd: “Ik zal U een huis bouwen”, maar van Salomo heet het. Hij bouwde *God* het huis. Maar woont God in een huis? Hij, Die de hemel der hemelen niet omvatten kan? Is Hij het niet, Die bij de Profeet zegt: “De hemel is Mij een troon, en de aarde een voetbank van Mijn voeten. Hoedanig huis zult u Mij bouwen? zegt de Heere; of welke is de plaats van Mijn rust? Heeft niet Mijn hand al deze dingen gemaakt?” Verder heeft Stefanus hun voorgehouden, dat zij hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren waren, “gij wederstaat altijd de Heilige Geest; gelijk uw vaders, zo ook gij, wie van de Profeten hebben uw vaders niet vervolgd? En zij hebben gedood degenen, die tevoren verkondigd hebben de komst van de Rechtaardige, van Welke gijlieden nu verraders en moorders geworden zijt.”

Daarmee heeft Stefanus hun alles gezegd. Wat heeft hij hun gezegd? Dit: het is alles van God, het is alles Zijn genade, Zijn barmhartigheid! Deze God besluit u niet in een huis! Zoekt, dat Hij woning in uw harten neme! Hoort toch, u mensen, wij kunnen niets, dan ons verderven, wij stoten voortdurend alles van ons, wij hebben geen eerbied voor Gods Wet, wij verwerpen daarentegen Mozes en alle Profeten, nemen het getuigenis van Christus niet aan, maar zijn nijdig op de lieve Jozef, werpen Hem uit waar wij kunnen; wij zullen Mozes plagen, zolang hij leeft, en achten het getuigenis van ook niet *één* Profeet! Wij met al ons roepen: “Kerk! Kerk!” hebben in het geheel geen hart voor Gods Kerk. Alles is zelfzucht en handhaving van het eigen “ik”, en van de eeuwige liefde van God hebben wij geen besef!

Ziet, Stefanus is een van die geweest. Hij heeft uit zijn eigen geschiedenis de geschiedenis van zijn volk geleerd. Hij heeft uit zijn eigen geschiedenis geleerd, dat het alles genade is, van het begin tot het einde, maar dat bij de mens slechts

verkeerdheid en geen hart voor Gods huis is, zodat, wanneer God iemand honderd gulden geeft, Hij van hem voor Zijn huis een stuiver krijgt.

Dat werd toenmaals de grote raad gepredikt, en u ziet de boze opvatting van een heilbrengende prediking: zij werden met nijdigheid vervuld en stenigden de getrouwe Stefanus!

En voorts: de verharding is over hen gekomen! Waarom? Daarom, dat zij deze prediking niet aangenomen hebben: wij deugen niet, wij hebben de genade niet lief, wij hebben Gods Wet en Gods huis niet lief! De Heere is het alleen, Die trouw houdt. Hij is de Eerste geweest, en Hij moet ook de Laatste zijn, anders zijn wij voor eeuwig verloren! Dat nu Stefanus zo blijmoedig gepredikt had, welke uitwerking had dat bij hemzelf? Deze, dat hij niet met donder en bliksem gedreigd heeft; veeleer vervulde de Geest hem met blijde moed, zodat hij de stenen, die op hem aanvlogen, niet eens gevoeld heeft, maar Jezus Christus ter Rechterhand Gods zag staan, en nu roept hij: "Helpt mij, gij vaderen, Mozes, Wet"? niets van dat alles, maar: "Heere Jezus! ontvang mijn geest!" en zijn laatste woorden: "Heere! reken hun deze zonde niet toe!" zijn een herhaling van zijn prediking: Wanneer God wil, dan rekt Hij een volk, hoe diep het ook gezonken is, en ieder mens in het bijzonder, al heeft hij de genade ook zevenmaal van zich gestoten, deze zonde, deze meest afschuwelijke zonde, niet toe, maar maakt groot, gelijk Hij begonnen heeft, de eeuwige vrederaad, Zijn genade, het bloed van Jezus Christus, het geloof en de liefde. Amen.

Nazang: Lied 67: 1

*O liefde, gij bindt aard' en hemel samen;
O wonderzee, waar zich mijn geest verliest!
Dat Gods genâ de zondaar wil beschamen,
En zelfs de snoodste tot Zijn kind verkiest.
Hoe diep Hij mij in vloek en bloed ook vond,
Zijn rijkdom toch vervult mijn ledigheid;
In zulk een worm heeft Hij Zijn heil bereid,
En nodigt mij tot Zijn genâverbond.*

ZEVENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 2: 42, 4: 32 en 9: 31⁹

Voorzang: Psalm 133: 1-3

*Ai ziet! hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
Van 't zelfde huis, als broeders, samenwonen,
Daar 't liefdevuur niet wordt verdoofd!
't Is als de zalf op 's hogepriesters hoofd,
De zalf, waarmee hij is aan God gewijd,
Die door haar reuk het hart verblijdt.*

*Die liefdegeur moet elk tot liefde nopen,
Als d' olie, die, van Arons hoofd gedropen,
Zijn baard en klederzoom doortrekt.
Z' is als de dauw, die Hermons kruin bedekt,
Die Sions top met vruchtbaar vocht besproeit,
En op zijn bergen nedervloeit.*

*Waar liefde woont, gebiedt de Heer' de zegen;
Daar woont Hij Zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid!*

Geliefden in de Heere Jezus Christus!

Het is ons mensen eigen, niet te betrachten, wat de Heere God gemaakt heeft, wat Hij geplant en gebouwd heeft, en wat Hij onderhoudt. Het is ons mensen vreemd, de dingen te zoeken, waar zij te vinden zijn. Het is ons vreemd, te bedenken, wat het Woord van de Heere belooft, en wat Hij steeds gedaan heeft en doet. Een iegelijk mens wil zelf bouwen, wat hem toch niet gelukken zal, wil zelf scheppen, waar hij toch weten moest, dat hij niets vermag. Hij zoekt de vervulling van de dingen in de toekomst, wanneer dat zo al is. Zo hebben zich bijvoorbeeld eeuwen lang de gemoederen hier ook beziggehouden, dat er nog een wederoprichting van alle dingen moet komen, dat het nog alles anders moet worden, dat het "duizendjarige rijk" nog moet komen, en zo mishandelt men dan de lieve Profeten bij alles, wat zij tevoren van de toekomst van de Heere Christus gezegd hebben, en mishandelt diegenen, welke de vervulling prediken, en door hun wandel en hun voorbeeld tonen, dat wij het vervulde hebben. Ik heb dikwijls in boeken gezocht, of er toch niet iemand was, die in hetgeen de Heilige Geest in de Handelingen der Apostelen van de Gemeente Christus getuigt, en in hetgeen de Apostelen elders getuigen, de vervulling van het profetische woord gevonden had, daarin dus de nieuwe tempel, het nieuwe huis van God had getekend gezien. Mijn Geliefden, wat mij nu echter in deze week opviel, deel ik u graag ook en dat is dit: dat het nieuwe huis van God sinds lang gebouwd, dat de hoeksteen sedert lang gelegd is, en dat alles, wat de Profeten voorzgd hebben, in de Handelingen der Apostelen te vinden is. De boom staat in dit boekje, de boom, van welks vrucht wij nog leven, en zo is het dan een ware dweperij, het te willen zoeken, waar het niet is, en het daar niet te willen vinden, waar men het met handen grijpen kan. Maar waarom

⁹ Gehouden e Juli, 's voormiddags

toch wil de mens steeds wat nieuws? Het nieuwe schenkt leven aan de verbeelding, en men kan het zelf zich verschaffen zonder Woord, en beproeft het ook zonder Woord. Wie echter het Woord wil, de leer, de reine leer, en zo de ware Kerk en de welstand van deze Kerk, die moet weten, dat het een andere arbeid is, zelf wat te maken, en een andere, te verwerven, wat er is.

Wij lezen in Handelingen der Apostelen 2: 42: *En zij waren volhardende in de leer van de Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking van het brood, en in de gebeden.*

En Hoofdstuk 4: 32: *En de menigte van degenen, die geloofden, was één hart en één ziel, en: alle dingen waren hun gemeen.*

En Hoofdstuk 9: 31: *De Gemeenten dan, door geheel Judea, en Galilea, en Samaria, hadden vrede, en werden gesticht. En wandelende in de vreze van de Heere, en de vertroosting van de Heilige Geest, werden vermenigvuldigd.*

Tussenzang: Lied 95: 3 en 4

*Gij, God, hebt U uit vele tongen
Der volken ene Kerk gesticht,
Waar in U lof wordt toegezongen,
En alles U ter eer verricht;
Een Kerk, wier leden Christus achten
En dienen als hun' Vorst en Hoofd,
En in gemeenschap steeds betrachten,
't Geen ieder Christen vast gelooft.*

*Die op hun werk zich niet verlaten,
Wijl toch geen mens is zonder schuld.
Want, doet hij goed, het zal hem niet baten,
Hij heeft alleen zijn plicht vervuld.
Wij moeten in geloof ontvangen,
't Geen Christus voor ons heeft bereid;
Wij moeten door geloof erlangen
Der zielen heil en zaligheid.*

Nadat onze dierbare Heere en Heiland Jezus Christus uitgeroepen had: "Het is volbracht!" waarna Hij de geest gaf en Zijn ziel in de handen van de Vader werd opgenomen, kon de dood Hem niet houden, maar de Heere werd op de derde dag weer opgewekt, en zond op de vijftigste dag de Heilige Geest, Welke de Vader Hem beloofd had, naar zijn toezegging: "Ik zal u een andere Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in eeuwigheid; namelijk de Geest van de waarheid, Welke de wereld niet kan ontvangen." Deze Geest kwam dus op de vijftigste dag, en Petrus en de andere Apostelen predikten terstond: "Deze is de Steen, Welke gij bouwlieden verworpen hebt. Deze heeft God tot een Hoofd des hoeks gesteld." Daarna begonnen de Apostelen alle stenen, die God hun gaf, bijeen te brengen en ze op deze enige Hoeksteen te gronden. De bouwlieden, die zich voor bouwlieden uitgaven, hadden de Hoeksteen ter zijde gelegd en verworpen, en tot op deze dag leggen diegenen, welke de bouwlieden zijn willen, deze Hoeksteen ter zijde en verwerpen Hem, en klagen dan en klagen opnieuw over het verval van de Kerk, over het verval van de zeden, van de leer, omdat zij het vóór alles zoeken, waar het niet is. Voorts omdat zij geen geloof hebben, daarom lachen zij niet met het lijden van deze tijd, en zien niet op de

heerlijkheid van de waarheid en belofte van God. De hooggeleerden maken zich op, willen de Schrift uitleggen, en verstaan niet, wat zij stellen en wat zij zeggen, onderwijzen Kerkgeschiedenis, en verstaan haar niet, maken de eerste Gemeente tot een soort van model, waarnaar zij hun kerk denken te vernieuwen. Zij kunnen echter lang wachten! Zij is er geweest, en gelijk zij er geweest is, zo is zij er ook gebleven. Maar het is geen gebouw van aardse stenen, geen huis van vlees en bloed, maar het is Geest, waarheid en leven. Als de Profeten, als met name Zacharia van de schone nieuwe tempel profeteert en zegt: “Ziet, een Man, Wiens Naam is Spruit, Die zal uit zijn plaats spruiten, en Hij zal des Heeren tempel bouwen” (Hoofdst. 6: 12); of als de Profeet Ezechiël in zijn laatste Hoofdstukken voorzegt van een wonderschoon gebouw met het opschrift aan het slot: “De Heere is aldaar”, denkt dan toch niet aan een huis, dat nog gebouwd zou moeten worden, maar aan een huis, dat al vóór achttien eeuwen gebouwd is. Dat is het oude huis, dat eeuwig nieuw blijft, en dat is een zekere woning. Kunt u meer verlangen dan dit: “En zij waren volhardende in de leer van de Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking van het brood, en in de gebeden”, en: “Zij aten samen, met verheuging en eenvoudigheid van hart, en prezen God.” En: “Zij waren dagelijks eendrachtelijk in de tempel, in het voorhof van Salomo”, dat is, van de vredeking? (Hand. 2: 42, 46 en 47; 5: 12.) Kunt u zich iets heerlijkers denken, dan hetgeen wij vinden in Hand. 9: 31: “De Gemeenten dan, door geheel Judea, en Galilea, en Samaria, hadden vrede, en werden gesticht. En wandelende in de vreze van de Heere, en de vertroosting van de Heilige Geest, werden vermenigvuldigd”?

Nu vraag ik: Is dit, is deze heerlijke Gemeente verdwenen? Staat dit huis niet meer? Deze tempel, van welke Ezechiël en Zacharia geprofeteerd hebben, moet deze nog gebouwd worden? Ik antwoord: Nee! en nogmaals nee! *hij staat er! Wie dat niet in de Handelingen der Apostelen ziet, die ziet niets, bouwt en onderwijst tevergeefs, en droomt van een toekomst, waarvan niets komen zal, en is de Joden gelijk, die menen, verstandig te doen, als zij, bij het opkomen van een onweder, fluks de vensters openen, opdat de Messias naar binnen kome en hen naar Jeruzalem voert, waar Hij Koning zal zijn.*

Er staat niet tevergeefs: *Zij waren volhardende in de leer van de Apostelen*, niet: in de één of andere leer. Er staat ook niet: “Zij waren volhardende in de leer”, zodat er misschien menselijke toevoegselen bij konden komen; er staat ook niet: “Zij bleven in hun geloof”, zodat men zo allerlei geloof zou kunnen hebben; ook lezen wij hier niet: “Zij werden door de Heilige Geest bewaard”, maar het luidt volkomen nuchter: “Zij waren volhardende in de leer van de Apostelen.” Dat zijn bekeerde mensen geweest, die de gave van de Heilige Geest hadden, die, om mij zo eens uit te drukken, niet van node hadden, door anderen onderwezen te worden, maar die de zalving van de Geest hadden en alle dingen wisten. (Vergelijk 1 Joh. 2: 27).

Let wel, mijn Geliefden, van zulke mensen wordt betuigd: “Zij waren volhardende in de leer van de Apostelen.” Bij alle begiftiging van de Heilige Geest en van het geloof kenden zij zich dus geen onfeilbaarheid, geen geleerdheid of geestelijke kennis toe, maar zij hadden de leer van de Apostelen, en daar bleven zij bij. Dat getuigt de Heilige Geest, en zo ontstaat dit nieuwe gebouw, deze nieuwe Kerk: zij blijft op de Hoeksteen, in de leer van de Apostelen. Zij hebben niet gezegd: “Wij hebben het! Wij zijn het! Wij weten het!” Maar zij hebben gezegd: “Hier is de leer van de Apostelen! Dáár blijven wij bij!” Zij lieten zich door deze leer onderwijzen, regeren, bestraffen, troosten, en zo schrijft dan de Apostel Petrus: “Gij zijt een koninklijk priesterdom; zo wordt dan zelf als levende stenen op deze ene Steen opgebouwd!” (1 Petrus 2: 9 en 5.)

Wat is dan de leer van de Apostelen? Ja, daar hebben wij het! Men zoekt hier een kerk en daar een kerk! Hier wil men het nog beter hebben en daar nog beter, maar de leer van de Apostelen wil men niet; men wil niet geloven, en er niet voor lijden. De leer van de Apostelen is deze leer: ‘Wij derven allen de heerlijkheid Gods. En worden om niet gerechtvaardigd, uit Zijn genade, door de verlossing, die in Christus Jezus is. Wij zijn zalig geworden uit genade, niet uit de werken, opdat niemand roeme. Wij zijn Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zou wandelen.’

Alle vrucht in de Gemeente is vrucht van de Heilige Geest, dus van het geloof. Fundament en houvast van de Gemeente is daarom alleen de leer van de Apostelen. Maar nu komen de geleerde heren met hun dogmatiek en willen de dogmatiek van de Apostelen niet, maar schelden deze voor orthodoxie, en de jonge lieden worden schuchter gemaakt, en Gods Woord zal niet geheel Gods Woord zijn, en de wonderen, waarmee de Gemeente omgeven en waarop zij gebouwd is, worden geloofchend. Men wil een *Evangelische* Kerk maken, en klaagt dan, dat de Evangelische Kerk bedreigd wordt door de wetten van de Minister van eredienst, die in deze dagen uitgevaardigd zijn, alsof deze dingen, die de wereld tot stand brengt, de Kerk van Christus, zij het ook nog zo weinig, aangingen of haar zouden kunnen schaden. De Kerk van Christus staat op een rots, die alle vijanden te hoog is. Zo mag dan de wereld woeden, mogen de staatslieden en Godgeleerden samen al het mogelijke uitdenken, Christus Jezus, en opnieuw Christus Jezus, dat is de rechte Man, Die kan het opnemen tegen zonde, dood, duivel en wet, ik niet. Christus is mijn koninklijk Hoofd, aan Hem ben ik een lid, en zo stroomt onbelemmerd bloed, kracht en leven uit het Hoofd in de leden; anders zijn de leden, hoewel goed geschapen, toch lam en dor.

Gewis, de werken komen voort

Uit een oprecht geloof.

Waar geen werken zijn, daar roeme men niet in zijn geloof. Maar:

De werken zijn tot 's naasten dienst,

't Geloof moet daaruit blijken.

Dat leerde en leert ons de Apostel: alles is onder de zonde, Joden en Grieken zo de één als de ander, God heeft alles onder de zonde besloten. Stel nu in het werk, wat u wilt, om deugdzaam te worden, om goede werken te doen, het zal u toch niet gelukken, u zult toch voor God een monster moeten worden, u zult u toch zelf moeten verdoemen. Want: òf, òf! u maakt u zalig door een inbeelding van deugd, en Christus heeft niets gedaan of het Lam van God neemt de zonde van de wereld weg, één van beide! Maar u weet, wat de Apostelen toen zij met dit getuigenis kwamen, deswege hebben moeten lijden. Maar wat zeggen zij? “Wij kunnen het immers niet nalaten! wij moeten God meer gehoorzaam zijn dan u. Deze Jezus heeft God tot Heere en Christus gesteld; in Zijn Naam alleen is vergeving van de zonden. Daarom, bekeert u en geloof het Evangelie!” zo predikten zij. Maar ziet, daar begon nu het lijden. En zij geloofden en leden. En ook voor drie eeuwen zong men:

Ontneemt ons alles vrij,

Gij hebt geen baat daarbij,

Het Rijk moet ons toch blijven!

Maar nu vraagt men: “Hoe kom ik door de wereld?” Men vraagt naar geld en eer, naar het dagelijks brood, Christus echter wordt verloochend. Ja, men heeft zo dit en dat van Hem gepredikt, maar, ziet u zeer voorzichtig, en zo heeft men dan, om mij zo eens uit

te drukken, zijn Jeruzalem verloren men heeft land en kerk verloren, niet de Kerk van God, die is gebleven! Deze achttien eeuwen lang heeft de Heere de Zijnen gehad, die volhard hebben in de leer van de Apostelen, ik zeg nog eenmaal: die volhard hebben in de leer van de Apostelen. Dat is van meer gewicht, dan men denkt. Wanneer ik op de weefstoel weven wilde, wat zou daarvan worden? Heeft niet alles zijn maat en zijn regel, waarnaar het gemaakt moet worden, zó, en niet anders? Moet niet alles zijn bepaalde lengte en breedte, diepte en hoogte hebben? Honderden en duizenden Godgeleerden studeren in het honderd en zijn ten enenmale zonder houvast, ten eerste in hun wandel, ten tweede in hun belijdenis, ten derde in de troost, daarom dat zij de leer van de Apostelen niet beoefenen en niet eenvoudig gespannen blijven in dit raam: *Ik niets, - Jezus alles!* ik een zondaar, Hij heilig! ik een goddeloze, Hij de Rechtvaardige, Die mij rechtvaardig maakt! Alles, wat ik niet heb, dat heeft Hij, en daar Hij het heeft, heb ik, indien ik gemeenschap met Hem heb, alles, wat Hij heeft en daarom bid ik: "Heel mijn dorre hand van het geloof dag aan dag!" En dan heelt Hij ook de dorre hand, zodat men in de kracht van de Heilige Geest en van het geloof uit Zijn volheid nemen mag.

Uit de leer van de Apostelen kwam voort de *gemeenschap*, de gemeenschap, elkaar wederkerig lief te hebben, daar Christus ons tevoren met zo grote liefde heeft liefgehad, dat de één de ander alles is, dat al voor één, en één voor allen opkomt, en dat ieder bereid is, naar de mate, die God hem gegeven heeft, de behoeftige broeder te helpen; een zodanige gemeenschap, dat men deel neemt aan al het lijden, wenen en zuchten van de arme broeders of zusters, dat men weent met de wenenden. Zulk een gemeenschap komt voort uit de leer van de Apostelen. Waar deze gemeenschap is, daar is ook een gemeenschappelijke dis, waaraan men op 's Konings bevel samenkomt, om te eten van Zijn mestvee en te drinken van Zijn wijn. Daarom lezen wij hier ook: "Zij waren volhardende in de *breking van het brood*." Mijn Geliefden! Wanneer vrienden samenkomen, dan vierten zij dat door een maaltijd. Ook een hoogtijd wordt door een maaltijd gevierd. Dat bindt de vriendschap vaster samen, als men gemeenschappelijk Gods gaven geniet. Waar de rechte gemeenschap is, die uit de leer van de Apostelen voortvloeit, daar komt men ook gemeenschappelijk tot de dis van de Koning. Dat bindt samen en sterkt het geloof. Daar zie ik één, die ik al lang dood gewaand had, en nu zit hij onder de levenden ook aan de dis, en daar weer een ander, die diep bedroefd was en nu lacht hij blijmoedig aan de dis van de Heere. Verder komen uit de leer van de Apostelen ook de *gebeden* voort. Hier is niet bedoeld het bijzondere gebed van een ieder voor zich thuis maar een gemeenschappelijk gebed. Wanneer de Gemeente samenkwam, om de leer van de Apostelen te horen dan had ook het gemeenschappelijk brood breken plaats en het gemeenschappelijk gebed, dat zij eendrachtelijk God dankten hetzij in proza of in de poëzie van de Psalmen.

Daar valt mij in, dat voor enige tijd de vraag opgeworpen werd, of men het Heilig Avondmaal de zieken in huis mag brengen, en daarbij werden aangevoerd de woorden van Handel. 2: 46: "van huis tot huis brood brekende", waaruit men afleiden wilde, dat men het Avondmaal de zieken in de huizen bedienen mag. Maar deze woorden: "van huis tot huis brood brekende", staan in verband met wat in vers 46 en 47 volgt: "Zij aten samen met verheuging en eenvoudigheid van hart. En prezen God, en hadden genade bij het hele volk." Zij kwamen dus niet alleen in de zogenaamde estaminetten of eetzalen samen, maar ook hier en daar bij degenen, die ruime woningen hadden, braken daar het brood, aten en dronken samen, terwijl de Apostelen hen stichtten. Deze woorden zijn dus niet van het Avondmaal te verstaan, maar van het

gewone spijsgebruik.

Wij hebben hier het getuigenis van de Heilige Geest in de Handelingen der Apostelen, dat de gelovigen als levende stenen op de enige Hoeksteen gebouwd werden, dat zij in de vreze van de Heere wandelden en vervuld werden met de vertroosting van de Heilige Geest. Van de anderen durfde niemand zich bij hen voegen. Zij waren één van hart en één van ziel, waren eendrachtelijk bijeen in de voorhof van de vrede om het Woord te horen, en zij beschouwden, wat zij bezaten, als gemeen goed. Dat wil nu niet zeggen, dat allen alles afgestaan hebben, maar zij ontvingen een vrijgevig hart zij gaven met blijmoedigheid, zodat zij in de volheid van de vertroosting van de Heilige Geest, en wel wetende, dat de duivel hun niet lang rust zou gunnen, de lieve broeders en zusters, die niets bezaten, graag hielpen met hetgeen zij hadden, en hen van hun overvloed lieten leven. De Apostelen hebben er echter niet enigermate op gestaan, dat zij dat doen moesten. Daarom zegt immers ook Petrus later, toen de Heilige Geest de tucht in de Gemeente tegenover leugen en geldgierigheid handhaafde, tot Ananias: “U had het mogen houden, en verkocht zijnde, was het nog in uw macht.”

En nu, kunt u zich een betere Gemeente denken? Nee! Maar een andere vraag heb ik: Is de Hoeksteen weg? Is Christus dood? Neemt het Lam van God niet meer de zonde van de wereld weg? Heeft Zich de Heilige Geest zo teruggetrokken, dat Hij niet meer in de harten van de gelovigen werkt? Heeft de gelegenheid opgehouden, te lijden om de Naam van de Heere Jezus? Of heeft de gelegenheid opgehouden, iets te wagen voor deze Naam? Heeft de duivel opgehouden met zijn list en zijn geweld? Slaapt de wereld en haar haat tegen de Gemeente? Of kan de helse krokodil de Gemeente alleen daarom niet grijpen, omdat zij zich goed omgord houdt? Hebben wij geen zonde meer? Of hebben wij niet nog dagelijks tegen de boze lust van ons vlees te strijden? Ik behoef geen antwoord op deze vragen af te wachten. Zoek geen zichtbare tempel! Zoek de onzichtbare! Een iegelijk kome dag aan dag, met waar berouw over zijn zonde en schuld tot de Heere, ga dagelijks tot dit Brandofferaltaar en grijpe de Jezus-Naam, de zoom van Zijn kleed aan, en bekenne tegenover duivel en wereld blijmoedig. Hij is, Hij leeft, Hij zorgt!

Mijn Geliefden! U hebt de vervulling voor u, u ziet haar in de Handelingen der Apostelen, en u, zoals u hier bijeen bent, wenst u nog iets? Als ik iets wensen zal dan wens ik dit: dat de Heilige Geest Zich verheerlijke aan onze jeugd! De Gemeente staat daar in de kuisheid van Christus tot op deze dag. Maar één wens heb ik: dat de Heere God met Zijn Geest en met de leer van de Apostelen onder ons *blijve*, Dan hebben wij, zij het ook op een andere wijze, wat wij in de Handelingen der Apostelen vinden, en vervuld is en blijft het woord: “Ik zal alle Heidenen doen beven, en zij zullen komen tot de Wens van alle Heidenen, en Ik zal dit huis met heerlijkheid vervullen, zegt de Heere der Heirscharen. Mijn is het zilver, en Mijn is het goud, spreekt de Heere der Heirscharen. En in deze plaats zal Ik vrede geven, spreekt de Heere der Heirscharen.” (Haggai 2: 8-10.) En bij Zefanja, lezen wij (Hoofdstuk 3: 9 vv.) het volgende: “Gewis, dan zal Ik tot de volken een reine spraak wenden; opdat zij allen de Naam van de Heere aanroepen, opdat zij Hem dienen met een eenparige schouder”, dat is, (gelijk Luther vertaalt) eendrachtelijk. Dit woord komt meermalen in de Handelingen der Apostelen voor, bijvoorbeeld dat “zij eendrachtelijk bijeen waren.” “Te dien dage zult u niet beschaamd wezen vanwege al uw handelingen, waarmee u tegen Mij overtreden hebt: want alsdan zal Ik uit het midden van u wegnemen, die van vreugde opspringen over uw hovaardij, en u zult u voortaan niet meer verheffen om Mijns heiligen bergs wil. Maar Ik zal in het midden van u doen overblijven een

ellendig en arm volk; die zullen op de Naam van de Heere betrouwen. De overgeblevenen van Israël zullen geen onrecht doen, noch leugen spreken, en in hun mond zal geen bedrieglijke tong gevonden worden. Maar zij zullen weiden en nederliggen, en niemand zal hen verschrikken. Zing vrolijk, gij dochter Sions! juich, Israël! wees blijde en spring op van vreugde van ganser harte, gij dochter Jeruzalems! De Heere heeft uw oordelen weggenomen, Hij heeft uw vijand weggevaagd; de Koning van Israël, de Heere, is in het midden van u, u zult geen kwaad meer zien. Te dien dage zal tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, o Sion! laat uw handen niet slap worden. De Heere, uw God, is in het midden van u, een Held, Die verlossen zal. Hij zal over u vrolijk zijn met blijdschap, Hij zal zwijgen in Zijn liefde, Hij zal Zich over u verheugen met gejuich.” Amen.

Nazang: Psalm 137: 3

*Jeruzalem! dat, zo ik u vergete,
Mijn rechterhand niet van zichzelfe wete!
Dat mijn tong aan mijn gehemelt' kleev',
Indien ik u niet steeds mijn achting geev';
Zo ramp of leed mijn hart van Sion scheure,
En ik Gods stad mijn hoogste vreugd niet keure!*

ACHTSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 8: 1-8¹⁰

Voorzang: Psalm 19: 4 en 5

*Des Heeren Wet nochtans
Verspreidt volmaakter glans,
Dewijl zij 't hart bekeert;
't Is Gods Getuigenis,
Dat eeuwig zeker is,
En slechten wijsheid leert.
Wat Gods bevel ons zegt,
Vertoont ons 't heiligst recht,
En kan geen kwaad gedogen;
Zijn wil, die 't hart verheugt,
Eist zuiverheid en deugd;
Verlicht de duister' ogen.*

*Des Heeren vrees is rein;
Zij opent een fontein
Van heil, dat nooit vergaat.
Zijn dierb're leer verspreidt
een straal van billijkheid,
Daar z' all' onwaarheid haat.
Z' is 't mensdom meerder waard,
Dan 't fijnste goud op aard';
Niets kan haar glans verdoven;
Zij streeft in heilzaam zoet,
Tot streling van 't gemoed,
De honig ver te boven.*

Wat de Gemeente, mijn Geliefden, naar Psalm 19 van het Woord Gods zegt, en wat zij daarin looft, dat zegt zij, vervuld zijnde en vervuld wordende met de troost van dit Woord, vooral wanneer de ziel in haar benauwdheid zucht om troost, zodat zij dan zeggen kan: “Gij hebt mijn ziel liefelijk omhelsd, dat zij in de groeve van de vertering niet kwame: want Gij hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen.” (Jesaja 38: 17). Elke andere troost heeft in het geheel geen betekenis tegenover deze enige troost. Want zodra de arme mens uit de dood van de zonden overgezet wordt in het eeuwige leven, hetwelk is in Christus Jezus, begint de Heilige Geest in de ziel een licht te ontsteken en houdt niet op, de ziel daarmee te verlichten, zodat men de heilige Tien Geboden van God voor Gods woorden houdt, die God gesproken heeft. Voor deze geboden in het licht van de belofte zich aan ons doen kennen, loopt men allerlei wegen af, hangt men menigerlei dwaling aan, en heeft men niet weinig angst. En ook dan, wanneer wij de geboden in het licht van de belofte beschouwen en verstaan, openbaart zich toch de oude mens, hoewel hij met Christus gekruisigd is en hoewel de troost van de vergeving van de zonden gesmaakt wordt, en hij blijft en wordt tot op

¹⁰ Gehouden 13 Juli, 's voormiddags.

het stervensuur niet afgelegd. Daardoor houdt de Geest van God de Gemeente, de kinderen van God, in waarachtige ootmoed, zodat zij het wel erkennen en voor God bekennen, dat zij dag aan dag met allerlei ongerechtigheid en ongeloof, met een hard en verstokt hart en met de boze lust van het vlees te kampen hebben. Het gaat op en neer, zoals bij twee gewichten aan een klok: aan de ene kant erkentenis van de zonde en ellende, niet met het verstand, maar uit ervaring, zodat men uitroept: “Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?” en aan de andere kant: “Ik dank God, door Jezus Christus, onze Heere.” Het één is niet zonder het andere. Want al is er ook een tijd, dat men is als een gewaterde hof (Jesaja 58: 11), duivel en wereld, vlees en bloed houden toch niet op, de gelovige ziel, gelijk ook de Gemeente van God aan te vechten, en dan leeft de Gemeente en elke ziel in het bijzonder slechts van de troost van de zondenvergeving. echter kan zij niet altijd deze troost vasthouden. De Heere echter houdt vast, en daar de Heere vasthoudt en steeds opnieuw en onvermoeid met Zijn troost komt, wordt men gesterkt en omgord, om ook anderen, er gebeure wat er wil, de troost van de vergeving van de zonden te brengen en te prediken. De trouwe Heere houdt nu eenmaal zo met ons huis. Wij hebben zonnige dagen, maar wij hebben ook weer donkere dagen, wij hebben onze tijden van verkwikking, maar ook tijden, waarin de ziel diep neergebogen wordt, tijden, waarin de Vader de kinderen zijn schat eens ontsluit, en tijden, waarin ons alles uit de handen geslagen is. Zo leeft de Gemeente in het leven van Christus, voelt echter een grote dood in zich, en juist deze grote dood drijft de Gemeente tot Christus, en drijft de Gemeente ook om anderen de troost ook te delen, en zo breidt de Heere Zijn Rijk uit door tegenstand, in een enkele ziel, in de Gemeente en in de wereld, opdat erkend worde en erkend blijve: hier voert de genade heerschappij. In deze zin beschouwen wij, wat wij lezen in Handelingen der Apostelen 8: 1-8:

En Saulus had mede een welbehagen aan zijn dood, (dat is, aan de dood van de eerste martelaar, Stefanus). En er werd te dien dage een grote vervolging tegen de Gemeente, die te Jeruzalem was. En zij werden allen verstrooid door de landen van Judea en Samaria, behalve de Apostelen. En enige Godvruchtige mannen droegen Stefanus samen ten grave, en maakten grote rouw over hem. En Saulus verwoestte de Gemeente, gaande in de huizen. En trekkende mannen en vrouwen, leverde hen over in de gevangenis. Zij dan nu, die verstrooid waren, gingen het land door, en verkondigden het Woord. En Filippus kwam af in de stad Samaria, en predikte hun Christus. En de scharen hielden zich eendrachtelijk aan hetgeen van Filippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de tekenen, die hij deed. Want van velen, die onreine geesten hadden, gingen dezelve uit, roepende met grote stem. En vele geraakten en kreupelen werden genezen. En er werd grote blijdschap in die stad.

Tussenzang: Lied 2: 1-3

*Dierb're Jezus, zie ons saâm,
Om U in Uw Woord te horen:
Heilig ons in Uwe Naam,
En doorboor Gij Zelf ons d' oren;
Dat wij op Uw Woord geloven,
Om Uw vrije gunst te loven.*

*Heer, in ons is gans geen licht.
Duisternis is al ons weten.*

*Houd Uw oog op ons gericht,
Dat wij Uwer niet vergeten;
Leid' Uw Geest ons in Uw sporen,
Anders zijn wij wis verloren.*

*O Gij Glans der heerlijkheid,
Licht van licht, uit God geboren!
Maak ons allen recht bereid,
Open hart en mond en oren,
Hoor ons bidden, smeken, zingen!
Dat het tot U door moog' dringen.*

En *Saulus had ook een welbehagen aan zijn dood*. Deze Saulus was nog een jonge man, aan wiens voeten de getuigen, die Stefanus stenigden, hun klederen afgelegd hadden. Het was een welopgevoede, jonge man, die de Profeten, de Boeken van Mozes en de Psalmen uitstekend kende. Hij was onderwezen aan de voeten van Gamaliël, één van de voornaamste geleerden van die tijd. Hij was deugdzaam en braaf, muntte boven alle andere jongelingen uit, bad veel en vastte veel, en was zo geleerd, dat hij destijd zeer goed in staat zou zijn geweest, een kerkgeschiedenis van Zijn volk, ja, zelfs een martelaarsgeschiedenis te schrijven. Zo één, dan zou hij wel de graven van de Profeten, die omwille van de Heere gedood waren, hebben willen versieren. Deze Saulus hoorde de prediking van Stefanus, hoorde het, dat Stefanus zeide: “Ik zie Jezus, staande ter Rechterhand Gods”, hoorde hem roepen: “Heere Jezus! ontvang mijn geest”, en: “Heere! reken hun deze zonde niet toe”, en verlustigde zich er in, dat deze man met stenen bedekt dood neerviel. Van de hele rede van Stefanus heeft hij zo weinig verstaan, dat hij alles voor een moedwillig en Godslasterlijk verdraaien van de heilige geschiedenis gehouden heeft, en het moet hem vooral zeer geërgerd hebben, dat zoveel Godvruchtige vaders door deze Stefanus als de bitterste vijanden van God en als afgodendienaars aangeduid werden, en dat deze man zo op eenmaal alles wegmaaide en niets liet staan van de vroomheid van het vlees en van de heiligheid van het volk en van de tempel. Zo vraag ik u dan: Hoe is het toch met het menselijk verstand en hoe is het met het menselijk hart gesteld? En wat richt het gepredikte Woord voor zichzelf uit? Het verstand is duisternis, gelijk er duisternis op de afgrond was, toen God de hemel en de aarde schiep; het hart is geheel en al als een steen, zonder gevoel, bij alle tederheid, die men overigens als lid van de maatschappij en als burger aan de dag legt, en welke eigenschap de Apostel Paulus zeker in meerdere mate dan andere mensen gehad heeft. De gehele mens, ook wanneer hij de prediking hoort, ziet niets en verstaat niets; hoort en verstaat hij echter iets, dan komt de vijandschap, dan komt haat en doodslag op. Ziet, zo zal de geleerdste en beste in het geweld van de duivel blijven en onvoorwaardelijk ter helle varen, God doe, wat Hij wil, indien niet, ja, indien niet de Heilige Geest het hart verandert: Tot zolang blijft het daarbij: een welbehagen had Saulus aan de dood van Stefanus. Zo is het verstand van de mensen en zo zijn hart trots alle opvoeding en geleerdheid, wanneer de rechte waarheid en het leven zich aan hem voorstelt en zijn afgoden hem uit de handen geslagen worden. Dan moet de prediking de wereld uit.

De Gemeente Gods zal hierbeneden soms rust hebben, maar daarna begint spoedig weer de strijd, opdat de wereld uit haar rust opgeschrikt worde. Want anders ware de duivel dood en de Heere Jezus Christus ware ook dood. Maar zo lang de wereld staat,

blijft het woord waar “Ik zal vijandschap zetten tussen u en tussen deze vrouw, en tussen uw zaad en tussen haar Zaad”, en vast zal het blijven: Christus is de Man, Die van de slang de kop vermorzelt. Heeft dan ook eens Gemeente voor enige tijd rust, zo zal zij toch deze rust niet lang behouden, indien zij werkelijk een Gemeente van de Heere is, d. i, indien zij werkelijk een arm en ellendig volk is. En is er ook uitwendig rust, inwendig toch niet; nu eens spookt het daarbuiten, dan weer daarbinnen. Een mens is een hoogoven vol hartstochten; daar kunnen de vlammen dikwijls zeer hoog boven uitslaan. Daarom heeft de Herder een hond en beveelt deze, nu eens het ene, dan weer het andere schaap bij het oor te vatten en het van de heiningen en hagen op het goede gras te brengen. Waar groeit het goede gras? Op de bodem van de zondenvergeving. Ware er in de Gemeente gelijk in ieder mens in het bijzonder niet allerlei boosheid, zonde en hartstocht, dan zou de Gemeente en ieder afzonderlijk zijn hele leven lang, de een de ander, onder de wijnstok en onder de vijgenboom kunnen noden. Maar ach, de zonde dringt er zich altijd weer tussen, en zowel deze of gene als de hele Gemeente moet het ondervinden: wij zijn slachschapen, weerloze schapen!

De liefelijke Gemeente, gelijk ik ze u de vorige Zondag geschilderd heb, wordt verstrooid door geheel Judea en Samaria. Welk een storm steekt daar op! Hoe veel dierbare huiselijke verhoudingen zijn op eenmaal verstoord! Hoe veel ach's en wee's rijzen in het hart op, nu de één van de ander afscheid nemen en zijn bundeltje pakken moet, nu menig een alles nederwerpen en het de almachtige God overlaten moet, waar hij eten en drinken en een onderkomen zal vinden. Maar de bloeddorstige wolf loert intussen, waar hij nu het ene, straks het andere schaap grijpen kan, zodat zij allen vluchten moeten, waar zij maar heen kunnen komen, om de vervolging te ontgaan. Want het was geen lichte, maar, gelijk Lukas uitdrukkelijk ook deelt, een “grote” vervolging.

De Apostelen alleen worden niet vervolgd. Hoe moeten wij dat toch verstaan? Nu, wie is dan eigenlijk de vervolger? De Heere vroeg eens de Satan: “Hebt gij ook acht geslagen op mijn knecht Job? Niemand is op de aarde gelijk hij!” De Satan antwoordde: Ja, Job heeft goed vroom zijn, hij is het ook niet om niet. Gij hebt een betuining gemaakt voor hem en voor zijn huis en voor al wat hij heeft! Maar kom hem eens aan zijn huid, zo hij U niet in Uw Aangezicht zal zegenen.”

“Goed”, zegt de Heere, “daar hebt u hem. Maar kom hem niet *aan zijn leven!*” De *wijnstok* mocht de Satan niet aan de wortel komen, maar overigens mocht hij van zijn ranken afhouden, zoveel als hij wilde. Dus nogmaals, wie laat toch eigenlijk de Gemeente verstrooien? De Heere Jezus laat haar verstrooien, de Koning der koningen en Heere der Heeren! En wie houdt de Apostelen terug, zodat zij in Jeruzalem moeten en kunnen blijven? Dezelve Heere Jezus Christus, Die opnieuw de waarheid openbaar laat worden, dat Hij Zelf rondom Zijn volk een vurige muur is. Wij zouden denken, dat de vervolging zich allereerst tegen de Apostelen zou gekeerd hebben, en dat zij zich zouden verstrooid hebben. Maar nee, zij zullen blijven, om te troosten en raad te schaffen de aangevochtenen en noodlijdenden, en om de zwakken bij te staan. Want hoewel wij hier lezen, dat allen verstrooid werden, zo moet ook dit “allen” opgevat worden in de betekenis van “allerlei”, jong en oud, mannen, vrouwen en kinderen, gelijk het zo dikwijls in de Schrift voorkomt. Een deel van de Gemeente is dus te Jeruzalem gebleven. De vijanden hebben niet allen kunnen vinden. Want de vijand kan niet doen, wat hij wil, hij kan niet meer doen, dan wat de Heere hem toelaat. Als u zich in het stof buigt vanwege uw zonden en kermt in uw diepe ellende, nu ja, geef uzelf de schuld, maar denk er aan: de Heere Jezus werpt u in de smeltkroes. Kind! U zult uw ellende en uw armoede nogmaals grondiger en grondiger ervaren, opdat u weet, hoe groot uw ellende is, en welk een Heiland u hebt, opdat u leeft in de troost

van de vergeving van de zonden. Daartoe komt God de Vader en werpt u in de hoek of in een kerkerhol, opdat u daar zit en weent in het duister, tot Hij u weer tevoorschijn brengt. Dat gaat zo gemakkelijk niet. Het moet in waarheid tot de belijdenis van het hart komen: “Ik heb de toorn van de Heere verdiend!” alleen zó smaakt men, dat het Woord van God zoeter is dan honig. Dus: gelijk de Heere wil! De Apostelen blijven rustig te Jeruzalem, en de Heere houdt hen daar. En nu, hoe gaat het ons toch? Is niet de één dikwijls meer bezwaard dan de ander? Niet allen worden door de duivel met dezelfde tegenheden overstelpt. Dat zijn zo uitgelezen schapen, wie hij lagen legt, en die de satansengel met vuisten slaat. Hier is er één, die God de Heere dankzegt, daar een ander, die bitterlijk weent; hier één, die vol troost vanwege de vergeving van de zonden is, en daar één, die de moed niet heeft, om ook maar het geringste zich toe te eigenen. Er zijn honderd krankheden van het lichaam en duizend krankheden van de Geest; Eén echter is onze Herder en Eén is onze Medicijnmeester, Die ons allen kent. Hij heelt al onze gebreken, verlost het leven van het verderf en vervult weer met blijdschap, wat enige minuten tevoren het hoofd niet opheffen kon van diepe smart en grote droefheid.

De schapen zijn verstrooid. De Apostelen blijven te Jeruzalem. Te midden van deze vervolging zien wij een begrafenisplechtigheid. Enige Godvruchtige mannen maken zich op. Zij kunnen het niet aanzien, dat Stefanus zo zou blijven liggen, het roofgedierte ten buit, en, alsof er niets te vrezen was, alsof er geen vijand en geen vervolging was, halen zij Stefanus onder de stenen weg en begraven hem, en dat niet alsof het lijk in stilte als door dieven weggestolen werd, maar zij maken een rouwklacht over hem, zij zitten al bij het graf en bewenen hem. Zij klagen niet over hun lijden, niet over de vijanden, maar daarover, dat deze trouwe getuige, deze van God begenadigde man, deze armverzorger, vol van de Heilige Geest en het geloof, niet meer in hun midden was. Is dat dan niet onchristelijk, te treuren en te klagen? Nee! dat is menselijk, dat is juist Christelijk, dat men in gedachtenis houdt de leraars, de voorgangers, de trouwe getuigen, dat men in gedachtenis houdt de trouwe huisvrouw, de vlijtige huisvader, die de Heere tot Zich genomen heeft. Ik zeg, dat is Christelijk! Zij hebben niet gezegd: Och, Stefanus is nu zalig! Hij heeft de Heere Jezus gezien ter Rechterhand Gods! Komt, laten wij een vreugdepsalm zingen!”

De duivel laat een menselijk mens onmenselijk gevoelen. Abraham zette zich hij zijn dode neder, beweede zijn lieve vrouw en gedacht al haar trouw en liefde, en welk een huisvrouw zij voor hem geweest, ook hoe zij voor hem, de man, een trouwe predikster geweest was en hem van veel verkeerdheden afgehouden had. En nadat hij uitgeweend had, is hij langzamerhand gekomen op de wil van God, van de alleen Wijze, Die weet, wat Hij doet, en nu staat hij op van het graf. Ook Jozef weent en houdt een grote en zeer zware rouwklacht bij de begrafenis van zijn vader Jakob. Jeremia, de Profeet, maakte een klaaglied over de dood van koning Josia, dat aldus begint: “Ach, Heere!” zo deden deze Godvruchtige mannen bij Stefanus’ dood ook en gaven daarmee in weerwil van de vervolging getuigenis van hun geloof aan de toekomstige heerlijke opstanding.

Nu springt de bloeddorstige tijger weer op. Stefanus heeft een eerlijke begrafenis gekregen, en, het is inderdaad een wonder, de rouwdragenden is niets kwaads geschied, hoewel toch alles in het openbaar plaats had! Maar nu springt de bloeddorstige tijger weer op, de Gemeente wordt verwoest, heinde en ver verjaagd, hij schendt zelfs het huisrecht en gaat in de huizen, vraagt niet naar het recht van de burgers, pleegt de grootste willekeur en werpt in de gevangenis mannen en vrouwen, verschoont dus niet eens de zwakken, maar woedt ook tegen de zwakken, ja, tegen de

zwaksten, allen moeten uitgeroeid worden! Zij worden in de gevangenis geworpen, en hoe een gevangenis in die tijd er uitzag, dat zal ik niet eens vertellen. Wat zal daarvan het einde zijn? Ja, eindelijk moet de Heere toch het veld behouden. De hoornen komen en stoten de Gemeente, de smeden komen en slaan de hoornen aan stukken. (Zach. 1: 18-21). Dat gaat zo in de Gemeente van God. Ja, wel is er soms een lange vrede, maar waar is een koning, die geen krijg zou moeten voeren, tenzij hij traag is en Zijn volk niet liefheeft, niet een vader van Zijn volk is? Zo voert dan ook de Koning van de koningen krijg en verdedigt voortdurend Zijn land en volk. Want ook de vijand verzamelt Zijn krachten, gelijk ook thans de Paus in alle stilte en in het verborgen zó veel soldaten verzamelt, dat u er u zelfs geen voorstelling van kunt maken, die echter plotseling te voorschijn kunnen komen. En deze Koning van de koningen is de Heere, de sterke God Zebaoth, een Vader van de wezen en een Rechter van de weduwen, een God van de armen en ellendigen. Het gaat met de Gemeente in zulk een vervolging als met een beek, die zich van de rots in de diepte stort, niet naar berg en rots vraagt, maar door alles heen zich een weg baant, over stenen en gruis; in het dal breidt zij zich uit, en er komen nog andere beken bij; zij wordt al groter en groter en wordt eindelijk een machtige stroom. Zo is de verdrukking, die over de Gemeente komt, maar ook over de ziel van een enkele mens. Hoe meer druk, des te meer olie.

De Gemeente wordt deels in de gevangenis geworpen, deels verstrooid. Saulus echter zal daardoor bekeerd worden, doordien hem namelijk eindelijk geopenbaard werd, hoe boos hij was. Want de Heere Jezus kwam Zelf en wierp Zijn Woord in de ziel als een bliksem, en hij viel ter aarde en riep uit: "Heere! wat wilt Gij, dat ik doen zal?" Op deze wijze kreeg de Apostel dit ook op zijn verdere weg, dat hij bij alle troost van de vergeving van de zonden het zichzelf toch nooit heeft kunnen vergeven, dat hij de Gemeente van God vervolgd had. Daarover is hij verbrijzeld en verbroken geworden aan alle leden en in het binnenste van Zijn beenderen, daarover is hij tot een recht arm, verloren zondaar geworden, terwijl Hem geopenbaard werd, hoe diep de vijandschap tegen de Heere Jezus ook in het beste hart steekt, als de Heere Jezus de vijandschap niet daardoor wegneemt, dat Hij de mens met het geweld van Zijn liefde te sterk wordt. De mannen en de vrouwen, die in de gevangenis geworpen waren, hebben ook niet geweten, dat zij met hun gebeden en tranen, waarmee zij om de bekering van Saulus smeekten, uitwerken zou, dat tot op deze tijd menige ziel uit de gevangenis verlost wordt, om te zingen, dat de Heere ijzeren deuren verbreekt, en dat niemand vasthouden kan, waar de Heere verlossing gebiedt. Dat was toch een schone vrucht uit deze kerker! Zij hebben er zeker om gebeden, dat de Heere de wolf veranderen mocht in een schaap. De gevangenis schaadde hun niet. Zij zullen zeker in de gevangenis gezongen hebben: *Wanneer de Heere bij mij is, is Hij niet bij mij, dan is mij de hemel een gevangenis! Wanneer echter de Heere bij mij is, dan omgeeft mij in de gevangenis de hemel!*

De overigen, die namelijk verjaagd zijn als reeën en hinden, dragen met zich ook de prediking van de Apostelen, welke zij tevoren gehoord hebben, en worden juist in deze jammer en deze ellende des te meer vervuld met de troost van de vergeving van de zonden. Zij komen naar Samaria, en zo komt ook de diaken Filippus naar Samaria, let er op, waar (doch daarvan aanstaande zondag meer) waar een tovenaer woonde, die alle mensen betoverd had. Maar de mensen werden zo door de prediking van het Woord aangegrepen, dat zij zich bekeerden en waardig geacht werden, om te zien de wonderen van de Heere. Zo wisselt het hier en ginds. In Samaria is blijdschap, maar in Jeruzalem is droefheid vanwege de vervolging; maar in de gevangenis te Jeruzalem komt de blijde tijding: Ziet, het verschrikkelijke, het vijandige Samaria ligt aan de voeten van de Heere Jezus! Amen.

Nazang: Lied 28: 4

*Het was een wonderlijke strijd,
Toen dood en leven streden.
Het leven echter won het pleit:
Het heeft de dood vertreden.
Dit is het, wat de Schrift verkondt,
Dat Jezus' dood de dood verslond!
O dood, waar is uw prikkel?
Halleluja!*

NEGENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 8: 4-17¹¹

Voorzang: Psalm 92: 1-3

*Laat ons de rustdag wijden
Met Psalmen, tot Gods eer.
't Is goed, o Opperheer!
Dat w' ons in U verblijden,
't Zij d' ochtendstond, vol zoetheid,
ons stelt Uw gunst in 't licht,
't Zij ons de nacht bericht
Van Uwe trouw en goedheid.*

*'t Voegt ons, met blijde klanken,
Door 't voorbedachte lied,
Hem, Die het al gebiedt,
Op harp en luit te danken.
Gij hebt, door Uw vermogen,
O Heer! mijn hart verheugd;
Ik zal, verrukt van vreugd,
Uw grote daân verhogen.*

*Hoe groot zijn, Heer! Uw werken!
Hoe ver gaat Uw beleid!
Gij stelt, met mogendheid,
Elk deel zijn juiste perken.
Een ziel, aan 't stof gekluisterd,
Beseft Uw daden niet.
Geen dwaas weet, wat hij ziet;
Zijn oordeel is verduisterd.*

Wij behandelen, mijn Geliefden, in dit morgenuur uit de Handelingen der Apostelen hoofdstuk 8: 4-17:

Zij dan nu, die verstrooid waren, gingen het land door en verkondigden het Woord. En Filippus kwam af in de stad van Samaria, en predikte hun Christus. En de scharen hielden zich eendrachtelijk aan hetgeen van Filippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de tekenen, die hij deed. Want van velen, die onreine geesten hadden, gingen dezelve uit, roepende met grote stem. En vele geraakten en kreupelen werden genezen. En er werd grote blijdschap in die stad. En een zeker man, met naam Simon, was tevoren in de stad plegende toverij en verrukkende de zinnen van het volk van Samaria, zeggende van zichzelf, dat hij wat groots was. Welke zij al aanhingen, van de kleine tot de grote, zeggende: Deze is de grote kracht Gods. En zij hingen hem aan, omdat hij een lange tijd met toverijen hun zinnen verrukt had. Maar toen zij Filippus geloofden, die het Evangelie van het Koninkrijk Gods en van de Naam van Jezus

¹¹ Gehouden 20 Juli, 's voormiddags.

Christus verkondigde, werden zij gedoopt, beide mannen en vrouwen. En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde, bleef gedurig bij Filippus. En ziende de tekenen en grote krachten, die er geschiedden, ontzette hij zich. Als nu de Apostelen, die te Jeruzalem waren, hoorden, dat Samaria het Woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes. Welke, afgekomen zijnde, baden voor hen, dat zij de Heilige Geest ontvangen mochten. (Want Hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleenlijk gedoopt in de Naam van de Heere Jezus). Toen leiden zij de handen op hen, en zij ontvingen de Heilige Geest.

Tussenzang: Psalm 96: 3 en 4

*Al d' afgoôn zijn slechts ijdelheden.
Maar God, Die van ons wordt beleden,
Is 't, Die de heem'len heeft gesticht,
En voor Zijn God'lijk Aangezicht
Zet eer met Majesteit haar treden.*

*Hoe blinkt het alles door vertoning
Van sterkt' en sieraad in Zijn woning!
Geef dan, o allerlei geslacht!
De roem van heerlijkheid en kracht
Aan Israels grote God en Koning!*

Een deel van de Gemeente van de heiligen van de Heere te Jeruzalem lag in de gevangenis. Zij zijn daar niet werkeloos, maar hebben zich onder elkaar met de Psalmen van David en de uitspraken van de Profeten gesterkt, en hebben eendrachtelijk voor hun vijanden en vervolgers gebeden, gelijk de Heere Jezus Christus ons geboden heeft. Zij hebben ook voor de jongeling Saulus hun gebeden tot de Heere Jezus opgezonden, dat het namelijk God behagen mocht, deze wolf te herscheppen in een lam. Zolang wij nog niet weten, dat wij van nature God en de naaste haten, dat wij van nature vijanden van de ware God en de Zoon van God zijn, zo lang bidden wij niet voor de vijanden, maar roepen veeleer om wraak. Maar wanneer wij bij onszelf bevinden, hoe vijandig de mens tegen God, tegen de vrije genade, tegen het bloed van Christus is, en wanneer wij door de liefde van God ter aarde geworpen zijn, dan zullen wij iedereen gunnen, hetgeen de Heere ons ten deel heeft laten vallen, en dan zijn wij, hoewel in banden, nochtans werkzaam in het gebed, opdat het Woord van God zijn loop hebbe. Die waarlijk verootmoedigd is en de liefde van God aan zijn eigen hart ervaren heeft, in diens hart ziet het er uit, als in het hart van David, wie een Judas, ik bedoel Joab, zijn beste krijgsoverste, verweet: *U bent uw vrienden een vijand, en uw vijanden een vriend.* (2 Sam. 19: 6).

Het woord zal blijven staan, dat God genadig is; al heeft Hij een tijd lang een mens of ook een stad of een land verworpen, toch ligt het dikwijls in zijn Raad, tot het verlatene terug te keren, het verworpene weer aan te nemen, het verstotene weer te vergaderen. Aldus handelende gaat, om mij zo eens uit te drukken, de Almachtige naar geen ander plan te werk, dan dat Hij zijn vrije genade verheerlijke, wanneer, waar en zoals Hij wil, en daar zijn Zijn heiligen in Zijn dienst, als soldaten in dienst van hun koning, die zich naar Hem voegen moeten, opdat Zijn Raad worde uitgevoerd. Zo hebben dan ook de arme verstrooiden moeten lijden en verdragen. Hun leven wordt bedreigd, zij zijn zonder tehuis, uit hun vaderstad verdreven, verre van hun geliefden; veel vriendschapsbanden zijn verscheurd; zij zijn door allerlei nood

heengegaan. Maar een goed krijgsknecht van Christus weet van niets dan van de eer van zijn Koning, en een begenadigde weet van niets dan van vrije genade, en hij zal het Woord van genade en ontferming brengen, waar hij maar komen kan. Dat deden de verstrooiden dan ook. In de gevangenis wordt intussen het wonderbare licht ontstoken door de boodschap: “Onze diaken Filippus is naar Samaria!” Naar Samaria?” “Ja, en de hele stad is aan de Heere Jezus Christus gelovig geworden!” Vernemen wij, mijn Geliefden! wat voor een volk deze Samaritanen vanouds her geweest zijn. Wij lezen 2 Kon. 17: 22 vv.:

“Alzo wandelden de kinderen Israëls in alle zonden van Jerobeam, die hij gedaan had; zij weken daarvan niet af: totdat de Heere Israël van Zijn Aangezicht wegdeed, gelijk als Hij gesproken had door de dienst van al zijn knechten, de Profeten; zo werd Israël weggevoerd uit zijn land naar Assyrië, tot op deze dag. De koning nu van Assyrië bracht volk van Babel, en van Chuta, en van Avva, en van Hamath, en Sefarvaïm, en deed hen wonen in de steden van Samaria, in de plaats van de kinderen Israëls. En zij namen Samaria erfelijk in, en woonden in haar steden. En het geschiedde in het begin hunner woning aldaar, dat zij de Heere niet vreesden; zo zond de Heere leeuwen onder hen, die enigen van hen doodden. Daarom spraken zij tot de koning van Assyrië, zeggende: De volken, die gij vervoerd hebt, en hebt doen wonen in de steden van Samaria, weten de wijze van de God van het land niet; daarom heeft Hij leeuwen onder hen gezonden, en ziet, zij doden hen, dewijl zij niet weten de wijze van de God van het land. Toen gebod de koning van Assyrië, zeggende: Brengt één van de priesteren daarheen, die gijlieden van daar weggevoerd hebt, dat zij henen trekken en wonen aldaar. En dat hij hun lere de wijze van de God van het land. Zo kwam één uit de priesters, die zij van Samaria weggevoerd hadden, en woonde te Bethel. En hij leerde hun, hoe zij de Heere vresen zouden. Maar elk volk maakte zijn goden. En zij stelden ze in de huizen van de hoogten, die de Samaritanen gemaakt hadden, elk volk in hun steden, waarin zij woonachtig waren. Want de lieden van Babel maakten Sukkôth Benôth, en de lieden van Chut maakten Nergal, en de lieden van Hamath maakten Asima, en de Avvieten maakten Nibha en Tartak. En de Sefarvieten verbrandden hun zonen voor Adramelech en Anamelech, de goden van Sefarvaïm, met, vuur. Ook vreesden zij de Heere, en maakten zich van hun geringsten priesters van de hoogten, welke voor hen dienst deden in de huizen van de hoogten. Zij vreesden de Heere, en dienden ook hun goden, naar de wijze van de volken, van welke zij die weggevoerd hadden.”

Toen de Joden uit Babel terugkeerden, zonden de Samaritanen tot hen en wilden ook bouwen aan de tempel van de Heere. De Samaritanen echter hadden slechts de Boeken van Mozes. De Profeten en Psalmen hielden zij niet voor Gods Woord. Zij hadden op de berg Gerizim een eigen tempel gebouwd. Nu echter, ten tijde van Nehemia, wilden zij ook bouwen aan de tempel van de Heere. Nehemia liet het echter niet toe, want hij wist wel, van welke geest zij waren, en dat zij voor het volk Juda een aanleiding zouden zijn, om zich weer tot de afgoden te wenden. De vorsten te Samaria hadden alles in het werk gesteld, om de bouw van de tempel op Moria te verhinderen, en dit was hun gelukt, zolang Cyrus leefde, schoon deze eerst de vergunning tot de terugkeer van het volk en de wederopbouw van de tempel gegeven had, en tot op de tijd van de regering van Darius. En ook daarna trachtten zij door al mogelijke list de Profeten Ezra en Nehemia verdacht te maken en hun vrees aan te jagen, ja, hen heimelijk om te brengen. Het was hun echter niet gelukt. De haat tussen de Joden en de Samaritanen was zo vreselijk, dat voor een Samaritaan de Jood een hond was, en voor een Jood de

Samaritaan een duivel. De Samaritanen verbrandden eens, om de Joden dodelijk te ergeren, doodsbeenderen en strooiden de as in de tempel, waardoor deze geheel en al ontheiligd werd. Toen onze Heere en Heiland de twaalf jongeren verkozen had en hen uitzond, om te prediken, zeide Hij tot hen: “Gij zult niet heengaan op de weg van de Heidenen, en gij zult niet ingaan in enige stad van de Samaritanen. Maar gaat veelmeer heen tot de verloren schapen van het huis Israëls” (Matth. 10: 5 en 6). Het eerst zouden de Joden de zegen hebben. Daarom zegt ook de Apostel Paulus: “En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is van de besnijdenis, vanwege de waarheid van God, opdat Hij bevestigen zou de beloftenissen van de vaderen. En de Heidenen God vanwege de barmhartigheid zouden verheerlijken.” (Rom. 15: 8 en 9.) God heeft Zijn belofte in de eerste plaats de Joden gegeven; dan zou dan ook het Koninkrijk Zijns Zoons allereerst tot *hen* komen. Zij waren de eerste erfgenamen. Daarom: “Niet in enige stad van de Samaritanen, maar tot de verloren schapen van het huis Israëls.”

Ik heb echter in het voorafgaande gezegd, dat bij de Heere God een getrouw-blijven is aan geen andere wijze van doen, dan aan het doen naar zijn vrije genade. God is niet aan ons gebonden, maar wij zijn in God gebonden, om Hem te vrezen, te eren en lief te hebben. Houdt dat op, dan zal het gaan, gelijk de Heere Jezus gezegd heeft: de kinderen van het Koninkrijk worden buitengeworpen. En daar wacht God de Heere zo lang niet mee. Nadat de Heere Jezus tot zijn jongeren gezegd had: “Niet in enige stad van de Samaritanen”, kwam Hij wellicht een jaar later in de nabijheid van een stad van Samaria en zette Zich neder bij een fontein. Een vrouw uit de stad ging uit tot de fontein, en Hij vroeg haar om een dronk water. De vrouw verwonderde er zich over, dat Hij, een Jood, van haar te drinken begeerde, want dat zou anders een Jood nooit gedaan hebben, tot eindelijk de Heere Jezus, nadat zij met vrouwenlisten alles in het werk gesteld had, om de waarheid en de genade van zich af te houden, haar van echtbreuk en hoererij overtuigde. Toen werd zij verbroken. Overtuigd van haar zonde en schuld, waardoor zij de eeuwige straf verdiend had, en er door getroffen, dat de Heere Jezus zo vriendelijk van het water van het leven tot haar had gesproken, liep zij naar de stad en verhaalde daar, welk een goedgeoed Profeet Hij was, dat bij Hem woorden van het eeuwig leven waren. Daarop gingen de inwoners van die stad uit en hoorden de Heere Jezus Zelf. Dat waren de eerste beginselen in Samaria. Vóór zijn hemelvaart sprak de Heere Jezus het bevel uit: “Gij zult mijn getuigen zijn, zo te Jeruzalem, als in geheel Judea en Samaria, en tot aan het uiterste van de aarde.” (Handel. 1: 8). Nu zijn weliswaar de trouwe Apostelen gedurende de vervolging, in de Geest gebonden, te Jeruzalem gebleven, de Heere houdt hen daar terug, om de in gevaar gebrachte Gemeente te troosten. Er wordt echter een diaken uitgezonden, met name Filippus. Deze had volstrekt niet het voornemen, naar Samaria te gaan, ten einde daar te prediken, ook de Apostelen dachten daar niet aan. Want de Heere Jezus, hoewel Hij tot de Zijnen gezegd had: “Gaat heen in de hele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen”, heeft hen toch voor eigenwillig lopen en draven bewaard. Maar toen de tijd van de genade en ontferming over het verschrikkelijke, vijandige Samaria aangebroken was, dreef de Heere door een vervolging de gelovigen uit Jeruzalem, opdat zij een plaats zochten, waar zij zonder gevaar vertoeven konden. En Hij opende hun de mond, om het Evangelie te prediken. Zo drijft Hij ook Filippus naar Samaria en laat hem aldaar prediken.

Deze Filippus moet een bijzonder begenadigd man geweest zijn, d.w.z. zulk één, die, schoon hij, wat hemzelf aangaat, nederliggen kan als een ledige zak, toch op eenmaal

weer opspringt en getuigt van genade en ontferming. Hij is dus iemand geweest, die slechts van genade wist en van zelfveroordeling. Zo iemand kan geen onbehoorlijk onderscheid maken, hij kan door de goddeloosheid of door de vijandigheid van de Samaritanen zich niet laten weerhouden. Want *dit* gevoel ligt in hem: “Wat onderscheidt mij? is er een mens onder de zon, zondiger, ellendiger, armer, dan ik ben? En is er niet een almachtige, genadige God, Die, nademaal Hij Zich over mij ontfermd heeft, Zich niet ook over de Samaritanen ontfermen zou ?” *Deze* Filippus komt naar Samaria. Gelijk hij tegenover andere een levend getuigenis aflegde van de genade, zo heeft hij ook eerst in zijn eigen huis gedaan. Want hij had vier dochters, en van deze lezen wij, dat zij allen profeteerden (Handel. 21: 9), dat is, zij wisten allen hiervan een levend getuigenis te geven: hoe groot haar zonde en ellende was, hoe zij van al haar zonden verlost waren, en hoe zij voortaan Gode zouden dankbaar zijn, door wat God haar genadiglijk gegeven had, ook aan anderen te brengen.

Nu, Filippus predikt dus *van Christus* (naar Luther), of, gelijk het naar het Grieks heet, hij predikte *Christus*. Wat wil dat zeggen? Hij predikte: “Hij is het alleen!” Gisteren heb ik ergens gelezen, dat er op Borneo Heidenen wonen, die, wanneer zij door een kwaadaardige ziekte bezocht worden, een schip met hun afgod laten komen, en wanneer deze afgod met het schip komt, dan is de hele stad, hoe verschrikkelijk hij er ook uitziet, toch blij. Want zij geloven, dat hun god deze en alle andere ziekten en plagen ook neemt naar de benedenste delen van de rivier, die daar door het land stroomt. Nu waren de Samaritanen, weliswaar, niet geslagen met cholera, pokken of dergelijke ziekten, maar zij hebben bij Filippus’ prediking hun grote zonde, hun schuld erkend, en dat zij de eeuwige straf verdiend hadden, en zo hebben zij de prediking aangenomen en in hun binnenste de waarheid ervaren: “Deze is het Lam Gods, Dat de zonde van de wereld wegneemt”, en: “Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen; maar wij achtten Hem, dat Hij geplaagd, van God geslagen en verdrukt was. Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld. De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden.” Er staat verder, dat Filippus predikte *van het Koninkrijk Gods, en van de Naam van Jezus Christus* (Vers 12), dat is, hij predikte er van, hoe God begint in een mens met Zijn genade te regeren, en hoe God alles zo doet, dat Hij het doet omwille van de Naam, omwille van de enige Naam, die onder de hemel de mensen gegeven is, door welke wij moeten zalig worden. Gelijk Hij ook gesproken heeft: “Mij hebt gij niet gebracht het kleinvee uwer brandofferen, en met uw slachtofferen hebt gij Mij niet geëerd; Ik heb u Mij niet doen dienen met spijsoffer, en Ik heb u niet vermoeid met wierook. Mij hebt gij geen kalmus voor geld gekocht, en met het vette uwer slachtoffers hebt gij Mij niet gedrenkt. Maar gij hebt Mij arbeid gemaakt met uw zonden, gij hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden. Ik, Ik ben het, die uw overtredingen uitdelg om Mijnentwil, en Ik gedenk uwer zonden niet.” (Jesaja 43: 23-25). Filippus predikte daarvan, dat God met zijn Heilige Geest komt te regeren in het hart dat Hij het geweten vrijmaakt van schuld en bevlekking van de zonde, en de mens een waarachtig gezond geloof geeft en waarachtige vrede, waarvan de Heere Jezus zegt: “Mijn vrede geef Ik u”, een vrede, die de wereld u niet ontnemen kan. En niet alleen hoorden de Samaritanen deze prediking, maar zij zagen ook de wonderen, die Filippus deed, zij zagen, hoe duivelen uitgedreven werden, en hoorden, hoe zij schreeuwden, als zij uitvoeren; zij zagen dus, welk een macht het Woord had, om deze weerspannige duivelen uit te drijven; zij zagen, hoe kreupelen gezond werden, zodat zij op eenmaal sprongen als een hert, gelijk wij hier lezen: *En vele geraakten en kreupelen werden*

genezen. Er staat niet: *alle* kreupelen of geraakten werden genezen”, maar er staat “*vele*”, een getal namelijk, dat genoegzaam was, om het getuigenis van het Woord daardoor te bevestigen. God de Heere zal er steeds zorg voor dragen, dat, waar Zijn Woord komt, ook kracht komt, ook gezag komt met het Woord, zodat het voor aller geweten openbaar wordt: Dat is Gods Woord. En al geschieden zulke uiterlijke, zichtbare wonderen tegenwoordig niet, wie zou de wonderen loochenen, die God voortdurend doet, als Hij gebeden verhoort? Sedert dan ook de duivel opgehouden heeft onder de mensen te bestaan (!), sedert worden ook geen bezetenen meer genezen. En sedert er geen geloof meer is en geen waarachtig gebed, sedert worden ook geen kreupelen en geraakten meer gezond gemaakt. Daarvoor is nodig, dat men in waarheid gevoelt: “Mij is barmhartigheid geschied”, om bij God om barmhartigheid aan te houden ook voor anderen en hun lijden.

Te Samaria bevond zich toenmaals Simon de tovenaer. Deze betoverde het hele volk, zodat allen riepen: “Deze is de grote kracht Gods”, en hij zelf gaf zich daarvoor ook uit. Nu zou men vragen: “Zulk een betoverde stad, zal die genade geschieden?” Ja, waarom niet? aan zulk één juist! Wat heeft de Heere God aan de wijze mensen, Hij, Die Zelf alleen wijs is, en wie de mensen met hun eigen wijsheid, die toch slechts waanwijsheid is, altijd weer in de weg staan? Maar hoe komt deze Simon dan tot het geloof? U zult zich zeker uit de verlegenheid helpen, met te zeggen: Dat was slechts een historisch geloof! Daarvan staat hier echter niets. Hij heeft werkelijk geloofd hetgeen hij geloofd heeft, anders zou hij Filippus niet hebben kunnen bedriegen, en zou deze hem niet gedoopt hebben. “Was het dan waarheid bij hem?” Dat is een andere vraag; daarover behoefde Filippus ook niet te oordelen, dat kon hij de almachtige God overlaten. Genoeg, dat Simon zich verootmoedigd heeft, dat hij zijn toverkracht aflegde, met welke hij tot op zekere hoogte God gelijk heeft willen zijn, en dat hij voortaan de Heere Jezus de eer gaf. Dat was genoeg, om allen te doen zien, welke macht en kracht Koning Jezus heeft ook tegenover de machtigste tegenstand. Wat heeft Simon intussen ontbroken? Zelfverloochening, en daarom viel hij weer af. De zaaier, die zijn zaad uitstrooit, zaait het op vierderlei grond. Niet alles komt op. Het ene deel neemt de duivel weg, het andere wordt door de hitte van de zon verbrand, het derde door het onkruid verstikt; alleen het goede land brengt goede vrucht voort. Simon had grondige kennis van natuurgeheimen, die de mensen over het algemeen niet bekend zijn. De mensen blazen zich heden ten dage op, alsof zij ik weet niet wat voor grote dingen hadden ontdekt. Maar de oude hebben nog heel andere dingen geweten en gedaan, zo ook deze Simon, zodat de wereld er verbaasd van stond en dacht: zo iets kan alleen God!

Maar wat Simon niet wist, dat was dit. Hij wist niet, wat genade is, hij kende slechts zijn kunst en wetenschap, maar hij kende geen barmhartigheid. Het ging hem als de tovenaars in Egypte: alles wat Mozes deed, konden zij nadoen, totdat zij aan een kleine soort van ongedierte met hun wijsheid te schande werden. Zo had ook Simon grote dingen gewrocht, maar geraakten en kreupelen had hij niet genezen, daar had hij niet eens aan gedacht, hij had zulke mensen in het geheel niet gezien, hij zag alleen zichzelf. Filippus echter zag Christus Jezus als Koning in de macht van Zijn genade. Nog enige vragen dringen zich aan ons op, die wij ten slotte zullen beantwoorden. Wij lezen namelijk Vers 12: *Zij werden gedoopt, beide mannen en vrouwen*. Opmerkelijke woorden. De Doop kwam in de plaats van de Besnijdenis. Nu weten wij, dat de vrouwen niet besneden werden. Intussen zien wij hier, hoe deze op eenmaal de kracht van de genade aan zich ervaren en het verstaan hebben, welke betekenis het zegel van de Doop heeft, dat het namelijk op alle vlees betrekking heeft, dat het niet, naar de

wijze van de Besnijdenis, over de mannen alleen zich uitstreckte, maar over mannen en vrouwen. Als men nu verder met de vraag komt: “Hoe stond het dan met de kinderen?” dan antwoord ik: Wanneer de Apostel Petrus op de eerste Pinksterdag zegt, toen mannen en vrouwen gezamenlijk hem aanhoorden, die zonder twijfel hun kinderen bij zich hadden: “U komt de belofte toe, *en uw kinderen*”, dan blijkt, dat de ouders zich met hun kinderen lieten dopen. En als wij hier lezen, dat beiden, mannen en vrouwen, zich lieten dopen, zo is opnieuw de bedoeling, dat de kinderen ook gedoopt werden. Want tot hen is gekomen de kracht van de prediking van het genadeverbond, en dit is het genadeverbond, dat de Heere spreekt: “Ik ben uw God en de God uws zaads na u.”

Wanneer u verder leest, dat de Apostelen Petrus en Johannes naar Samaria gegaan zijn, dan hebt u er op te letten, dat zij niet uit zichzelf daarheen gegaan zijn, zij werden veeleer door de andere Apostelen afgevaardigd (vers 14). En toen zij te Samaria kwamen, legden zij de gelovigen de handen op, en deze ontvingen de Heilige Geest. U moet echter niet denken, dat tevoren de Heilige Geest niet aanwezig was, daar immers de Heilige Geest het was, Die het geloof werkte. Deze handoplegging was iets bijzonders voor die tijd. Ook de Samaritanen, die tot de Heere bekeerd waren, zouden de gave van de talen en de overige gaven ontvangen naar 1 Cor. 12: 7 vv., opdat zij toegerust zouden zijn met alle gaven, die de Heere toenmaals aan Zijn gemeente schonk, om het Evangelie onder de volkeren te brengen. Men mag dus uit deze tekst niet afleiden, gelijk de Roomsers doen, dat na de Doop nog een Bevestiging noodzakelijk zou zijn.

Wij hebben hier de tegenstelling: een gevangenis, waarin tot God geroepen wordt om redding, en ter anderer zijde een hele stad, die door de macht van de tovenaars in de kaken van de duivel lag, maar nu vervuld is met de vreugde van de Heere, om te kunnen zeggen: “Zie, de winter is voorbij! De bloemen worden gezien, en de stem van de tortelduif wordt gehoord in ons land. De vijgenboom brengt zijn jonge vijgjes voort, en de wijnstokken geven reuk met hun jonge druifjes.” (Hoogl. 2: 11-13). Amen.

Nazang: Psalm 95: 1 en 2

*Komt, laat ons samen Isrels Heer,
De Rotssteen van ons heil, met eer,
Met Godgewijde zang ontmoeten!
Laat ons Zijn gunstrijk Aangezicht
Met een verheven lofgedicht
En blijde Psalmen juichend groeten!*

*De Heere is groot, een heerlijk God,
Een Koning, Die het zaligst lot,
Ver boven al goôn, kan schenken.
Het diepst van 's aardrijks ingewand,
Het hoogst gebergt' is in Zijn hand
't Is al gehoorzaam op Zijn wenken.*

TIENDE LEERREDE

Over Psalm 84: 8¹²

Voorzang: Psalm 77: 6 en 7

*Zou God Zijn genâ vergeten?
Nooit meer van ontferming weten?
Heeft Hij Zijn barmhartigheên
Door Zijn gramschap afgesneên?
'k Zei daarna: Dit krenkt mij 't leven.
Maar God zal verand'ring geven;
d' Allerhoogste maakt het goed:
Na het zure geeft Hij 't zoet.*

*'k Zal gedenken, hoe voor dezen
ons de Heer' heeft gunst bewezen;
'k Zal de wond'ren gadeslaan,
Die Gij hebt vanouds gedaan;
'k Zal nauwkeurig op Uw werken
En derzelver uitkomst merken:
En, in plaats van bitt're klacht,
Daarvan spreken dag en nacht.*

Mijn Geliefden!

Ik sprak het zoeven in mijn gebed uit, dat God door Jezus Christus de Zijnen zege op zege geeft. Dat staat geschreven Psalm 84: 8 *Zij behalen de ene zege na de andere*¹³, *een iegelijk van hen zal verschijnen voor God in Sion.*

Wie zijn zij, die de ene zege na de andere behalen? Naar de vertaling, die wij voor ons hebben, zijn het degenen, die door het jammerdal gaan (vers 7)¹⁴. Naar vers 4 is het de vogel, die een huis, de zwaluw, die een nest gevonden heeft, waar zij haar jongen nederlegt. Dit Psalmwoord voor ogen houdende, gaan wij over tot de Handelingen der Apostelen, om uit hetgeen wij in de vorige leerredenen behandeld hebben, nog zo het één en ander nader te beschouwen.

De zaak van God en Christus, de zaak van Zijn gemeente en mitsdien de zaak van onze zaligheid was in Jeruzalem, vanwaar toch het heil zou uitgaan, naar het zichtbare een verloren zaak. Jezus van Nazareth was immers als een goddeloze vervloekt en aan het kruis geslagen, Hij was gestorven. En drie dagen duurde het, dat de kleine, door alle duivelen gehate Gemeente treurig bijeenzat, als het ware om haar verloren zaak te bewenen en elkaar te vragen, wat dan nu waar was van al hetgeen zij van de Heere Jezus gehoord en gezien hadden. Alles lag in de dood, en van de dood is immers niets te verwachten! Op de derde dag echter vertoont de Heere Zich levend en overwint bij zijn geliefde jongeren eerst hun ongeloof, hun onverstand, en doet, zo te zeggen, al het mogelijke, om hen er van te overtuigen, dat Hij waarlijk opgestaan is. Overigens waren zij in deze grote stad, in weerwil van hetgeen zij van de Heere ervoeren, nochtans in grote angst en vreeze voor de Joden. Zij hadden de overwinning, maar zij

¹² Gehouden 27 Juli 's avonds.

¹³ Aldus naar Luther. Statenvertaling: "Zij gaan van kracht tot kracht".

¹⁴ Luthers vertaling. De Statenoverzetting heeft: "Dal der moerbeziënbomen".

wisten haar niet te gebruiken. De Heere houdt hen intussen door Zijn Woord bijeen, zodat zij niet verstrooid worden, en de honderdtwintigen volharden bij het Woord van de Heere, echter zonder recht te begrijpen, waarop het nog uitlopen moest. De hele stad echter ligt verzonken in ongeloof. De zaak van Jezus wordt, zo te zeggen, doodgezwegen. De weinige jongeren worden als uitzinnigen aangezien. Niemand vraagt in waarheid naar vergeving van de zonden. De duivel houdt hen al vast in zijn netten, maar de vijftigste dag is nauwelijks aangebroken, of daar hebben wij de overwinning. De Heilige Geest laat de jongeren spreken en getuigen in allerlei talen. Zo-even was er niets dan een klein hoopje van honderd en twintig, maar op dezelfde dag nog staat een schare voor u van drieduizend. Over het hardnekkig ongeloof is gezegevierd, en de verloren zaak van de Heere Jezus vertoont zich in alle heerlijkheid van haar Majesteit. De jongeren overwonnen keer op keer door de Vorst van de overwinning; *Die* behaalde overal de zege. Hij overwon eerst zijn jongeren, Hij overwon op het Pinksterfeest de drie duizend, en maakte nu *hen* opnieuw tot overwinnaars. Want de drieduizend overwonnen alle mensenvrees.

Tot op de huidige dag toch is het voor ieder, die uit het Jodendom tot het Christendom wil overgaan, het allerzwaarste, zich te laten dopen! Ja, zo'n weinige Christendom aannemen, dat gaat nog, maar zich te laten dopen, dat is genoeg, om door vader en moeder met de zwaarste vloeken vervloekt te worden. De overwonnenen van de Heere Jezus werden echter tot overwinnaars van alle mensenvrees gemaakt. Mensenvrees schijnt wel slechts een vlieg te zijn, maar zij is inderdaad het grootste beest, en er behoort ongemeen veel moed en vastberadenheid toe, om de mensenvrees af te leggen en te staan in de vreze van God, in de vreze van de Naam van Jezus.

Toen zij de mensenvrees overwonnen, overwonnen zij tegelijk elk vooroordeel, waarin zij tot dusver gevangen waren geweest; zij overwonnen alle nijd, haat, twist en tweedracht onder elkaar. Want de drieduizend werden op eenmaal één hart en één ziel, alle nijd en haat is weg, en alles is één band van de liefde, waarmee ieder zich vrijwillig gebonden heeft. Zij overwinnen ook alle gierigheid, welke is de wortel van alle ongerechtigheid, van alle kwaad. Want niemand zei meer van het zijne: "Dat is mijn!" maar allen zijn zo vervuld van de gemeenschap, die zij aan de Heere Jezus en aan al Zijn schatten en gaven hebben, dat het uitwendige voor hen geen andere waarde heeft, dan om van dag tot dag het leven te onderhouden. En het duurt niet lang, of zij overwinnen zelfs alle hoon, smaad en verachting, die zij te verduren hadden om de Naam van Jezus. Want ook de ongelovigen krijgen eerbied, zodat zij alles eren moeten, wat zij tot dusverre verafschuwd en verworpen hadden. Zo had dan de Gemeente door de genade van de Heere Jezus, door haar eendrachtige wandel, door de eensgezinde en broederlijke liefde, die in haar heerste, en voorts door haar vlijtige en eerlijke wandel de niet-gelovigen en verachters tenslotte overwonnen, zodat deze hen eerden en hoogachtten, zó hoog, alsof zij koningen waren, terwijl men zelfs de moed niet had, zich bij de gelovigen te voegen, uit vrees en eerbied (Handel. 5: 13). Dat noem ik vijanden overwinnen. De Heere Jezus overwint Zijn vijanden en maakt hen tot vrienden, en dan maakt Hij hen ook tot overwinnaars, zodat zij overwinnen ten eerste de lusten van hun eigen vlees en ten tweede ook de uitwendige vijanden. Ik zeg niet, dat zij alle werkingen van hun vlees terstond op eenmaal *doden*, maar ik zeg, dat zij ze *overwinnen*. Kanaän is niet ineens in bezit genomen, maar het heeft lang geduurd, en er is nog veel blijven zitten; intussen waren toch onder Jozua éénendertig machtige beesten overwonnen (Joz. 12: 14). Wij moeten echter ook weten, wat voor vijanden het zijn, over welke de Heere ons de zege geeft, wiens knechten wij geweest zijn, en van welk verderf wij gered zijn. Ach ja, wij vergeven onszelf de zonden zo

licht, springen zo licht over ons vleselijk doen, over mensenvrees, haat, nijd en gierigheid heen, en nemen het daarmee zo nauw niet. Maar wanneer de Heilige Geest begint te werken, dan worden ons deze onze vijanden eerst recht voor ogen gesteld, opdat wij zien, welke verschrikkelijke vijanden het zijn; dan ontstaat de strijd, en na deze strijd volgt de zege.

Hoe verschrikkelijk is toch de aangeboren ellende van de mensen! Wij zien het als in een beeld in de Handelingen der Apostelen aan een kreupelgeborene, wij zien het tegelijk aan zeer veel zieken en bezetenen en met allerlei ziekten behepte mensen, die tot de Apostelen gebracht werden. (Handel. 3: 2; 5: 15 en 16.) Wie kan de aangeboren ellende overwinnen? De Apostelen zijn de overwonnenen van de Heere Jezus geweest. Zij, benevens de heilige vrouwen, van welke één zelfs door zeven duivelen overweldigd was geweest, hadden allen vreselijke krankheden bij het licht van de Heilige Geest aan zichzelf geestelijk leren kennen; zij hadden, de één zo, de ander weer anders, aan zichzelf beleefd, wat de barmhartigheid van de Heere Jezus gedaan heeft. Nu moeten zij zelf uitgaan, zij moeten prediken en getuigen van deze barmhartigheid, en de kreupelen, de blinden, de bezetenen worden voor hun voeten gelegd, en daar de Heere Jezus hun, al toen Hij hen voor de eerste maal uitzond, over alle ziekte en kwaal macht gegeven had, moesten zij over deze hindernissen zegevieren. Daarom mocht de kreupel, die voor hun voeten neergelegd werd, niet kreupel blijven, de bezetene, de kranke kon niet bezeten, niet krank blijven, de dode zelfs kon niet dood blijven. Het zou ook uiterlijk aan het licht komen: *dit is de zege van de Heere*, Hij zegeviert over de duivel, over al krankheden, over de dood, de geestelijke en lichamelijke dood. Niet alleen geestelijk zal het waargenomen worden, door de ogen dergenen, die ogen hebben, maar het zal ook gezien worden door de wereld, en het zal door de wereld geloofd worden, dat Hij een Heiland en welk een Heiland Hij is. Ja, Hij overwint ook in zijn jongeren de schroom, zodat zij voor melaatsheid en andere plagen niet terugdeinsden, maar in de kracht van de overwinning van de Heere Jezus de zieken genazen, de duivelen uitwierpen, doden in het leven terugriepen.

Welk een macht en geweld verheft zich tegen de Heere Jezus, tegen Zijn gemeente, tegen degenen, die de Heere Jezus door Zijn genade overwonnen had, om hen ten onder te houden, opdat zij niet zou vaststaan en overwinnen in de kracht van de overwinning van de Heere Jezus. De grote raad laat Petrus en Johannes voor zich brengen en verbiedt hun, verder van de Naam Jezus te prediken. Welk een geweld en macht bij deze zeventig hoge heren, en welk een zwakheid bij deze beide jongeren, die zich op niets konden verheffen, en deze beide discipelen brengen het met hun eenvoudige woorden toch zo ver, dat de anderen al verstommen en tegen wil en dank moeten bekennen: "Het is alles waar!" en dat zij daarna besluiten, hen te geselen en los te laten. Zij zijn tegen de kracht van de waarheid niet bestand, en deze twee zwakke mensen zegevieren in de kracht van de Heere Jezus en van de Heilige Geest over heel de geestelijke macht van Jeruzalem en Judea. Maar waar men zo de ene zege na de andere behaalt, daar gaat het door zulk een nood heen, dat degenen, die de zege behaald hebben, denken: Nog één zo'n slag en ik ben verloren! Zij hadden eerst moedig aan alle dreigingen van de grote raad weerstand geboden, maar daarna is er toch weer zwakheid en angst. Wat zullen zij doen? zullen zij het opgeven? Nooit ofte nimmer! Zij nemen hun toevlucht tot het gebed en houden de Heere Zijn Woord voor, het woord uit de tweede Psalm, en toen werd opnieuw over hen uitgestort de Heilige Geest, Die hen vervulde, zodat de plaats, waar zij zaten, bewogen werd, en zij trokken weer moedig te velde. (Handel. 4).

De geest van de huichelarij en van de leugen maakt zich op, om de Heilige Geest, de Apostelen en de oprechten te bedroeven. De geest van de huichelarij en van de leugen is door mensen niet te overwinnen, dat is een vreselijke vijand. De hele Gemeente, de zaak van de Heere Jezus, loopt gevaar, de vijand drijft alles op de spits. Wie van de honderden, die ooit voorgangers in de Gemeente zijn geweest, zijn niet bedrogen geworden door huichelarij, leugen en geld? De Apostelen zijn bijna overwonnen, maar daar vaart de Geest in Petrus, zodat hij de huichelaar en de huichelaarster een vraag voorlegt, en zij vallen dood neer aan zijn voeten! De Apostelen behalen de ene overwinning na de andere (Handel. 5).

Hoe dikwijls heeft de wereld niet alles in het werk gesteld, om de levende prediking van het Woord te onderdrukken! Hoe dikwijls zijn de trouwe discipelen gekerkerd! Hoe dikwijls werden zij door een sterke wacht bewaakt en bedreigd, en de vijanden dachten, dat zij de Waarheid achter slot en grendel hadden. Maar de Heere Jezus blijft Overwinnaar, Zijn Waarheid brengt men niet achter slot en grendel, zij is vrij en baant zich een weg door alle hindernissen heen. Alle tegenstand baat de duivel niets, integendeel, hoe ijveriger duivel en wereld alles in het werk stellen, om het Woord te stuiten, des te meer breekt het Woord door alles heen, als een stroom, die niet tegen te houden is. De Heere Jezus maakt zijn overwonnenen steeds weer tot overwinnaars, zodat zij zich om kerker en boeien niet bekommeren, zij vrezen ze niet, en terwijl Petrus en Johannes in de gevangenis geworpen worden, nemen de gelovigen toe en klimt het getal van de discipelen tot omtrent vijfduizend. (Handel. 4: 4). De jongeren overwinnen duivel en wereld, kerker, slot en grendel. Om de Naam Jezus zijn zij gekerkerd, maar kerker u mij eens de Naam Jezus, als u kunt! Aan de Rechterhand van de Heere verblijft de zege. (Handel. 5).

Hoe vreselijk en geweldig was toch het dreigen, schelden en woeden tegen de Heere Jezus en tegen Zijn volk, nu van buiten en dan van binnen zo moet ook in de Gemeente een murmurering ontstaan, doordat sommigen, wellicht waren het ontevreden, of die niet konden wachten, tot alles geregeld was, er over klaagden, dat de weduwen van de Grieken in de dagelijkse bediening verzuimd werden. De door de Heere Jezus overwonnen Petrus, die wel verstaan had wat de Heere Jezus tot hem zei met de woorden “Ga weg achter Mij, Satanas! want gij verzint niet de dingen, die van God zijn, maar die van de mensen zijn!” schafte met de anderen raad, de Gemeente koos onverwijld diakenen, en zo werd de zonde tegen het Negende Gebod heerlijk overwonnen.

In Jeruzalem waren destijds allerlei scholen en sekten, welke allen leerden, maar ik zal later, bij gelegenheid van Simon, de tovenaars, zeggen, wat zij leerden. Welk een macht heeft niet de disputeergeest, juist dewijl een Christen het disputeren haat en niet geschikt is, om op allerlei duivelse twistvragen, die soms te berde gebracht worden, en toch altijd slechts van het doel afleiden, in te gaan. Maar zulke lieden, die graag twistgesprekken hielden, hadden Stefanus in hun midden genomen. Nu, deze was een man, vol van geloof en van de Heilige Geest, die ook veel wonderen verrichtte. Hebben wij *die* onder onze voeten, dachten zij, dan hebben wij de hele Gemeente! Hij echter, Wiens Naam “Wijsheid” is, verleent een wijsheid, die de wijsheid van deze wereld vanouds her te machtig was, en zo overwint dan Stefanus, en in Stefanus de hele Gemeente, al deze grote geleerden, ja, ook de voortreffelijksten onder hen met hun wijsbegeerte, en weet door een hemelse geleerdheid het zo ver bij hen te brengen, dat zij allen verstommen moeten, en zich daartegen niet kunnen staande houden.

Maar kon de duivel in de Gemeente niet ook het gif van de wraakzucht werpen? O, zo de duivel ingang verschaft aan de begeerte, om zich op deze of gene te wreken! Zo hij,

waar een geheel volk Stefanus uitwerpt en doodt, de heiligen wist te verleiden, om diegenen te vervloeken, die de stenen opgenomen hadden! Slaagt de duivel daarin, dan kan de Heere Jezus niet meer zeggen: “Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen.” Er staat ook een jonge man bij, als Stefanus gestenigd wordt, en het is hem een duivels vermaak, daarbij toe te zien. Wie zal hier nu overwinnen: die met stenen werpen, of die daarmee geworpen wordt, met al degenen, die met hem deze stenen voelen? Die zo geworpen wordt, die zegeviert! Hij overwint de vreselijke wraakzucht, dat duivelse gif, en hij roept: “Heere, reken hun deze zonde niet toe!” En de hogepriester en de hele grote raad moeten zien, dat al hun heerlijkheid duisternis is bij de heerlijkheid, die van het aangezicht van Stefanus straalt.

De Gemeente wordt vervolgd en verstrooid, weduwen en wezen komen in het ongeluk, de één moet hierheen, de ander daarheen uitwijken, en Saulus woedt, blaast dreiging en moord, werpt de gelovigen in de gevangenis, ja, dwingt hen zelfs de Heere Jezus te lasteren. De Gemeente is overwonnen en verstrooid, de zaak van Jezus verloren! Slechts de Apostelen zijn door Saulus en zijn handlangers niet gevonden. Ik denk, zij hebben de deur niet kunnen vinden van het verblijf, waar de Apostelen bijeen waren. Wat zal daarvan nog het einde zijn? Zal niet het Sanhedrin toch nog de zege behalen? De overwonnenen van de Heere Jezus door de wereld overwonnen worden? Toch niet! integendeel, die in de kerker liggen overwinnen de wereld en de vijanden door hun gebed; zij bidden om het leven van hun vijanden, om vergeving van de zonde voor hen. Die nu verstrooid werden, deze hierheen, gene daarheen, die droegen het Woord met zich ook.

De Apostelen zeggen tot Filippus: “Beste Filippus, wij blijven hier te Jeruzalem, dat is zo de wil van de Heere, opdat wij bijeenhouden en troosten, wat in nood en aanvechting is, ga u echter heen!” En zo reist hij dan, waarheen? Ik denk naar Galilea. Maar om daarheen te komen, moet hij door Samaria. Daar in Samaria, in de stad Sichem, leefde een vrouw, die vijf mannen had gehad, ook eens met iemand had geleefd, die niet haar man was. Maar de Heere Jezus had met haar gesproken aan de fontein, en sedert heeft de gelukkig bekeerde, zesvoudige hoer door haar geloof geleefd. Het is eigenlijk een wonder, dat Filippus te Samaria een huis vindt, waar men hem opneemt. Maar de Heere Jezus heeft overal de Zijnen en brengt hen te Zijner tijd samen. Laat u maar omwille van de Heere Jezus uit uw huis drijven en zie dan, of u niet honderd huizen daarvoor terugkrijgt. Wellicht is het *die* vrouw geweest, die Filippus opgenomen heeft. Daar zijn dan nog meer discipelen en discipelinnen bij gekomen; zij heeft mogelijk ook een rijke vrouw gekend, die een zaal had, waar de nieuwe Gemeente bijeenkwam en gemeenschappelijk opgebouwd werd in het Evangelie van Jezus Christus.

Maar nu is daar verder die vreselijke Simon de tovenaer, die de mensen te Samaria ten enenmale verstrikte. Hij maakte de mensen wijs, dat, wanneer zij hem geloofden en zijn leerlingen werden, alle geesten hun zouden onderworpen zijn, dat zij dan dag en nacht, donder en hagel zouden kunnen maken, dat zij dan ook zouden mogen doen, wat hun het vlees ingaf. Want het zou hun geen zonde zijn. Daarop liep ten slotte de hele wijsheid uit, en daarmee betoverde hij de mensen. Deze en gene van de gelovigen mag daarom wel gezegd hebben: “Och arme, hier is het een onbegonnen werk! alles loopt immers die Simon na! Dat zijn toch geen schapen van Jezus Christus, die Simon nalopen!”

Maar Filippus zal de zaak wel anders bezien en geantwoord hebben: “Niet? zijn dat geen schapen van Jezus Christus? staat er dan niet geschreven: Wij dwaalden allen als

schapen?” Zie, hoe het met de grote kunst van het uitwerpen van duivelen, met de bezweringen gaat: ten laatste laat de duivel zijn meester in de steek. Zo, denk ik, heeft Simon ook eens Zijn kracht willen tonen aan een bezetene, maar Goed heeft gesproken: “Het is genoeg!” en toen kon hij niet meer. Filippus verscheen echter, en die vermocht wat. Want hij kwam met de Naam Jezus, hij kwam in de kracht van de Heilige Geest, en hij overwon daarmee de zieken, de kreupelen, de bezetenen, de duivelen. Hij kwam met de prediking van Jezus Christus, en deze prediking werkte zo geweldig, dat ook Simon de tovenaars gelovig werd. Hij verliest zijn hele kunst en vermag niets meer. Hij blijft nu gedurig bij Filippus, en zou hem graag afzien, op welke wijze hij zieken geneest en duivelen uitwerpt. Maar wat zal er van de jonge Gemeente worden, wanneer Filippus niet langer te Samaria kan blijven? Wanneer hij weer vertrekken moet? Dan heeft de Gemeente immers geen goede leraar meer, om haar te weiden, en dan zal deze huichelaar komen, deze tovenaars, en de Gemeente opnieuw verleiden en betoveren!

Filippus draagt Zijn gemeente op het hart en bidt voor haar tot de Heere, en de Heere geeft het de Apostelen in, dat zij twee uit hun midden naar Samaria zenden, namelijk Petrus en Johannes. Deze leggen de gelovigen de handen op, en de hele Gemeente ontvangt de gave van de Heilige Geest, die tevoren Filippus alleen bezeten had, zodat nu aanwezig is in de hele Gemeente kennis van de waarheid, de eendracht van de liefde. De één ontving deze, de ander die gave, opdat het Woord van de Heere Jezus van Samaria uit zich zou verbreiden. En toen Simon kwam en geld, wellicht dadelijk een som van twintig duizend gulden wilde geven, terwijl de kerkekas leeg was, stelde Petrus zich voor de Gemeente in de bres, vervloekte hem met zijn geld, en zonder geld behaalde de Gemeente nogmaals de overwinning! Amen.

Nazang: Psalm 84: 6

*Want God, de Heer', zo goed, zo mild,
Is 't allen tijd een Zon en Schild;
Hij zal genaad' en ere geven;
Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in de dood,
Die in oprechtheid voor Hem leven.
Welzalig, Heer! die op U bouwt,
En zich geheel aan U vertrouwt.*

ELFDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 8: 26 – 28¹⁵

Voorzang: Psalm 68: 14 en 15

*Uw God, o Isrel, heeft de kracht
Door Zijn bevel u toegebracht
O God! schraag dat vermogen;
Versterk hetgeen Gij hebt gewrocht,
En laat Uw hulp, door ons verzocht,
Uw volk voortaan verhogen.
Dan passen, Uwe Naam ter eer,
Om Uwes tempels wil, o Heer!
De vorsten op Uw wenken;
Zij zullen U, van allen kant,
Zelfs uit het allerverste land,
Vereren met geschenken.*

*Scheld met Uw stem het wild gediert',
Dat in het riet zo weeld'rig tiert:
De stier en kalverbenden;
Het volk, dat stukken zilvers geeft,
En dus zich onderworpen heeft,
Men loert op onz' ellenden.
Gewis! wij zien hen al berooid,
En 't oorlogszuchtig volk verstrooid;
Gezanten zullen naad'ren;
Egypte zal, met Morenland,
Tot God verheffen hart en hand,
De God van onze vaad'ren.*

Als onze tekstwoorden, Mijn Geliefden, verzoek ik u op te slaan Handelingen der Apostelen 8: 26-28:

En een engel van de Heere sprak tot Filippus, zeggende: Sta op, en ga heen tegen het zuiden, op de weg, die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke woest is. En hij stond op en ging heen. En ziet, een Moorman, een kamerling, en een machtig Heere van Candace, de koningin van de Moren, die over al haar schat was, welke was gekomen, om aan te bidden te Jeruzalem. En hij keerde wederom, en zat op zijn wagen, en las de Profeet Jesaja.

Wij hebben vóór ons de vervulling van machtige voorzeggingen, die zeer veel troost bevatten. Wij hebben vóór ons een wonderweg van God, langs welke Hij door zijn engel, zijn sterke bode van de vrede, leidt. Wij hebben vóór ons een voor het verstand verkeerde weg, die toch de rechte was. Wij hebben vóór ons een man, die zijn huid niet veranderen kon, een machtig heer, die God vreest. En wij hebben eindelijk vóór

¹⁵ Gehouden 3 Augustus 's voormiddags.

ons het Boek van de Profeet Jesaja.

Tussenzang: Psalm 107: 4

*God bracht, na tegenheden,
Hen weer op 't rechte pad,
En richtte hunne schreden
Naar een gewenste stad.
Laat zulken voor de Heer
Zijn milde gunstbewijzen,
Zijn wond'ren, Hem ter eer,
Voor 't ganse mensdom prijzen!*

In de jonge Gemeente te Samaria is grote bekommering en zorg geweest, daarover namelijk, hoe het wel gaan zou wanneer Filippus eenmaal van hen zou weggenomen worden, wanneer hij weer vertrekken zou. Want de boze Simon de tovenaer was immers in de stad, en al werd die nu ook gedoopt en hing hij Filippus aan, zo kon toch bij velen de ziel ten aanzien van hem niet zo geheel tot rust komen. Van nu af echter was deze zorg ter zijde gesteld. Want de Apostelen Petrus en Johannes waren door de overige Apostelen naar Samaria gezonden. Deze hadden de jonge Gemeente de handen opgelegd, zodat zij begenadigd werd met allerlei gaven van de Heilige Geest, en zo in de waarheid en in de liefde vastgeworteld was. Simon de tovenaer toonde spoedig, van welke geest hij was, daar hij meende, door een grote som zich van de gave, de Heilige Geest mede te delen, te kunnen verzekeren. Hij dacht dus, dat het hemelse te koop was. Deze Simon was echter door de Apostel Petrus verlamd, zodat hij, nadat Petrus woorden vol hoge ernst tot hem gesproken had, met schrik vervuld is en niets anders meer heeft kunnen denken, dan dat de eeuwige verdoemenis hem zou treffen, waarom hij zich heeft moeten stil houden. De duivel is dus hier overwonnen in Simon de tovenaer.

Nu moet echter het Woord verder. Het Woord is als een stroom, als een genadige regen. De mens heeft daarover niet te beschikken. En de genade, omdat zij genade is, wil zich verder en verder verheerlijken. Van de engelen van God lezen wij, dat zij gediensige geesten zijn, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen. Wij lezen van hen herhaaldelijk in de Handelingen. Zo staat er bijvoorbeeld Handel. 10: 1 vv.: “En er was een zeker man te Cesaréa, met naam Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende, genaamd de Italiaanse; Godzalig, en vrezende God, met geheel zijn huis, en doende vele aalmoezen aan het volk, en God gedurig biddende. Deze zag in een gezicht klaarlijk, omtrent de negende uur van de dag, een engel van God tot hem inkomen.” Dat was niet maar een verschijning, die terstond weer verdween, maar de engel sprak tot hem, met dezelfde stem, die ons eigen is, met een menselijke stem, en de engel wist ook Zijn Naam. Want hij zei tot hem: “Cornelius!” En hij, de ogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zei: Wat is het, Heere? En hij zei tot hem: uw gebeden en uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God. En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus.”

Zo lezen wij ook dat eens een engel van God de gevangenis opende, de handen van de Apostelen van ketenen en boeien ontded, hun alle deuren ontsloot, en ze daarna weer achter hen toesloot. (Handel. 5 en 12.) Zo lezen wij Handel. 27: 21: “En als men lange tijd zonder eten geweest was, toen stond Paulus op in het midden van hen, en zeide: O mannen! men behoorde mij wel gehoor gegeven te hebben, en van Kreta niet

afgevaaren te zijn, en deze hinder en deze schade verhoed te hebben.” Deze mannen hadden namelijk, wat overigens natuurlijk en verstandig is, de scheepskapitein meer geloofd dan de Apostel; immers men weet dikwijls niet, wat men in zijn midden heeft, men veracht dikwijls, wat men heeft, en geeft er geen acht op. Tot op deze dag echter zijn er mensen, die nog heel andere ogen hebben dan een minister of een kapitein. Maar geen profeet is aangenaam in zijn vaderland. “Maar alsnu vermaan ik u goedsmoeds te zijn: want er zal geen verlies geschieden van iemands leven onder u, maar alleen van het schip. Want deze zelfde nacht heeft bij mij gestaan een engel van God, Wiens ik ben, Welke ook ik dien, zeggende”, hij kent de Apostel ook bij naam en zegt met een menselijke stem: “Vrees niet, Paulus! u moet voor de keizer gesteld worden. En zie, God heeft u geschonken allen, die met u varen.” Dat is in overeenstemming met hetgeen wij lezen Psalm 103: 20: “Looft de Heere, Zijn engelen! gij krachtige helden, die Zijn Woord doet, gehoorzamen de stem van Zijn Woord.”

Ook in onze tekstwoorden lezen wij van een engel. En geen wonder. Want welk voornemen had God? *Morenland* zou Zijn Woord hebben; daarom zendt Hij zijn engel, en deze spreekt tot Filippus hoorbare woorden, die Filippus verstaan kan, en wij moeten het wel weten, dat deze woorden: “Looft de Heere, Zijn engelen! gij krachtige helden, die Zijn Woord doet, gehoorzamen de stem van Zijn Woord”, altijd geldende woorden zijn. Vervuld zal worden de voorzegging, die wij lezen Psalm 68: 30-32: “Om Uws tempels wil te Jeruzalem zullen U de koningen geschenk toebrengen”, die tempel was de uiterlijke tempel, zolang hij nog een huis van de Vaders was; later was het het volk, dat God Zich geheiligd had, en toen dit Gods tempel was, was het niet meer een huis van hout en steen. “Scheld het wild gedierte van het riet, de vergadering van de stieren met de kalveren van de volken. En dien, die zich onderwerpt met stukken zilver. Hij heeft de volken verstrooid, die lust hebben in oorlogen. Prinselijke gezanten zullen komen uit Egypte; Morenland zal zich haasten, zijn handen tot God uit te strekken.” Letten wij vooreerst op “het wild gedierte van het riet, de vergadering van de stieren met de kalveren van de volken. En dien, die zich onderwerpt met stukken zilver.” Het wild gedierte van het riet was het logge nijlpaard met zijn vernielende tanden. Denken wij aan de lieve broeders en zusters, die zich in de gevangenis bevinden, dan verstaan wij onder het wild gedierte van het riet de vreselijke Saulus, en onder de vergadering van de stieren met de kalveren van de volken de Farizeëen en Sadduceëen. Saulus woedt tegen de broeders en zusters, die in de gevangenis zitten, hij dwingt hen te lasteren, maar al zijn woeden baat hem niets, de Heere Jezus geeft hun de Geest van de wijsheid en van de volharding, zij zingen Psalmen in de gevangenis, en wanneer zij een Psalm gezongen hebben, waaraan zij in het bijzonder de voorkeur gaven, dan was het zeker de 68^e Psalm, die te allen tijde de Psalm van de martelaars geweest is, de Psalm van al degenen, die om het getuigenis van Jezus in de gevangenis hebben moeten smachten en hun leven overgeven. Wanneer zij nu deze woorden gezongen hebben, dan hebben zij aan Saulus gedacht, hun woedende vervolger, aan de schare van de Farizeëen en Sadduceëen, die om een stuk zilver woedden en raasden, en hebben ook gebeden, dat vervuld moge worden, wat wij hier lezen: “Prinselijke gezanten zullen komen uit Egypte; Morenland zal zich haasten zijn handen tot God uit te strekken.” Wij hebben nog een dergelijke Psalm, namelijk de 87^e. Aldaar lezen wij vers 3 en 4: “Zeer heerlijke dingen worden van u gesproken, o stad Gods! Sela. Ik zal Rahab”, dat is Egypte, “Ik zal Rahab en Babel vermelden onder degenen, die Mij kennen; ziet, de Filistijn en de Tyriër, met de Moor, deze is aldaar geboren”, namelijk in Sion, in de stad van God. Voor ongeveer tien

jaren sprak ik te Bazel een bekeerde jongedochter uit Morenland en vroeg haar: “Waar bent u geboren?” Zij noemde mij de plaats, waar zij geboren was; ik schudde echter het hoofd en wilde een ander antwoord hebben. “O, Dominee”, antwoordde zij daarop, “nu begrijp ik u, ik ben in Sion geboren.” Hoort u? die zwarte maagd, met vreselijk dikke lippen en rode ogen, zeide: “Ik ben in Sion geboren!”

Deze zwarte eunuch, die naar Jeruzalem gaat, was waarschijnlijk, ten minste naar het Griekse woord, dat wij hier voor “kamerling” vinden, een gesnedene; “waarschijnlijk”, zeg ik, ik wil het niet voor vast zeggen. Slaat nu op Jesaja 56: 2 en 3: “Welgelukzalig is de mens, die dat doet, en het mensen kind, dat daaraan vasthoudt; die de Sabbat houdt, zodat hij die niet ontheiligt, en die zijn hand bewaart van enig kwaad te doen. En de vreemde”, die dus een niet-Jood, een niet-Israëliet is, een Heidenkind dus, dat tot zichzelf zeggen moet: “Ik behoor niet tot het volk van God, dat is een heilig, uitverkoren volk, maar zoals ik mij ken, kan ik niet op zaligheid hopen; ik ben niet uitverkoren, ik ben een verworpen schepsel, ja, verworpen ben ik. Want mijn bekering betekent niets; ik bevind, dat ik dagelijks tegen de bozen lusten van het vlees te strijden heb, en zink altijd maar dieper; tot het volk van God behoor ik niet, ik mag mij daaronder niet tellen, en de vreemde, die zich tot de Heere gevoegd heeft”, dewijl hij toch weer zeggen moet: Ik kan Hem niet loslaten, ik weet anders niet waar te blijven, ik moet het wagen! Alleen tot U, Heere Jezus Christus!”

Deze zegge niet: “De Heere heeft mij heel en al van Zijn volk gescheiden.” En de gesnedene zegge niet: “Ziet, ik ben een dorre boom,” hetzij hij werkelijk een gesnedene is, of zich geestelijk zo gevoelt. De gesnedene, die geen enkel goed werk tot stand brengen, die geen vrucht brengen kan, die niets vermag te doen, zegge niet: “Ik ben een dorre boom.”. “Want zo zegt de Heere van de gesnedenen, die mijn Sabbatten houden, en verkiezen hetgeen, waartoe Ik lust heb, en vasthouden aan Mijn Verbond: Ik zal hun ook in Mijn huis en binnen mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan van de zonen en dan van de dochteren; een eeuwige naam zal Ik een ieder van hen geven, die niet uitgeroeid zal worden. En de vreemden, die zich tot de Heere voegen, om Hem te dienen, en om de Naam van de Heere lief te hebben, om Hem tot knechten te zijn: al wie de Sabbat houdt, dat hij die niet ontheilige, en die aan Mijn Verbond vasthouden; die zal Ik wederbrengen tot Mijn heilige berg, en Ik zal hen verheugen in Mijn bedehuis; hun brandoffers en hun slachtoffers zullen aangenaam wezen op Mijn altaar: want Mijn huis zal een bedehuis genoemd worden voor alle volken.” Nu, deze voorzegging moest vervuld worden, en de beide verzen: “Scheld het wild gedierte van het riet, de vergadering van de stieren met de kalveren van de volken. En die, die zich onderwerpt met stukken zilver”, en: “Prinselijke gezanten zullen komen uit Egypte; Morenland zal zich haasten, zijn handen tot God uit te strekken”, hebben hun bestendige vervulling. Ik heb te Bazel wel deze en gene Moor, Abyssiniërs noemt men ze nu, gesproken, die zeer kinderlijk waren, en in wier hart niets leefde dan de Heere Jezus, Zijn bloed en Zijn genade. Zo zijn er nog velen in Abyssinië, die tot heden hun handen uitstrekken tot God. Hier nu hebben wij de eerste.

De Gemeente dus zingt deze 68e Psalm, dat kunnen wij gerust aannemen; en wat de Geest in de één werkt, dat werkt Hij dikwijls tegelijk ook in de ander. Want weet ook de één van de ander niets, zo worden zij toch beiden van één Geest geregeerd en tot één Woord geleid. Een engel van God brengt Filippus op de weg. Wanneer God wil, doet Hij dat nog door een engel, die menselijk tot mensen spreekt. De engel beveelt hem *heen te gaan op de weg, die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza*, dat is dus naar het uiterste Zuiden, naar de uiterste grens van het land, waar men naar Egypte gaat.

Filippus bevindt zich te Samaria. Aldaar is een grote Gemeente. Moest hij niet bij deze Gemeente blijven en haar verder opbouwen? Nee, hij moet gaan, daarheen, waar niets te doen is, waar ook niets groeit. Hij moet heengaan op de weg naar een stad, *welke woest lag*. Nu, wanneer de stad woest lag, dan was er geen verkeer, dan was ook de weg woest, nauwelijks door iemand betreden. Zo liggen Gods wegen naar ons inzicht dikwijls geheel verkeerd. Wanneer Filippus te Samaria enige duizenden om zich heen gehad heeft, dan, zou men zeggen, had het getal steeds moeten toenemen, had het tot vier en acht en tien duizend moeten klimmen! Maar nee, God de Heere heeft andere gedachten dan wij mensen, God de Heere doet het niet door de menigte, Hij heeft zo enkelen, en deze enkelen volbrengen het; zij werken zelf weer op enkelen, en deze weer op andere. Denkt toch niet aan heirkraft! De Heere Jezus had slechts elf om Zich heen, en dan nog Judas, als de twaalfde, en Hij bleef in het kleine Palestina, totdat de Heilige Geest uitgestort werd. Toen werden drieduizend, en later nog tweeduizend bekeerd. Er wordt niet gezegd, dat de Geest, er wordt gezegd, dat *een engel van de Heere* Filippus beveelt, heen te gaan op deze weg. Had een engel van de Heere het niet gedaan, dan zou Filippus niet heengegaan zijn. Want ons is zulk een bevel niet aangenaam, wij willen de menigte en de macht, wij willen de zaak bezien, wij willen er over kunnen beschikken, willen ten minste het doel van alles weten. Zulk een woord, dat de mens zo te zeggen in het onbestemde uitzendt, kan vlees en bloed niet behagen. Daarom moest noodzakelijk een engel van God tot Filippus komen en het hem zeggen. Wanneer de engel tot Filippus spreekt, of tot Cornelius, dan weten Filippus en Cornelius wel goed, dat het een engel geweest is. Want de engelen verschijnen plotseling, spreken een woord in het oor, men ziet hen, men hoort hen, en weg zijn ze weer. Filippus moet Samaria verlaten, en dat niet om naar Jeruzalem, maar naar een woeste weg te gaan. Wanneer iemand Filippus gevraagd had: “Wat gaat u doen?” dan had hij moeten antwoorden: “Ik weet het niet”; of: “Wat zoekt u?” opnieuw: “Ik weet het niet.” “Waarom bent u dan hier?” “Ik kan het u niet zeggen.”; “Maar ga toch liever naar één van de grote steden en evangeliseer daar!” Ik heb een bevel voor deze woeste weg.” “Maar hoe veel zielen worden daardoor verwaarloosd!” “Ik kan het niet helpen! de engel van God heeft mij aldus bevolen.”

Terwijl Filippus nu op deze weg daar heengaat, komt een wagen aangereden, en daarop één van het volk, waarvan God de Heere betuigd heeft: “Zal ook een Moorman zijn huid veranderen? Zozult gijlieden ook kunnen goed doen.” Een zwarte dus! Hoe komt die hier? Hoe wonderbaar! Wanneer is de man van Jeruzalem vertrokken? hoe laat? En hoe laat is Filippus van Samaria vertrokken? Waarom is de wagen niet later hier gekomen? *O, u kunt niet doen, wat u wilt!* U kunt niet eens een wagen bestellen, wanneer en zoals u wilt. Alles staat in Gods hand, en hier hebben wij het doorslaand bewijs voor ons, dat alles in Gods hand staat. Deze Moor was een machtig man in een land, waarover toenmaals een vrouw als koningin regeerde. Hij had zeer veel te doen. Want hij was over alle schatten van de koningin gezet. Denkt daarbij vooral niet aan iets gerings. De vorsten van die tijd hadden onmetelijke schatten. Het geld echter had niet hem, maar hij had het geld, en opnieuw had de koningin het geld, en niet het geld de koningin. De kamerling bezat nog een andere schat, en deze schat bezat de koningin zeker ook; het was Gods Woord, het Oude Testament. De kamerling kon slechts op verlangen, of ten minste met verlof van de koningin deze grote reis aanvaard hebben. Hij is naar Jeruzalem getogen, om aan te bidden, en waarschijnlijk heeft de koningin hem gezonden, opdat ook zij enige troost ontvangen mocht. Wellicht zijn er ook nog anderen in het land geweest, die daarnaar verlangden. “Morenland zal zich haasten, zijn handen tot God uit te strekken”, zegt de Schrift. Nu,

dan was deze machtige minister de uitverkorene. Hij zou het Woord van de Heere brengen. Maar hoe velen stonden mogelijk achter hem? Wie zal het zeggen? Hij ging dus naar Jeruzalem, om aan te bidden, naar het bevel Gods: “Mijn huis zal een bedehuis genoemd worden voor alle volken”, om daar woorden van het leven, van troost, woorden van de zaligheid te vernemen. Hij zou het dáár echter niet vinden. Natuurlijk, zo’n rijk man betaalt goed, geeft rijke geschenken; zo heeft hij dan zonder twijfel een aangenaam verblijf gehad bij een voorname Farizeeër. En nu begrijpt u wel, wat men de man in het oor geblazen zal hebben van dat gespuis, dat “Christenen” heet. Men was er juist mee bezig, hen volkomen uit te roeien. Maar zo’n vorst, al is hij ook een Moor, is verstandig en laat zich niet zo licht bepraten, als dat met gewone mensen gebeurt. Hij is gekomen, om naar Gods Woord te aanbidden. Hij heeft zijn goede geld betaald, bovendien nog rijke geschenken gegeven; toch moet hij zich de oren laten volpraten van de sekte van de Nazaréners, van een gekruisigde Jezus, van wie Zijn aanhangers zeggen, dat Hij opgestaan is. Voorts hebben zij met hem gesproken over de heilige vaders, over hun toenmalige zending, hoe zij zee en land omreisden, om een Jodengenoot te maken (Matth. 23: 15), en over andere kostelijke dingen. Maar deze rijke man, die in zichzelf doodarm is, deze aanzienlijke man, die van binnen nog veel zwarter is dan van buiten, is naar Jeruzalem gekomen niet de vraag: Is er een koord uit de hemel, dat ik mij daaraan houden, om te weten, wat voor een God ik heb, om het ook aan mijn koningin en mijn volk te brengen, als een woord van het leven, een woord van troost en een woord van de vrede? wie geeft mij een antwoord op de vraag: “Hoe ben ik rechtvaardig voor God?” wanneer ik in mijn ongerechtigheid dreig te stikken? Hij heeft niets kunnen vernemen. Nu keert hij weer huiswaarts. De tijd laat niet toe, langer te blijven. De werkzaamheden roepen hem naar zijn land. Hij heeft daarbij zeker een kort gebed uitgesproken: “Ach God, ach God, ik breng niets mee! Wanneer zal ik Uw Aangezicht zien? Ik zal mij intussen aan Uw Woord houden! Doe met Uw knecht naar uw barmhartigheid! Maar wanneer zal ik de troost vinden waarvan geschreven staat: “Zie, in vrede is mij de bitterheid bitter geweest. Maar U hebt mijn ziel liefelijk omhelsd, dat zij in de groeve van de vertering niet kwam: want U hebt al mijn zonden achter Uw rug geworpen!”? Dat had hij nog niet. Hij beveelt zijn gevolg toebedrijfselen voor het vertrek te maken, in te pakken, de wagen aan te spannen. Hij heeft niets gezien, niets gevonden voor zijn arme ziel. Slechts het uiterste verval heeft hij te Jeruzalem in het huis van God aanschouwd. “Excellentie, zullen wij aanspannen?” Ja, span aan!” Hij stapt in zijn wagen. Wellicht ziet hij nog juist Petrus en Johannes. Zij zien hem zo vriendelijk aan, dat hij nog eens zou willen terugkeren, maar nee, dat gaat niet meer. “Vooruit, koetsier!” En daar rijdt hij dan heen, op deze woeste weg.

Wat doet hij, terwijl hij daar op zijn wagen zit? Hij heeft een boek in de hand. Bij het instappen heeft hij tot zijn adjudant gezegd: “Leg mij deze rol in de wagen!” en *nu leest hij de Profeet Jesaja*, luid. Want anders had Filippus hem niet kunnen horen, en er wordt uitdrukkelijk gezegd, dat Filippus hem de Profeet Jesaja hoorde lezen. Filippus hoorde dat spoedig, gelijk bij ons ieder kind, dat de catechisatie bezoekt, wanneer het deze tekst hoort, dadelijk zegt: “O, dat staat in Jesaja!” Jesaja heette van oudsher de Evangelist onder de Profeten. De Evangelisten beginnen ook altijd met de Profeet Jesaja. Daar leest u: “Dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden, hetgeen van de Heere gesproken is door de Profeet, zeggende: Ziet, de maagd zal zwanger worden, en een Zoon baren, en u zult Zijn Naam heten Immanuël” (Matth. 1: 22 en 23). Johannes de Doper treedt op, en daar heet het opnieuw: “Deze is het, van dewelke gesproken is door Jesaja, de Profeet, zeggende: De stem van de roepende in de

woestijn: Bereidt de weg van de Heere, maakt zijn paden recht.” Wat las hij dus? Hij las de Profeet Jesaja, hij las niet de één of andere roman, maar deze Excellentie, deze hooggeplaatste, wijze man las de Profeet Jesaja!

Verstond hij ook alles, wat hij las? Daarvan zullen wij aanstaande Zondag spreken. Hij behoefde niet alles te verstaan. Als kind verstond ik als een kind, wat Jesaja predikt, en als jongeling verstond ik naar de mate van een jongeling, en thans, ja, nu wordt het mij duidelijker en duidelijker, maar somtijd is op eenmaal alles weer weg. Amen.

Nazang: Psalm 106: 26

*Geloofd zij Isrels grote God!
Zijn gunst schenk' ons dit heilgenot;
zo zullen wij Zijn goedheid danken.
Dat al wat leeft Hem eeuwig eer'!
Al 't volk zegg' Amen! op mijn klanken!
Juich, aarde, loof de Opperheer!*

TWAALFDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 8: 29-35¹⁶

Voorzang: Psalm 119: 61 en 62

*Gerechtigheid en recht heb ik gedaan:
Geef mij dan niet in 's onderdrukkers handen;
Wees Gij mijn Borg, en neem de rechtzaak aan
Van Uwe knecht, daar Gij hem aan ziet randen;
Laat trotsaards toch niet stout'lijk meer bestaan,
Mij, naar hun wens, te knellen in hun banden.*

*Mijn ogen zijn bezweken, rood geschreid,
In 't uitzien naar Uw heil met heet verlangen,
Het heil, aan mij rechtvaardig toegezeid.
Ai! wis dan toch de tranen van mijn wangen!
Doe bij Uw knecht naar Uw goedgunstigheid;
Leer mij Uw Wet, dan zal ik troost ontvangen.*

Mijn Geliefden, wij slaan andermaal op het 8^e Hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen. Daar lezen wij in Vers 28, dat de kamerling uit Morenland op zijn wagen zittende in de profetieën van Jesaja las. Nu volgt in vers 29-35:

En de Geest zeide tot Filippus: Ga toe, en voeg u bij deze wagen. En Filippus liep toe, en hoorde hem de Profeet Jesaja, lezen, en zeide: Verstaat gij ook hetgeen gij leest? En hij zeide: Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niet iemand onderricht? En hij bad Filippus, dat hij zou opkomen, en bij hem zitten. En de plaats van de Schriftuur, die hij las, was deze. Hij is gelijk een schaap ter slachting geleid. En gelijk een lam stemmeloos is voor die, die het scheert, alzo doet Hij zijn mond niet open. In Zijn vernedering is Zijn oordeel weggenomen. En wie zal Zijn geslacht verhalen? want Zijn leven wordt van de aarde weggenomen. En de kamerling antwoordde Filippus en zeide: Ik bid u, van wie zegt de Profeet dit? van zichzelf, of van iemand anders? En Filippus deed zijn mond open, en beginnende van diezelfde Schrift, verkondigde hem Jezus.

Tussenzang: Psalm 134: 1 en 3

*Looft, looft nu aller Heeren Heer,
Gij, Zijne knechten, geeft Hem eer;
Gij, die des nachts Zijn huis bewaakt,
En voor Zijn dienst in ijver blaakt.*

*Dat 's Heeren zegen op u daal',
Zijn gunst uit Sion u bestraal':
Hij schiep 't heelal, Zijn Naam ter eer,
Looft, looft dan aller Heeren Heer.*

¹⁶ Gehouden 10 Augustus 's voormiddags.

De kamerling zat op zijn wagen en las in de profetieën van Jesaja. De Profeet Jesaja heet al eeuwen lang “de Evangelist Jesaja”, en heeft ons een schat van troost gebracht. Daarvan weten alle kinderen van God te vertellen. De meesten hebben het bij deze Profeet gevonden, dat op eenmaal de verschrikkelijke last van de zonde en van de wet hun van de ziel genomen werd, en zij op eenmaal ingezet werden in heerlijke vrede. Niet, dat zij voorbedacht de Profeet Jesaja opgeslagen hadden, nee, de Heilige Geest gaf hun het Boek in de hand, zodat zij opsloegen en lezen moesten, wat de Heilige Geest juist wilde, dat zij lezen zouden. Slaan wij maar één plaats op, ik houd mij verzekerd, dat hier menigeen is, die betuigen kan, dat het waar is, wat ik zeg, ik bedoel het 54e Hoofdstuk van de Profeet. Daar zit een jongeman, daar zit een jongedochter: diep ongelukkig. Alles is weg, wat men als kind gelezen en geleerd heeft; diep terneergeslagen zit men daar in zijn zonde en schuld, de hel spert haar kaken op, men is verstrikt in zijn zonde, zodat men niets meer kan; van de tranen van berouw, die men geweend heeft, gruwet men, men heeft ze niet meer; het oprechte hart is weg, men vindt niets dan valsheid in het hart. Men zit daar neer in grote nood, door schuld bezwaard, door de wet vervloekt; men kan zijn God niet vinden, die men vroeger vond in het kinderlijk gebed, het hoofd zinkt op de borst, en daar heet het dan: “Lees! lees!” En ik lees: “Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten. Maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen. In een kleine toorn heb Ik Mijn Aangezicht van u een ogenblik verborgen. Maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen, zegt de Heere, uw Verlosser. Want dat zal Mij zijn als de wateren van Noach, toen Ik zwoer, dat de wateren van Noach niet meer over de aarde zouden gaan; zo heb Ik gezworen, dat Ik niet meer op u toornen, noch u schelden zal. Want bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen. Maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het Verbond van Mijn vrede zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer.” Een mens kan uitgeput zijn en op de dode werken zitten. Hij zou de dode werken graag levend hebben, maar zij zijn dood en blijven dood! maar nu heet het: “Lees!” En hij leest: “O alle gij dorstigen! komt tot de wateren, en gij, die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja, komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk!” Of men wordt om de gerechtigheid door de wereld vervolgd. En het heet opnieuw: “Lees!” En ik lees: “Alle instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken, en alle tong, die in het gericht tegen u opstaat, zult u verdoemen: dit is de erve van de knechten van de Heere, en hun gerechtigheid is uit Mij, spreekt de Heere” (Jesaja 54: 17).

De kamerling leest de hoofdzaak in het Evangelie. Ik acht het kind gelukkig, dat niet alleen Jesaja 53 van buiten geleerd heeft, maar dat God de Heilige Geest ook op het hart gebonden heeft, wat wij Jes. 53 lezen, zodat het in dit Hoofdstuk de Heere Jezus Christus gevonden heeft. Houdt het kind, wat met de Moorman gebeurd is, goed in gedachten, dan, meen ik, kan het nooit door de slager een lam door de stad zien leiden, zonder dat het zich Jesaja 53 herinnert. Was het een wonderbare leiding van God, een wonderbare regering van Zijn wijsheid en almacht, dat Filippus juist op *dat* uur op *deze* weg komen moest, waarop ook de wagen met de kamerling daar kwam aanrijden, zo hebben wij hier ook weer de wonderbare leiding van de Heilige Geest. De Heilige Geest geeft het deze man in, het Boek van de Profeet Jesaja niet in te pakken, maar door zijn adjudant afzonderlijk in de wagen te laten leggen. Als hij nu daarheen rijdt, vervuld met gedachten over alles wat hij in Jeruzalem gezien en gehoord had, ontrolt hij het boek. Hij zal wel in zijn gedachten gehad hebben, wat wij lezen 2 Kron. 6: 32 en 33: “Zelfs ook aangaande de vreemde, die van Uw volk Israël niet zijn zal, maar uit verre lande, om Uws grote Naam, en Uws sterke hand, en Uws uitgestrekte arms wil, komen zal: als zij komen en bidden zullen in dit huis; hoor Gij

dan uit de hemel, uit de vaste plaats van Uw woning, en doe naar alles, waarom die vreemde tot U roepen zal; opdat alle volken van de aarde Uw Naam kennen, zo om U te vrezen, gelijk Uw volk Israël.” Hij heeft aangebeden in de tempel te Jeruzalem en mag thans, nu hij op de wagen zit, zuchten om licht, om troost, om genade. Hij keert weer huiswaarts zonder in Jeruzalem gevonden te hebben, wat hij zocht; slechts het verschrikkelijkste verval was daar te zien. Intussen, dit zuchten om licht, om troost, om genade, toen hij zo eenzaam zijn weg reisde, deze honger en dorst was van de Heilige Geest. De Heilige Geest geeft in het hart de stille verzuchtingen, de beden om troost: “Laat mij leven, dat ik U love en uw rechten verkondige.”

Dezelfde Heilige Geest, Die hem hongerig en dorstig maakt, maakt ook Filippus vaardig, om op de wagen toe te lopen. Een engel mocht niet de blijde boodschap brengen. Waar de Geest met het Woord het bekommerd-zijn om de zaligheid in een mens werkt, daar moet niet een engel van de hemel met het antwoord op de bang vraag van het hart komen, maar *een mens*, die dit zuchten om licht, om troost, om genade zelf kent, moet het hem zeggen, een mens, die zelf geleerd heeft, toen hij in de duisternis zat, op de Naam van de Heere te betrouwen, en toen hij geen licht zag, te steunen op zijn God. (Jesaja 50: 10). De Geest werkt dus in de kamerling droefheid, een vragen naar licht, troost en leven, en dezelfde Geest werkt in Filippus, deze man in zijn nood van dienst te zijn, en wel op zodanige wijze, dat een woord uit de mond van een mens tot hem kwam, een woord, niet door een mens, maar door de Heilige Geest in de mens gelegd. De Heilige Geest zegt tot Filippus: *Voeg u bij deze wagen*.

De kamerling, met neergeslagen ogen lezende, merkt niets, hij ziet Filippus niet, zoals dat met een mens gaat, wanneer hij om licht zucht. Zo ziet ook de kamerling niets. Hij zit daar en leest, en om het met het hart te vatten, wat hij leest, leest hij luid, zoals ook de kinderen doen, wanneer zij iets van buiten willen leren. Hij leest overluid, opdat het door de stem in het oor van het hart dringe. Filippus hoort de man lezen, en als hij hem aanspreekt, maakt hij hem juist geen compliment. Hij komt met een vraag tot hem, ja, dat was inderdaad enig! Stelt u voor, deze kamerling was toch een aanzienlijk vorst, en vorsten, ja, die moeten, zou ik zeggen, wel van alle dingen verstand hebben, die kunnen toch ook wel een Profeet verstaan! Zo denkt Filippus er echter niet over, en de Heilige Geest nog veel minder. Zonder zich door het een of ander te laten weerhouden, vraagt Filippus hem ronduit, met dat hij de Schriftuurplaats hoort: *Verstaat gij ook hetgeen gij leest?* Nogmaals, mijn Geliefden, dat vraagt Filippus, die heel eenvoudig gekleed gaat, deze aanzienlijke, rijk geklede vorst! Wanneer het een professor geweest was, dan zou er misschien nog iemand de moed toe gehad hebben. Maar zo'n vorst is veel meer dan een professor.

“Verstaat gij ook hetgeen gij leest?” Hebben wij deze vraag niet ook als tot *ons* gericht te beschouwen? Voorwaar, een heilzame vraag is het. Wij mensen toch zitten zo dikwijls met gesloten mond, hoewel de Heere zegt, dat Hij de ziel van de Zijnen wil maken als een gewaterde hof. (Jes. 58: 11). Laat mij slechts vragen: Wat wordt er verstaan van het profetische woord.? Het gaat alles zo het ene oor in, het andere oor uit. Zo mag dan de vraag wel ook tot ons gericht worden: “Verstaat gij ook hetgeen gij leest?” Waarom neemt de kamerling deze vraag niet kwalijk? Hij hoort aan de toon, waarop zij hem gedaan wordt, dat Filippus de Schriftuurplaats verstaat, dat hij dus van God moet geleerd zijn. Hij merkt, dat Filippus het gevoelt, hoe hij zucht om licht, dat deze bereid is, hem bij de hand te vatten en in het Woord in te leiden, en daarom geeft hij hem het ootmoedige en oprechte antwoord: *Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niet iemand onderricht?* Dus: hoe zou ik dit kunnen verstaan?

Gewone mensen zijn spoedig klaar en denken alles te verstaan. Daar heet het, wanneer

zij gevraagd worden: “O ja, dat begrijp ik heel goed, u hebt daar eens over gepreekt, ik herinner mij dat nog zeer wel!” Ik vraag echter niet: “Begrijpt u”, maar: “Verstaat u het, zodat het in uw hart en uw ziel ingaat?” Deze aanzienlijke vorst doet niet, zoals eenmaal een minister uit hetzelfde land, die tot een zendeling zei: “Ik versta de hele Bijbel, alleen de laatste hoofdstukken in de Profeet Ezechiël niet, leg mij die uit, overigens behoef ik niets te weten!” Waar geen verbrijzeld hart geen vragen naar leven en genade is, daar komt men altijd met de zwaarste vragen, de zwaarste hoofdstukken. Maar, mijn Geliefden, dat is de weg niet. Deze kamerling zegt eenvoudig: “Hoe zou ik toch kunnen, zo mij niet iemand onderricht?” en laten wij dit ter harte nemen, opdat wij al eveneens zeggen: “Hoe zou ik toch kunnen?” Het gaat niet om het weten, het gaat om de liefde, de liefde tot de Heere Jezus, welke liefde tevoorschijn komt uit een verbroken hart. Het is niet nodig, dat ik veel weet en veel kennis in het hoofd heb, wel echter, dat ik rust gevonden heb voor mijn arme ziel. Laten wij zeggen: “Hoe zou ik toch kunnen?” maar laten wij ook vlijtig de gelegenheid aangrijpen, om onderricht te worden mijn Geliefden, wanneer de troost van het eeuwig leven van het hout van het verstand getimmerd is, dan gaat toch alles in vlammen op. De troost van de vergeving van de zonden gaat alle menselijk begrip te boven. Onderwijzing hebben wij nodig. Dat bekent de kamerling, en hij bekent juist daarmee dat de natuurlijke mens niets verstaat van de dingen van God.

De kamerling bidt verder Filippus: “Daar u mij dat vraagt, zo kom bij mij in mijn wagen en onderricht mij!” Hij is niet hoogmoedig en antwoordt niet: “Wat gaat u dat aan?” Ook is hij niet te hoogmoedig, om, wat anders een vorst nooit doen zal, een zo eenvoudig geklede mens in tegenwoordigheid van zijn gevolg bij zich in zijn wagen te doen zitten. Daar mocht geen tweede zitten, waar de vorst zat. Maar hij gevoelt het: die mij aldus vraagt: “Verstaat gij ook hetgeen gij leest?” dat is ook een vorst, een grotere dan ik ben, hij brengt een goede boodschap van de hoge hemel! alle schatten van de wereld, het grootste vermogen, alle eer en aanzien, het gaat alles voorbij en is ijdelheid der ijdelheden; het rechte verstaan van de Schrift gaat alles te boven. Nu, u behoeft niet verlegen te zijn om onderricht, dat krijgt u genoeg. Maar mocht u meer verlegen zijn om iets anders, namelijk om een oor, om te horen, om een hart om acht te geven, om een besneden hart om waarachtige armoede, om ootmoed van de Geest, dat u zichzelf niet verheft en niet van uzelf denkt, dat u alles begrepen hebt! Want waarlijk, dat is niet zo! Laten wij veeleer zijn en blijven kinderen, die opwassen moeten door de gezonde melk, en bij de Heere Jezus ter catechisatie gaan. Ootmoed hebben velen van u nodig, om voorts recht te begrijpen, hoe kostelijk het is, onderricht te ontvangen, om de Heere Jezus te zien met de ogen van de ziel.

Daar zit nu Filippus bij de kamerling in de wagen. Welk een wagen, waarin deze twee zitten met de profetieën van Jesaja in de hand. Maar wat las de kamerling nu eigenlijk? Wij moeten op de Schriftuurplaats zelf komen. Filippus vraagt: “Wat hebt u dan zo pas gelezen, mijn heer?” En de kamerling leest. *Hij is gelijk een schaap ter slachting geleid. En gelijk een lam stemmeloos is voor dien, die het scheert, zo doet Hij zijn mond niet open. In zijn vernedering is Zijn oordeel weggenomen. En wie zal Zijn geslacht verhalen? want Zijn leven wordt van de aarde weggenomen.* “Hoor nu eens!” zegt de kamerling verder, “dat versta ik niet! *Van wie zegt de Profeet dit? van zichzelf, of van iemand anders?*” - Hoe komt toch de kamerling op de gedachte, dat de Profeet dit van zichzelf zou zeggen? Wel, juist zoals wij bij het begin zongen:

Gerechtigheid en recht heb ik gedaan;

Geef mij dan niet in 's onderdrukkers handen!

Wees Gij mijn Borg, en neem de rechtzaak aan

*Van Uwe knecht, daar Gij hem aan ziet randen;
Laat trotsaards toch niet stout'lijk meer bestaan,
Mij, naar hun wens, te knellen in hun banden.*

Zo iets vind ik ook bij de Profeet. Hij schijnt veracht, gesmaad, geslagen te worden, hij gaat de dood tegemoet, daarbij houdt hij vast aan recht en gerechtigheid, hij houdt vast aan Gods Woord. Maar het wil de kamerling toch niet recht duidelijk worden. Want de Profeet spreekt daarbij van Eén, op Wie God de hele schuld gelegd heeft, hij zegt van Hem: “Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten heeft Hij gedragen.” Hij zegt verder: “Wij dwaalden allen als schapen, wij keerden ons een iegelijk naar zijn weg; maar de Heere heeft van ons aller ongerechtigheid op Hem doen aanlopen.” En opnieuw: “De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem.” U vindt de woorden, in de Handelingen aangehaald, nu niet zo letterlijk in uw Bijbel bij de Profeet Jesaja; immers de kamerling had een Griekse Bijbel, een Grieks Oud-Testament of een Volksbijbel, die uit de Griekse taal in de Syrische overgezet was.

Filippus begint met deze Schrift en predikt de kamerling het Evangelie van Jezus. Een schaap, een lam, op de slachtbank gebracht, ter slachting geleid, een schaap, een onschuldig dier, dat zich vrijwillig laat henenleiden, gehoorzaam is, dat is de Heere Jezus Christus, van Wie u, waarde kamerling, te Jeruzalem allerlei smadelijke dingen gehoord hebt. U hebt het te Jeruzalem niet kunnen te weten komen, Wie uw zonde en schuld wegneemt, Wie uw vrede is, hoe wij vrede met God hebben. U hebt wel lammeren gezien en bloed gezien, maar dat bloed van de lammeren en bokken en ossen doet het niet. Hier hebben wij een ander Schaap; Dat is ter slachting gebracht op Golgotha, aan het vervloekte hout van het kruis. Dit is het Lam van God, waarde kamerling, en toen Dat ter slachting geleid werd, heeft het dit laten doen in zijn grote liefde ook tot u, zwarte man, die van uzelf bekennen moet: “Zal ook een Moorman zijn huid veranderen?” Kunt u nu niet tot rust komen, omdat u niet weet, waar uw zonde gebleven is, en hoe het met de toorn van God staat, moet u steeds blijven staan bij de vraag: “Hoe kan het waar zijn, dat mij vergeving van zonden ten deel gevallen is, terwijl ik toch dagelijks tegen de boze lust van mijn vlees te strijden heb en geen waar geloof in mij vind, maar het er veeleer zo erbarmelijk met mijn geloof uitziet?” Houd u dan aan Hem, en laat u zo met Hem slachten, opdat u in Zijn slachting het leven hebt. Hij is het Lam van God, dat stemmeloos was voor Zijn scheerder en Zijn mond niet opendeed, hoewel het onder de scharve van God en onder de schare van de onbarmhartige duivel en van de nog onbarmhartiger wereld was. Hij liet Zich slaan, met roede en gesel pijnigen; dit Lam liet Zich alleen nemen, al Zijn wol, om zonder wol, ja, naakt voor aller oog te staan, en met Zijn wol u te bekleden. Ja, Hij is vernederd geweest, zeer vernederd! Hij heeft Zich vernederd tot in de allerdiepste smaad, tot in de schandelijkste dood aan het kruis. Maar in deze zijn vernedering is Zijn oordeel weggenomen. Vloek en verdoemenis, die op mij lag, heeft Hij op Zich genomen, Hij heeft ze gevoeld, en daarbij werd Hij onder de toorn van God diep vernederd, maar nu is de verdoemenis, in welke Hij lag om onzentwil, van Hem weggenomen. Dat wil het namelijk zeggen, wanneer het heet: “Zijn oordeel is weggenomen”, het is van Hem afgenomen, opgeheven, zodat Hij nu verhoogd is uit zodanige vernedering. Op de derde dag is Hij uit de dood en het graf opgestaan, en nu is Hij ons leven en onze opstanding. Hij leeft nu eeuwig. “Wie zal Zijn geslacht

verhalen?”¹⁷ De leeftijd van dit dierbaar Lam is niet uit te spreken. Onze leeftijd kunnen wij uitspreken; ons leven duurt zeventig jaren, en wanneer wij tot hoge ouderdom geraken, tachtig jaren. Maar het leven van het Lam is een eeuwig leven; dat is van de aarde weggenomen, daarentegen is ons leven van deze aarde. En zo zeggen wij dan: *Gij eeuwig Lam, in Uw eeuwig geldend bloed, Gij eeuwige Borg, in Uw eeuwig geldend losgeld, daarin geloof ik mijn eeuwig leven! Amen.*

Nazang: Lied: 60: 8

*Ik smEEK U, Heer, uit 's harten grond,
O, laat toch nimmer wijken
Uw heilig Woord van mijnen mond,
Zo zal ik niet bezwijken,
Als zond' en schuld
Mijn hart vervult;
Wie bouwt op 't Woord des Heeren,
Dat Woord vertrouwt,
Zich daaraan houdt,
Die kan de dood niet deren.*

¹⁷ Aldus in Handelingen 8: 33. Jes. 53: 8 heeft: “Wie zal Zijn leeftijd uitspreken?”

DETIENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 8: 35-39¹⁸

Voorzang: Psalm 130: 1-3

*Uit diepten van ellenden
Roep ik, met mond en hart
Tot U, Die heil kunt zenden:
O Heer! aanschouw mijn smart;
Wil naar mijn smeekstem horen;
Merk op mijn jammerklacht;
Verleen mij gunstig' oren,
Daar 'k in mijn druk versmacht.*

*Zo Gij in 't recht wilt treden,
O Heer! en gadeslaan
Onz' ongerechtigheden;
Ach! wie zal dan bestaan?
Maar nee, daar is vergeving
Altijd bij U geweest;
Dies wordt Gij, Heer! met beving,
Recht kinderlijk gevreesd.*

*Ik blijf de Heere verwachten;
Mijn ziel wacht ongestoord.
Ik hoop, in al mijn klachten,
Op Zijn onfeilbaar Woord.
Mijn ziel, vol angst en zorgen,
Wacht sterker op de Heer',
Dan wachters op de morgen;
De morgen. Ach! wanneer?*

Onze tekstwoorden, mijn Geliefden, vindt u in Handelingen der Apostelen 8: 36-39:

En also zij over weg reisden, kwamen zij aan een zeker water. En de kamerling zei: Zie daar water; wat verhindert mij gedoopt te worden? En Filippus zei; Indien u van ganser harte gelooft, zo is het geoorloofd. En hij, antwoordende, zeide: Ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is. En hij gebod de wagen stil te houden. En zij daalden beiden af in het water, zo Filippus als de kamerling, en hij doopte hem. En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest van de Heere Filippus weg, en de kamerling zag hem niet meer: want hij reisde zijn weg met blijdschap.

Wij beantwoorden in de eerste plaats de vraag: Hoe komt de kamerling er op, te zeggen: "Zie daar water"? Vanwaar heeft hij de moed, te zeggen: "Wat verhindert mij gedoopt te worden?" Wat bedoelt Filippus met het antwoord: "Indien u van ganser

¹⁸ Gehouden 17 Augustus 's voormiddags.

hart gelooft, zo is het geoorloofd”? Wat spreekt de kamerling uit, als hij antwoordt: “Ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is”? Wat zegt ons dit, dat de kamerling, hoewel Filippus van hem genomen werd, zijn weg met blijdschap vervolgde? Ik vraag in dit morgenuur uw bijzondere aandacht. De woorden luiden zeer eenvoudig, en het is ook alles eenvoudig, wat daarin ligt. Maar bij ons zijn zoveel hindernissen, en wij zijn zo heel en al verkeerd, dat juist het eenvoudige bezwaarlijk verstaan wordt.

Tussenzang: Psalm 100: 1-3

*Juich, aarde! juicht alom de Heer!
Dient God met blijdschap, geeft Hem eer.
Komt, nadert voor Zijn Aangezicht;
Zingt Hem een vrolijk lofgedicht.*

*De Heer' is God! erkent, dat Hij
Ons heeft gemaakt (en geenszins wij)
Tot schapen, die Hij voedt en weidt,
Een volk, tot Zijnen dienst bereid.*

*Gaat tot Zijn poorten in met lof,
Met lofzang in Zijn heilig hof;
Looft Hem aldaar met hart en stem;
Prijst Zijnen Naam, verheerlijkt Hem!*

Wij beantwoorden in de eerste plaats de vraag: Hoe komt de kamerling er op, te zeggen: *Zie daar water?*

Filippus was begonnen hem uit te leggen van de plaats af, waar hij Jesaja geschreven staat: “Hij is gelijk een schaap ter slachting geleid. En gelijk een lam stemmeloos is voor die, die het scheert, zo doet Hij Zijn mond niet open. In Zijn vernedering is Zijn oordeel weggenomen. En wie zal Zijn geslacht verhalen? want Zijn leven wordt van de aarde weggenomen.” Daar zou ik nu vóór alles willen weten, wie de moed heeft, om zijn mond open te doen, wanneer hij voor God komt, wanneer hij denkt aan God, aan de dood, aan het oordeel, aan de eeuwigheid. Velen zullen weliswaar menen, dat zij daartoe de moed hebben. God heeft echter eenmaal tot Zijn volk gezegd: “Gij zult vanwege uw schaamte en schande uw mond niet meer openen, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen u gedaan hebt” (Ezech. 16: 63). Wanneer de Almachtige door de genade van de Heilige Geest de mond opent, ja, dan gaat het, gelijk geschreven staat: “Mijn tong is een pen eens vaardigen schrijvers” (Psalm 45: 2). de kamerling waren de schatten, waarover hij gesteld was en vrijelijk beschikken kon, van geen betekenis; zij hebben in zijn ogen geen waarde. Eerlijk en braaf beheert hij ze, maar zij hebben voor hem geen waarde. Hij is een Moorman, mijn Geliefden, die echter ook inwendig, in zijn ziel, zich als een zwarte Moorman gevoelt en erkent, en het van zichzelf geestelijk verstaat, wat wij lezen: “Zal ook een Moorman zijn huid veranderen?” Wanneer de hoge God met Zijn ernst komt en de ziel gevoelen doet, wat het in heeft, tegen de hoge en heilige God gezondigd te hebben en te zondigen, dan kan men de mond niet meer opendoen. God is te heilig om Zijn Naam op de lippen te nemen. De ziel gevoelt te zeer: Ik ben doemwaardig en draag billijkerwijze de vloek vanwege al mijn zonden, en ben ik bekeerd, zo beken ik, dat ik voor God toch verkeerd ben! Ach, waar is rust voor mijn ziel, waar vrede te vinden? De mens, naakt

is hij uit moeders buik gekomen, en hij is zo arm, ach zo arm, wanneer hij zich herinnert, wat hij op slechts één dag gedaan heeft, zo arm, ach zo arm, wanneer hij de dood tegemoet gaat Wie trekt hem klederen aan, opdat hij niet naakt uit de wereld ga? Hij zelf kan het niet. Ik bedoel: wie geeft hem, wie trekt hem aan het kleed van de gerechtigheid, waarvan wij zingen:

*Daarin zal ik voor God bestaan,
Als aard' en hemel mij ontgaan!*

Maar o wee! wanneer aarde en hemel voor onze ogen verdwijnen. De Moorman, de gelukkige Moorman heeft iets vernomen, en het is hem in merg en been gegaan, de boodschap namelijk: “Er is Eén, Die het voor u gedaan heeft: er heeft Eén uw verdoemenis op Zich genomen, en juist daarmee dat Hij Zich in uw verdoemenis wierp, ging Hij de hemel en de heerlijkheid in voor u! Zo heeft *Hij* het op Zich genomen, dat u niet door het wraakzwaard van God in Zijn toorn zou in stukken gehouwen worden. Hij is het Lam, en u bekent en wilt het ondertekenen met uw bloed: op de slachtbank te komen verdien ik duizendmaal elke minuut. Maar daar komt het Lam, laat Zich op de slachtbank leggen voor mij en wordt geslacht! Het laat Zich alles ontnemen, zijn schone, wonderschone wol. Het ligt onder de schaar van de scheerder, de verschrikkelijke scheerder, die de huid ook afscheert, en het zwijgt, zwijgt om uwentwil, om u nochtans de mond te openen, opdat u vrijmoedig zou getuigen van eeuwige genade en met blijdschap zou zingen: “Ik zal eeuwig de genade van de Heere verkondigen!” Het zwijgt, opdat u zou mogen zeggen: “Ik laat mij toch de mond niet stoppen, hoewel ik weet, dat alles mij verdoemt! hier is de losprijs betaald door het Lam, dat daarvoor al zijn wol gegeven heeft, zijn kostbare wol, die tegen alle schatten van de wereld meer dan opweegt en volkomen genoegzaam is, om mijn hele schuld te betalen. Dit is de vergeving van de zonden, waarvan alle Profeten getuigen, en nu leeft Hij eeuwig als Borg en Plaatsbekleder!” Zo is men dus rechtvaardig voor God door een vreemde gerechtigheid. O, wonder van de wonderen!

Toch nog een enkele vraag, mijn waarde Filippus!: “wordt dan de mens niet veranderd? wordt hij niet anders, dan hij tevoren was? Wat gebeurt er toch met hem in zijn bekering?” Ja, beste vriend, waarom vraagt u mij dat?” Waarom Filippus, o, *u* bent rein en wit als sneeuw, maar *ik* zwart als de hel! En mijn zwarteheid wil niet wijken! Ik heb het wel gedacht en heb het gehoopt, maar ik zie toch voor God geen verandering bij mij, geen geloof, geen oprechtheid, geen haat tegen de zonde, geen vlieden van de zonde, maar wel dardelheid en wereldsgezindheid, schandelijke hartstocht, toorn en drift, ja, alle mogelijke verkeerdheid! En kon ik ook maar voor een ogenblik vasthouden, wat God mij zegt! Duizendmaal heeft Hij mij al geholpen en mij beschaamd, en toch kan ik Hem ook niet het geringste toevertrouwen! Hoe vriendelijk Hij ook jegens mij is, toch zie ik Hem altijd weer aan als een olifant, die met zijn slurf mij zal doodslaan!” Hoor eens, goede vriend! Zoek het niet bij uzelf!” “Niet? ik moet toch een blanke huid hebben!” “Dat is ook waar, en dat zou ook komen, indien u niet met een zwarte huid geboren waart! (Ik spreek in een beeld). Zoek het niet bij uzelf!” Ja, u predikt mij zo pas van de vergeving van de zonden en van het Lam van God, maar waar blijf ik dan met mijn wandel? Toen ik voor het eerst met aandacht het profetische Woord naging en van het heiligdom te Jeruzalem las, waarheen de stammen opgaan, toen ik voor het eerst las: “De gesnedene zegge niet: Ik ben een dorre boom”, toen had ik grote blijdschap en dacht: Nu gaat het uit Morenland naar Jeruzalem, en dan heilig en volmaakt de hemel in! Ik ben dikwijls naar Jeruzalem getogen, maar het is mij, alsof ik telkens iets verloor, in plaats van iets te vinden. Het

is mij, alsof ik telkens nog lediger naar huis terugkeer! Dat is mij een raadsel!” “Lieve vriend, laat mij u wat zeggen: het Lam, dat voor u Zich op de slachtbank heeft laten leggen, dat door de scheerder al zijn wol ontnomen werd, zonder dat het de mond opendeed, en dat nu boven leeft in eeuwigheid, dit Lam heeft bevolen, dat allen, die zijn vaan trouw zweren, in het water gedompeld, met water gedoopt zouden worden.” “Met water? Wat voor wonderbaar water is dat dan? Word ik dan, als ik in dit water ga, sneeuwwit?” “Ja, sneeuwwit!” “Sneeuwwit? hoe kan dat zijn?” “Ik spreek van Gods oordelen, en niet van uw oordelen. U zult zwart in het water ingaan en er ook zwart weer uitkomen. Dat is echter een oordelen met menselijke ogen en naar menselijk denken; hier daarentegen hebben wij Gods gericht. Hij heeft het water bevolen, heeft bevolen, dat u daarin zou ondergedompeld worden.” “Nu, en wat dan?” “Christus, Die het water bevolen heeft, neemt u voor Zijn rekening. Hij is voor u een Moor geworden, en als zulk Eén uw Broeder. Wanneer u nu gedoopt wordt, zo wordt u, Moorman, in Zijn dood gedoopt.” “Wat wil dat zeggen?” “Dat wil zeggen: Zijn dood is voor God uw dood. Voor God sterft u en bent u gestorven van dat ogenblik af. Voor God leeft u niet meer als een Moor, *u* bent weg, niet zoals u als mens leeft, als mens, die te eten, te drinken, te slapen, te arbeiden heeft, maar zoals u voor God staat. Wordt u gedoopt in Zijn dood, dan bent u weggedaan, dan bestaat u voor God niet meer, dan bent u in Christus, en Christus leeft voor God, in Hem bent u geborgen. Hij heeft u in Zijn vlees en bloed, in Zijn hart in Zijn ingewanden opgenomen, besloten; u bent niet meer van uzelf, maar van Hem, u staat niet meer op uzelf, maar bent in Hem!”

“Ja, maar waar blijft dan de zonde?” “De zonde? Die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde¹⁹. Bent u met Christus gestorven, zo geloof: ik leef, maar niet meer ik, maar Christus leeft in mij; hetgeen ik nu leef, dat leef ik door het geloof van de Zoon van God! Ik zeg u: u bent in Christus dood gedoopt. Christus heeft geen zonde meer, Hij heeft uw zonde gedragen, en zonder zonde zit Hij ter Rechterhand van de Vader; in Hem dus hebt u geen zonde, hoewel uw geweten u beklaagt, dat u tegen alle geboden van God zwaarlijk gezondigd hebt, en, let wel! en nog slechts tot alle boosheid geneigd bent.” “O, dat is zeer troostrijk, beste Filippus, daarom zou ik wel willen, dat de Heere Jezus ons hier water deed vinden! Maar nog één ding: u zegt: ik ben dood in Christus, van voor Gods Aangezicht weg, ik heb niets meer te betekenen, God ziet mij niet meer aan, Hij ziet Christus aan, en mij in Christus, en alles, alle zonde, die aan mij kan zijn, zegt God, gaat mij niets meer aan, Hij heeft een eeuwige genade opgericht in Zijn Lam, en dat geldt alleen! o, ik zou wel graag terstond in dit water willen springen! maar één ding nog, hoor eens, beste Filippus! dat wil mij toch volstrekt niet bevallen, dat ik dood zijn, en niet leven zou! Ik zou zo graag heilig willen worden, en kan het niet; ik zou zo graag het bezworen verbond houden, en het is mij niet mogelijk. Goed, goed, het troost mij, dat ik in Christus gestorven ben, maar ik zou toch graag voor God *leven*! Ach, het is zo verschrikkelijk, aan alle verschrikkingen van de duivel steeds ten doelwit te staan! Het is zo verschrikkelijk, goede gedachten te hebben, en op eenmaal komt weer ik weet niet wat voor onreinheid uit het hart tevoorschijn! Dat ik dood ben, hebt u mij gepredikt, maar waar is leven? Ik moet leven! leven! en de werken van de Heere verkondigen!”

“Beste vriend, ook dat zult u bij uzelf niet vinden, daar kunt u lang naar zoeken; Bouw in de morgenstond op, wat u wilt, eer de avond daar is, breekt u alles weer af! Nu bent u zo, en zo meteen weer anders! Dit zijn slechts schijnbaar levende mensen, die toch

¹⁹ Rom. 6: 7. Vergelijk in het algemeen het gehele zesde Hoofdstuk van de brief aan de Romeinen.

midden in hun dood steken en weten het niet, zij, die juichen kunnen en springen en zingen, wanende alles te boven te zijn. De waarachtig levende gevoelt zijn verschrikkelijke dood. In een goede hof, op een vette bodem, groeien voortdurend distelen en doornen, daar schiet voortdurend het onkruid op. Dat is een goede hof, een vette bodem eigen. Dat kan niet anders. Uit zichzelf brengt hij niets dan onkruid voort. God heeft eenmaal de akker vervloekt, en zo blijft hij vervloekt. Nu zal hij nochtans vrucht dragen. Daarom wordt de akker diep omgeploegd. De hoofdzaak is echter mest, verstaat u? goede mest. Dan komt de wasdom. Ik wil zeggen, het komt er op aan, dat u blijft bij de belijdenis: ik ben nog steeds tot alle boosheid geneigd; bij de belijdenis: ik geloof, dat God, om het genoegdoen van Christus, aan al mijn zonden, ook mijn zondige aard, waarmee ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer wil gedenken; bij de belijdenis dus, dat u een zondige aard hebt, waarmee u al uw leven lang te strijden hebt. (Heidelbergse Catechismus vr. 56). Maar nu één ding: Christus heeft het water bevolen; dat water moet u een teken en zegel zijn, dat u in Hem niet alleen dood bent, maar dat u in Hem ook leeft. Wees u maar stil voor God en zie, wat uw Heiland vermag, wat Hij verworven heeft: leven, eeuwig leven, een leven, dat blijft, zodat van het ogenblik af, dat God u, hetzij als kind, hetzij later, op de weg van de waarheid gezet heeft, het leven van Christus in u is en in u blijft, in u leeft, werkt, vrucht voortbrengt, niet stilstaat, maar al door werkt. Daarom betuigt de Apostel: “Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven.” Deze twee dingen gaan samen: een goede akker goed gemest, maar het onkruid haalt u er toch uw leven lang niet uit; vrucht zal hij echter geven. Want er is goed zaad in. U zult echter zien, dat u er de vrucht niet uit arbeiden kunt. Dat geschiedt in de verhoging van onze Heiland; gelijk Hij in een eeuwig leven opgenomen is, heeft Hij ook de Zijnen in Zijn leven opgenomen, opdat zij leven in Hem en door Hem. En Hij is getrouw, Zodat Hij het onkruid niet de overhand laat krijgen en ook het ongedierte wegneemt naar Zijn Raad en te Zijner tijd. Dus, van uzelf afgezien en alleen op Christus gezien, en in die zin heeft Christus bevolen, dat u zich zou laten dopen. Dat zal u dáárvan een teken en zegel zijn, dat u in het water en zo in Zijn dood verdronken, gedood wordt, en dat u met Hem uit het water levend opkomt in een nieuw leven, dat niet *uw*, maar *Zijn* leven is, en dat Hij onderhoudt, also, dat het eeuwig waar zal blijven: “De rokende vlaswiek zal Hij niet uitblussen!” (Jesaja 42: 3.)

Terwijl Filippus zo met de kamerling spreekt, ziet de laatste, terwijl hij voor zich heen ziet, water. Dezelfde God, Die Filippus op deze weg had geleid, Die de kamerling juist ter rechter uur deze weg deed gaan, Die beschikt thans in deze wildernis ook water. “Zie daar water!” roept de kamerling, “*wat verhindert mij gedoopt te worden?*” “Wat verhindert mij?” Ja, er staat toch veel in de weg! maar om dat te verstaan, moet men in waarheid arm zijn en zich op niets meer kunnen verheffen; men moet een ongelukkig schepsel geworden zijn, zodat in het hart de vraag oprijst: “Ja, ik gevoel wel, dat het alles waar is, maar is het ook voor mij? Ik geloof, dat het voor anderen waar is, dat het voor velen waar is, maar is het ook voor mij waar?” Eerst, denkt men, moet de zonde weg, eerst moet ik gewassen zijn, en dan eerst mag ik in het water. Menigerlei aanvechtingen komen in de ziel op. Het heet dan: “U zult nog eens omkomen!” (Vergelijk 1 Sam. 27: 1). Dáár heeft de duivel juist zijn grootste vermaak in, dat hij ons het leven van Christus uit het hart houdt, de Zon van de gerechtigheid door zijn wolken verduistert, zodat wij haar niet kunnen zien. Slechts waar dergelijke dingen ervaren worden, verstaat men iets van deze woorden. De kamerling zegt daarmee tot Filippus: “Wel verdoemt mij alles, wel houdt mij alles terug, maar volgens hetgeen u mij predikt, kom ik in het geheel niet meer in aanmerking, mijn

zonde, mijn verdoemenis, mijn dood ook niet meer; Christus dood en Christus leven geldt alleen. Dus, nietwaar? er staat niets in de weg.” “Ja”, antwoordt Filippus, “*het is geoorloofd, indien gij van ganser harte gelooft.*”

“Van harte geloven”, wat is dat? Dat is: de verzuchting slaken: “Heere Jezus, ik ben geheel doorwond! U barmhartige Samaritaan, zou ik dan niet geloven, dat Uw olie en wijn mij heelt? Hier wederstreef ik niet; ik kan niet wederstreven! En het luidt in mijn ziel: Eén van beide: Of ik ben van God, of ik ben van de duivel! Daarom met dit hart zo verslagen, verbroken, gewond als het is, grijp ik het Woord aan en klem mij daaraan vast en antwoord: “Ik geloof”, wat? dat het voor mij is? dat mij mijn zonden vergeven zijn? Niets daarvan : *Ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is!*

Wat wil dat zeggen? Die voor ons in de dood gaat, Die komt uit Gods hart. Die voor ons dat leven verwerft, Die komt uit Gods hart *Die is Zijn Kind!* U predikt mij van Jezus Christus, dat Hij een volkomen Zaligmaker is, dat Hij ons de verborgen Raad en wil van God tot onze verlossing volkomen openbaart, dat Hij een enig Hogepriester, een eeuwig Koning is! Dat is alles Goddelijk, dat is God Zelf! Alles uit God! U komt met uw armzalig verstand er niet achter, wat het zeggen wil: “Ik heb de eeuwige dood verdiend, en erf het eeuwige leven! Daarom laat ons ons verheugen en vrolijk zijn!” Dat is *Gods* werk, niet uw werk, dat de vervloekte akker nochtans vrucht draagt. Dat is *Gods* werk, dat, wanneer u als prediker de mond hebt open te doen, en toch met Jesaja moet uitroepen: “Wee mij. Want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben!” alsdan de kool van boven op de tong gelegd wordt, en het woord komt: “Uw ongerechtigheid is bedekt!” Dat is *Gods* werk, dat, hoewel allerlei ongedierte de roos bedekt en ze dreigt te verstikken, de roos nochtans doorbreekt en heerlijk prijkt! Dat willen de woorden zeggen: “Ik geloof, dat Jezus Christus de Zoon van God is.” Het is geheel en al een Goddelijk werk, een werk van eeuwige liefde!

Wie begrijpt dat, dat God zegt: “Ik ga heen, om Sodom en Gomorra om te keren”, en nu antwoordt Abraham: “Lieve Heere, U, Die de Rechter van de hele aarde bent, U zult toch niet de rechtvaardige met de goddeloze verdelgen! verre zij het van U! misschien zijn er vijftig rechtvaardige in de stad!”

En de Heere zegt: “Zo Ik binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zo zal Ik de stad sparen om hunnentwil.”

En nu: “Zie toch, Heere, ik heb mij onderwonden te spreken tot de Heere, hoewel ik stof en as ben; misschien zullen aldaar slechts vijfenveertig gevonden worden!”

“Nu goed, dan zal Ik de stad omwille van de vijfenveertigen verschonen!”

“Maar indien er slechts veertig gevonden werden?”

“Welaan, dan om der veertigen wil!”

“Maar misschien zullen aldaar slechts dertig gevonden worden!”

“Nu goed, Abraham, u bent immers Mijn lieve vriend, Ik zal de stad sparen om der dertigen wil!”

“Dat toch de Heere niet ontsteke, dat ik nog eenmaal spreke: misschien zullen aldaar slechts twintig worden gevonden!”

“Goed, zo zal het zijn om der twintigen wil!”

“Dat de Heere niet ontsteke, dat ik alleen ditmaal spreke: misschien zullen er tien gevonden worden!”

“Nu, mijn lieve Abraham, dan zal Ik de stad verschonen om dezer tien wil!”

“O God, welk een God bent U! Deze grote, trotse stad, met al haar wellustigheid en losbandigheid, die wilt U verschonen om tien rechtvaardigen! Dat is Goddelijk! Zo doet alleen God! Indien God tien rechtvaardigen gevonden had, dan zou Hij verschoond hebben. Maar Hij vond slechts één rechtvaardige met zijn twee dochters!

En hoe waren deze rechtvaardig? Alleen in het bloed van de Zoon van God. Want zij hebben het door hun bloedschande bewezen, dat zij met dezelfde wellust behept waren als alle Sodomieten. “*Dat is Goddelijk!* En dat moet alles *God Zelf* zijn, wat zo uit God komt. Dat predikt u mij van Jezus Christus; daarom geloof ik, dat Hij is Gods Gave, dat Hij is Gods Zoon!”

Ziet, bij zulk een geloof krijgt God Zijn eer, en of men daarbij ook siddert, of ook de donder van de Wet rolt en de duivel allerlei aanklachten tegen mij inbrengt, ik kan daarvoor niet terugdeinzen. God moet Zijn eer hebben, en dat is Zijn eer, dat men het bekent: “Ik ben niets, de Heere Jezus Christus is het alleen! Hij heeft het alles alleen gedaan!” En zo gaat men het water in en komt uit het water weer te voorschijn. Nu is men rijk. De prediking is gekomen, teken en zegel heeft men ontvangen, en nu kan men niet anders, men reist zijn weg met blijdschap, en al is het hart ook bedroefd, zo blijft het nochtans waar. Hij reist zijn weg met blijdschap. Want, nu Jezus zijn ziel vervult, mag hij zingen:

*Wien heb ik nevens U omhoog!
Wat zou mijn hart wat zou mijn oog
Op aarde nevens U toch lusten!*

Amen.

Nazang: Lied 65: 1

*Verheugt u, Christ'nen al te zaam,
Dat elk nu vrolijk zinge,
De lof van 's Heeren grote Naam
Door alles henendringen.
Zijn wond're liefd' is eeuwig groot:
Ons leven kostte Hem de dood!
Wie kan 't Hem ooit vergelden?*

VEERTIENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 9: 1-6²⁰

Voorzang: Lied 254: 1-3

*O, wat is dat een heerlijkheid,
Waartoe wij zijn gekomen;
Gij hebt ons, Heer', door U bereid,
Tot kind'ren aangenomen;
Ons, die vergank'lijk zijn als 't gras,
En niets voor U dan stof en as,
Ons brengt Gij zo tot ere!*

*Hoe diep moet ik vooral dan niet
Voor U in 't stof mij bukken,
In wie Gij niets dan zonde ziet;
Om m' aan de dood t' ontrukken,
Schonkt Gij mij 't leven, spraakt mij vrij,
Opdat ik hier Uw kind al zij,
En 't eeuwig heil moog' erven.*

*Geen "Abba" stamelde mijn mond,
'k Dorst U niet "Vader" noemen:
Maar toen het geloof mij aan U bond,
Leerd' ik genade roemen,
'k Hield mij gelovig aan de Zoon,
Gij zaagt ontfermend van Uw' troon,
Dat leerde mij vertrouwen.*

Geliefden in de Heere!

Wij zijn met onze beschouwingen over de Handelingen der Apostelen aan *het tweede deel* daarvan gekomen, aan de bekering van de Apostel Paulus.

Ik zou in de hele geschiedenis van de mensheid geen gebeurtenis weten, in welke de barmhartigheid van de Heere Jezus zich zó geopenbaard heeft, ook geen van zulke innerlijke rijkdom en zó rijk aan gevolgen, als de bekering van Paulus. Het is ons noodzakelijk, dat wij nooit vergeten, welk een leraar wij in hem nevens de Heere, of liever onmiddellijk door en van de Heere Jezus, ontvangen hebben. Niet alsof de Apostel Paulus iets anders zou geleerd hebben, dan hetgeen de overige Apostelen leerden. Maar naar de genade, die hem ten deel gevallen is, en naar de wijsheid, die God hem gegeven heeft, is hij in het bijzonder voor ons, die van de Heidenen afstammen, een prediker van de gerechtigheid. Slaan wij de geschiedenis van Zijn bekering op, zoals wij die vinden Handelingen der Apostelen 9: 1-6:

En Saulus, blazende nog dreiging en moord tegen de discipelen van de Heere, ging tot de hogepriester, en begeerde brieven van hem naar Damaskus, aan de synagogen, opdat, zo hij enige, die van die weg waren, vond, hij dezelve, beide

²⁰ Gehouden 24 Augustus, 's voormiddags.

mannen en vrouwen, zou gebonden brengen naar Jeruzalem. En als hij reisde, is het geschied, dat hij nabij Damaskus kwam, en hem omscheen snellijk een licht van de hemel. En ter aarde gevallen zijnde, hoorde hij een stem, die tot hem zeide: Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij? En hij zeide: Wie bent u, Heere? En de Heere zeide: Ik ben Jezus, die gij vervolgt. Het is u hard, de verzenen tegen de prikkels te slaan. En hij, bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heere! wat wilt Gij, dat ik doen zal? En de Heere zeide tot hem: Sta op, en ga in de stad, en u zal aldaar gezegd worden, wat gij doen moet.

Tussenzang: Psalm 51: 8

*Heer'! open Gij mijn lippen door Uw kracht,
Zo zal mijn mond Uw lof gestaag vermelden.
Geen offer kan voor mijne zonden gelden;
Behaagd' U dat, straks wierd het U geslacht.
Indien Gij lust in brandend' off' ren hadt,
Dan wierd het vuur door mij gewis ontstoken;
Ik spaarde dan noch zorg, noch vlijt, noch schat,
Maar zou 't altaar van offervee doen roken.*

Om goed te weten, Wie de Heere Jezus is, om goed de Heere Jezus Christus te kennen, is de mens niets heilzamer dan dat hij tevoren ervaren en geleerd heeft, wat de mens in en op zichzelf is. Saulus was een kind van zijn moeder, lag als zuigeling aan de borst van zijn moeder. De moeder heeft het toen wel nooit kunnen geloven of vermoeden, dat zij een vreselijke wolf of moordenaar aan de borst had, nog minder dat plotseling deze razende wolf in een schaap, in een lam zou omgeschapen worden, ja, niet alleen in een lam, maar ook in een herder, die schrijven kon: "Ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen." Saulus was uit een aanzienlijke stad in Cilicië, Tarsen genaamd, die door de Romeinen bij uitzondering begunstigd werd. Toen hij groot werd, leerde hij een handwerk.

Want, let daarop! de ouden, vooral de Joden, achtten het een schande, wanneer een jonge man geen handwerk geleerd had, hij mocht arm of rijk zijn. Zo leerde dan Saulus, dat was zijn vroegere naam, het tenten maken. Daarna kwam hij op de hogeschool te Jeruzalem en studeerde onder leiding van de eerste leraars van die tijd, inzonderheid van Gamaliël. Hij muntte boven alle andere jongelingen uit door reinheid van zeden, begaafdheid en ijver voor zijn vaderland en volk, voor de Wet en de instandhouding van alles wat tot de welstand van de Joden, die hij zijn broederen noemde, meewerkte. Deze zijn reinheid van zeden was oorzaak, dat hij uit de grond van zijn hart alle onreinheid en de letterlijke overtreding van de geboden vervloekte. Daarom moest hij een volk, dat zo te zeggen uit de stegen en heggen bijeengeroepen was en voor een goed deel uit tollenaars en hoeren bestond, een onbeschrijfelijke haat toedragen. Dewijl God de Wet op Sinai gegeven had, de tempel door God Zelf gewijd was en alle Joodse zeden en gebruiken van Mozes afkomstig waren, wie God beloofd had: "Ik zal maken, dat zij *eeuwig* aan u geloven" (Exod. 19: 9), zo moest hij wel de Man haten, Die discipelen had, welke zich om al deze gebruiken niet bekommerden. Hij moest de Man haten, Die aan de heilige sekte van de Farizeeën haar goddeloosheid, haar verborgene en openlijke huichelarij, haar hoererij en geldgierigheid ontdekt had. Hij ijverde voor God en Zijn volk, en kon daarom niet anders oordelen, dan dat Jezus de Nazaréner naar recht als een Godslasteraar was ter dood veroordeeld. Hij hield zich aan Mozes bevel, dat, wanneer een profeet opstond en een nieuwe leer

bracht, men hem zonder barmhartigheid stenigen moest. Zo jong als hij was, had hij door zijn kennis en zijn ijver grote invloed op de hogepriester en het hele Sanhedrin. In zijn ziel lag de gedachte: een mens wordt voor God rechtvaardig, ja, weliswaar door genade, maar toch *eigenlijk* door zijn werken. Dat hij bij dat alles ten enenmale blind was voor het rechte verstand van Mozes en de Profeten, dat weet u; dat hij geen arm zondaar was, niet gebroken aan alle leden, maar een dapper ridder om te moorden, dat weet u ook. Hij nam de discipelen van de Heere Jezus, mannen en vrouwen, gevangen, sleepte hen naar de gevangenis, ging van huis tot huis, waar hij Christenen kon vinden, liet hen in de synagogen geselen, dwong hen de Naam van de Heere Jezus te lasteren, en gaf er ook zijn stem toe, dat zij zou gedood worden.

Terwijl nu de Heere Samaria bekeerde en de kamerling uit Morenland tot het geloof bracht, was Saulus nog aan het woeden en blies dreiging en moord. Het beeld is ontleend aan een woedende leeuw of beer, die verscheurt wat hij vindt. Toen hij nu in Jeruzalem, naar hij meende, de Naam Jezus uitgeroeid had, wilde hij ook naar de buitenlandse steden, en zo nam hij zich voor naar Damaskus te reizen. Damaskus was de hoofdstad van Syrië, één van de oudste steden van de wereld. Zij telt thans nog tweehonderdvijftig duizend inwoners, en daaronder zeventigduizend Christenen. Daarheen waren toenmaals veel jongeren van de Heere Jezus gevlucht, en ook sinds de dag van het Pinksterfeest hebben wellicht verscheidenen het Evangelie naar Damaskus ook gebracht. Nu was Saulus van plan, ook die Christenen te Damaskus uit te roeien. Hij neemt daarom brieven ook van de hogepriester aan de overste van de synagoge en stijgt met de Zijnen te paard. Hij heeft een rit voor zich van vijf tot zes dagen en denkt aan niets anders dan aan kwellen en moorden, aan woeden ook tegen het zwakke geslacht, de vrouwen. Hij denkt hen, al gebonden, in een lange rij voor zich uit naar Jeruzalem te drijven. Hij is op reis, en de jongeren van de Heere te Damaskus weten, dat de woedende wolf op weg is, om hen gevangen te nemen en naar Jeruzalem te sloepen; zij weten het, dat de landvoogd van koning Aretas hem alle bijstand verlenen en een trouwe helper zijn zal; zij weten, dat zij zonder enige bescherming zijn, dat geen regering hen in haar hoede zal nemen. Zij zijn slachtschapen. Het is niet nodig te zeggen, wat daar in de huisgezinnen voorgevallen is, waar de man misschien bekeerd was, de vrouw echter niet, of waar de vrouw bekeerd was, maar de man niet, wat voorgevallen is tussen bruid en bruidegom, wat de arme kinderen gedaan hebben, hoe bitter zij geweend hebben, toen zij deze Saulus al voor de poorten wisten. Velen hebben, met de dood voor ogen, afscheid van elkaar genomen, hebben hun zonden beleden, zich gesterkt in hun gemeenschappelijk geloof, hebben tot de Heere om genade gesmeekt, om standvastig te blijven in hun verdrukking. Sommigen waren zeer zwak, andere weer roemden zelfs in deze verdrukking, en de één moest de ander prediken: “Daartoe zijn wij immers gezet, de Heere Jezus toch heeft gezegd: zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op, en volg Mij! Wanneer wij nu gegeseld en gedood worden, zo laat ons de barmhartigheid van onze God roemen, dat wij niet door de beul in de hel omgebracht worden, maar dat wij gevonden hebben in het bloed van het Lam de vergeving van onze zonden en de erve van het eeuwig leven!” Maar zullen wij ons niet verdedigen? Zijn hier geen zwaarden? Zijn hier geen mannen, die helpen kunnen?”

Nee, de Heere Jezus heeft gezegd: “Niet door het zwaard!” Voorts mag het één of andere kind gezegd hebben: “Maar lieve moeder, ween toch niet zo! De Heere Jezus is toch de Heere Jezus en zal ons zeker helpen!”

Wellicht heeft er ook één verteld van de vreselijke Sanherib, die eens Jeruzalem

bedreigde, maar met schande beladen verdreven werd. En dan is zo hier en daar ook een kind geweest. dat, in het verborgen gebeden en de Heere Jezus gevraagd heeft: “Maar lieve Heere Jezus, ziet U dan de wolf niet? U hebt toch alles in Uw macht! Wanneer mijn lieve vader, mijn lieve moeder weggevoerd wordt, wat zal er dan van mij worden!”

Maar waar was dan de Heere Jezus, toen Saulus zo woedde? De Heere Jezus zat ook bij de smeltkroes. Hij had in de kroes Zijn goud en was aan het stoken. Het was er heet, vreselijk heet in, en Hij zag in de kroes, en zag aanvankelijk, hoe het goud en de metaalslakken van elkaar los zochten te komen, totdat de slakken ter zijde weken; daarna zag Hij er weer in en aanschouwde er *Zijn beeld* in; nu neemt Hij het goud uit het vuur. Want thans is het genoeg! Kende de Heere Jezus de wolf niet? O gewis! Zo goed als Hij de smelter kent en het vuur en de hitte! Liet de Heere Jezus het dan toe? Gewis! want die Hij vóór anderen tot heerlijkheid brengen wil, die maakt Hij vóór andere zijn beeld gelijkvormig, zo dat zij met Hem lijden, opdat zij ook met Hem verheerlijkt worden. Daarom laat Hij Saulus dreigen en moorden en bewaart de Zijnen midden in de oven, midden in de gloed.

Wat had dan de Heere Jezus eigenlijk met Zijn volk voor? Met welk volk? Nu, vooreerst met het volk te Damaskus. Wel, dat weet u: de Heere zendt Zijn volk verlossing. Hij wilde dus verlossing zenden, juist op het ogenblik, dat zij allen radeloos waren en meenden, dat er geen hoop meer was, gelijk de Heere Jezus steeds met Zijn volk handelt. Hij verrast de Zijnen. De wateren komen wel aan de lippen toe, maar er niet over. Hij wilde Zijn volk te Damaskus verrassen.

“Lieve kinderen”, zegt Hij, “u zult zien, wat Ik met deze vreselijke Saulus doe! hij komt tot u niet met het zwaard, maar met het Woord, niet om u te slachten, maar ons u te verkwikken; wacht maar en wees stil!” Maar het voornemen van de Heere Jezus met deze man ging nog verder, het strekte zich uit, ja, is het niet waar? Tot onze jeugd. Hoe dat? Wel, ik althans zou ongetwijfeld niet weten, dat wij geen roem voor God hebben, dat wij uit genade, alleen door het geloof, zalig worden, dat wij allen onder de zonde zijn, dat wij alleen door Christus bloed rechtvaardig worden, indien ik het niet van Paulus had! Zegt u: “Ja, maar dat wordt toch ook bij Petrus en Johannes gevonden!”

Dan antwoord ik: Dat mag waar zijn, maar ik heb het eerst bij Paulus gevonden, en daarna bij Petrus en Johannes. De Heere Jezus had met Paulus dit oogmerk, dat hij, ieder moet weten, of het voor hem waar is, dat hij uw en mijn leraar zou zijn voor alles, wat de zonde, de wet, de werken, het geloof, de genade betreft. Dat heeft ons de Heere Jezus middellijk door Paulus geleerd, zodat wij deze Apostel nog heden in ons midden hebben. En wie een waar prediker zijn wil, die mag niets anders prediken, dan wat Paulus gepredikt heeft. Want wie niet predikt, wat de Apostel Paulus gepredikt heeft, die is kortweg *vervloekt*, al ware hij ook een engel uit de hemel. (Gal. 1: 8). Maar had de Heere Jezus Paulus niet ook kunnen bekeren, gelijk zo menig kind bekeerd wordt: door indrukken in de jeugd, die vervolgens langzamerhand dieper worden? O ja, dat had Hij kunnen doen! Hij had ook in de hemel kunnen blijven en behoefde niet neder te dalen, om Zich te laten slachten! Maar laat mij u op iets anders wijzen! Ik bid u: wie kan dat van harte prediken. “Wij worden om niet gerechtvaardigd, alleen door het geloof (Rom. 3: 24), alzo, dat, al is het, dat mij mijn geweten beklaagt, dat ik tegen alle geboden van God zwaarlijk gezondigd heb, let wel: tegen *alle* geboden! en geen derzelve gehouden heb, en nu wordt het nog erger! en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben, nochtans God, zonder enige van mijn verdiensten, uit loutere genade, mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en

heiligheid van Christus schenkt en toerekent” (Heidelbergse Catech. vr. 60). Wanneer wij geen zonde hebben, kunnen wij gemakkelijk vergeving van de zonden geloven, maar wanneer de zonde, de verschrikkelijke schuld, op het geweten drukt, en de bergen dreigen in te storten, kunt u dan vergeving van de zonden geloven? O zeker, wanneer de mens sterft, dan houdt het met de werken op, maar zolang de arme mens leeft, moet hij het bittere van die ellende proeven, dat zijn gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed (Jesaja 64: 6).

De Heere Jezus Christus, Die alles tevoren bedacht heeft, liet bij Saulus aan het licht komen, wat in ieder mens woont, wanneer hem de valse grond, waarop hij rust, ontdekt wordt: *de bloeddorstigheid van een tijger*. Saulus is ons een voorbeeld van hetgeen in ieder mens leeft, en wanneer u iets tegen uw naaste hebt en uw mond niet houdt, niet zachtmoedig en ootmoedig bent en niet bereid, de onderste weg te gaan, zo wordt u een overtreder van het zesde Gebod en zondigt tegen de Heere Jezus. Moord en doodslag, nijd, vijandschap en wraakzucht, dat steekt in de mens, en haat tegen de weg van de zaligheid. De meeste mensen zijn echter karakterloos. Paulus had karakter, en zo zette hij het door. Dit is in ieder mens: haat tegen God. Al openbaart het zich niet bij iedereen zoals hij Paulus, het komt toch bij iedereen aan het licht, al naar tijd en omstandigheden het meebrengen, opdat het ook openbaar worde, Wie en wat Jezus is. Het laatste is ook bij Paulus gebleken. Wat Paulus gedaan heeft, dat alles heeft de Heere Jezus hem vergeven, en zo zeg ik: Hij is mijn lieve broeder, evenals David en geef hem een kus. Want wat heeft hij betuigd? “Mij is barmhartigheid geschied tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwige leven.” En “Dit is een getrouw woord, en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben.” (1 Tim. 1: 15 en 16). De Heere Jezus Christus liet het met de man zo ver komen, dat hij een lasteraar en moordenaar werd, opdat hij ook met alle vrijmoedigheid voor volken, koningen en vorsten getuigen kon: *Jezus Christus is de enige Heere!* Jezus Christus is de enige Priester, de enige Koning, de enige Profeet! Hij alleen is het Leven en mijn Wetgever. Met alle werken van de Wet, ook de beste, die God bevolen heeft, ziet het er bij ons hooploos uit. Bij het beste werk, dat wij doen, zijn wij immers dood, en zo komt het werk uit dode handen, en is ook zelf dood. Waar niet de Geest van de Heere in de raderen blaast, is alle werk een gruwel. Alleen Zijn “het is volbracht!” aan het kruis is het werk, dat ons behouden zal en rein maakt. Daarom dus heeft de Heere Jezus het met Paulus zo ver laten komen: om ons allen te openbaren, wat wij zijn, in het bijzonder echter om Paulus te tonen, wie hij was, opdat plotseling heel zijn Farizeeërschap uiteengerukt lag, alle roem teniet gedaan ware. En *hoe* heeft de Heere Jezus hem neergeworpen? Met donder en bliksem soms? Volstrekt niet! Midden op zijn zondige weg omschijnt hem plotseling een liefelijk, zacht licht, niet als een vernielende bliksemstraal, maar als de heldere zon. Dat is een licht! Een bliksemstraal kan mij niet ter aarde werpen, ik ben er niet bang voor, maar bij het licht van de zon, wanneer daarin genade wordt ontdekt, bezwijkt de mens.

Dikwijls is voor de troon van de Heere Jezus over deze Saulus geklaagd, maar de Heere zeide tot zijn engel: “Laat hem nog een poosje, Ik zal hem op Mijn tijd wel grijpen. Maar nu zal hij nog razen en woeden; Ik heb met deze man wat bijzonders voor!”

Wat voor bijzonders heeft Hij dan met hem voor? Misschien, dat hij, Paulus, een aanzienlijk man zou worden Daar heeft Paulus zelf nooit iets van geweten. Hij is begenadigd, maar hij heeft zichzelf nooit anders gekend dan als een dienaar van Jezus

Christus, om de broeders te dienen met de troost van de vergeving van de zonden, met de prediking van de vrije, almachtige genade, die zich aan geen zonde stoort, wanneer zij zich als *genade* wil verheerlijken. En verder heeft de Gemeente en elke ziel in het bijzonder daarin een grote troost, dat zij in Paulus een man voor zich heeft, die steeds, ook in zijn verkeerde ijver, naar de wil van God vroeg. Hij mocht het dan opvatten, zoals hij het opvatte.

Daar verschijnt hem op eenmaal de Heere Jezus: *Saul, Saul! wat vervolgt gij Mij?* “Mijn God! is dat vervolgen? Mijn ijver voor God, voor Zijn Wet en Zijn waarheid, is dat dan vervolgen?” *Ik ben Jezus, die gij vervolgt*, roept de stem van de hemel, en zij ontnemt hem zijn vijandig hart breekt het en geeft hem een ander. En nu blijft mij de troost: Deze man heeft gevraagd naar de wil van God, en zoals hij de wil van de Heere Jezus erkend heeft, ik spreek hier niet van menselijke zwakheid, maar daarvan, hoe Jezus Jezus is, Die redt, zo heeft hij de wil van de Heere Jezus ook gedaan, zodat wij nu weten: waar wij Paulus horen of lezen, komt tot ons de wil van God, de wil van de Heere Jezus, Welke wil onze zaligheid is. Een iegelijk nu, die plotseling bekeerd wordt en hetzelfde als de Apostel of iets dergelijks doorgemaakt heeft, die blijve bij de belijdenis van hetgeen hij geweest is. De Heere zal in hem een bestendig leedwezen verwekken over hetgeen hij geweest is, over hetgeen hij in zijn ongeloof gedaan heeft, en als de Satan hem met vuisten slaat, en hij tot de Heere roept, en van de Heere ten antwoord krijgt: “Mijn genade is u genoeg”, dan zij hij evenals de Apostel Paulus met Zijn genade tevreden en zegge: “Heere, bent U mij genadig, zo bent U mij genadig! ik, de armste van allen, heb aan Uw genade genoeg en wil daaraan genoeg hebben! U maakt mij zalig zonder mijn toedoen, zoals U mij zonder mijn toedoen hebt doen geboren worden! Ik kan niets, ik kan de genade niet vasthouden, maar U kunt genadig zijn, dat hebt U beloofd!”

En zo heeft dan ook de Gemeente de troost, dat, waar zich verkeerdheid openbaart, of waar een ondeugend en weerspanning kind in de Gemeente is, men daar niet met donder en bliksem er op in moet slaan, maar aanhouden in het gebed. Het is de Heere Jezus een geringe zaak, de ondeugende knaap op eenmaal in het hart te grijpen, zodat de jongen roept: “Heere, ontferm U!” Amen.

Nazang: Lied 67: 1.

*O liefde, gij bindt aard' en hemel samen;
O wonderzee, waar zich mijn geest verliest!
Dat Gods genâ de zondaar wil beschamen,
En zelfs de snoodste tot Zijn kind verkiest.
Hoe diep Hij mij in vloek en bloed ook vond,
Zijn rijkdom toch vervult mijn ledigheid;
In zulk een worm heeft Hij Zijn heil bereid,
En nodigt mij tot Zijn genâverbond.*

VIJFTIENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 9: 7-12²¹

Voorzang: Psalm 93: 1-3

*De Heer' regeert! de hoogste Majesteit,
Bekleed met sterkt', omgord met heerlijkheid,
Bevestigt d'aard, en houdt door Zijne hand
Dat schoon gebouw onwankelbaar in stand.*

*Gij hebt Uw troon van eeuwigheid gegrond.
De waat'ren, Heer'! verheffen zich in het rond;
Rivier en meer verheffen hun geruis!
Het siddert al op 't woedend stroomgedruis.*

*Maar, Heer'! Gij zijt veel sterker, dan
't geweld der waat'ren, dien Uw almacht palen stelt.
De grote zee zwijgt, op Uw wenk en wil,
Hoe fel zij bruis', hoe fel zij woede, stil.*

Geliefde Broeders en Zusters!

Bij de behandeling van de bekeringsgeschiedenis van de Apostel Paulus willen wij niet vergeten de gebeurtenis, waarvan wij de 2^e September gedachtenis vieren, dat namelijk in 1870 op de 2^e September de aartsvijand van de Kerk een geweldige slag is toegebracht. Vier jaren tevoren al had hij al Zijn krachten ingespannen, hij had toen echter zijn doel gemist, en zo dacht hij dan, na zich van de eerste slag te hebben hersteld, opnieuw te beproeven, of hij niet nogmaals de fakkel van de oorlog in Europa, met name in Duitsland, kon werpen. Hoe wonderbaar is de Heere drie jaren geleden met ons geweest en heeft onze innigste zuchten en gebeden, de gebeden van honderdduizenden, genadiglijk verhoord!

Ik breng u graag in herinnering, hoe destijds keizer Napoleon zijn degen in de handen van zijne Majesteit onze Koning leggen, en zich met zijn leger krijgsgevangen geven moest, zodat op eenmaal ongeveer 120.000 man in onze handen vielen. Terecht heeft toenmaals zijne Majesteit de Keizer en Koning zich aldus uitgedrukt, zoals ik u uit zijn telegram van de 3^e September aan hare Majesteit de Koningin zal voorlezen:

“Als ik bedenk, dat ik na een grote gelukkige krijg gedurende mijn regering niets roemrijkers meer kon verwachten, en ik nu dit feit, van zo grote betekenis in de wereldgeschiedenis, zie volgen, dan buig ik mij neder voor God, Die alleen mij, mijn leger en mijn bondgenoten verkoren heeft, om wat verricht is te volbrengen, en ons tot werktuigen van Zijn wil heeft aangewezen. Slechts in deze zin vermag ik het werk op te vatten, om in ootmoed Gods leiding en Zijn genade te prijzen.”

Wij hebben toen beleefd, dat 17 grote veldslagen gewonnen, dat 156 grotere en kleinere gevechten geleverd, 26 vestingen ingenomen werden, 11.520 officieren en 363.000 man gevangengenomen, en 6.700 kanonnen benevens 120 vaandels veroverd werden. En dat alles is toegegaan op een wijze, die enig is in de wereldgeschiedenis.

²¹ Gehouden 31 Augustus, 's voormiddags.

Wil het echter niet vergeten, mijn Geliefden, dat wij onderdanen zijn van een Koning der koningen, Die toenmaals onze Koning en zijn bondgenoten, zijn volk en zijn leger zulke dingen heeft laten beleven. Het was geen oorlog als andere oorlogen, maar een oorlog op leven en dood, waarbij het er om ging, of Christus Koning blijven, of dat de antichrist alles verslinden zou. Zulke overwinningen werden destijds bevochten. Het volk vergeet echter in brooddronkenheid en ondankbaarheid, waar het om ging. Daarom hebben wij te meer reden, om bij de Heere aan te houden, dat Hij ons toch genadig beware voor nieuwe strijd. Want dewijl het de vijand toen niet gelukt is, heeft hij thans opnieuw een duistere macht op de been gebracht, om al binnenlandse vrede te verstoren en de laatste dagen van onze Keizer en Koning te verdonkeren.

Er is een Grondsteen gelegd vóór achttien eeuwen, daarop staat het gebouw van een koninkrijk vast, daarop staan vast vorsten en volken, die de Naam van de Heere Jezus aanroepen. De strijd ging hierom: of het gewichtige woord zou gelden: “Uit genade bent u zalig geworden door het geloof”, ofwel de leer, dat de mens zalig wordt door zijn werken. Nu heeft God vóór achttien eeuwen Zich een man verkoren, die aanvankelijk meer te vrezen was dan alle antichristen samen, hardnekkiger, meer zich stijvend dan alle anderen, een man, aan wie zo te zeggen geen draad was, waarbij hij was aan te grijpen, om hem terecht te brengen, een waren ketterjager voor de eerste Gemeente, een aartsvervolger. Het was een man, die in het geestelijke op zulk een hoogte stond, als de Keizer van Frankrijk in het wereldlijke. Toen deze indertijd, omdat hij in de slag de dood niet had kunnen vinden, onze Koning zijn degen ter hand stelde en tegelijk zijn hele leger gevangengenomen werd, was men algemeen verrast, men had het zich zo niet voorgesteld, zelfs onze legeraanvoerders geloofden het niet. Maar nog veel verrassender is wat God doet in de geschiedenis van Zijn Koninkrijk, wanneer wij zien, hoe een man, met name Saulus, op eenmaal zijn degen in de hand van de Heere Jezus legt en zich aan Hem als gevangene overgeeft. Machtige gevolgen voor de wereldgeschiedenis heeft het gehad, wat indertijd bij Sedan en vervolgens bij Metz geschiedde, maar wat de Apostel Paulus wedervaren is, dat hij eensklaps bekeerd en gegrepen werd midden in zijn zonden, dat heeft deze achttien eeuwen door ten gevolge gehad, dat het woord is blijven staan: “Uit genade bent u zalig geworden door het geloof”, en dat dit woord ook tot ons, Heidenen, gekomen is en wij daarvan leven, als hadden wij het werktuig van God, Paulus, die ons dat woord verkondigde, zelf nog in ons midden. Moge de almachtige God en Heiland ons bewaren bij Zijn Woord. Moge Hij onze genadige Keizer en Koning bewaren tot in lengte van dagen, hem bij het klimmen van Zijn jaren bewaren bij goede gezondheid en bij het Woord van de Heere. Want de Heere Jezus heeft gezegd: “Door Mij regeren de koningen.” Waar het Woord zijn loop heeft, daar laat de Heere Jezus ook diegenen heersen, die Zijn Woord beschermen.

Laat ons nu overgaan tot de geschiedenis van Paulus. Wij lezen Handelingen der Apostelen 9: 7-12:

En de mannen, die met hem over weg reisden, stonden verbaasd, horende wel de stem, maar niemand ziende. En Saulus stond op van de aarde. En als hij zijn ogen opendeed, zag hij niemand. En zij, hem bij de hand leidende, brachten hem te Damaskus. En hij was drie dagen, dat hij niet zag, en at niet, en dronk niet. En er was een zeker discipel te Damaskus, met naam Ananias. En de Heere zeide tot hem in een gezicht: Ananias! En hij zeide: Zie, hier ben ik, Heere! En de Heere zeide tot hem; Sta op, en ga in de straat, genaamd de Rechte, en vraag in het huis van Judas naar één, met name Saulus, van Tarsen: want zie, hij bidt. En hij heeft in een gezicht gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam, en hem de hand oplegde,

opdat hij opnieuw ziende werd.

Tussenzang: Lied 96: 1-3

*Bewaar ons bij Uw Woord, o God!
Verstrooi des vijands gruwelrot,
Dat Jezus, Uw gezalfde Zoon,
Wil bonzen van Uw hemeltroon!*

*En Gij, o aller Heeren Heer!
Bewijs Uw macht! verhoog Uw eer!
Bescherm Uw volk, dat U verbeidt,
En loven zal in eeuwigheid.*

*O Heil'ge Geest, Die blijdschap geeft,
Geef, dat Uw volk in eendracht leeft.
Versterk ons in de laatste nood,
Schenk ons het leven uit de dood!*

Dat is een prediking van de vrijmacht van God, mijn Geliefden: dat Hij Zich ontfermt, wiens Hij Zich ontfermt, een prediking van de soevereiniteit van onze Koning, Jezus Christus, Die een mens, die een inzicht in de waarheid van God meende te hebben, zoals geen ander, opeens aantoonde, dat hij blind is in de dingen van God, weshalve Hij hem ook blind maakt; een prediking, die bewijst, dat Hij zijn stem laat horen, die Hij ze wil laten horen, en waar Hij het niet wil, daar doet Hij het ook niet, een prediking, dat de Heere Jezus Zich juist daarin een Koning betoont, dat Hij de machtigste vijand neerwerpt aan zijn voeten, zodat hij moet uitroepen: “Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?” Saulus en zijn reisgenoten zien allen een licht, klaarder dan de zon, hen omschijnen. Saulus ziet in het licht *de Heere* en ondervindt aan zich de macht van Christus bloed. De anderen echter, die niets meer zien dan het licht, staan daar doof en sprakeloos, en weten niet, wat zij zeggen of wat zij doen, ook ter aarde gestort, werpen zij de wapenen weg. De Heere Jezus ontnemt de vervolgers de wil, Hem verder te vervolgen, en zij moeten als krijgsgevangenen de stad binnentrekken. Maar aan Saulus opent de Heere Jezus het oor, zodat hij weet: “Dat zegt de Heere Jezus”, toen de Heere Jezus tot hem sprak: “Ik ben Jezus, de Nazaréner.” Nooit tevoren had hij deze stem gehoord, op eenmaal verneemt hij die, en de Heere opent hem de oren, zodat hij het hoort en in zijn ziel weet: “Dat is Jezus van Nazareth!” De Heere opent hem de oren, om hem iets te zeggen, om hem namelijk te zeggen: “U vervolgt Mij, omdat u de Gemeente vervolgt; Ik ben in de Gemeente, en de Gemeente is in Mij!” Hij opent hem verder de oren, om hem te zeggen: “Het is u van nu aan hard, u tegen mijn genade te verzetten, de verzenen tegen de prikkels te slaan! U zult u weliswaar nog dikwijls in uw binnenste tegen de almacht en soevereiniteit van mijn genade verzetten, maar u zult niets meer vermogen!”

Ook de andere hoorden een stem, want het was een stem van God, die menselijk klonk en menselijk de oren binnendrong, en nochtans hoorden en verstonden zij niets van wat de Heere Jezus tot Paulus zei. Dat is ook de soevereiniteit van de genade. Zij geeft het, wie zij het geeft, en deze heeft het dan, en om niet, ja, deze heeft het juist het minst verdiend, hij heeft het meest de dood verdiend. de grootste rebel schenkt de Heere zo maar Zijn genade, en wel zo, dat Hij deze rebel midden in zijn zonde tegenkomt en grijpt. Saulus is op het punt de stad binnen te komen als een wolf, die al

met zijn tong lekt, om bloed te drinken, en in dit ogenblik, zonder voorbereiding, zonder dat vooraf tranen, berouw, boete of iets anders aanwezig is, grijpt de Heere deze vreselijke vijand in het hart in merg en been, enkel met de verklaring: “Ik ben Jezus, die gij vervolgt!” Wat werkte nu meer: de verschijning, of de stem? De verschijning van het licht werpt hen allen ter aarde. Saulus ziet weliswaar de Heere, maar als hij weer opstaat, ziet hij niemand, en hij kan als een blinde de ogen weer sluiten. Was alles soms bedrog? De stem van de Heere is met kracht, de God van de eer dondert (Psalm 29), en Zijn donder wordt wel vernomen. De stem, de stem, die Saulus in het hart drong als een scherpe pijl, die blijft; daarmee heeft de Koning in zijn Majesteit hem gegrepen, toen Hij tot hem zei: “U vervolgt Mij, maar het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan, u tegen de genade te verzetten!” Toen nu Saulus tot de Heere zeide: “Wat wilt U, dat ik doen zal?” verwachtte hij, dat de Heere hem van grote dingen zou spreken, maar de Heere zegt tot hem niets, dan dit: *Sta op en ga in de stad, en u zal aldaar gezegd worden, wat gij doen moet!*

De grote geleerde wordt neergeworpen aan de voeten van een eenvoudige discipel: die zal het hem zeggen. Op deze wijze begint de Heere Zijn Woord te laten regeren en laat Hij het nog regeren. Hij zal Zijn uitverkorenen tot staan brengen met Zijn stem, maar dan verwijst Hij hen naar Zijn Woord: *dat* zal hun zeggen, wat de Heere van Zijn vijanden wil, en hoe Hij Zijn vijanden in vrienden verandert. En die zich tot dusverre voor niemand wilde buigen, die buigt zich nu, zijn verkeerde wil ja gebroken, hij onderwerpt zich en gehoorzaamt.

Stelt u nu eens voor, mijn Geliefden! Zo-even was daar nog een jong, geweldig ridder, te paard, met zijn reisgenoten achter zich, de ogen fonkelen, het zwaard glinstert in zijn hand; zó spoedt hij zich naar de stad, plotseling is de ridder verdwenen, waar is uw schoon paard gebleven, u fiere ruiter? Weg is alle heerlijkheid, niets is er meer van te zien, Men leidt hem bij de hand, en hij laat zich bij de hand de stad binnenleiden. *Dat is de koninklijke macht van onze Heere Jezus Christus.* Hier heeft Paulus geleerd, dat de mens, wanneer hij van de duivel is, zijn wil doet en doorzet; wanneer echter de mens met zijn wil het eigendom van de Heere zijn Gods geworden is, dan moet hij zich laten leiden, gisteren, heden en morgen. Hij is in alle stukken blind geworden, zodat hij niet zijn Heere ziet, geen gerechtigheid en heiligheid ziet, niet eens de weg meer ziet, die hij gegaan is, zodat hij niets meer ziet, dan dat mensen en omstandigheden hem brengen, waar hij niet heen wil, waar hij echter heen moet. (Job 21: 18).

Waarheen is Paulus geleid? Tot iemand, wiens naam was Judas. Of hij een discipel was, of niet, weten wij niet; ik denk echter van wel. Het zal wel een zeer eenvoudig discipel geweest zijn. Hoe heet de straat, waar hij woonde? Zij heette naar vers 11 *de Rechte*, en zo heet zij heden ten dage nog. Het is een brede, zeer lange straat, die recht door de stad heen loopt. Saulus is dus in de “Rechte straat” gekomen. In de “rechte straat” moeten allen komen, en zijn ook allen gekomen, die recht voor zich heen gewandeld hebben, die door de Heere verootmoedigd zijn. Waar mensen leiden, zijn kromme straten, de Heere Jezus echter leidt in de rechte straat, en al Zijn kinderen denken daaraan, wanneer zij deze plaats lezen, en verheugen er zich over, dat ook hun lieve broeder Saulus naar deze straat geleid is. Wat heeft hij in de “rechte straat” gedaan? Hij heeft niets gegeten en niets gedronken, maar *gebeden*. Toen begon het berouw, en het berouw bracht hem in de hel. Het was geen berouw, gewekt door de vrees voor de vloek van de Wet, maar een berouw, voortkomende uit de erkenning: “Ik heb Jezus vervolgd, Jezus, mijn Jezus, en met Hem Zijn volk!” Dat was een droefheid naar God, en niet naar de wereld. De stem: “Saul, Saul, wat vervolgt gij

Mij?” de ontdekking: “Gij vervolgt Mij”, had hem in het stof van de dood geworpen. Dat kan de zonde nog heden werken bij de kinderen van God, dat zij in het stof van de dood geworpen worden. Daarom kon hij niet eten of drinken, en weg was het licht van Zijn ogen. Hij had geen God meer. Deze Jezus de Nazaréner, Die hem verschenen was, troonde hoog boven hem. Dat veroorzaakte nood, nood van de ziel, en deze nood van de ziel steeg de eerste dag en de eerste nacht. En deze nood van de ziel steeg al hoger en hoger de tweede dag en de tweede nacht. En deze nood van de ziel steeg ten top en de baren sloegen over de toppen van de bergen samen bij het aanbreken van de derde dag, en er was een schreeuwen tot God bij hem, een schreeuwen tot Jezus van Nazareth. Wie beseft dat? Verlossing ziet men, en men kan ze niet aannemen, genade is tot ons gekomen, en wij kunnen de genade niet aannemen, er is geen troost van het Woord, en in de uiterste nood grijp ik nochtans naar het Woord, of er niet nochtans een woord van het leven voor mij is, of ik niet iets vind, dat als een koord van de hemel afhangt, om mij daaraan vast te klemmen. En uit het hart rijst de verzuchting op: “Ach, ik monster, zal Hij mij nog horen? Hier moet mij immers gezegd worden, wat ik doen moet, en nu wacht ik al tot de derde dag, en nog komt er niemand! Is er nog iets voor mij te hopen?” Ja, zo komt het met de ziel tot het uiterste! Er is dus niemand, Jezus is weg en niet meer te zien! Saulus ziet niets en hoort niets! alle krachten zijn weg; in drie dagen heeft hij gegeten noch gedronken! Hoort hem iemand? Ja, toch de smelter weet wel, hoe lang hij bij de smeltkroes moet blijven zitten. Op de derde dag, 's morgens vroeg, geeft de Heere de blinde inwendige ogen, om een man te zien, die zijn kamertje binnenkomt en hem groet, vers 12: *En hij heeft in een gezicht gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam, en hem de hand opleide, opdat hij opnieuw ziende werd.* Op de derde dag, als het tot het uiterste gekomen is, geeft de Heere hem dit gezicht te zien, opdat hij niet door duivel en dood verslonden worde.

Maar wat zegt de Heere nu wel tot Ananias? Dat hij moet heengaan tot Saulus van Tarsen in de straat, die “de Rechte” heet, en hem de hand moet opleggen, opdat hij weer ziende worde. Hij verhaalt hem echter niet, dat de man diep berouw heeft. Hij zegt hem niet, dat Hij de man het hart veranderd heeft, Hij zegt van hem eenvoudig: *Zie, hij bidt.* Jezus de Nazaréner heeft de man gezien, op de weg, toen hij naar Damaskus reed met zijn reisgenoten, en nabij de stad kwam, Jezus de Nazaréner heeft ook gezien de treurende Gemeente, de mannen en de vrouwen, die de Naam van de Heere aanriepen, Jezus de Nazaréner heeft Zich ook al een discipel verkoren, die tot Saulus zou gaan, Jezus de Nazaréner geeft Saulus tegen alles in, nu, wat? Moed? Dat lees ik niet! Geloof? Dat lees ik niet! Licht? Dat lees ik niet! Hij zal het na deze hebben, maar de Heere Jezus geeft Saulus *het gebed*, en Die het gebed geeft, ziet de man in het stof liggen, en Die het gebed geeft en het kermen, heeft ook in Zijn hart Zich voorgenomen, te verdoemen? in de hel te werpen? hem niet te verhoren? Nee, Hij heeft Zich voorgenomen, hem te verhoren! Hij zendt Ananias tot hem, hoewel die eerst een ogenblik aarzelt en denkt: Dat is toch een gevaarlijke zaak! Hij zegt immers tot de Heere: “Heere, ik heb uit velen gehoord van deze man, hoeveel kwaad hij uw heiligen in Jeruzalem gedaan heeft, en heeft hier macht van de overpriesters, om te binden allen, die Uw Naam aanroepen!” Maar “zie, hij bidt!” Hoe en wat bidt hij toch? Bidt hij goed of verkeerd?

Mijn Geliefden, een wijze bidt tot God naar zijn wijsheid; het kind bidt, zoals het kind het verstaat, uit een kinderlijk hart. De jonge raven schreeuwen tot God, zoals zij het kunnen, en de Heere hoort hen allen. En wanneer nu de Heere één van Zijn uitverkorenen in de “rechte straat” brengt, zodat hij tot God bidt.... o, mijn hart gelooft

u het, of gelooft u het niet? Zal de Heere het gebed verhoren?

Herinneren wij ons nog eens de 1e September 1870, hoe stond u er toen voor? En hoe de 31e Augustus? Waren wij toen zo zeker van de verhoring van de gebeden? Boven bidden en denken deed de Heere Jezus toenmaals, boven bidden en denken doet de Heere Jezus ook nog heden, als wij tot Hem bidden. Vergeeft Hij dan de zonde? Mijn hart hetzij u het gelooft, of niet gelooft, ja, Hij vergeeft de zonde! Zal Hij dan ook mijn zondige aard, waarmee ik al mijn leven lang te strijden heb, nimmermeer gedenken? Mijn hart of u het gelooft, of niet gelooft, Hij zal uw zondige aard nimmermeer gedenken, maar gelijk Hij op de 2^e September 1870 wonderen deed aan Koning en land, zo doet Hij nog altijd wonderen bij Zijn kinderen, juist als zij het het allerminst vermoeden, geheel onverwacht, en betoont Zich, o, welk een liefde is zijn liefde! een Verhoorder van het gebed, omdat Hij Jezus is. Amen.

Nazang: Lied 152: 1 en 2

*Komt, dankt nu allen God!
Laat mond en hart Hem prijzen,
Die grote wond'ren doet.
Zijn lof moet eeuwig rijzen.
Ja, van mijn eerste stond
En van mijn kindsheid aan
Heeft mij Zijn hand met goed
En weldaan overlaân.*

*'t Behaag' die rijke God,
Ons allen bij ons leven
Een immer vrolijk hart
En waren vreê te geven.
Hij schenk' ons 't geest'lijk goed,
Door Christus ons bereid;
zo wacht ons hier en ginds
Volkomen zaligheid.*

ZESTIENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 9: 31²²

Voorzang: Psalm 89: 7 en 8

*Hoe zalig is het volk, dat naar Uw klanken hoort!
Zij wand'len, Heer' in 't licht van 't God'lijk aanschijn voort.
Zij zullen in Uw Naam zich al den dag verblijden.
Uw goedheid straalt hun toe, Uw macht schraagt hen in 't lijden;
Uw onbezweken trouw zal nooit hun val gedogen,
Maar Uw gerechtigheid hen naar Uw Woord verhogen.*

*Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht.
Uw vrije gunst alleen wordt d' ere toegebracht!
Wij steken 't hoofd omhoog, en zullen d' eerkroon dragen
Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen;
Want God is ons ten schild in 't strijdperk van dit leven,
En onze Koning is van Isrels God gegeven.*

Geliefde Gemeente!

Onze Heere Jezus heeft een volk, een volk, waarvan Jakobus schrijft: “Naar zijn wil”, dat is, naar Zijn vrije genade en voornemen, “heeft Hij ons gebaard door het Woord van de waarheid, opdat wij zouden zijn als eerstelingen van Zijn schepselen” (Jak. 1: 18). Dit volk heet ook: “de Gemeente van de Heere”, het heet ook : “Zijn kinderen”, ook: “Zijn heiligen.” Het is voor de wereld een onbekend volk, de Heere alleen kent het, en dit volk kent de Heere, eert de Heere, en hangt Hem aan, zoals de bruid de bruidegom. Dit volk was tevoren “niet Mijn volk.” Deze “ontfermde” was tevoren “niet ontfermde.” (Hosea 1 en 2). Het is een volk, voortgekomen zoals de dauw uit de dageraad. (Psalm 110: 3.) Zij waren vroeger dienstknechten van de duivel. Maar toen de tijd van de minne kwam, herschiep de Heere Jezus nu deze, dan genen, zonderde hem van de grote hoop af en gaf hem Zijn Geest. Wie slecht was, is de volgende dag bekeerd, en wie dood was in zonden, is in een ogenblik, toen de Heere met Zijn genade het hart verlichtte, levend geworden. Dat is een zalig volk. Dit volk hoort slechts naar de stem van zijn Herder, en dat juist maakt het volk zo zalig. Dit volk wandelt in het licht van de Heere, hoewel het voor zichzelf niets ziet. Het wandelt in geloof en niet in aanschouwen; echter ziet het de heerlijkheid van de Heere Jezus, zo dikwijls het mag zingen en zeggen: “*Gij droeg de schuld van de zonde; Waardoor wij redding vonden*” (Lied 23), en: “*In uw heil'ge wonden Heb 'k rust en vreê gevonden.*”

Dit volk gaat in dit licht zijn weg en ervaart op de weg van dit leven allerlei van de wonderen van de trouw en genade van de Heere. Dit volk heeft slechts één blijdschap, en deze blijdschap is de Heere Jezus Zelf. Hij is hun Koning, Die hun moed geeft, om door de huiveringwekkende woestijn te trekken, zonder te vertwijfelen. De Heere Jezus is hun Schild en hun Sterkte, en in Hem heeft het volk Zijn gerechtigheid. Dit volk is gelukkig, het is alléén gelukkig, en het kan zelfs bij alle droefheid toch niet ongelukkig zijn, omdat het steeds een toevlucht heeft tot de genade van de Heere

²² Gehouden 7 September, 's voormiddags.

Jezus, en Hem alles zeggen, alles klagen en Hem om alles vragen mag, en: “Jezus leeft, en ik met Hem!” Door eigen verstand of kracht kan men niet onder dit volk worden opgenomen; komt er soms ook een Saul onder, zo kan hij toch bij dit volk niet blijven of bestaan. De zondaars bestaan niet in de vergadering van de rechtvaardige. (Vergelijk 1 Sam. 10: 11; Psalm 1: 5). Dit volk wordt bestraft door de Heilige Geest, het wordt opgebouwd door de hand van Zijn Koning, het wordt bewaard in de vreze van de Heere en in de troost van de Heilige Geest. Een ieder van dit volk betuigt: Wat ik ben, ben ik niet door mijzelf, maar het is enkel genade, enkel barmhartigheid. Het is een volk, dat zonden heeft, en omdat het zonden heeft, wordt het door de genade tot de voet van het kruis van de Heere Jezus gedreven, en daar ervaart het dan, dat de Heere Jezus Zijn volk zalig maakt van hun zonden. Wie nu zonden heeft, en toch graag zou willen verlost worden, verlost zijn, die ga uit op de voetstappen van de schapen, door de enge poort heen, om niets over te houden dan dit ene: Heere Jezus, U bent mijn wijsheid, mijn gerechtigheid, mijn heiligmaking, mijn volkomen verlossing, en ik weet van niets anders te roemen dan van uw genade en Uw Naam. Van dit standpunt uit, mijn Geliefden, betrachten wij in dit morgenuur, de geschiedenis van Paulus’ bekering hopen wij aanstaanden Zondag weer op te vatten, onze tekst Handelingen der Apostelen 9: 31:

De Gemeenten dan, door geheel Judea, en Galilea, en Samaria, hadden vrede, en werden gesticht. En wandelende in de vreze van de Heere, en de vertroosting van de Heilige Geest, werden vermenigvuldigd.²³

Wij hebben hier drie punten:

- 1) De Gemeenten werden gesticht.
- 2) De Gemeenten wandelden in de vreze van de Heere.
- 3) De Gemeenten werden vertroost door de Heilige Geest.

Tussenzang: Psalm 119: 3

*Och, schonkt Gij mij de hulp van Uwen Geest!
Mocht Die mij op mijn paân ten leidsman strekken!
'k Hield dan Uw Wet, dan leefd' ik onbevreesd;
Dan zou geen schaamt' mijn aangezicht bedekken,
Wanneer ik steeds opmerkend waar' geweest,
Hoe Uw geboôn mij tot Uw liefde wekken.*

Vooraf een enkel woord. Wanneer hier staat, *dat de Gemeenten vrede hadden*, wil dat zeggen: de Gemeenten werden voor een tijd lang niet verontrust, zodat zij in stilte de Heere konden dienen, nadat namelijk Saulus, de vervolger, op zulk een merkwaardige wijze van een wolf in een schaap veranderd was. Hij immers in het bijzonder had de mensen tegen de Gemeente opgehitst. Nu was hij bekeerd. Er zijn zo in de geschiedenis van de Kerk ogenblikken van rust, waarin de Gemeente vrede heeft. Dat moet echter niet zo worden verstaan, alsof zij niet ook tegelijkertijd van buiten en van binnen nog haar vijanden zou hebben. Het staat daarmee als met de staatkundige vrede. Heel Duitsland heeft weliswaar nu vrede, intussen blijven de vijanden van buiten en van binnen er op loeren, om het Duitse Rijk te verwoesten. Zo had ook toenmaals de Gemeente voor een tijd vrede, om uit te rusten, totdat weer de krijg zou

²³ In de Duitse overzetting ontbreekt dit “vermenigvuldigd worden”, vandaar dat het ook in de tekstverdeling niet is opgenomen.

ontbranden. Want onze doodvijanden, de duivel, de wereld en ons eigen vlees en bloed, houden niet op ons aan te vechten, en zo blijft dan bij alle vrede toch het gebed: “Wil ons toch behoeden en sterken door de kracht van Uw Heilige Geest, opdat wij in deze geestelijke strijd niet onderliggen, maar altijd sterke wederstand doen, totdat wij eindelijk ten enenmale de overhand behouden.” (Heidelbergse Catechismus vr. 127).

1) En nu komen wij aan het woord: *De Gemeenten werden gesticht of opgebouwd*. Het beeld is ontleend aan een huis. De Gemeente van God wordt immers meermalen in de Schrift een huis genoemd, zoals bijvoorbeeld de Apostel Paulus aan Timotheüs schrijft (1 Tim. 3: 15): “Opdat u moogt weten, hoe men in het huis Gods moet verkeren, hetwelk is de Gemeente van de levende God.” Daarom heet ook ieder lid van deze Gemeente een huis of een tempel van God, zoals de Apostel Paulus opnieuw schrijft: “Weet gij niet, dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in u woont?” (1 Cor. 6: 19 en 3: 16). En zo zegt ook de Heere Jezus Christus: “Zo iemand Mij lief heeft, die zal Mijn Woord bewaren. En Mijn Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning hij hem maken” (Joh. 14: 23). Welnu, hoe wordt dit huis gebouwd? Daarvan lezen wij 1 Petrus 1: 24 vv.: “Alle vlees is als gras, en alle heerlijkheid van de mensen is als ene bloem van het gras, liet gras is verdord, en zijn bloem is afgevallen. Maar het Woord van de Heere blijft in der eeuwigheid.” De Gemeente en een ieder in de Gemeente wordt dus zo gesticht of opgebouwd, dat hij vooreerst van zichzelf bekent, dat hij is gelijk gras, dat dit gras is verdord en zijn bloem afgevallen, dat is met andere woorden: dat hij van de dood is, en volstrekt geen roem voor God heeft. Waar deze belijdenis is, daar zoekt men iets blijvends, waarin men behoud vindt, waarin men een houvast vindt in dit leven, een troost tegen zijn zonde, kracht in zijn zwakheid, en waardoor men goedsmoeds wordt in alle droefheid. Ik zeg: dat zoekt men. Want daar men van zichzelf bekent: “Ik ben van de dood!” moet men iets blijvends hebben. Dit blijvende is het woord van de Heere. Maar welk is dit Woord van de Heere? Dat is vóór alles het apostolische woord, waarvan de Apostel hier betuigt: “En dit is het Woord, dat onder u verkondigd is.” Als men echter bouwt, dan werpt men ook veel weg, er is veel, dat weggebroken moet worden. Daarom schrijft de Apostel verder, Hoofdstuk 2: 1: “Zo legt dan af alle kwaadheid”, wordt niet gram tegen het Woord van de waarheid! “en alle bedrog”; als het Woord komt, bedrieg uzelf dan niet met beweringen, die geen steek houden, niet waar zijn, maar buig u onder dit Woord! Legt af “alle geveinsdheid”, opdat u zich tegenover dit Woord niet zó gedraagt, dat men van u zou moeten geloven, dat u, ik weet niet wat was, maar gedraagt u tegenover dit Woord, zoals u bent. U kunt uzelf niet beter maken, maar het Woord zal u herscheppen; maar dan moeten de wonden blootgelegd en niet verborgen worden! Legt af “alle nijdigheid, en alle achterklappingen. En weest zeer begerig naar de redelijke onvervalste melk”, zoals de kleine kinderen, die groeien, ook als het ware gebouwd worden als een huis, en opwassen door de zoete melk, dat is, door wezenlijke melk, niet door een kunstproduct, maar zulke melk, als een klein kind drinken kan en zal. Een zuigeling kan niet redeneren over hetgeen hij te drinken krijgt, hij kan met het verstand niets onderscheiden, maar een zuigeling moet leven, en omdat een zuigeling leven moet, moet hij zoete melk hebben, en geeft u de zuigeling zure melk, dan is dat onredelijke melk, de zuigeling wendt er zijn hoofdje van af en neemt ze niet, hij verzet er zich tegen. Weest dan ook u, “als nieuwgeboren kinderkens”; niet als geleerden, niet als mensen, die al alles onder de knie hebben, maar als mensen, die van zichzelf belijden: “Heere Jezus, ik weet niets, U bent mijn wijsheid, onderwijs U mij!” Als zulke kinderkens wil ik u hebben, zegt Petrus, als zulke kinderkens, die slechts begerig zijn naar de redelijke onvervalste melk; daardoor

wordt u opgebouwd, daardoor wast u op. “Opdat u door dezelve moogt opwassen”, staat er. Dit nu kan de verstandige, de wijze van deze wereld niet verstaan, maar de man, die oud is in ervaring, weet dat van de jonge kinderen, en als de kleine kinderen niet groeien, wordt door de man of de vrouw, die ervaring heeft, de melk geproefd; men proeft dan, of zij zoet of zuur is, en zegt: “Het kind kan niet groeien, het moet redelijke melk hebben!” Daarom staat er verder in Vers 3: “Indien gij anders gesmaakt hebt, dat de Heere goedertieren is”; want dan zijn wij juist zo ver als de zuigeling, die gesmaakt heeft, dat de moeder goed voor hem is. Nu komen wij aan een ander beeld: hoe de Gemeente en hoe ieder in het bijzonder gebouwd wordt. Eerst hadden wij het beeld van een zuigeling, die opwast, niet door kunstmiddelen, niet door allerlei surrogaten, maar alleen door de redelijke melk. Zo wordt u dus gebouwd, wanneer u van uzelf belijdt: “Wij zijn nieuwgeboren kinderkens, wij zijn niet sterk, wij zijn geen reuzen, het gebouw streeft niet hemelwaarts, maar wij zijn kinderkens, eerstbeginnenden! Blijft bij de wezenlijke melk, dat is de vermaning van de Apostel, en wordt zo gebouwd. Zo werden ook de Gemeenten gebouwd, en dat is dan ook de bedoeling, waar in onze tekst staat: “Zij werden gesticht”, gebouwd. Zij waren dus als nieuwgeboren kinderkens, als zuigelingen, zoals de Heere Jezus Christus ook gezegd heeft: “Ik dank U, Vader! Heere van de hemel en van de aarde! dat U deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve de kinderkens geopenbaard.” De Gemeente wies dus op door de wezenlijke melk, dat is, door het Woord, het eeuwig blijvende Woord, wies zij op in de kennis van God en van Jezus Christus. Nu neemt de Apostel Petrus nog een ander beeld, vers 4-8: “Tot Welke, dat is, tot welke Heere, komende, als tot een levende Steen, van de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en dierbaar; zo wordt gij ook zelf, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus. Daarom is ook vervat in de Schrift: Ziet, Ik leg in Sion een uiterste Hoeksteen, Die uitverkoren en dierbaar is. En: Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden. U dan, die gelooft, is Hij dierbaar. Maar de ongehoorzamen wordt gezegd: De Steen, Die de bouwlieden verworpen hebben, Deze is geworden tot een Hoofd des hoeks, en een Steen des aanstoots, en een Rots der ergernis.”

Nu moeten echter de eenvoudig denkende zielen er nog wat meer van weten, hoe dit opwassen, dit gebouwd worden toegaat. Houdt uzelf in uw gewone bezigheden, in uw handel en wandel het Woord van God voor, doet, als ik het zo mag uitdrukken, zoals de duifjes en hoenders, en pikt zo dag aan dag voor uzelf een korreltje uit het Woord van God, opdat u niet door de zorgvuldigheden van dit leven en de dwaasheden van deze wereld van het Woord van God afraakt. Want dan wordt u niet gebouwd. Zo heeft bijvoorbeeld de jonge bruid of vrouw het hoofd vol van het huwelijk, de bruidegom, de man, en dan komen de kinderen en de zorgen, en het Woord van God wordt terzijde gelegd, en zo neemt men niet toe, maar men neemt af, en al neemt men ook toe in uitwendige zegen, men neemt toch af voor de eeuwigheid. U leest dagelijks met elkaar uit Gods Woord, hetzij bij het ontbijt, of bij het avondeten, of na het middagmaal, blijft daarbij! En u, jongelieden, die de Heidelbergse Catechismus en de vragen en antwoorden ter opheldering en bevestiging daarbij hebt geleerd, neemt dit boekje nog dikwijls ter hand en onderwijst zo uzelf. En bovendien hebt u nog zulke kostelijke Psalmen en Liederen, leest toch soms een Psalm, en wordt gesticht door een vers uit uw Liederen, dan wordt dat te Zijner tijd door de Heilige Geest in herinnering gebracht, en men heeft iets tegen een uur van droefheid; dan heeft men een grond gelegd, waarop men gebouwd wordt, een grond, die vast ligt, waarop het huis, de

bouw vordert, eer de storm komt en het onweer. Want is dan het huis niet gebouwd op de grond van het Woord van God, is het op zand gebouwd, dan komen de golven en baren, en het hele gebouw stort in en alles is weg. Tegen de winter, het koude jaargetijde, weet u wel enige voorraad in de kelder te brengen, maar tegen de winter van het leven, tegen de koude van de koorts en de dood moet u ook een voorraad hebben, en die is gemakkelijk te verzamelen, zeer gemakkelijk, en het is klaar en duidelijk genoeg; als u maar niet de ogen sluit, kunt u van de zuigelingen leren, hoe u hebt op te wassen, namelijk door het onvervalste Woord van God. Het valt niet van de hemel neer, dat is niet Gods wijze van doen. God wil, dat de mens verzamele en geen ledigganger zij, dat hij vlijtig verzamele tegen de tijd van nood, van lijden, van droefheid, dan zal de Heilige Geest het de ziel indachtig maken, opdat men een steun onder de voeten krijgje. Omdat de Gemeenten op Gods Woord gebouwd werden, zonken zij steeds meer op de enige grond, die gelegd is, die in het bloed van Jezus Christus is, in het offer, dat alleen voor God geldt, en waarin zij alleen wijsheid, gerechtigheid, kracht en verlossing vinden.

2) Nu komen wij tot het andere punt. *De Gemeenten wandelden in de vreze des Heeren*, dat is: in de vreze van de Heere Jezus. Daarvan schrijft de Apostel Paulus 2 Cor. 5: 9: “Daarom zijn wij ook zeer begerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehaaglijk te zijn. Want wij moeten allen, zegge: allen!, geopenbaard worden voor de Rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naar dat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad. Wij dan, wetende de schrik des Heeren, bewegen de mensen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden.” Tot deze vreze van de Heere nu behoort vóór alles de belijdenis en het geloof, dat Jezus Christus *is*, dat Hij leeft, dat Hij als onze verhoogde Heiland ter Rechterhand van God zit, dat Hij daar persoonlijk regeert, en dat Hij Zijn volk en ook zijn wederhorigen bij naam kent, gelijk wij zo duidelijk zien uit de bekering van de Apostel Paulus. Toen deze op het punt stond Damaskus als een tijger binnen te snellen, riep de Heere Jezus van de hemel: “Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij?” en toen Saulus vroeg: “Wie bent u, Heere?” antwoordde hem de Heere: “Ik ben Jezus, die gij vervolgt!” Deze Jezus Christus is onze dierbare Heiland en Heere. Hij heeft ons gekocht met Zijn dierbaar bloed, Hij wil het geloof, echter oordeelt Hij eenmaal niet naar het geloof, maar naar de werken. Waar de werken vandaan komen, weet gij: “En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade”, zegt de Apostel (Joh. 1: 16). Maar het is iets anders: uit deze fontein geschept te hebben, of niet geschept te hebben, iets te bezitten, of van iets gebruik te maken. De Heere Jezus heeft als het Hoofd al zijn leden aan Zich; daarom juist maakt Hij hen levend en houdt hen levend, zodat zij tot goede werken bekwaam zijn. De Gemeenten beleden dus: Jezus Christus, onze Heere, is onze Koning. Hij leeft en zal terugkomen, om te oordelen de levenden en de doden. Verder stemden de Gemeenten in met het woord: “De vreze des Heeren is het beginsel der wijsheid.” Zij wandelden daarom niet in mensenvrees, maar vereerden de Heere Jezus als hun grote God en Zaligmaker, als hun Profet, Hogepriester en Koning, eerden Hem als de enige Rechter van levenden en doden. En zo leefden dan de Gemeenten niet alleen voor het tegenwoordige, maar leefden ook voor de toekomst. Het ging de Gemeenten ter harte, dat, wanneer de Heere Jezus met de wolken van de hemel zou komen, om te oordelen, zij Hem toebereid mochten zijn als een reine maagd zonder vlek of rimpel. Deze vreze is echter niet een knechtelijke vreze, maar een kinderlijke vreze, waarbij men de Heere niet zó vreest, dat men denkt: Wanneer ik dit of dat niet doe of nalaat, krijg ik straf! maar zulk een vreze, waarbij men tevens verheugd is, Jezus Christus eenmaal van

aangezicht tot aangezicht te zien, Jezus, de dierbare Bruidegom van de ziel, Die Zijn eigen leven voor mij overgegeven heeft. Aldus wandelden de Gemeenten in de vreze van de Heere, en zo was het ook in deze vreze, die de Apostel predikte en bijvoorbeeld dit aan de Corinthiërs schreef: “Wij dan, wetende de schrik des Heeren”, hij zag dus op zijn Koning, op de Heere Jezus Christus, en wie de Koning vreest, zal een onderdaan van deze Koning, zijn naaste, niet slaan, maar hem behandelen als ook onderdaan van de Koning. Daar de Gemeenten wel wisten, waar de in en uitwendige vijanden het op toe legden, hielden zij zich des te meer aan de Heere Jezus en aan Zijn genade. Dat was de vreze van de Heere, waarin zij wandelden, en in deze vreze van de Heere is het, dat, al vreest men ook een ogenblik, men toch in de grond van de zaak voor niemand en voor niets vreest. Want men weet, dat deze Koning Jezus alles in Zijn hand heeft, en dat Hij woord en trouw zal houden, wanneer Hij zegt: “Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij, en Ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijn hand rukken.”

3) Nu zou ik nog iets willen zeggen van de betekenis van de woorden: *De Gemeenten werden vertroost door de Heilige Geest.*

Maar de tijd is voorbij, mijn Geliefden. Daarom slechts dit: De Heilige Geest brengt ons tot het Woord, Hij maakt ons het Woord duidelijk en beider, opdat wij het voor onze ziel verstaan, wanneer wij komen als kinderkens, als zulken, die niets weten, als arme heil behoevende zondaren, als noodduftigen en bedroefden, en zo in het Woord een troost voor onze ziel zoeken. Dan werpt de Heilige Geest op het Woord, neemt het deksel van de ogen weg, zodat een mens erkent: “Mijn God, dat is Uw Woord! daarop leef en daarop sterf ik!” Dat wil echter ervaren zijn, anders wordt men een prooi van de twijfeling. Waar het echter ervaren wordt, hoe machtig is daar de troost! Men was tevoren niet ontfermd, en nu is men ontfermd, men was tevoren niet volk, en nu is men volk, men verwierp tevoren het hele Boek en wilde er niets van weten, en nu is alles voor u, alles voor mij, wat ik daar lees, tot eeuwige en tijdelijke troost! De Heilige Geest ontdekt ons eerst onze zonden, want wij verstaan niets van de Wet van God, dat laten wij over aan de Joden, totdat de Heilige Geest komt en ons doet inzien, hoe groot onze zonde en ellende is, en wanneer de Heilige Geest dat doet, dan houdt Hij aan alle naar God bedroefde zielen de Heere Jezus voor als de enige Verlosser en drijft de ziel, om te zuchten: “O, zal de Heere Jezus ook mij aannemen? O, hoe kom ik er toe, om Zijn eigendom te worden?” De Heilige Geest laat de ziel echter eerst een weinig rondtasten, totdat het Hem behaagt, dat zij uitroept: “Jezus, mijn Jezus!” Dan wordt de ziel vervuld met de troost: “*U droeg de schuld van de zonden, waardoor wij redding vonden!*” (Lied 23). Dan worden wij in de droefheid en in de nacht van het lijden dikwijls heerlijk vertroost, dewijl ons indachtig gemaakt worden woorden als:

*Het eeuwig Licht verschijnt in 't duister
En geeft der wereld nieuwe luister;
Het zendt Zijn stralen in de nacht,
Verlost ons uit der helle macht! Hallelujah!*

Op zodanige wijze vertroost de Heilige Geest de Gemeente en ieder van ons in het bijzonder, wanneer Hij ons tegen onze grote zonde, onze nood en dood doet verstaan, dat Jezus Christus voor ons is, Jezus Christus, “Die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria; Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, neergedaald ter helle, ten derden dage weer opgestaan van de

doden, opgevaren ten hemel, zittende ter Rechterhand Gods, des almachtigen Vaders; van waar Hij komen zal, om te oordelen de levenden en de doden.” Dat zijn zo de stenen, waarop de Geest bouwt, de liefelijke rustplaatsen, op welke de Geest verkwikt, zodat alles uit de volheid van Christus komt, door de genade en barmhartigheid van de Vader. De Heilige Geest geeft het te verstaan: *u hebt alles in uw Heere*. In uw Heere bent u gestorven, in Hem opgewekt en gezet aan de Rechterhand van God; in de Heere bent u rechtvaardig en heilig. In uw Heere bent u zalig, en in uw Heere zult u overwinnen! Hij doet u ook dit verstaan, dat u in de Heere bent, en dat de Heere in u is, en als de Heere in u is, dan zal Hij, geen uur te vroeg en geen minuut te laat, Zich betonen als Die, Wiens Naam is: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader van de eeuwigheid, Vredevorst. Amen.

Nazang: Psalm 118: 7

*De Heer is mij tot hulp en sterkte,
Hij is mijn lied, mijn Psalmgezing;
Hij was het, Die mijn heil bewerkte,
Dies loof ik Hem mijn leven lang.
Men hoort der vromen tent weergalmen
Van hulp en heil ons aangebracht!
Daar zingt men blij, met dankb're Psalmen:
Gods Rechterhand doet grote kracht!*

ZEVENTIENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 9: 10-19²⁴

Voorzang: Lied 58: 3-5

*Ach nee, o grote God,
U zij het opgedragen!
Maak Gij het, zo Gij wilt,
Doe naar Uw welbehagen.
Hoe vreemd en donker 't schijn',
Het is toch eind'lijk goed,
Al wat Uw wondermacht
En hoogste wijsheid doet.*

*O Vader! wil daarbij
Het alles zo regeren,
Dat alle dingen mij
Ten beste mogen keren.
Bewaar de plaats, daar 'k leef,
Dat nergens zij geklag,
En het voor de naast' en mij
Verdraaglijk wezen mag.*

*'t Geloof is wel zeer zwak,
Doch schenk mij uit genade,
Dat deze zwakheid, Heer!
Aan mijne ziel niet schade.
Hoe wonderlijk het ook ga,
't Staat alles in Uw macht;
U zij dan ook alleen
De lof steeds toegebracht.*

Wij zetten heden onze betrachting van de bekering van de Apostel Paulus voort. Wij vinden onze tekstwoorden Handelingen der Apostelen 9: 10-19:

En er was een zeker discipel te Damaskus, met name Ananias. En de Heere zeide tot hem in een gezicht: Ananias! En hij zeide: Zie, hier ben ik, Heere! En de Heere zeide tot hem: Sta op, en ga in de straat, genaamd de Rechte, en vraag in het huis van Judas naar één, met name Saulus, van Tarsen: want zie, hij bidt. En hij heeft in een gezicht gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam, en hem de hand opleide, opdat hij opnieuw ziende werd. En Ananias antwoordde: Heere! ik heb uit velen gehoord van deze man, hoeveel kwaad hij uw heiligen in Jeruzalem gedaan heeft. En heeft hier macht van de overpriesters, om te binden allen, die Uw Naam aanroepen. Maar de Heere zeide tot hem: Ga heen. Want deze is Mij een uitverkoren vat, om Mijn Naam te dragen voor de Heidenen, en de koningen, en de kinderen Israëls. Want ik zal hem tonen, hoeveel hij lijden moet om Mijn Naam. En Ananias ging heen en kwam in het

²⁴ Gehouden 14 September 's avonds.

huis. En de handen op hem leggende, zeide hij Saul, broeder! de Heere heeft mij gezonden, namelijk Jezus, Die u verschenen is op de weg, die gij kwaamt, opdat u weer ziende en met de Heilige Geest vervuld zou worden. En terstond vielen af van zijn ogen gelijk als schellen, en hij werd terstond opnieuw ziende. En stond op en werd gedoopt. En als hij spijsz genomen had, werd hij versterkt.

Tussenzang: Lied 57: 1

*Wie maar de goede God laat zorgen,
En op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
Is bij Hem veilig en geborgen,
Die redt Hij god'lijk, wonderbaar;
Wie op de hoge God vertrouwt,
Heeft zeker op geen zand gebouwd.*

Wij stellen ons nogmaals de Gemeente van de heiligen van de Heere te Damaskus voor de geest. Er waren daar velen. Zij waren in vreselijke nood, in bange verwachting: de vervolger, Saulus, zou weldra de stad en de huizen binnendringen, om allen te binden, die de Naam van de Heere aanroepen. Wel riepen zij de Naam van de Heere aan, maar zij waren toch, ouders en kinderen, bruiden en bruidegoms, mannen en vrouwen, met al hun omstandigheden, met hun doorkomen door dit leven, zeer bezorgd, daar zij in het grootste gevaar verkeerden. Zij verwachtten Saulus met zijn handlangers iedere dag. Drie dagen zaten zij al in deze vreselijke nood. In hun gedachten zagen zij Saulus al te paard met zijn bende de stad binnentrekken. Maar zie, de bende was stom geworden en Saulus blind, en in plaats van te paard de stad binnen te trekken, werd hij bij de hand door de poort geleid, naar de straat, die genaamd wordt de Rechte. Dat had men echter niet opgemerkt. Stelt u dat eens voor, mijn Geliefden. Ik denk, dan zult u zich uw ingebeelde nood wat uit het hoofd zetten. De Heere Jezus schijnt Zich om allen, die Zijn Naam aanroepen, niet te bekommeren. Zoveel beloften van verlossing zijn er, en men ziet niets dan banden!

Welnu, Saulus ligt ter aarde. Hij had geroepen: "Heere! Wat wilt Gij, dat ik doen zal?" Daarop leg ik nadruk: *Wat wilt Gij, dat ik doen zal?* De Heere Jezus antwoordde hem: "Ga in de stad, en u zal aldaar gezegd worden, wat gij doen moet." Saulus spreekt dus van doen, en de Heere Jezus antwoordt hem: "Het zal u gezegd worden, wat gij doen moet." Nu is er te Damaskus een zeker discipel. Deze discipel zit ook in bange verwachting, wat er wel gebeuren zal, en hij mag wel dikwijls de deur en het venster uitgekeken hebben, om te zien, of Saulus kwam. Daar krijgt hij een gezicht, hij ziet de Heere Jezus, en Deze roept hem toe: *Ananias!* Hij kent hem dus ook bij name. Is de Heere niet ook op de weg, wanneer u Hem niet ziet? Telt Hij uw tranen niet? Hoort Hij uw gebeden niet? Is er niet hij Hem uitkomst uit iedere nood? Helpt Hij, of niet? Is Hij dood? Is Hij verre, zeer verre van u? Verbergt Hij Zich in de hemel, zodat Hij niet opmerkt, wat de mensen op aarde doen of lijden? Zo goed als Hij Saulus en Ananias bij name geroepen heeft, kent Hij ook ons bij name, veel beter dan onze ouders, onze vrienden en bloedverwanten ons kennen. Ananias antwoordt op het roepen van de Heere terstond: *Zie, hier ben ik, Heere!* Wonderlijk! Hij heeft de Heere nooit gezien, en toch kent hij de stem van de Heere Jezus en onderscheidt ze van alle mensenstemmen!

Hoe kon hij dat? Dat werkte de Heilige Geest. Het is het werk van de Heilige Geest, dat de mens, wiens hart en oor de stem van de Heere binnendringt, zeer goed weet, dat

het geen mens, geen engel, maar dat het de Heere Jezus is. Ananias antwoordde dus: "Zie, hier ben ik, Heere!" Dat is hetzelfde, wat Saulus zei, toen hij sprak: "Heere, wat wilt Gij, dat ik doen zal?" Hij wil daarmee zeggen: "Heere, ik ben Uw gehoorzame dienaar, om te doen, wat U zegt! ik ben tot uw dienst gereed, geschoeid en gegord! Ik doe graag, wat U wilt, wat wilt U, mijn Heere en Meester?"

Saulus is in het huis van iemand, die hem wellicht uit vroegere tijd bekend was, met name Judas, in de Rechte straat, die, zoals al gezegd is, nog in Damaskus te vinden is. Daar ligt hij al sinds drie dagen, en kan niet eten, noch drinken. Hij is biddende. Wat begeert Saulus? wat wil hij? waarom eet en drinkt hij niet? Hij is te zeer verslagen, hij kan niet eten, noch drinken. Kan een mens dat drie dagen uithouden? Eigenlijk niet. Maar neem een stuk glas, leg het plat op de grond en sla er op, het zal niet breken; legt u er echter ook maar een steentje onder, zo vliegt het glas in duizend stukken. Wat God behouden wil, vergaat niet. Wat wil Saulus? Hij wil weten, wat de Heere van hem wil, dat hij doen zal, en eer hij dat weet, eet en drinkt hij niet. Wanneer echter de lichaamskrachten verminderen, gebeurt het dikwijls, dat de krachten van de geest opgewekt worden. Hij blijft bidden, totdat hij, door het vasten toebereid, een gezicht krijgt. Hij ziet een man tot hem inkomen, en hij hoort ook dat de naam van deze man Ananias is. Dat heeft misschien een engel hem ingefluisterd. Maar wat zegt nu deze naam?

Denkt eens. Hij is nu drie dagen vastende en vraagt de Heere, wat Hij wil, dat hij, Saulus, doen zal. Nu komt er een man tot hem, die *Ananias* heet. Ananias betekent: De Heere is genadig. Toen moest immers terstond uit zijn hart het gebed opstijgen: "Weest mij genadig, o God! naar Uw goedertierenheid. Delg mijn over-treding uit, naar de grootheid Uwer barmhertigheden. Verlos mij van bloedschulden, o God! Gij God mijns heils!" Dit had hem in het stof geworpen, dat hij gehoord had: "Ik ben Jezus. die gij vervolgt", dat hij zo vernomen had, dat hij Jezus vervolgde en Zijn gemeente. Daarom roept hij nu: "Verlos mij van bloedschulden, o God! Gij God mijns heils!" en: "Zijt mij genadig, o God!" En daar, daar komt de man tot hem, die Ananias heet. Hoort u deze naam? Die zegt u: "God is genadig!" en nu ervaart hij, dat deze Ananias, in plaats van hem van zich te stoten, in plaats van hem te slaan, hem daarentegen broederlijk de hand oplegt. En waartoe legt hij hem de hand op? Opdat hij ziende zal worden! Hij had tot de Heere geroepen, dat hij van nu aan bereid was de wil van de Heere te doen, maar de Heere zou toch zo genadig zijn, om hem de ogen weer te openen, opdat hij in staat zou zijn de wil van de Heere te doen. Want als men blind is, kan men niets uitrichten, noch met de handen, noch met de voeten. Wat ontvangt Paulus nu na die drie dagen? De eerste dag is een dag van nood, de tweede een dag van verzinken, en de derde dag, daar komt het, daar is het licht!

De Heere zegt tot Ananias: *Sta op, en ga in de straat, genaamd de Rechte, en vraag in het huis van Judas naar één, met name Saulus van Tarsen: want zie, hij bidt.* En opdat Ananias elke bedenking zou ontnomen zijn, zegt Hij verder tot hem: *En hij heeft in een gezicht gezien, dat een man, met name Ananias, inkwam en hem de hand opleide, opdat hij opnieuw ziende werd.* "Dus, Ananias, u zegt: Zie, hier ben ik, Heere, u wilt dus graag de wil van de Heere doen?" Ja, Heere, zeer graag! van heler harte!" "Welnu, ga dan naar die straat, tot die en die man! Er zullen zeker allerlei bedenkingen bij u opkomen, dat begrijp Ik wel, Ik neem ze echter alle weg. Hoort u?: zie, hij bidt, en dat en dat heeft hij gezien, hij heeft u dus al gezien, Ananias!"

Is Ananias nu gereed? Is hij bereid? Gaat hij heen? Nee, hij is zo blind als Saulus, zij het ook op een andere wijze, en helemaal doof. Hij heeft geen oren naar al wat de Heere Jezus zegt! "Och, wat betekent dat, dat hij bidt, dat hij een gezicht heeft gezien!

Moet ik er aan met mijn lieve ik? Nee, dat niet! Heere, hoe? Weet U wel, wat U beveelt? Wat U zegt? Kent U die man wel? Nee, nee, Heere Jezus, hier vergist U Zich. Ik heb van velen gehoord, dat het immers deze man is, die Uw heiligen, weet U dat dan niet? veel kwaad heeft gedaan! Wilt U mij nu tot zulk een wolf zenden? Och Heere, weet U dan niet, met welk doel hij hier is? Hij is hier, om zonder onderscheid allen, jong en oud, mannen en vrouwen, te binden en naar Jeruzalem te slepen!”

Daar hebt u nu twee mensen. De één heet Saulus. Hij zegt: “Heere, wat wilt U, dat ik doen zal?” Hij is nog onervaren en weet niets, maar het gaat hem om het doen. Tot hem zegt de Heere: “U zal gezegd worden, wat u doen moet.”

De andere is Ananias, Dat is nu een ervaren discipel, een man, die bescheid weet te geven. Zijn eigen naam predikt hem: God is genadig, “Ananias, weet u dan niet, hoe u heet?” Deze knecht van de Heere, als hij geroepen wordt, zegt hij: “Zie, hier ben ik.” Maar wanneer hem de Heere Jezus zegt, wat hij doen moet, wil hij niet. Hij is doof voor alles, wat de Heere Jezus zegt, en ziet alleen op de geweldenaar, de mens Saulus. Die is in zijn ogen zo reusachtig groot, als in onze ogen onze nood en droefheid is, waartegen wij ook nooit iets vermogen. En de Heere Jezus? Ja, Hij is wel de Heere Jezus, Hij is wel God en Heere en Koning, maar toch bekommert Hij Zich niet veel om de Zijnen! Dit versta ik: Saulus heeft macht, heeft zijn zwaard, heeft banden en touwen bij zich, maar de Heere Jezus zit daarboven in de hemel en bekommert Zich niet veel om de Zijnen! “Zegt u dat in alle ernst, Dominee?” Ja zeker! met de lippen kan men wel beweren, dat men het ook met het hart wil doen, en als de Heere komt, zal men zeggen: “Zie, hier ben ik, Heere”, maar daarna trekt men zich toch weer terug en wil niet. Ananias is als doof. Hij heeft geen oren gehad naar al wat de Heere zei, evenals een mens, die zingt:

*Wie maar de goede God laat zorgen,
En op Hem hoopt in 't bangst gevaar,
Is bij Hem veilig en geborgen,
Die redt Hij God'lijk, wonderbaar,*

het lied is gezongen, maar alles is weer weg! Of men zingt:

*Wat treurt g' o mijne ziel, wat bent u dus verlegen?
Gij zijt in Godes hand, beveel slechts Hem uw wegen.*

En nu? Ja, het is gezongen, maar de mens laat weer het hoofd hangen. Hij is doof voor alle troost. Hij moet wijs en verstandig zijn, maar de Heere Jezus moet niets weten. De nood moet zo groot zijn als een berg, maar de Heere Jezus is in onze ogen als een klein kind, Hij kan niet helpen. Zo ziet het er in het hart uit, en zo heeft men gewoonlijk ook in de Gemeente geen oren naar alles wat de Heere Jezus betuigt, en om de wil van de Heere te doen, daartoe is geen hart bereid. En nu de Heere Jezus? Hij verwijt het Ananias niet, Hij bestraft hem er niet eens over, dat hij zo schandelijk de oren voor Hem toegestopt heeft, dat hij niets gehoord heeft van hetgeen de Heere hem gezegd heeft, namelijk dat Saulus bidt, en dat hij in een gezicht hem, Ananias, al heeft zien komen! Hij verwijt hem niet, dat hij zo verkeerd is. Ananias handelde tegenover de Heere evenals een kind tegenover zijn vader: daar is het altijd tegenspreken. Wat vader en moeder zeggen, is voorzeker goed en wijs, maar het kind weet het toch altijd beter, het spreekt tegen en wil er niet naar horen. En dat gebeurt zo dikwijls! Wanneer de vader het kind daarom telkens om de oren zou willen geven, zou hij het elke dag drie, viermaal hebben te straffen. Maar de ouders hebben geduld en blijven bij wat zij gezegd hebben; zij doen het kind geen verwijten en berispen het niet, maar zetten hun wil door en zeggen eenvoudig: “Ga!” of: “Doe dat!” Op gelijke

wijze handelt ook de Heere ten opzichte van Ananias: “U denkt dus, dat Ik Mij vergis, dat Ik niet weet, wat voor man dat is? Hij is niet meer *die* man, die hij voor drie dagen was, hij is nu een geheel andere! Ik heb Hem Mij ten eigendom gemaakt, hij is van nu aan opgenomen in Mijn dienst, en aan ’s duivels dienst ontruikt. *Hij is Mij een uitverkoren vat, om Mijn Naam te dragen voor de Heidenen, en de koningen, en de kinderen Israëls.* Ik bekommer Mij zeer wel om Mijn heiligen, om allen, die Mijn Naam aanroepen, dat behoorde u toch te bedenken. Juist deze zal Mijn Naam dragen, daartoe heb Ik hem uitverkoren. Hij was uitverkoren, toen hij nog niet leefde, deze Saulus, hij was Mij een uitverkoren vat, toen hij nog aan de voeten van Gamaliël zat en leerde, hij was Mij een uitverkoren vat, terwijl hij Mij vervolgde! Toen al heb Ik gedachten van vrede over hem gehad, o, sinds lang al! U meende toen allen, dat hij met paard en zwaard in de hel moest geworpen worden, maar Ik, Jezus, heb toen gezegd: Nee, deze zal Ik eens te sterk worden, deze zal Mij juist de rechte man zijn, deze zal eenmaal getuigen van Mijn genade en van Mijn Naam, en zal Mijn Naam dragen onder de Heidenen, onder hen wel het allereerst, en voor de koningen, en voor Mijn volk Israël, ook dat zal daarvan een zegen hebben. *Dragen zal Hij Mijn Naam, alsof hij een kostbaar vat op Zijn schouder droeg.* Dit dragen betekent echter ook tegelijk het dragen van een zeer zware last. *Mijn Naam*”.

Dus de Naam Jezus zal hij dragen. Welnu, dat is immers een heerlijke Naam! Nee, de valse Jezus, *dat* is een heerlijke naam, maar voor de Ware vreest men, al was het de duivel. Jezus, wat betekent die Naam? “Hij maakt Zijn volk zalig van hun zonden.” Welnu, wie wil er zalig gemaakt worden van zijn zonden? “Laat mij toch met rust”, klinkt het daar, “opdat ik de zonde dien en mijn zin doe! Ik wil mijn zaligheid met mijn werken verdienen? Kom mij niet aan met uw Jezus!” De arme mens in zijn waan is niet te genezen. Hij meent, dat hij Atlas²⁵ is en de hemel kan dragen en de zaligheid verdienen, dat hij zichzelf kan helpen, en dat het met zijn wijsheid en kracht moet veroverd worden. Dat is ons al eigen. Daarom wordt de Naam Jezus geschuwd en gehaat. De Heidenen willen deze Naam niet, de koningen willen deze Naam niet, de kinderen Israëls willen deze Naam niet, en u wilt hem ook niet!

De Heere moet Zichzelf de mens voorbereiden, zodat hij zijn dood te gevoelen krijgt, zodat hij daar neerligt, de dood nabij is en nu uitroept: “O God, wees mij genadig!” Dan is de Naam “Jezus” kostelijk, dan komt hij van pas. Dan staat het niet zó, dat Jezus wel een Helper en Heiland is, maar ik nochtans de man, die het uitvoert, maar dan is deze Naam hoog boven al namen, opdat in de Naam van Jezus zich buige al knie dergenen, die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en alle tong belijde, dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid van God, van de Vader (Fil. 2: 9-11), Deze Naam zal Saulus dragen voor de Heidenen, voor de koningen en Mijn volk Israël. Mijn Geliefden! Er was eens onder de Zwitsers een held, die de zijnen in de slag een weg wilde banen, en dit ook deed, door zijn eigen borst bloot te geven voor de spiesen van de vijanden, en zo brak achter hem aan zijn volk door. Datzelfde is uitgedrukt in de Naam “Jezus.” En deze Naam draagt de Apostel Paulus in zijn Brieven, die wij hier in de Bijbel voor ons hebben, tot op de huidige dag nog tot de Heidenen, tot koningen en tot het volk Israël.

Nu zegt de Heere Jezus nog verder aan Ananias, hoe het er toe komen zou dat Saulus zulk een uitverkoren vat zou zijn. Hij zegt vers 16: *Want Ik zal hem tonen, hoe veel hij lijden moet om Mijn Naam.* Let nu op dat woordje “want.” Dat heeft betrekking op de

²⁵ De hemeltorser uit de Griekse godenleer.

benaming “uitverkoren vat.” Saulus is een uitverkoren vat naar eeuwige verkiezing, hij wordt echter toebereid en gemaakt tot een uitverkoren vat, doordat de Heere Jezus hem in Zijn school neemt. Wat leren wij nu in de school van de Heere Jezus? En wat is de hoogste genade, die de Heere Jezus ons bewijzen kan? In de school van de Heere Jezus leert men *lijden*, in de school van de Heere Jezus leert men meer en meer zijn eigen naam vergeten en de Naam Jezus spellen, zijn eigen naam niet meer kennen en de Naam Jezus stamelen. De Heere Jezus zegt: ‘Ik zal hem tonen, Ik zal hem leren, hij moet het zelf ervaren, hoeveel hij om Mijn Naam te lijden zal hebben, en juist zó wordt hij Mij een uitverkoren vat.’

De Heere Jezus zegt dus niet: Ik zal hem in mijn school nemen en daar zal hij leren, wat hij te doen heeft, welk een groot Apostel hij zal zijn, welke gaven hij zal ontvangen, hoe velen hij zal bekeren, maar Hij zegt: “Ik zal hem tonen, hoe veel hij om Mijn Naam moet *lijden*.” Daar houdt ons *doen* op, en begint het *lijden*, zoals de Apostel ook eenmaal zegt: het is ons uit genade gegeven te lijden om Zijn Naam (Fil. 1: 29).

Mijn Geliefden! Dat betrof nu de Apostel zeer in het bijzonder, en wel zó, dat wij er ons geen voorstelling van kunnen maken. Wat hij om de Naam van Jezus heeft geleden, vernemen wij uit hetgeen hij betuigt 2 Cor. 11: 23 vv.: “Zijn zij dienaars van Christus”, de valse apostelen namelijk, “(ik spreek onwijs zijnde), ik ben boven hen; in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangenissen overvloediger, in doodsgevaar menigmaal. Van de Joden heb ik veertig slagen min één vijfmaal ontvangen”, dat is vijfmaal ben ik gezeseld naar de letter van de Wet in de Joodse synagogen. “Driemaal ben ik met roeden gezeseld geweest, eens ben ik gestenigd, driemaal heb ik schipbreuk geleden, een hele nacht en dag heb ik in de diepte (van de zee) overgebracht. In het reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van mijn geslacht, in gevaren van de Heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valse broeders; in arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid. Zonder de dingen, die van buiten zijn, overvalt mij dagelijks de zorg van alle Gemeenten.”

Nu volgt, dat Ananias tot Saulus gaat, hem hartelijk groet en tot hem zegt: *Saul, broeder, de Heere heeft mij gezonden, namelijk Jezus, Die u verschenen is op de weg, die gij kwam.* Zal Ananias nu aan Saulus veel trappen van het geestelijke leven voorhouden en tot hem zeggen: “Zó moet u gaan, zó staan, zó u kleden, zó u wassen, zó de handen houden, zó de voeten zetten. Ik heb een heel boek meegebracht en zal u daaruit nu leren. U hebt de Heere gebeden, dat Hij u zou zeggen, wat u doen zult; welaan, nu zal ik u zeggen, wat u hebt te doen: Dit te doen en dat te laten, hier een weinig en daar een weinig?” Nee, van dat alles geen woord, hij zegt daarentegen: De Heere Jezus heeft mij gezonden, *opdat u weer ziende en met de Heilige Geest vervuld zou worden.* En als Ananias dit zegt, valt Saulus het vocht, dat op zijn ogen verdroogd was, als schellen af, en hij ziet het liefelijke licht, staat op, en in plaats van iets bijzonders te doen, ontvangt hij teken en zegel van de vergeving van Zijn zonden door het enige offer van Jezus Christus, en in plaats van veel geboden, waarnaar hij zijn dagelijks leven zou hebben in te richten, ontvangt hij de Heilige Geest. Die zal hem leren, op eenmaal, wat hij tot Zijn zaligheid nodig heeft te weten en te doen, namelijk dat hij “Abba!” roept, het kruis van de Heere dagelijks opneemt en de Naam van de Heere verkondigt. Dit leert de Heilige Geest.

Vatten wij nu alles kortelijk samen. Saulus doet de vraag: “Heere, wat wilt Gij, dat ik

doen zal?" En de Heere Jezus antwoordt hem: "U zal gezegd worden, wat gij doen moet." Saulus komt in de Rechte straat, hij kan niet zien, maar hij bidt, hij bidt: Heere Jezus Christus, ontferm u mijner! och, mocht ik toch ten teken, dat U mij genadig bent, het licht van mijn ogen weer ontvangen!" Hij verleert het doen zó zeer, dat hij zelfs niet eet en drinkt en om niets anders meer roept dan om licht. Het woord van de Heere komt tot Ananias, en Ananias antwoordt: "Zie, hier ben ik, Heere!" dat wil zeggen: Heere, wat moet ik doen? ik ben Uw gehoorzame dienaar, ik ben bereid te doen, wat U wilt! Nu zegt hem de Heere Jezus, wat hij doen moet, maar het vlees trekt zich terug, wat er verlangd wordt, is hem veel te gevaarlijk, en hij heeft geen oren naar alles wat de Heere Jezus zegt.

De Heere Jezus stoort Zich daar echter niet aan, Hij blijft bij Zijn gebod en zet zijn wil door. Wat heeft Saulus nu gedaan? Hij heeft niets gedaan, hij heeft geroepen. Welnu, dat doet u ook als u smart hebt. Dat is echter niet uw werk. En Ananias, wat heeft hij gedaan? Hij heeft zich verzet, hij is als doof geweest, en heeft de Heere Jezus tegengesproken, gelijk een kind zijn vader tegenspreekt. Hij heeft dus ook niets gedaan, dan wat tegenstribbelen. De Heere openbaart hem en openbaart tegelijk aan ons, aan de hele Gemeente, welk een man het is, van wie wij deze Brieven hier in de Bijbel hebben, en openbaart ons daarmee tegelijkertijd, *hoe* wij Zijn wil doen. Dus, hij moet *lijden!* niet als een kwaaddoener, maar om de Naam van Jezus! (Vergelijk 1 Petrus 4: 15 en 16). Welke vrucht heeft dat? Vraag dat aan uw moeder, die bij uw geboorte veel smarten heeft gehad, en nu, daar ligt het kind! Wanneer u zo lijdt om de Naam van Jeans, dan roep ik u toe: "Dat is een gelukkig lijden! Hoe meer u om de Naam Jezus hebt geleden, des te heerlijker en dierbaarder wordt u die Naam!" Amen.

Nazang: Psalm 105: 2

*Juicht, elk om strijd, met blijde galmen;
Zingt, zingt de Hoogste vreugdepsalmen;
Beroemt u in Zijn heil'gen Naam!
Dat die Hem zoeken nu te zaâm
Hun hart verenen tot Zijn eer,
En zich verblijden in de Heer!*

ACHTTIENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 9: 18b-25²⁶

Voorzang: Psalm 145: 1 en 2

*O God, mijn God! Gij aller vorsten Heer!
Ik zing, verheugd, Uw grote Naam ter eer.
Ik zal de roem van Uwe Majesteit
Verhogen tot in d'eind'looz' eeuwigheid.
'k Zal dag aan dag U eer en dank bewijzen.
De Heere is groot: al 't schepsel moet Hem prijzen;
Zijn grootheid streeft het kloekst begrip te boven.
Laat elk geslacht Zijn werk en almacht loven!*

*Ik zal, o Heer! Die ik mijn Koning noem,
De luister van Uw Majesteit en roem
Verbreiden, en Uw wonderlijke daân,
Met diep ontzag, aandachtig gadeslaan.
Elks juichend hart zal Uw geducht vermogen,
De grote kracht van Uwe arm verhogen;
Ik zal mijn stem met aller lofzang paren,
En overal Uw grootheid openbaren.*

Mijn Geliefden!

Wij leggen aan onze betrachting in dit morgenuur ten grondslag, hetgeen wij lezen Handelingen der Apostelen 9: 18b-25:

En (Saulus) stond op, en werd gedoopt. En als hij spijsz genomen had, werd hij versterkt. En Saulus was sommige dagen hij de discipelen, die te Damaskus waren. En hij predikte terstond Christus in de synagogen, dat Hij de Zoon van God is. En zij ontzetten zich allen, die het hoorden, en zeiden: Is deze niet degene, die te Jeruzalem verstoorde, wie deze Naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij dezelve gebonden zou brengen tot de overpriesters? Maar Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden, die te Damaskus woonden, bewijzende dat Deze de Christus is. En als vele dagen verlopen waren, zo hielden de Joden samen raad, om hem te doden. Maar hun lage werd Saulus bekend. En zij bewaarden de poorten, beide des daags en des nachts, opdat zij hem doden mochten, maar de discipelen namen hem des nachts, en lieten hem neer door de muur, hem aflatende in een mand.

Tussenzang: Psalm 100: 1-4

*Juich, aarde! juicht alom de Heer!
Dient God met blijdschap, geeft Hem eer.
Komt, nadert voor Zijn Aangezicht;
Zingt Hem een vrolijk lofgedicht.*

²⁶ Gehouden 21 September, 's voormiddags.

*De Heere is God! erkent, dat Hij
ons heeft gemaakt (en geenszins wij)
Tot schapen, die Hij voedt en weidt,
Een volk, tot Zijne dienst bereid.*

*Gaat tot Zijn poorten in met lof,
Met lofzang in Zijn heilig hof:
Looft Hem aldaar met hart en stem:
Prijst Zijne Naam, verheerlijkt Hem!*

*Want goedertieren is de Heer!
Zijn goedheid eindigt nimmermeer;
Zijn trouw en waarheid houdt haar kracht,
Tot in het laatste nageslacht.*

In de voorgelezen woorden ziet u, mijn Geliefden, vooral de werking van het Sacrament, welke zich betoonde, nadat de Apostel drie dagen lang in het stof had gelegen, toen de troost tot hem was gekomen, dat hij het liefelijk licht van de ogen zou terugkrijgen, doordat een man, met name Ananias, tot hem in zou komen, en hem de handen zou opleggen. Wat hij aanvankelijk in een gezicht had gezien, geschiedde nu ook werkelijk. Er komt werkelijk een discipel tot hem in zijn woning en groet hem als zijn lieve broeder. Want de Heere Jezus had immers tot Ananias gezegd, dat hij niet behoefde te vrezen voor Saulus, daar deze een uitverkoren vat was, om Zijn Naam te dragen, en dat de Heere Jezus hem ook tot een uitverkoren vat zou maken door veel lijden. Ananias legt Saulus de handen op, en in een ogenblik vallen hem van de ogen gelijk als schellen *en hij ziet*. Dat mag wonder op wonder heten, dat deze vervolger zo ter aarde is geworpen, dat hij een zware bekeringsstrijd van drie dagen doormaakt, en dat hij zijn gezicht terugkrijgt niet door de één of andere zalf, maar door oplegging van de handen. Nu is Saulus blij en gelukkig. Hij staat op en laat zich dopen. Er staat niet, dat hij is opgestaan en spijsz heeft genomen, en zich daarna liet dopen, maar hij stond op, en hoe schuldig hij zich ook gevoelde, daar hij de Heere Jezus had vervolgd, hij kan toch de *genade* niet teniet doen (Galaten 2: 21), maar tegen zonde, nood en het beschuldigend geweten *greep* hij de genade aan, die hem werd aangeboden, vergat zijn eigen naam, Saulus, en werd vervuld met de Naam van de drieënige God. Hij blijft dus niet in het stof liggen, nee, hij weet: de zonde staat mij niet in de weg, en u, duivel en wet, ook niet, wanneer mijn God mij genadig is; dan vraag ik ook niet, of ik het Sacrament waardig ben, of niet: het bloed van Jezus Christus is mij van te hoge waarde, dan dat ik niet zou geloven, dat in dit bloed reiniging, volkomen reiniging is van al mijn zonden! Het Sacrament is voor lichaam en ziel, opdat men vrolijk gemaakt wordt, om te zingen van Jezus, de vreugde van ons hart, en opdat de geest opgericht wordt, die verslagen is (Spr: 15: 13). En als de ziel vrolijk gemaakt is, dan grijpt men ook graag naar de spijsz, die God gegeven heeft. Zo maakt dus het Sacrament ziel en lichaam gezond. Daarom lezen wij: *hij werd gedoopt*, en verder: *en als hij spijsz genomen had, werd hij versterkt*.

Nu blijft Saulus enkele dagen bij de discipelen, gaat met hen op en af, ja gelukkig in de schoot van de Gemeente te Damaskus. Maar het Sacrament heeft nog andere dingen gewerkt. Niet alleen, dat het hem vrolijk maakte, zodat hij spijsz nam en versterkt werd, maar wij lezen ook dat hij zich terstond in de synagoge liet vinden. Zie

mijn Geliefden, als ons veel vergeven is, dan hebben wij ook veel lief, dan ontvangen wij een tong, om de lof van de Heere te verkondigen en van Zijn genade te getuigen en te roemen. Wie slechts één, twee, drie zonden heeft, ja, die blijft stom als een vis, maar wie van een wolf in een lam is herschapen, die is een lam, dat blaait, vóór alles blaait om de Herder, totdat het schaap de Herder heeft gevonden, en de Herder Zelf zoekt, totdat Hij het schaap heeft gevonden. Als het Sacrament in die zin wordt genomen, dat men weet: “Jezus is alles, en ik ben niets”, dan wordt ons de Heere Jezus ook alles, en dan behoeft men niet lang te studeren, maar men leert in zeer korte tijd, in weinige minuten, Wie en wat de Heere Jezus is, en dan getuigt men ook van Hem. Men moet zichzelf verloren en Jezus gevonden hebben, om van zijn Herder te kunnen getuigen: “Hij is mijn Herder, zo ben ik dan Zijn schaap!” Ik zeg dit, opdat een iegelijk zichzelf beproeve, of hij zonde heeft, of hij een zondaar is voor God, of dat hij het zich slechts verbeeldt. Wie werkelijk een zondaar is, geheel en al, door en door, zodat hij geen draad goed meer aan zich ziet, kom tot *die* met de genade, met het Sacrament, anders is het met hem gedaan! Vruchteloos, vergeefs is al uw studeren, wanneer niet eerst dit in uw hart leeft: “Jezus is mijn Heiland!” Hebt u dat, word dan steeds geleerder en studeer, dat u, om mij zo eens uit te drukken, blauw wordt, maar de geleerdheid blijve dienstmaagd in het huis en worde niet meesteres. Eén ding moet de leraar weten, en datzelfde ook de hoorder, en dat ene is: *Jezus is Gods Zoon!* Dat heeft Paulus gepredikt “*terstond.*” Waar de zonden weggenomen zijn en God vrede in het hart uitstort, waar Hij Zijn genade in het hart verheerlijkt, daar geeft zich dat terstond lucht. Dat is het werk van de Heilige Geest: de sluizen gaan open. Terstond ging Saulus in de synagoge. Hij ging niet in de één of andere hoek, op een verborgen plaats, maar te midden van de vijanden, opdat het zou blijken waar te zijn, wat van Koning Jezus wordt betuigd: “Uw pijlen zijn scherp, zij treffen in het hart van des Konings vijanden” (Psalm 45: 6). Dus in de synagoge gaat hij.

Dat is geheel naar het bekende woord van Spreuken 8: “Roept de Wijsheid niet? En verheft niet de verstandigheid haar stem? Op de spits van de hoge plaatsen, aan de weg, ter plaatse waar paden zijn, staat zij; aan de zijde van de poorten, voor aan de stad, aan de ingang van de deuren roept zij overluid: Tot u, o mannen! roep ik, en mijn stem is tot der mensen kinderen. Gij slechten verstaat kloekzinnigheid!” Dus al het volk moet het hebben; niet in een hoek, maar openlijk moet het betuigd worden. Waar de Heilige Geest is, daar neemt men geen blad voor de mond, maar men spreekt vrijuit: allen moeten het horen, hetzij vriend of vijand. Saulus predikte dus Christus, dat Hij de Zoon van God is. Hij predikte, dat is, hij bracht het Evangelie. Want “prediken” wil zeggen: “het Evangelie brengen.” Het heet ook wel: roepen, gelijk wij lezen: “Een stem des roependen in de woestijn.” Wat roept hij? “Bereidt de weg des Heeren!” Vraagt u: Wat zal ik roepen? Wel, dit: “Alle vlees is als gras, en al zijn goedertierenheid als een bloem van het veld. Het gras verdort, de bloem valt af. Maar het Woord van onze God bestaat in eeuwigheid! En dit is het Woord, dat onder u verkondigd is.” Zo lezen wij voorts Jesaja 40: 1 vv.: “Troost, troost Mijn volk, zal ulieder God zeggen. Spreekt naar het hart van Jeruzalem, en roept haar toe, dat haar strijd”, haar hete strijd, “vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is, dat zij van de hand van de Heere dubbel ontvangen heeft”, genade voor en genade na, “voor (of: tegen) al haar zonden!” En vers 9: “O Sion, gij verkondigster van goede boodschap, klim op een hoge berg! o Jeruzalem, gij verkondigster van goede boodschap, hef uw stem op met macht, hef ze op, vrees niet, zeg de steden van Juda: Ziet, hier is uw God!” Dat predikte hij. *Hij predikte Christus Jezus, dat Hij de Zoon van God is.*

En nu vraagt u: Wat moet ik prediken? En hoe moet ik een preek maken? Wees

slechts verloren in uzelf, in uw eigen ogen vervloekt en verdoemd, en zie dan, of u, de Naam Jezus hebbende, geen stof genoeg zult hebben, al zou u zo oud worden als Methusalem. Want de Naam Jezus Christus is een eeuwige Fontein. Wat getuigt Saulus van Christus Jezus? *Dat Hij de Zoon van God is.* Dat is zeer eenvoudig. Hebt u zich in uw berouw, in uw zonde en verlorenheid geworpen aan de voeten van de Heere Jezus en zoek de vergeving van uw zonden en de zekerheid daarvan uit de mond van het Woord, dan wordt Jezus u alles, uw God, uw Heiland, uw Verlosser, en wat ontbreekt u nog, dat u niet alles in uw Jezus hebt? En wanneer Hij u eerst daarvan overtuigd heeft, dat alle volheid van het leven en van de gerechtigheid in Hem is, dan zegt Hij: “Nu wil Ik u nog iets bekendmaken: Ik heb een Vader in de hemel, Die heeft Mij gezonden, en zoals Ik u liefheb, heeft ook de Vader u lief, en zoals Ik u de zonden heb vergeven, heeft ook de Vader ze u vergeven, en Mijn Vader daarboven heeft een groot Paleis, waarin o zo veel woningen zijn. En wanneer nu u, man of vrouw, de eindpaal van uw leven hebt bereikt, zodat duivel en zonde u niet meer kunnen plagen, daar de dood tussenbeide is gekomen, dan komt u in dit Huis van Mijn Vader, en deze Mijn Vader is ook uw Vader. Hij heeft u lief, omdat Ik u liefheb, en Ik heb u lief, omdat de Vader u liefheeft en u liefgehad heeft van eeuwigheid. De Vader heeft Mij de Geest beloofd en gegeven, en Mijn Vader wil, dat u ook van deze mijn Geest hebt; zo is dan Mijn Geest uw Geest, om u te troosten, u te leren, opdat u meer en meer Mij en mijn Vader leert kennen.” Verkondigt u Mij als dogma: “Jezus is Gods Zoon”, ik kan het niet geloven, en in mijn nood niet vasthouden. Maar vast sta ik op eenmaal en onwankelbaar in dit geloof, om het aan Joden en Heidenen te prediken, als de Heere Jezus tot mij in mijn hart zegt: “Mijn Vader is uw Vader.” Dan weet ik, dat Jezus Gods Zoon is, aan de almacht, waarmee Hij mij tot Zich bekeerd heeft, aan de troost, waarmee Hij mij vertroost, en hieraan, dat Hij tot mij heeft gezegd: “Bergen zullen wijken, en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken, en het Verbond van Mijn vrede zal niet wankelen, zegt de Heere, uw Ontfermer!” Wanneer Hij tot mij zegt: “Wees getroost, Mijn zoon, grijp moed, mijn dochter, uw zonden zijn u vergeven!” Dan hoor ik de Zoon, en in de stem van de Zoon de Vader. Dat openbaart de Heere Jezus, wanneer Hij zijn vrede in het hart uitstort, met de woorden: “Mijn Vader is uw Vader”; dan staat het ook vast en onwankelbaar in het hart: “Jezus is Gods Zoon”, en daar wordt het dan gepredikt aan Joden en Heidenen, dat God de Vader woord en trouw heeft gehouden, en de Zoon, van wie Hij in het paradijs heeft beloofd, dat Hij de kop van de slang zou vermorzelen, in de volheid van de tijd heeft gezonden, en Hem heeft doen geboren worden uit een maagd, zodat het woord, door Jesaja gesproken, vervuld werd: “Ziet, de maagd zal zwanger worden, en zij zal een Zoon baren, en Zijn Naam Immanuël heten: God met ons!” In Jezus is het woord vervuld: “Gij zult mijn ziel in de hel niet verlaten; Gij zult niet toelaten, dat Uw Heilige de verderving zie” (Psalm 16: 10).

Gestorven is de Heere Jezus, begraven is de Heere Jezus, opgestaan is Hij en heeft de verderving niet gezien! Er staat geschreven: “Ik zal van het besluit verhalen: de Heere heeft tot Mij gezegd: Gij zijt Mijn Zoon!” (Psalm 2: 7). Nu, de Zoon is de Zoon van Zijn Vader, en zoals de Vader is, is ook de Zoon.

“Jezus neemt de zondaars aan!” Zo weet ik dan, dat God de Vader dit ook doet! Daartoe juist heeft Hij Zijn Zoon gezonden. “Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.” Zo predikt Saulus. Hij heeft het aan zichzelf ervaren, en zo leert hij in al zijn Brieven. Hij ziet de mens niet aan, hij kent geen vrome noch rechtvaardige mensen, maar evenals God werpt hij alles op één hoop, doet de maden allen in één zak, en is zelf allereerst een made in deze zak, maar wijst

op Hem, Die op Golgotha bloedde en stierf, Die ter Rechterhand van de Vader zit, op Hem, Die gezegd heeft: “Predikt het Evangelie aan alle creaturen! Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. Maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden” (Markus 16: 15 en 16). Hij predikt: “Wij derven allen de heerlijkheid Gods” (Rom. 3: 23), en wie het vroomste is, die kruipt voor God als een worm en belijdt: Ik ben de grootste zondaar. Want dat is ware vroomheid, dat men bij zichzelf niets ziet dan stof en as, maar daarboven de heerlijkheid van de Heere Jezus, de liefde van God de Vader.

Men hoort Saulus prediken in de synagogen en staat verbaasd. “Wel, hoe is dat mogelijk! Vóór slechts enkele dagen kwam hij hier, om allen, die deze Naam aanroepen, te binden!” Wonderlijke mensen zijn wij toch! Op het uiterlijke wordt gelet; hoe iemand roept of schreeuwt, wat voor stem, hoedanige kracht en welsprekendheid hij heeft. Arme mens! Moet u niet om uzelf horen naar de prediking: “Jezus is Gods Zoon”, opdat u hierop leeft en sterft: Ik ben een arm zondaar, Hij mijn rijke Heiland, ik midden in de dood liggende, Hij mijn Helper, ik een schaap, dat verloren gaat, Hij mijn Herder, Die mij dag aan dag uitleidt en weidt? Is dat niet iets kostelijks, wanneer men licht ontvangt, om een blik te slaan in zijn eigen hart en te zien, wat er al uit dit hart voortkomt; wanneer men gedenkt aan hetgeen men zijn leven lang heeft gedaan en aan hetgeen men nog is, en dan, en dan: hoewel Hij mij vindt in Mijn bloed, Zijn rijkdom vervult mijn ledigheid! Een zalige hemel en een vervloekte aarde Zijn liefde bindt die beiden samen! Maar nog eens: wonderlijke mensen zijn wij toch! Er zullen ook toen wel enkelen geweest zijn, die God geprezen hebben over Saulus en zich verheugd hebben over de krachtige werking van Zijn vrije genade. Maar het merendeel ziet op het uitwendige, laat zich daardoor inpakken, men gaat naar huis, en bespreekt het onder elkaar: “Wonderbaar! vóór enige dagen heeft hij nog zó gedaan, en nu is hij zó!” Zie toch niet op de prediker, maar zie op Jezus Christus, Die u gepredikt wordt als uw Heere en uw Heiland; dan zal het wel om het even zijn, wat hij, die u dit getuigenis brengt, twee of drie dagen tevoren is geweest. Laat de mensen eten en drinken, de prediking roemen of lasteren en hun gang gaan, maar schept u uit deze bron: “Jezus mijn één en al”, en zie, of het niet waar is, dat de rivier van God vol water is. (Psalm 65: 10). Hoe meer u schept, hoe meer u verkrijgt Er komt geen einde aan. Al had u, zo te zeggen, een dorst om drieduizend emmers te scheppen en te drinken, dan zou u er ook elke dag drieduizend emmers uit kunnen halen, en nog meer, dat houdt niet op. Daarom lezen wij ook in vers 22: *maar Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden, die te Damaskus woonden, bewijzende, dat Deze de Christus is.*

Saulus werd dus meer en meer bekrachtigd en overtuigde de Joden. Maar nu zou ik toch eens willen vragen: waren dan Lukas, en de Evangelist en Apostel Johannes geen Joden, dat wij in hun Evangeliën en hier in de Handelingen der Apostelen altijd lezen: “De Joden”? Iemand vroeg eens aan een Christen, wat hij toch eigenlijk was: Wat bent u toch? Luthers?

Nee!

Gereformeerd?

Nee!

Rooms?

Nee!

Bent u een Kwaker?

Een Mennist? En zo noemde hij, ik weet niet hoe veel namen. Eindelijk vroeg hij:

Bent u een Christen?

Nee! Bent u dan een Jood?

Ja, maar niet één met handen besneden! Hoort u dat? Lukas en de Apostelen waren over alle menselijke namen heen en slechts vervuld van de belijdenis: Jezus is de Christus. Zo werd dan ook Saulus meer en meer bevestigd en overtuigde de Joden, dat is, hij maakte hen te schande en tot niets, door uit de Schriften te bewijzen, dat Jezus de Christus is. Ik verheug er mij over, dat ook de kinderen van de Gemeente op de catechisatie leren, uit de Schrift te bewijzen, dat Jezus de Christus is. Zo kunnen zij ook later, na mijn dood nog van deze waarheid vervuld zijn en blijven. Ja, moge in de Gemeente de belijdenis blijven voortleven van wat de Heere God door Mozes en de Profeten heeft laten voorzeggen en wat Hij heeft beloofd van de vergeving van de zonden, die wij door de Wet niet kunnen verkrijgen, maar die wij in Jezus hebben, en hoe Hij, wat Hij tevoren heeft beloofd, te Zijner tijd getrouwelijk heeft vervuld. Dan zal uw geloof gesterkt en gestaald worden door de profetische Schriften, om te weten, in wie u gelooft, daar u alles, wat u van de Messias leest, in de Evangeliën, in het leven van Jezus op aarde, letterlijk vervuld ziet. Niet aan een valse Jezus gelooft u dan, maar aan de Jezus van de Heilige Schrift; niet een valse geest hebt u dan ontvangen, maar de Geest van de profetie, de Heilige Geest, Die, wat Hij geeft, uit de volheid van Christus neemt, gelijk de Heere Jezus gezegd heeft: “Die zal Mij verheerlijken. Want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen” (Joh. 16: 14).

Achttien eeuwen zijn sinds voorbijgegaan, en nog hebben wij Paulus' prediking, en horen hem, hoewel hij al lang gestorven is. Maar één ding is zeker: dat alles is gekomen door Gods gerechtigheid en waarheid, door Gods genade en ontferming. Hij heeft zijn lieve Zoon gezonden, opdat wij zouden vervuld zijn met de troost van de vergeving van de zonden, met de troost van de wederopstanding van het vlees en het eeuwige leven. Hierbeneden op aarde heeft de Heere God met zijn kinderen Zijn wegen. Wat is het einde van de mens? Misschien een prachtige doodkist, als hij het kan betalen, en een mooie lijkkoets, die hem naar het kerkhof brengt; maar het lijk in de kist is een spijs van de wormen. Welk een heirleger van krankheden woont er in de mens. En dan nog het overige lijden van dit leven, dat ieder voor zichzelf kent, welk een aaneenschakeling van jammer! En toch wil men Christus niet, de ware Christus en Zijn heerlijkheid! Nee! Wanneer God de mens niet recht tot een arm zondaar maakt, dan wil hij de ware Christus niet. Daarom lezen wij hier, vers 23, dat zij Saulus wel een tijd hebben aangehoord, *maar daarna zochten zij hem te doden*. Zij bewaken, terwijl zij van de stadhouder van Aretas een bevel daartoe zien te verkrijgen, de poorten, om Saulus te doden. Dat is de oude en altijd weer nieuwe moordaanslag van Satan op Christus en Zijn getuigen en belijders. De mens kan het niet uitstaan, dat hem al Zijn heerlijkheid ontnomen, dat hem alle grond onder de voeten weggenomen en hij alleen op de bodem van Gods genade geplaatst wordt. Dat kan de mens niet verdragen. Geef de mens iets toe, al is het nog zo weinig, dan is het goed, maar dat de mens geheel moet weggeworpen worden, dat het Jezus Christus geheel en alleen moet zijn, en van 's mensen zijde ook niet een zucht of een traan meehelpt, dat verdraagt de mens niet. En toch gaat het zó alleen goed. Jezus Christus geheel en al, en wat Hij dan in u wil werken, of niet, laat dat aan Hem over, aan Zijn genade en de Heilige Geest.

Moet men nu zulk een moordaanslag afwachten? Die ontvluchten kan, die ontvluchte. Maar hoe ontkomt Saulus het gevaar? Dit uitverkoren vat, om de Naam van de Heere

Jezus te dragen voor de Heidenen en voor de koningen en voor de kinderen Israëls, hoe komt dit uitverkoren vat uit deze benauwdheid? Men zou verwachten, dat er enige engelen kwamen, die de vijanden doodsloegen en Saulus met hemels licht omstraald in heerlijkheid wegleidden. maar niets daarvan! Er was eens een Gemeente, die zich zeer beroemde op de gaven, welke zij had ontvangen. Nu, Paulus had zeker meer gaven dan zij allen. Maar wat helpen mij de gaven? Ik moet de Bruidegom hebben! Met Hem ben ik gelukkig, hetzij ik arm of rijk ben. Zo denkt ook Paulus en schrijft daarom aan deze Gemeente: “Wat beroemt gij u? Ik ken geen roem, en wil ook geen roem. Ja, ik zal u iets verhalen! De Heere Jezus Christus, deze grote en heerlijke Koning, heeft mij eens gered, ja, weliswaar door de liefde van de broederen, maar op zulk een smadelijke wijze, als u zich maar kunt voorstellen! Zij namen namelijk een grote mand, zetten mij daarin en lieten mij zo met touwen door een venster neer buiten de stadsmuur (2 Cor. 11: 32 en 33). Daar ben ik toen uit de mand gekropen en gevluht, wat ik vluchten kon.” Dus evenals eens de verspieders uit het huis van Rachab ontvlucht zijn, toen zij met een zeel werden neergelaten (Jozua 2: 15). Geef God hierbeneden eer! Ja, zeker, wanneer Hij dat wil! Maar de Apostel zegt ergens: Uit genade is het u gegeven, ja, te geloven, maar ook : te *lijden!* En wil de Heere ons nu laten beschimpen en bespotten, welnu, zo maakt Hij ons gelijk aan Hem, van wie het op Gabbatha heette: “*Zie, de Mens!*” Amen.

Nazang: Psalm 146: 1

*Prijs de Heere met blijde galmen;
Gij, mijn ziel, hebt rijke stof.
'k Zal, zolang ik leef, mijn Psalmen
Vrolijk wijden aan Zijn lof;
'k Zal, zolang ik 't licht geniet,
Hem verhogen in mijn lied.*

NEGENTIENDE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 9: 26-42²⁷

Voorzang: Psalm 72: 7-9

*Nooddruftigen zal Hij verschonen;
Aan armen, uit genâ,
Zijn hulpe ter verlossing tonen;
Hij slaat hun zielen ga.
Als hen geweld en list bestrijden,
Al gaat het nog zo hoog:
Hun bloed, hun tranen en hun lijden
Zijn dierbaar in Zijn oog.*

*“Zo moet de Koning eeuwig leven!”
Bidt elk met diep ontzag:
Men zal Hem 't goud van Scheba geven;
Hem zeeg'nen dag bij dag.
Is op het land een handvol koren,
Gekoesterd door de zon,
't Zal op 't gebergt' geruis doen horen,
Gelijk de Libanon.*

*De stedelingen zullen bloeien,
Gelijk het malse kruid.
Zijn Naam en roem zal eeuwig groeien;
Ook zal, eeuw in eeuw uit,
Het nageslacht Zijn grootheid zingen,
Zolang het zonlicht schijn'!
Hun zal een schat van zegeningen,
In Hem, ten erfdeel zijn.*

Mijn Geliefden! Laat ons nogmaals de Handelingen der Apostelen opslaan. Wij lezen daar vers 26-42:

Saulus nu, te Jeruzalem gekomen zijnde, poogde zich bij de discipelen te voegen. Maar zij vreesden hem allen, niet gelovende, dat hij een discipel was. Maar Barnabas, hem tot zich nemende', leidde hem tot de Apostelen, en verhaalde hun, hoe hij op de weg de Heere gezien had, en dat Hij tot hem gesproken had. En hoe hij te Damaskus vrijmoediglijk gesproken had in de Naam van Jezus. En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem. En vrijmoediglijk sprekende in de Naam van de Heere Jezus, sprak hij ook en handelde tegen de Griekse Joden. Maar deze trachtten hem te doden, maar de broeders, dit verstaande, geleidden hem tot Cesarea, en zonden hem af naar Tarsen. De Gemeenten dan, door geheel Judea, en Galilea en Samaria, hadden vrede, en werden gesticht. En wandelende in de vreze van de Heere, en de vertroosting van de Heilige Geest, werden vermenigvuldigd. En het geschiedde, als Petrus alom

²⁷ Gehouden 5 October, 's voormiddags.

doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen, die te Lydda woonden. En aldaar vond hij een zeker mens, met naam Eneas, die acht jaren te bed gelegen had, welke geraakt was. En Petrus zeide tot hem: Eneas! Jezus Christus maakt u gezond; sta op en spreid uzelf het bed. En hij stond terstond op. En zij zagen hem allen, die te Lydda en Saron woonden, welke zich bekeerden tot de Heere. En te Joppe was een zekere discipelin, met name Tabitha, hetwelk, overgezet zijnde, is gezegd Dorkas. Deze was vol van goede werken en aalmoezen, die zij deed. En hiet geschiedde in die dagen, dat zij krank werd en stierf. En als zij haar gewassen hadden, leidden zij haar in de opperzaal. En zo Lydda nabij Joppe was, de discipelen, horende, dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, biddende, dat hij niet zou vertoeven tot hen over te komen. En Petrus stond op, en ging met hen; welke zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden. En al weduwen stonden bij hem, wenende en tonende de rokken en klederen, die Dorkas gemaakt had, als zij bij haar was. Maar Petrus, hebbende hen allen uitgedreven, knielde neer en bad. En zich kerende tot het lichaam, zei hij Tabitha, sta op! En zij deed haar ogen open, en Petrus gezien hebbende, zat zij overeinde. En hij gaf haar de hand, en richtte haar op, en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij haar levend voor hen. En dit werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in de Heere.

In de voorgelezen woorden, mijn Geliefden, wordt ons vooreerst meegedeeld, welk onthaal Saulus te Jeruzalem vond; vervolgens horen wij van een geraakte, die acht jaren lang krank was geweest, maar nu werd genezen; eindelijk van een discipelin, die krank was geworden en stierf, maar door Petrus werd opgewekt.

Tussenzang: Psalm 81: 6 en 12

*'k Heb hun hals bevrijd
Van de last te dragen,
't Was die blijde tijd,
Toen hun moede hand
Werd in 's vijands land
Van de pot ontslagen.*

*Opent uwe mond,
Eist van Mij vrijmoedig,
Op Mijn trouwverbond,
Al wat u ontbreekt,
Schenk Ik, zo gij 't smeekt,
Mild en overvloedig.*

De Koning der ere gaat met de Zijnen een weg door diepe wateren, een weg vol smaad, verachting en gevaar. Want juist zo, wil Hij eer met hen inleggen. Hij vernedert de Zijnen op de weg, en leidt hen daarbij zo, dat zij aan deze hun vernedering een oprecht welgevallen hebben, omdat de eer van de Heere, de eer van hun Koning, altijd weer aan de dag komt. Of de mens denkt, dat hij het zelf is, en dan zal hij zich handhaven, óf de mens wordt in eigen oog tot niets, en dan weet hij slechts dit, dat Jezus leeft, en hoe dan de Heere met hem handelt, hij zal, zij het ook dikwijls met een bloedend hart als een trouw soldaat zich daaraan toch onderwerpen. Met moeite ontkomt Saulus aan het doodsgevaar te Damaskus, en dat niet op geen wijze, die hem in de ogen van de mensen wat groots deed schijnen, niet met schitterend

machtsvertoon, bijvoorbeeld op de handen van engelen, maar doordat hij in een mand door de muur werd neergelaten. Als hij nu te Jeruzalem komt, vertrouwt hem niemand. Zijn eigen volk acht hem de dood waardig. De Joden, de honderdduizenden, die te Jeruzalem woonden, wilden niet alleen niets van hem weten, maar zij hadden de grootste afschuw van hem, omdat hij de vaderlijke godsdienst had verlaten en Jezus de Nazaréner hart en hand had gegeven. Hij vond onder de Zijnen huis, noch hart. Nu wil hij dan tot de kinderen van God gaan. Hij was immers door de Heere geroepen, door Hem bekeerd, door Hem gelovig geworden, zo had hij dan ook het volk van de Heere, dat hij vroeger had vervolgd, van harte lief gekregen. Maar zij wilden van zijn liefde, van zijn bekering niet veel weten. Zij konden het niet begrijpen en verstaan, dat iemand, die het zo erg gemaakt had, op eens zó zou veranderd zijn, dat men hem het volste vertrouwen kon schenken. Dat was voorzichtig van de kinderen van God. Want deze zijn vanouds her voorzichtig geweest, en zijn het nog. Maar bij al deze voorzichtigheid, die terecht in acht wordt genomen, blijft toch de vraag staan: Kan dan de Gemeente deze overtuiging niet bewaren, dat iemand op eenmaal van een wolf in een lam wordt herschapen?

En dan zeg ik: Nee, dat kan zij niet! Dat kan zij wel in theorie aannemen en geloven, maar het toe te passen verstaat zij niet. Hoe komt dan nu iemand, die zulk een vreselijk verleden heeft, onder de kinderen van God, onder wie hij toch behoort, en die hij van harte liefheeft? Dat doet de Heere Jezus Christus Zelf. Maar het gaat door een weg van vernedering, en vooral bij Saulus is het gebleken, dat iedere zonde haar bittere straf na zich sleept. Zijn zonde, dat hij de Gemeente had vervolgd, heeft voor hem de bittere straf na zich gesleept, dat hij, die tevoren door alle Joden, Zijn volk, zelfs door de schriftgeleerden en overpriesters, met de grootste hoogachting was bejegend, nu alle aanzien had verloren. Zelfs de Apostelen wilden hem niet onder zich opnemen, en al andere broederen ook niet. Daar wijst dan de Heere Jezus Christus een broeder aan, met naam Barnabas, d.w.z.: zoon van de vertroosting, en deze leidt Saulus tot de Apostelen, wie Saulus echter niet zelf zal verhalen wat er met hem is voorgevallen, maar Barnabas deelt de Apostelen mee dat de Heere Jezus Christus aan Saulus is verschenen, en tot hem heeft gesproken, en dat deze daarop te Damaskus de Naam van Jezus vrijmoedig heeft verkondigd.

U ziet, mijn Geliefden, Saulus staat daar als een nieuwgeborene of als een jonge leerling, en moet vernedering op vernedering ondervinden, opdat hij meer en meer worde voorbereid, om niet zichzelf te prediken, noch iets van zichzelf te verwachten, maar om vervuld te zijn met de Heere Jezus Christus, opdat hij later helemaal niet op mensen zie, maar alleen op Christus Jezus, Die hem heeft gezonden, alleen op Zijn kruis, alleen op Zijn bloed. Hij moest immers de Apostel van de Heidenen worden, en wij zien het uit de volgende Hoofdstukken, hoe de Heidenen destijds op aarde door de Joden en hoe zij in de hemel werden aangezien, namelijk als allerlei onrein gedierte, wild en kruipend gedierte, dus als ten enenmale onrein, walgelijk en afschuwelijk. (Vergelijk Hoofdstuk 10: 12.) Hoewel nu Saulus zo diep werd verootmoedigd, en hij dus bij de andere in geen hoog aanzien kwam te staan, heeft hij toch niet gearzeld, om, waar hij kon, te prediken, en zo lezen wij dan vers 28: *En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem, vrijmoedig sprekende in de Naam van de Heere Jezus.*

De Apostelen hebben deze Saulus niets gegeven, zij hebben hem zelfs eerst afgewezen. Het volk van God of de kinderen van God hebben hem niets gegeven, zij hebben hem zelfs eerst teruggestoten. Saulus heeft van de Apostelen en de andere heiligen niets ontvangen, dan, om het zo eens uit te drukken, slag op slag, vernedering op vernedering, en dat heeft de Heere laten geschieden, om deze Apostel te bevestigen

in het getuigenis: “Ik heb het niet van mensen, noch door een mens” (Gal. 1: 1). Men mocht hem dan bij het volk van God zo te zeggen trappen en vertrappen, hij ging intussen vrij uit en in, en predikte vrijmoedig de Naam van de Heere Jezus. Een stroom kan men niet tegenhouden. Zo ging hij dan ook, want bij de Zijnen vond hij weinig onthaal, tot de Griekse Joden, dat is, tot de Jodengenoten, die uit het buitenland op de hoge feesten te Jeruzalem waren gekomen en zich aldaar enige tijd ophielden. Deze werden Griekse Joden genoemd, omdat de Joden destijds de volken slechts onderscheidde in Joden en Grieken. Welnu, deze zullen de leer, de prediking van de vergeving van de zonden wel aannemen?

Ach nee! want Saulus of Paulus begint, zoals u vooral uit zijn Brief aan de Romeinen weet, met van meet af de mens helemaal naakt uit te kleden; opdat alleen Jezus Christus in hart en ziel wordt grootgemaakt, laat hij de mens geen vezeltje gerechtigheid, heiligheid of deugd, en opdat de mens alleen in de Heere roeme, laat hij hem volstrekt geen eigen roem. Nu mag men de mensen wel vergeving van zonde prediken, maar men mag hun niet prediken, *dat zij zonde hebben*, opdat het woord van de vergeving van de zonden in hen waarachtig zij en in hen blijve; daarentegen stoot men overal op de ervaring, dat de Grieken het reeds menen te bezitten. Nu, dat is een strijd op leven en dood. Of de mens moet leven, of de Heere Jezus Christus moet leven. Moet de Heere Jezus Christus leven, dan heeft de mens van zichzelf niets meer te zeggen dan: “Hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren!” en de mens gevoelt in zichzelf niets anders meer dan zijn grote dood. Nemen wij bijvoorbeeld een zak met guldens, dan zit de waarde toch in de guldens en niet in de zak op zichzelf! Nemen wij de guldens er uit, dan blijft er niets over dan een lege zak. Zo is het met de mens, als wij hem gescheiden denken van de Heere Jezus Christus en van Zijn genade, wat heeft dan zulk een mens te doen? Hij heeft zich dag aan dag aan te klagen, daar hij zijn leven lang met zijn zondige aard heeft te strijden, hij heeft zich dag aan dag te veroordelen, om de troost van de vergeving van de zonden te behouden, gelijk een schipper in een lek schip voortdurend aan het pompen moet blijven, opdat het niet zinke. Nu wil echter de mens zijn eigen leven handhaven, daarom hecht hij Jezus Christus aan het kruis en doodt Hem. Toentertijd konden zij weliswaar de Heere Jezus Christus Zelf niet meer doden, Hij zat ter Rechterhand van de Vader, maar zij namen Zijn gezanten, Zijn predikers, en wilden die doden, opdat toch de waarheid in de wereld werd uitgeroeid. En zo zal het blijven, mijn Geliefden. Saulus moet gedood worden. Maar wat richten zij uit? Wij lezen: *Doch de broeders, dit verstaande*, lieten hem in het gevaar? Nee! *Zij geleidden hem tot Cesarea, en zonden hem af naar Tarsen*, naar zijn geboortestad, waar ook zijn familie woonde.

Zal nu de Heere bij zoveel vijandschap tegen en afkeer van de waarheid en de genade van Jezus Christus niet ophouden genadig te zijn? Zal Hij niet zijn Saulus opnemen in de hemel, en de Grieken en Joden overlaten aan hun verderf? Zal Hij niet de ondankbare wereld niet één stoot in de hel werpen? Nee! Eeuwig is Zijn genade, onvermoeid is Zijn genade, onuitputtelijk is Zijn genade. Deze stroom laat zich in zijn loop niet stuiten, maar hij stort van rots en berg en drenkt steden, dorpen en landen. Saulus is in veiligheid gebracht, en de Gemeente heeft een tijd lang rust en vrede, wordt vervuld met de troost van de Heilige Geest en wandelt in de vreze van de Heere. De Apostelen gaan intussen van oord tot oord, ons het Woord uit te strooien, om het levende zaad onder de doden te zaaien, opdat zij levend worden. *Zo komt Petrus te Lydda*.

Daar waren, zoals wij vers 32 lezen, gelovigen, bekeerden, zij worden *heiligen* genoemd, en zo heten zij ook op veel andere plaatsen in de Handelingen van de

Apostelen en ook in de Psalmen. Het Zijn heiligen van de Heere Jezus, zij zijn niet heilig in zichzelf. De hervormer Luther zei eens tot zijn huisvrouw: “Katharina, bent u heilig?” waarop zij antwoordde: “Ik, heer doctor? hoe zou ik heilig zijn?” Hij herhaalt zijn vraag: “Bent u heilig?” en zij antwoordt: “Nu dan, ja, in Christus Jezus!” Hij daarop: “Wat beduidt nu die bijvoeging! wij moeten het wagen, ronduit te zeggen: Ik ben heilig!” zo lezen wij hier ook niet: “heiligen in Christus Jezus”, maar eenvoudig. Hij kwam tot de heiligen. Christus Jezus had hen afgezonderd van de hele wereld. Hij had hen uitverkoren ten eeuwige leven en hun het geloof en de Heilige Geest gegeven. Wanneer nu de Heilige Geest de gelovigen “heiligen” noemt, ziet Hij niet op de mens als zodanig, maar op hun Hoofd, de Leidsman van hun zaligheid, op hun Doorbreker, Die tot de Vader gezegd heeft: “Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt” (Joh. 17: 22).

U kunt de zonde niet opheffen, u kunt de krankheid niet opheffen, u kunt ook de dood niet opheffen. Maar tegen uw zonde is de vergeving, tegen de krankheid is Jezus Christus, Die gezond maakt, en tegen de dood is Jezus Christus, Die het Leven is. Wacht maar tot de dag van het oordeel, dan zal het blijken, dat de veelvuldige tegenstrijdigheid slechts heeft moeten dienen, ons op de glorierijkste wijze de waarheid van het Woord aan het licht te brengen.

Petrus vindt te Lydda een man, met name Eneas, die al acht jaren lang te bed lag en geraakt was. Er zijn wel meer kinderen van God krank tot op de huidige dag en slepen hun ziek lichaam voort, of moeten jaren achtereen te bed liggen. Hier zou men ook hebben kunnen vragen: Wie heeft gezondigd, deze of zijn ouders, dat hij zo lang moet ziek liggen? Maar komen ons gezondheid en ziekte niet beide toe uit de Vaderlijke hand van God? Waarom moet deze man dan zo lang ziek blijven liggen? Wel, omdat de Heere Jezus hem gezond wilde maken. De Heere heeft echter Zijn tijd, Zijn ure. Er moesten daar velen, velen worden voorbereid, om zich tot de Heere te bekeren, zoals wij in vers 35 lezen. De krankheid van deze man was tot Gods eer, tot verheerlijking van de Heere Jezus Christus en tot heil van de naasten; daarom zei Petrus, toen hij bij de zieke kwam: *Eneas, Jezus Christus maakt u gezond!* Petrus zegt niet: “Ik maak u gezond”, maar: “Jezus Christus.”

Wie maakt dus gezond? Juist Dezelfde, Die ziek maakt. Tot wie hebt u dus uw toevlucht te nemen? Het gaat immers bij ons op en af, nu gezond, dan ziek, langdurig ziek of doodkrank. Het is echter een genade, ziek te worden, wanneer de rechte man tot u komt, die predikt, dat Jezus Christus uw Heelmeester is. “Jezus Christus maakt u gezond!” Dus Jezus Christus, Die *leeft!* Jezus Christus, Die *helpt!* Jezus Christus komt niet alleen niet Zijn bloed tot vergeving van zonden, maar Jezus Christus *is* tegenwoordig, hoort, maakt ook gezond en verrast met Zijn genade. mijn Geliefden! Niet allen sterven zo plotseling, wij dragen dikwijls deze of gene ziekte, in ons lichaam verborgen, lange tijd met ons om, lopen daarmee voort en blijven in leven. Velen toch schijnen onsterfelijk te zijn: telkens en telkens komen zij weer op de been. “Jezus Christus maakt gezond”, dat zij ons parool, ons wachtwoord in onze zwakheid, wanneer wij niet voort kunnen, en toch voort moeten. Hij, Die gezond maakt, is het ook Die ons ziek maakt en de ziekten over ons doet heersen. En waarom doet Hij dat? O, hoe kan Hij soms hier en daar een zieke begenadigen, om te getuigen van Christus, van Zijn trouw, van Zijn genade, Zijn algenoegzaamheid, zodat hij in zijn krankheid een prediker wordt van Jezus Christus! De Heere leidt dat zo wonderbaar, gelijk ook hier *velen zich bekeerden tot de Heere.*

Nu komen wij te Joppe. Daar was een discipelin. Het schijnt een gegoede vrouw te

zijn geweest. Zij zorgde voor de weduwen, de behoeftige weduwen, die geen broodwinning hadden, door veel rokken en klederen voor haar te maken. Zij werd echter krank en stierf. Wat is God toch wonderbaar in Zijn doen! Wanneer nu toch deze vrouw zo vol goede werken is, voor zo veel weduwen en wezen een troosteres is, waarom laat God haar dan niet gezond blijven? waarom laat Hij, Die toch een Vader is van de wezen, een Beschermmer van de weduwen, deze Tabitha niet in leven? Waarom wordt zij ziek, en wel zo, dat de dood er op volgt? O wij hebben de verootmoediging zozeer nodig, opdat wij ons niets aanmatigen, en zo moest dan ook Tabitha, in weerwil van al haar goede werken verootmoedigd worden. Wij krijgen wel eens het één of ander blok aan ons been tot onze verootmoediging, moeten ervaren, wat er zich voor schrikkelijks in ons roert, of hoe de duivel ons met vuisten slaat, of er stormen allerlei krankheden op ons aan, dat alles, alles dient tot onze verootmoediging, en juist zó tot onze zaligheid. Is het menselijk hart niet enerzijds een trots en stoutmoedig, anderzijds echter ook een versaagd, vreesachtig ding? Jezus Christus echter gaat wonderbaar te werk, Hij werkt met hetgeen niets is, en maakt tot niets, wat iets wil zijn. Wat zich wil verheffen, vernedert Hij. “Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig hen en neerig van harte”; zegt Hij. Wij moeten dag aan dag ootmoedig worden gemaakt, daar wij anders telkens weer vergeten, dat wij vloekwaardige mensen zijn, die niets verdiend hebben dan de dood, opdat al ons vertrouwen enig en alleen ruste op de barmhartigheid van Christus, op de eeuwige soevereine genade. En wat hebben wij ook dat wij niet hebben ontvangen?

Tabitha is dood. Haar lijk wordt gewassen, zoals de oude plachten te doen, maar nog niet naar het graf gebracht; zij leggen het voorlopig in de opperzaal. Men kan niet weten, hoe God Zich nog ontfermt, dachten zij. Nu roepen zij Petrus. Zij zeggen hem niet, wat er is geschied, zij verzoeken hem slechts te komen. Petrus komt. Daar staan nu bij het lijk alle arme weduwen en tonen de rokken en klederen, die Tabitha gemaakt had, toen zij nog leefde. En wonderbaar is toch de leiding van de Heilige Geest! Te Lydda komt Petrus enkel tot Eneas en zegt tot hem: “Jezus Christus maakt u gezond.” Hier echter drijft hij allen uit, knielt bij het bed neer en bidt. Zo zien wij, dat Petrus niet is gekomen in eigen macht, maar de Heere Jezus Christus bekleedt hem daarmee. Hij doet evenals de Profeet Elisa, die neerknielde en zich zevenmaal over de jongen van de Sunamietische uitbreidde, nadat hij zich met het lijk had opgesloten, en tot de Heere bad (2 Kon. 4: 32 vv.). Weten wij altijd, waarom wij door de Heilige Geest dikwijls worden gedrongen, om ons op de knieën te werpen en te bidden? Wij maken ons daarbij een hoofd kleiner dan wij anders zijn. De last van het leven drukt terneer en buigt ons in het stof voor de Heere. Zo bidt Petrus hier dan ook en terwijl hij bidt, wendt hij zich tot het lijk en zegt: *Tabitha, sta op*. Zij doet haar ogen open, en hij geeft haar de hand, richt haar op, en roept de heiligen en de weduwen: “Daar hebt u uw Tabitha weêr!” Waarom is zij niet dood gebleven? Waarom werd zij weer uit de dood opgewekt?

Wij lezen in vers 42: *En dit werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in de Heere*. Tabitha moest dus sterven en opgewekt worden, opdat velen in de Heere geloofden. Ook de weduwen hebben haar Tabitha weergekregen. Zij was waarschijnlijk toen nog niet door een andere te vervangen, en daarom werd zij weer opgewekt, om voor de arme weduwen en wezen nog een tijd lang te leven en dan later graag te sterven. Amen.

Nazang: Lied 81: 13

*Als alles zal vergaan
Op aard', aan 's hemels bogen,
Zo blijft Hij toch bestaan.
Zijn Wezen nooit verderft,
De Godheid nimmer sterft.
Wie is van Hem gekend,
Diens welstand neemt geen end.*

TWINTIGSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 10: 1-6²⁸

Voorzang: Psalm 24: 2-4

*Wie klimt de berg des Heeren op?
Wie zal die Godgewijde top,
Voor 't oog van Sions God, betreden?
De man, die, rein van hart en hand,
Zich niet aan ijdelheid verpandt,
En geen bedrog pleegt in zijn eden.*

*Die zal, door 's Heeren gunst geleid,
En zegen en gerechtigheid
Van God, de God zijns heils, ontvangen.
Dit 's Jakob, dit is 't vroom geslacht,
Dat naar God vraagt, Zijn Wet betracht,
En zoekt Zijn Aanschijn met verlangen.*

*Verhoogt, o poorten nu de boog
Rijst, eeuw'ge deuren! rijst omhoog;
Opdat de Koning in moog' rijden.
Wie is die Vorst, zo groot in eer?
't Is God, d' almachtig' Opperheer;
't Is God, geweldig in het strijden.*

Mijn Geliefden!

Laat ons opslaan Handelingen der Apostelen 10: 1-6:

En er was een zeker man te Cesarea, met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende, genaamd de Italiaanse; Godzalig, en vrezende God, met geheel zijn huis, en doende veel aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk biddende. Deze zag in een gezicht klaarlijk, omtrent de negende uur des daags, een engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius! En hij, de ogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem: uw gebeden en uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God. En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus. Deze ligt tehuis bij een Simon, lederbereider, die zijn huis heeft bij de zee. Deze zal u zeggen, wat gij doen moet.

Tussenzang: Psalm 20: 1

*Dat op uw klacht de hemel scheure!
Dat Zich de Heer' ontdek!'!
De God van vader Jakob beure
U in een hoog vertrek!*

²⁸ Gehouden 26 October, 's voormiddags.

*Hij doe, in gunstrijk welbehagen,
Uit Sions tempelzalen,
Om u te helpen en te schragen,
Zijn zegen neerdalen!*

De Apostel Petrus, mijn Geliefden, was te Joppe gekomen. De aanleiding daartoe hebben wij in de vorige leerrede nagegaan. Petrus bleef nu te Joppe en vertoefde bij een leerlooier, Simon genaamd, wiens huis bij de zee stond. Hij doet, zoals wij van de kinderen Israëls lezen: *als de wolk stil stond, rustten ook zij, wanneer de wolk zich verhief, trokken zij verder.* Zo was er ook bij Petrus niet een eigenwillig lopen, maar hij wachtte op wat God verder met hem wilde doen.

Intussen was het Woord van God te Samaria gekomen, en daarna steeds verder doorgedrongen, en nu zien wij, hoe het de aanzienlijke stad *Caesarea* binnentrekt. Te Caesarea woonde een zeer geacht en hooggeplaatst officier, met name *Cornelius*, een Italiaan of Romein, die daar in garnizoen lag. Deze had met de Joden kennis aangeknoopt en van hen Mozes en de Profeten ontvangen, en terwijl hij deze Schriften las, werd hij tot God bekeerd. Hij is de eersteling uit de Heidenen. Toen hij tot God werd bekeerd, heeft hij de Profetische Schriften geloofd, heeft hij gehoopt op de Messias, Die komen zou. Hij heeft echter de Profetische Schriften niet alleen voor zichzelf gelezen en geloofd, maar ook *met geheel zijn huis*, dus met zijn vrouw en zijn kinderen, zo hij die had, met de dienstboden en zelfs met deze en gene van de krijgsknechten. Aan hen allen deelde hij Gods Woord mee en hield het hun voor.

Ongeveer honderd jaren vroeger was er in deze landstreek een vreselijke krijg gevoerd, en sedert was de oorlog telkens opnieuw ontbrand. God de Heere had door de Romeinen alles overhoop laten werpen, ook het Joodse land. Land en volk was in allerlei ongerechtigheid verzonken, en zo werden dan de mensen door de Romeinse soldaten ook meer dan ooit gekweld en verdrukt. Hier mocht het nimmer heten: "Vrede, vrede, en geen gevaar!" Als een land en volk niet wil horen, moet het voelen. Nu zou men zo denken: "Och, zo'n Romeins krijgsman, zo'n hooggeplaatst officier kan God niet aangenaam zijn! dat is zeker een verworpeling! een bloeddorstig mens!" Wij ontmoeten echter in dit hoofdstuk een man, die God vreest, hoewel hij een Italiaan of Romein, een Heiden, een onbesnedene, een soldaat was. Zo zien wij dan, dat iedere stand God geheiligd is. Ook de krijgsmansstand is God geheiligd, en in deze laatste jaren heeft Bohemen en heeft ook Frankrijk moeten getuigen, dat er in het Pruisische leger onder de officieren van hoge, ook van de hoogsten, rang Godvruchtige mannen zijn geweest, die juist daarom zo dapper met het zwaard er op in hebben geslagen en zo veel hebben uitgericht, omdat zij God aanriepen. En diegenen onder u, jongelieden, die de krijg hebben meegemaakt, weten er ook van te vertellen, hoe zij de Heere hebben aangeropen, en de Heere hun moed heeft verleend, om er dapper op los te slaan.

- Cornelius hoopte op de Messias, Die komen zou. Hij had het geloof, het levend geloof, het geloof, dat ook de vaders onder het Oude Verbond hebben gehad. Daardoor kwam het, dat hij *Godzalig* was, d.w.z. hij was niet met de lippen, maar van harte vroom, dus ootmoedig, dus oprecht, dus rechtschapen. Hij had God voor ogen. zijn Romeinse afgoden had hij weggeworpen. De God, Die zijn God was, was de God van Abraham, Izak en Jakob. Hij was Godzalig: zo was hij dus vervuld van God. En hij was *God vrezende*, dat wil zeggen. Hij nam het van God aan, wat God hem gebod. Hij nam het met een eenvoudig hart zonder tegenstribbelen, aan: dat is Gods gebod! Waar dat in het hart leeft,

houdt alle menselijke wijsheid en verstand op, en staat het vast: wat God zegt, moet geschieden! Zo was hij *met geheel zijn huis*. Hij heeft dus aan zijn hele huis dit voorgehouden: “Kinderen! God is, God leeft, God straft de zonde en beloont het goede! Er is nog nooit iemand te schande geworden, kinderen, die op de levende God heeft gehoopt! Evenwel, bedenkt het: vlees en bloed moet wijken, waar God spreekt! Daarom, kinderen, houdt God voor ogen, dan zal het u welgaan, en u zult zalig worden, Verlaat de ijdelheid! Eert God en uw naaste! Wie God en Zijn gebod veracht, zal ook van God veracht worden.” Op zodanige wijze heeft hij aan zijn hele huis de levende God voorgehouden. Hij vroeg er dus niet naar, wat zijn vlees wilde, of wat een lief kind wilde, maar dit stond bij hem bovenaan: wat God zei, en daarvan week hij niet af. Hij is niet maar vroom voor zichzelf en laat voorts het Woord van God voor de Zijnen varen, maar hij handhaaft daarentegen Gods Woord met alle ernst ook tegen de zijnen. Deze hoofdman heeft twee zaken goed verstaan: het zwaard te gebruiken tegen de vijanden van het rijk, en Gods Woord te gebruiken tegen de duivel en alle werk van de duivel. En u kunt er op aan: wanneer hij een zoon heeft gehad, heeft hij niet toegestaan, dat hij huwde met een afgodische vrouw, en heeft hij een dochter gehad, zo stond hij niet toe, dat zij een afgodendienaar huwde. Ja, hij liet het niet eens zo ver komen, maar met het Woord hield hij van zich en zijn huis af, wat er uit de hel zou willen inkomen.

- Voorts beminde hij het Joodse volk, hij kon niet anders. Hij beschouwde dit volk als het van God uitverkoren volk. Wat er toenmaals voor verkeerdheden onder de Joden werden gevonden, daarover heeft hij niet geoordeeld. Want hij was soldaat en geen theoloog. Hij heeft het volk aangezien met ogen, die God hem verlichtte, als het volk, dat de belofte had en uit hetwelk de Christus moest voortkomen. Daar hij Godvrezende was, was hij ook barmhartig. Want wie voor God arm en gering is gemaakt, en weet, dat God goed is, die wordt door God ook zó gemaakt, dat hij goed is voor de armen, Hij was een rijk, een aanzienlijk man. Want hij was immers hoofdman van een bende, en het waren alleen aanzienlijken uit de Romeinen, die zulk een bevelhebberschap ontvingen. Te Cesarea nu kende hij veel arme Joden, en hij gaf hun aalmoezen en hielp hen met hetgeen hij had, al naar het voorkwam, Daarom lezen wij. *Hij was veel aalmoezen doende aan het volk, en God geduriglijk biddende.*
- Hij bad gedurig tot God, omdat hij nog iets begeerde, dat hij nog niet had. Eerst had hij gedaan zoals de Joden, die driemaal 's daags baden, in de voormiddag, op de middag en om drie uur in de avond. Hij deed het echter niet enkel uit gewoonte, maar zoals ik zei. Hij wenste iets te ontvangen, dat hij nog niet had, en daarom vastte hij ook. Nu zal zeker de één of ander zeggen: “Ja, dat was een vroom man! dat is niets voor een arm zondaar! Waar een eersteling uit de Heidenen wordt bekeerd, zou ik iemand denken te vinden, die geheel verzonken was, ik weet niet in welke gruwelen, een door en door goddeloze, die nu eensklaps op zijn weg wordt bekeerd!” Nu, zulk één hebben wij ook gehad, een door en door goddeloze, zo vroom als hij was, namelijk in Saulus, toen hij Jezus en de Gemeente vervolgde. Hier echter hebben wij een man, van wie de Heilige Geest getuigde, dat hij Godzalig was en vrezende God met geheel zijn huis, van wie de Heilige Geest getuigde, dat hij het Joodse volk liefhad en aan de arme Joden aalmoezen gaf, van wie de Heilige Geest getuigde, dat hij gedurig bad. Maar Cornelius heeft voor zichzelf zo veel of zo weinig geweten van hetgeen hij deed, om daarop te rusten, als bijvoorbeeld de generaals Von Moltke en Von Roon enige dagen tevoren er van geweten

hebben, dat keizer Napoleon onze koning de degen zou overhandigen en het hele Franse leger zou worden gevangen genomen. Hij heeft zich daarop in het geheel niet verheven. God echter geeft, wie Hij het geeft, een verlangen in het hart een verlangen, dat alleen kan bevredigd worden door de levende God Zelf, zodat het in de ziel leeft: "Ik houd mij aan God, aan Zijn Woord, maar ik heb nog niet, wat ik moest hebben!" Zo stond het met Cornelius, en juist dit verlangen, om te ontvangen, wat hij niet had, spoorde hem aan, om God de eer te geven en in het gebed bij God aan te houden.

U hebt een Heiden voor u, een onbesnedene, en het is hem niet om de besnijdenis te doen. Hij is geen Jodengenoot, die hoopt besneden te worden; het komt volstrekt niet bij hem op, zich te laten besnijden! U hebt dus een Heiden voor u, die geen Jood verlangt te worden, hoewel hij het Joodse volk eert. Hij weet niets van een uitwendig gemis, niets van de besnijdenis, die in het vlees geschiedt, hij weet van niets, dan dat hij een Heiden is, en dat de besnijdenis hem niet kan helpen, hij moet de levende God hebben! Wie van u dus niet heeft, wat hij toch moet hebben, om in zijn laatste uur niet te kort te komen, niet bedrogen uit te komen, die houde aan met God te vrezen met geheel zijn huis, die houde aan in het gebed, opdat hij het ontvange. Maar let wel! U hebt ook een soldaat voor u. Het is niet de bestemming van een soldaat, op zijn stoel te blijven zitten en af te wachten, maar zodra het sein wordt gegeven en gehoord zit hij te paard.

Deze soldaat is in het namiddaguur in het gebed. Vier dagen aaneen heeft hij, zoals hij later aan Petrus verhaalde, gevast en gebeden. U ziet dus, hij is wel Godzalig geweest, hij is Godvrezend geweest, hij heeft het arme Joodse volk aalmoezen gegeven, zonder er aan te denken, of hij er iets voor terug zou krijgen; daarmee heeft hij zich echter niet tevreden gesteld, maar uit zijn ziel rees de verzuchting: Maar mijn God, moet ik dan tevergeefs tot U roepen? Bent u dan dood? Bent u doof? Hoort U mijn gebed niet? U hebt mij barmhartig gemaakt, zodat ik jegens de ellendige en nooddriftige barmhartig ben, hebt U dan Uw barmhartigheid vergeten? hebt U dan Uw hart in toorn toegesloten? Indien U mij niet wilt verhoren, wat zal ik, ellendige, dan beginnen? U belooft in de Profeten Uw Christus, waar is Hij? Waar vind ik Hem? ik kan het niet langer uithouden! In mijn werken kan ik het niet vinden! Ontferm U over mij! Loslaten doe ik niet! Verhoor mij toch eindelijk, opdat ik wete, hoe het met mij staat!" Hij heeft het in zijn gebed op het uiterste gedreven, opdat God hem toch eindelijk antwoord mocht geven, en of God al vertoeft en er geen antwoord komt, hij houdt nochtans aan! Het moet buigen of breken. Daarom smeekt hij: "Heere God, dat hebt U toch gezegd en beloofd! Ik kan niet van U aflaten, o mijn God! ik moet het ontvangen, ik moet het hebben!"

Zo bad hij dan al de vierde dag. Het was drie uur in de namiddag, en nadat hij zo lang had gevast en ernstig gebeden, is het ogenblik gekomen! Hij wordt geholpen. Er komt *een engel van God* tot Hem in. Wij lezen dikwijls van de engelen, dat zij verschenen in een uur van vreselijke nood, in een beslissend ogenblik. Veel wordt ons daarvan door de Schrift meegedeeld, en het heeft niet opgehouden voor de gelovigen. Het wordt ons echter ook daartoe meegedeeld, opdat wij daarin een voorbeeld zouden hebben, om niet eerst zelf op de verschijning van een engel te wachten, maar uit het verhaalde te leren, hoe God is en wat God doet. Evenwel, opgehouden heeft het niet! Deze engel kent Cornelius bij name. Dan moeten de engelen toch veel weten.

Ik weet het wel, mijn Geliefden, wij leven thans in 1873, en nu gelooft men niet meer aan engelen, geesten en duivelen, dat alles is verdwenen uit de geesten van de mensen.

Maar het Woord moeten zij toch laten staan, en zoals God eertijds te werk ging, zo gaat Hij nog te werk, en van de engelen staat geschreven, dat zij zijn: “gedienstige geesten, die tot dienst uitgezonden worden, om dergenen wil, die de zaligheid beërven zullen” (Hebr. 1: 14). En opnieuw heet het: “De engel van de Heere leert zich rondom degenen, die Hem vrezen, en rukt hen uit” (Psalm 34: 8). Maar nog eens: wij zijn niet allen Corneliussen, maar naar de wijze, waarop God toeschikt, geeft Hij de één of ander iets, en als die het heeft, dan heeft hij het voor honderden en duizenden.

Maar nu heb ik nog een vraag: is het ons ook geboden, driemaal per dag te bidden?

Ik zeg: gelukkige gewoonte, dit zonder nalaten te doen! Wanneer het niets anders is dan gewoonte en werk, dan is het niets. Maar begin slechts uw morgenoffer met het Lam, en zegen in de middag uw spijze, en hebt u nog iets meer op uw hart zo zult u wel in uw binnenkamer worden gedreven, en besluit de avond weer met het Lam. Wat overigens een vaste tijdsbepaling betreft, die heeft de Heere Jezus opgeheven. Hij leert ons daarentegen gedurig te bidden, dewijl wij gedurig zondigen. Hij leert ons steeds alles, wat zich tegen ons stelt, in Gods schoot te werpen, daar wij steeds omgeven en omringd zijn van de dood en van allerlei dingen, waaraan wij een minuut tevoren niet dachten.

De engel van de Heere kent Cornelius, God heeft het de engel geopenbaard. Alles kunnen de engelen niet weten, maar veel moeten zij weten, om naar Gods wil te kunnen helpen. God zendt zijn engel. Denkt hierbij aan zo menige plotselinge redding van een wisse dood! Ik houd het er voor, dat er in zulk een geval een engel is geweest; men heeft hem niet gezien, maar hij heeft gered. En, lieve kinderen, waar gebeden wordt, daar zijn de engelen van God bij de kinderen; waar echter onkuisheid bedreven wordt, daar vergaderen de zwijnen uit de hel. Waar tot God wordt geroepen, daar versterken de engelen hem, die hulp zoekt, in zijn voornemen, troosten hem en slaan hem een plaats in de Heilige Schrift op, waaraan hij niet heeft gedacht. En wanneer u treurig uw moede hoofd daarop neerlegt, o hoe wordt u dan opeens verkwikt en heft het vrolijk weer op, de hemel is niet zo ver van de kinderen van God, als men denkt, en de aarde is niet zo ver van de hemel. Daar is een verbinding nog sneller dan door de telegraaf.

Zeer vriendelijk klinkt de stem van de engel: *Cornelius!* Alsof hij wilde zeggen: Ik breng u een goede boodschap uit de hoge hemel, waarvan u zult zingen en spreken. *Uw gebeden en uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.* Wat had Cornelius dus gedacht? Dat God hem zou hebben vergeten, zoals wij dat zo herhaaldelijk in de Psalmen lezen. Maar waarom zegt de engel niet: “Uw geloof heeft u behouden”? Er zal toch niemand denken, dat Christus dode leden aan Zijn lichaam heeft? Waar het Hoofd leeft, daar gaat het leven en de kracht van het Hoofd over uit het Hoofd in de leden. Cornelius heeft niet gebouwd op zijn werken en op zijn bidden, maar hij heeft aangehouden om barmhartigheid, om genade, om troost, om vrede, om rust, om blijdschap, om de Christus van God heeft hij aangehouden, en gelijk God het gebed verordent en geeft, verhoort Hij ook het gebed. God ziet ook uw aalmoezen, waarbij uw linkerhand niet weet, wat uw rechter doet. Christus Jezus ziet het wel, als u een arme weduwe de tranen droogt, en komt hiernamaals met het woord: “Dat hebt u aan Mij gedaan! En de mooie rok en de mand met eten, Mij hebt u die gebracht, Mij hebt u daarmee geholpen!” Dit blijft vaststaan: wij worden gerechtvaardigd zonder de werken van de wet, alleen door het geloof (Rom. 3: 28). Wanneer de engel zegt: “Uw gebeden en uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God”, spreekt hij van de vrucht van het geloof. Deze vrucht is juist het gebed tot God, en de barmhartigheid jegens de broeders en zusters. Dat is de eerste en de tweede tafel van de Wet.

Wat zegt nu de engel tot Cornelius? Zegt hij hem, wat hij doen moet, om tot de vrede van God te komen? Nee! Petrus is te Joppe en wacht op hetgeen de Heere Jezus met hem doen wil. Nu zegt de engel tot Cornelius, dat hij naar Joppe moet zenden tot zekere *Simon, die toegenamd wordt Petrus*, en hij duidt hem ook de woning aan, door er bij te voegen: *Deze ligt tehuis bij een Simon, lederbereider, die zijn huis heeft bij de zee*. De engel weet ook dit. De engel zelf zegt hem niet, wat hij doen moet. Dat is niet Gods wijze van doen, maar God komt met het Woord, en dit Woord, het Woord van het leven en van de vrede, zullen geen engelen de mens prediken, maar dat moet een mens, door God daartoe geroepen, hem verkondigen. Daarom zegt de engel: *Deze zal u zeggen, wat gij doen moet*.

Als u dus Godzalig en Godvrezende zijt, als u veel tot God bidt en veel aalmoezen geeft, dan moet u toch nog eerst gezegd worden, wat u doen moet. Maar valt hier dan nog altijd iets te doen? Och ja, zo spreekt God, omdat wij vragen: “Wat moet ik doen, opdat ik zalig worde?” Het gaat echter niet om een doen, maar het gaat uit geloof tot geloof, naar Rom. 1: 17. Uit geloof ging het bij Cornelius tot geloof, en hierbij zou hij blijven, opdat hij zijn troost in leven en in sterven alleen zou gronden op het enige offer van Jezus Christus aan het kruis. Amen.

Nazang: Psalm 103: 10

*De Heer' heeft Zich, als d'allerhoogste Koning,
Een troon gevest in Zijne hemelwoning:
Zijn Koninkrijk heerst over 't wereldrond.
Looft, looft de Heer, gij Zijne legermachten,
Gij eng'len, die Hem dient met heldenkrachten,
En vaardig past op 't woord van Zijne mond.*

EENENTWINTIGSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 10: 7- 16²⁹

Voorzang: Psalm 139: 1-3

*Niets is, o Oppermajesteit!
Bedekt voor Uw alwetendheid.
Gij kent mij; Gij doorgrondt mijn daân,
Gij weet mijn zitten en mijn staan.
Wat ik beraad', of wil betrachten,
Gij kent van verre mijn gedachten.*

*G' omringt mijn gaan en liggen, Gij,
O Heer! zijt altijd nevens mij.
Uw onbepaalde wetenschap
Kent mijne weg van stap tot stap:
Geen woord is nog mijn tong ontgleden,
Of Gij, Gij weet alreeds mijn reden.*

*Gij hebt van acht'ren mij bezet;
Vooruit wordt mij de vlucht belet;
Ik word bepaald door Uwe hand.
Hoe zou ik, met mijn zwak verstand,
Naar Uwe wond're kennis streven?
Z' is mij te groot, te hoog verheven.*

Geliefden in de Heere Jezus Christus, onze gezegende Heiland!

Onze tekstwoorden voor dit morgenuur vindt u in Handelingen der Apostelen 10: 7-16:

En als de engel, die tot Cornelius sprak, weggegaan was, riep hij twee van zijn huisknechten, en een Godzalige krijgsknecht van degenen, die gedurig bij hem waren. En als hij hun alles verhaald had, zond hij hen naar Joppe. En des anderen daags, terwijl deze reisden, en nabij de stad kwamen, klom Petrus op het dak, om te bidden, omtrent de zesde ure. En hij werd hongerig, en begeerde te eten. En terwijl zij het bereidden, viel over hem een vertrekking van zinnen. En hij zag de hemel geopend, en een zeker vat tot hem neerdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en neergelaten op de aarde. In hetwelk waren al de viervoetige dieren van de aarde, en de wilde, en de kruipende dieren, en de vogelen van de hemel. En er geschiedde een stem tot hem: Sta op, Petrus! slacht en eet. Maar Petrus zeide: Geenszins, Heere! want ik heb nooit gegeten iets, dat gemeen of onrein was. En een stem geschiedde opnieuw ten tweede male tot hem: Hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken. En dit geschiedde tot driemaal. En het vat werd opnieuw opgenomen in de hemel.

Tussenzang Psalm 32: 1

²⁹ Gehouden 2 November 's voormiddags.

*Welzalgig hij, wiens zonden zijn vergeven;
Die van de straf voor eeuwig is ontheven;
Wiens wanbedrijf, waardoor hij was bevlekt,
Voor 't heilig oog des Heeren is bedekt.
Welzalgig is de mens, wie 't mag gebeuren,
Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren,
En die, in 't vroom en ongeveinsd gemoed,
Geen snood bedrog, maar blank' oprechtheid voedt.*

U weet, Geliefden, dat u hier een officier van hoge rang voor u hebt, een man uit de aanzienlijke stand, uit één van de eerste Romeinse families. Hij was soldaat, en een soldaat denkt allereerst aan zijn plicht, is gehoorzaam, stipt en zonder dralen, steeds tot de strijd bereid. De engel is van Cornelius weggegaan, en wij vinden terstond bij hem de gehoorzaamheid van het geloof. Hij roept tot zich twee van Zijn huisknechten en een Godzalige krijgsknecht. Ja, zo de Heere is, zo de dienaar; zo de predikant, zo de Gemeente; zo de vorst, zo het volk; zo de huisvader, zo de huisgenoten. Van de schapen van de Heere wordt gezegd, dat zij allen twelingen voortbrengen. Deze officier heeft niet alleen goed toezicht gehouden op zijn soldaten, maar hij heeft ook aan zijn huis en aan al Zijn dienstboden en zo ook aan de soldaten, die gedurig bij hem waren en hem dienden, Gods Woord voorgehouden.

Ziet, mijn Geliefden, wanneer de wereld en de verschrikkelijke hoogmoed, waarin men zich opblaast en meent iets te zijn, uit het hart is weggenomen, wanneer de levende God, de God van Abraham, Izak en Jakob, in het hart leeft, dan is men vrij en leeft blijmoedig, en schaamt zich het getuigenis van de waarheid nooit ofte nimmer, maar in eenvoud gaat men zijn weg, en al is men ook zo hoog geplaatst als Cornelius, men spreekt gelijk van zijn keizer en koning, zo ook van de allerhoogste Koning en getuigt van Hem. Dat deed Cornelius. Hij was zó vervuld van de Heere van de heren, van de Koning van de koningen, dat hij ook zijn soldaten, de knechten, zijn dienstboden daarvan ook deelt. Waar dat niet geschiedt, daar moet men zich ook niet verwonderen, wanneer het in een huis niet toegaat, zoals het behoort. Cornelius wandelt in eenvoud, getuigt van de waarheid, en diep in zijn binnenste leeft het bewustzijn: "Er is Eén, Die hoger staat dan u!" en daarom deed hij ook Zijn dienst-knechten recht en gelijk (Col. 4: 1), en gaat zo ver, dat hij aan twee van zijn huisknechten en een Godzalige krijgsknecht de openbaring mededeelt, die hij van de engel had ontvangen, en dat de engel tot hem had gezegd, dat hij naar Joppe moest zenden tot iemand, die Petrus heette en tehuis lag hij Simon, een lederbereider. Deze zou woorden tot hem spreken, waardoor hij zalig zou worden. Deze drie zendt hij nu ook heen.

Evenals Cornelius, die God vreest, soldaat is gebleven, zo ook deze krijgsknecht. Hoewel Godvrezend, blijft hij soldaat, opdat wij het toch zouden verstaan, dat, zo het iemand tot sieraad strekt, de Heere Jezus te belijden, dan bovenal de Keizer en Koning, de generaal, de officieren, de soldaten. Belijdt een soldaat in waarheid de Heere Jezus Christus, dan ga hij met God, om er op in te houwen, waar hij er op in houwen moet. Zijn moed staat vast in de Heere, de Almachtige, en ook van zulk een krijgsknecht geldt het woord: "Een enig man zal er duizend jagen." De wereld denkt, dat de heiligheid alleen in een klooster woont, en niet in de kazerne thuis behoort, en zo menig jonkman schaamt zich voor zijn kameraden, als hij in de kazerne komt. U hebt hier echter in Cornelius en deze Godvrezende krijgsknecht een voorbeeld, en wanneer u zich voor de Heere en Zijn Woord niet schaamt, dan zullen wij eens zien,

of het geen waarheid wordt, dat u met dit Woord overwint en anderen overtuigt en beschaamt! Want dit blijft staan: Wie Mij belijden zal voor de mensen, die zal Ik ook belijden voor mijn hemelse Vader!” en het geldt ook voor dit leven: “Die Mij eren, zal ik eren” (1 Sam. 2: 30).

Cornelius zendt twee huisknechten, en, om het gezantschap meer aanzien te geven en te beschermen, nog een krijgsknecht. In de mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan. Hij toont, door niet één, maar drie dienaren te zenden, hoezeer hij de man hoogacht, van wie de engel had gezegd, dat hij zou heenzenden, om hem te halen, opdat hij tot hem woorden van zaligheid zou spreken. Drie dienaren zendt hij heen. Want alles in de wereld eist orde en regel, en dat zijn zo dingen, die de Heilige Geest leert. Als Jozef aan Farao zijn broeders voor zal stellen, brengt hij niet allen voor Farao, maar vijf, en daarmee wil hij zeggen: Ik heb er nog meer. Die vijf vertegenwoordigden de overigen. Zo ook hier deze drie. Zij hebben van Cornelius gehoord, dat hem een engel is verschenen en wat deze engel heeft gezegd, en zij geloven, gehoorzamen en gaan op weg. Want waar het Woord wordt geloofd, daar scheidt het ook een gehoorzaam hart. Deze drie vertrokken daarom de andere dag vroeg in de morgen. Want het was een lange weg, en tegen de middag komen zij in de nabijheid van Joppe.

Nu een ander tafereel! De discipel Cornelius is gewillig gemaakt, om het Woord van het leven te horen, maar nu is de leraar er nog, en deze leraar moet ook eerst gewillig worden gemaakt. Zal hij dan niet terstond gaan, wanneer dit gezantschap komt? Zal hij het geen hoge eer achten, dat hij door zulk een officier wordt uitgenodigd, om tot hem te komen? Zal hij niet denken: “O, nu zal ik vooraf een mooie preek maken en daarmee tot de Heidenen gaan”? Geheel niet! dat komt niet bij hem op. Maar heeft dan de Heere Jezus niet tot zijn jongeren gezegd: “Gaat heen in de hele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen”? Ongetwijfeld. Maar daar maakt men de bedenking: “Ik weet niet, of *ik* daarmee bedoeld word.” Al wat niet van God wordt gezonden, is altijd gereed, om zijn waar aan de man te brengen, loopt stad en land af en bedelt veel geld bij elkaar, om met de geldzak het Evangelie onder de mensen te brengen. Ziet, mijn Geliefden, Petrus is geen paus, hij woont in geen paleis, slechts een lieve vriend heeft hij daar aan de zee, met wie hij spreekt over het Koninkrijk van God. Hij heeft het gezicht op de zee, denkt misschien aan de grote wereldzee, maar zeker niet aan Psalm 98. Hij is bij de leerlooier in huis, en, mijn Geliefden, gaat eens naar een leerlooier en onderzoekt, of men daar een weldadige of een onverdraaglijke lucht inademt. Hij zit daar, en is voor alles, waartoe hij wordt geroepen, in het geheel niet voorbereid. Het is twaalf uur 's middags, en Petrus, als Jood, houdt zich aan de Joodse gebruiken en gaat op het dak, om te bidden. In het Oosten zijn de daken plat, zodat men er op heen en weer kan lopen. Er bevindt zich soms ook nog een klein kamertje op, waarin men kan slapen en, al is er buiten ook nog zo veel leven, zich in alle stilte kan afzonderen. Daarheen ging Petrus, om zijn middaggebed te doen. Wat zou hij wel hebben gebeden? “Uw Koninkrijk kome”? wel mogelijk! maar dan heeft hij niet verstaan, wat hij heeft gebeden. Nu, het gaat ons verder niets aan. Onze Heere Jezus Christus heeft ons geleerd, om, zoals ik de vorige maal zei, gedurig te bidden, omdat wij gedurig zondigen. Echter is het toch goed, dat men zich gewent, een bepaald uur voor het gebed af te zonderen, opdat het gebed niet worde verzuimd. Want wij zijn van nature zeer traag in het gebed, o zo traag! En gaan liever van de eerste tot de laatste hier in de stad, om mensen iets te vragen en te verzoeken, en toch heeft men zijn Heere God en Heiland in de slaapkamer, waar men de deuren kan

toesluiten en Hem in het verborgen kan bidden, en dan hoeft u niet te vragen: “Wat?” maar begin slechts: “O God, ontferm U mijner!” Want dit leven is immers een dood, en het hellegebroed is er voortdurend op uit, om de ziel van het hoogste Goed af te trekken. Daarom is het gebed altijd noodzakelijk, en heilzaam is een bepaald uur, hoewel wij geen bepaald gebod daarvoor hebben. En wanneer men dan zijn mond opent, geeft de Heere juist datgene te bidden, wat Hij wil geven. Wij weten niet, wat wij bidden zullen, maar er staat geschreven: “De Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtingen” (Rom. 8: 26). Hij weet, hoe een mens te moede is, en geeft hem, met stille zuchten te stamelen, en daar gaat het dan van harte, zodat er toch menige steen wordt afgewenteld. Wij zijn echter, zoals ik al zei, te traag, wij zijn te lui, om te bidden. Een mens heeft echter zijn God te vragen (Jesaja 8: 19). Die zal hem antwoorden in de nood, en zal hem niet weigeren, wat tot Gods eer en tot zijn waarachtig heil dient, opdat hij met God en een goed geweten door de wereld kome.

Maar met ons gebed ziet het er toch wonderlijk uit! Kunt u uw gedachten bedwingen, zij het ook maar vijf minuten, zodat zij alleen vervuld zijn van de levende God? Terwijl u bidt, geef acht, of er niet telkens weer andere gedachten tussenkomen, en of het u niet gaat als die Godzalige vrouw, die naar boven ging, om te bidden voor haar man en haar kinderen, en juist toen zij haar knieën had gebogen, schiet haar plotseling de gedachte door het hoofd, of zij in de kelder het biervat niet heeft open gelaten, en zij staat op, en gaat fluks naar beneden, om te zien, of alles in orde is. Zo is de mens! En God kent ons wel, en is zo genadig, ons de zonde te vergeven, dat wij onder het gebed met onze gedachten zo overal rondzwerven, in plaats van te blijven bij de ene zaak, waar het om gaat. En Hij houdt, wanneer het in ons zo op en neer gaat, de ziel bij dit alles vast, zodat het er nochtans uitkomt, wat de ziel eigenlijk wilde vragen, en toont ons, dat Hij ons geheel en al in zijn hand heeft met alles wat in en aan ons is. U kunt niet eens meester zijn over uw maag, maar de Heere God is het. Houdt u maar nauw aan hetgeen wij hebben gezongen in de eerste drie verzen van de 139^e Psalm, opdat u inziet, dat de Heere God, Die de honger geeft, ook de spijszake schenkt, om de honger te stillen; dan zult u, wanneer u aan tafel zit, ook verstaan, Wie het is, Die u dient, en zult Hem de spijszake heiligen.

Ziet nu, hoe heel eenvoudig en heel menselijk God de Heere zijn weerspannige kinderen gevangen neemt, zodat zij Zijn wil doen, en hoe Hij in een ogenblik de laagbaarste gedachten, de dwaaste vooroordelen bij de mens kan wegnemen. Wij moeten niet denken, dat wij gewillige soldaten van de Heere Jezus zijn, integendeel: de mens is met louter vooroordelen bevangen, juist in de dingen van God. De mensen verbeelden zich weliswaar daar wijs in te zijn, en toch zijn zij juist daarin het allerdomst. Petrus klimt op het dak en bidt. Daar overvalt hem opeens de honger. Hij had wellicht de hele dag nog niets gegeten, nu is het middag, en misschien stijgt de reuk van de keukenhaard naar het dak, komt in zijn neus en wekt de begeerte naar spijszake, midden in zijn gebed. Hij houdt op met bidden, staat op, gaat naar beneden en vraagt om spijszake. “Beste Petrus”, antwoordt men hem, “wij zullen u iets klaarmaken!” “Hoe lang zal het nog duren?” “Nu, een kwartier of een half uur moet u nog wel wachten, dan is het eten klaar.” “Kom, wat zal ik hier zo lang doen? ik ga weer op het dak en zet mijn gebed voort, totdat het eten klaar is.” zo is Petrus dan weer in het gebed, en daar bereidt God eerst door de hongerige maag deze man zó toe, dat zijn ziel zich als het ware van het lichaam losmaakt, zodat het lichaam geen invloed op de ziel kan uitoefenen, en in deze toestand ziet hij dan een gezicht.

Cornelius had ook een gezicht. Hij zag een engel, die hem naar Petrus verwees, als dengene, die hem zou zeggen, wat hij doen moest. Petrus zal ook een gezicht hebben. Maar dat is van andere aard. Hij ziet de hemel geopend en tot hem neerdalen een zeker vat, u moet begrijpen, dat het bij een visioen is gelijk als bij een droom, waar men ook zeer veel in een kleine ruimte bij elkaar kan zien, dus een vat ziet hij uit de hemel neerdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en daarin waren alle dieren van de aarde, wilde dieren, kruipende dieren, vogels. Wat hij zag, was alles onrein, onrein naar Deuteronomium 14, waar wij vers 3 en vervolgens lezen: “Gij zult geen gruwel eten. Dit zijn de beesten, die gijlieden eten zult: een os, kleinvee van de schapen, en kleinvee van de geiten; een hert, en een ree, en een buffel, en een steenbok, en een das, en een wilde os, en een gems. Alle beesten, die de klauwen verdelen, en de kloof in twee klauwen klieven, en herkauwen onder de beesten, die zult gij eten. Maar deze zult gij niet eten, van degenen, die alleen herkauwen, of van degenen, die de gekloofde klauw alleen verdelen. De kemel, en de haas, en het konijn. Want deze herkauwen wel, maar zij verdelen de klauw niet: onrein zullen zij ulieden zijn. Ook het varken. Want dat verdeelt zijn klauw wel, maar het herkauwt niet; onrein zal het ulieden zijn.” (Vergelijk Leviticus 11).

Dan volgt er verder nog, welke vogels onrein zijn, ook welke vissen onrein zijn, namelijk die geen vinnen en schubben hebben. U weet, dat de Heere Jezus gezegd heeft: “Hetgeen ten monde ingaat, ontreinigt de mens niet. Maar hetgeen ten monde uitgaat, dat ontreinigt de mens” (Mattheus 15: 11). U weet, dat nu het onderscheid tussen de spijzen is opgeheven. God heeft echter, toen Hij deze wetten gaf, door haar in beelden gesproken en heeft willen zeggen: U zult niet omgaan met die mensen, die niet de klauwen verdelen en niet herkauwen.

“Herkauwen” is: Gods Woord, wanneer het het oor binnendringt, gedurig hij zichzelf overwegen en overdenken, opdat het in het hart blijve. Het Woord met zich omdragen, dat doet het geestelijk verstand; iets anders echter is het leven en de werking naar buiten. God nu heeft zijn Christenen tegelijkertijd zo geschapen, dat, wanneer zij dorstig zijn en drinken naar Psalm 42, zij wel in het slijk zinken, maar er ook weer uitkomen, evenals Hij de reine dieren, lammeren, ossen, enz., zó heeft geschapen, dat zij wel bij het drinken in het slijk zinken, maar, gedronken hebbende, het slijk met de klauwen drukken, de verdeelde klauwen weer samenknijpen en zich uit het slijk opheffen. Ieder kind Gods zinkt diep in het slijk, maar blijft er niet in, God geeft hem verdeelde klauwen, die nijpt hij samen en komt er zo weer uit. Hij herkauwt ook niet met het verstand, maar met het hart.

De onreine dieren zijn beelden van karakters van de mensen, die voor God een gruwel zijn.

Tot de reine vissen behoren die, welke vinnen en schubben hebben. Dat zijn vissen, die in de rivieren leven en niet behulp van de vinnen tegen de stroom in zwemmen. Dan dienen hun de schubben tot een sterk bekleedsel tegen de kracht van het stromende water. Door tegen de stroom in te zwemmen, worden zij vet en sterk, waarna zij zich stroomafwaarts laten drijven. Een beeld dergenen, die rein van hart zijn en in eenvoud en kracht van het geloof in weerwil van alle tegenstand vooruitkomen, omdat zij welgewapend in Hem doorbreken en zo met allerlei goede gaven worden gesterkt, om hun Schepper en de mensen te dienen, juist terwijl zij tegen de stroom in zwemmen.

Van de vogels zijn die rein, welke zich niet met dood aas voeden, een beeld dergenen, die zich niet toeleggen op dode werken, maar zich houden aan de levende Heiland.

Reine dieren zijn dus die, welke Gods Woord herkauwen en niet vergeten, maar het dag en nacht met hun hart overdenken, zinken zij in het slijk, dan nijpen zij de voeten

samen en heffen er zich in de kracht van de Heere uit op; zij zwemmen tegen de stroom in, en worden juist zo bekrachtigd en gesterkt; zij gaan niet met dode werken om. Dat zijn reine mensen. Van hen heet het: “Zijt heilig. Want Ik hen heilig!”

Voor Petrus was deze nodiging: “Sta op, slacht en eet!” Voor het ogenblik niet anders dan een verzoeking van God, om, tegen de Wet in, een zo grote onheiligheid op zich te laden en van deze onreine dieren te eten. Daarom zegt hij: “Helemaal niet, Heere! want ik heb nooit gegeten iets, dat gemeen of onrein was.” Hij houdt zich aan de letter van de Wet, en daarvan brengt geen mens een ander af, waarbij dan de mens veroordeelt, wat God niet veroordeeld wil weten. Als hij de eerste maal de stem hoort, weigert bij.

Daar hoort hij opnieuw de stem: “Hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken!” Dat is een woord, volkomen gelijk aan het woord: “Daar zij licht”, en daar werd licht. Een woord, volkomen gelijk aan dit: “Hetgeen God samengevoegd heeft, scheidt de mens niet.”

En nu, lieve ziel, plaats uzelf onder deze onreine dieren en vraag dan hun, die een gruwel zijn: vanwaar komt u? Zou men niet denken, dat de aarde zich gespleten had, en dat zij van beneden, als uit de hel, opgeheven waren? Komt dat vat niet uit de hel? Het is immers alles duivelen gebroed, wat daarin is! Nee, uit de hemel komt het. Het ziet er uit als een groot linnen laken. Als een laken? Kan men dan leeuwen, tijgers, olifanten, zwijnen en dergelijke in een laken doen? Wij niet, God wel! Deze onreine dieren, die hier op aarde aan de voeten van Petrus worden neergelaten, heeft God in de hemel in Zijn eeuwige vredeaad rein verklaard, daar Hij al deze dieren aan de Heere Jezus Christus heeft gegeven. Hij heeft deze dieren rein verklaard om het ene Lam, dat geslacht is van de grondlegging van de wereld. Deze dieren zien er uitwendig weliswaar onrein uit, en wanneer men hun vroeg en zij zelf antwoord konden geven, dan zou het zwijn moeten antwoorden: “Ik ben een zwijn”, en de wolf zou van zichzelf moeten belijden: “Ik ben een wolf”, en de tijger: “Ik ben een tijger.” Het ene dier zou moeten bekennen: “Ja, ik herkauw wel, maar ik verdeel de klauwen niet en het andere: “Ach, ik heb geen schubben noch vinnen!” en een derde: “Ach, ik ben een zwarte raaf!”

Maar over al deze onreine dieren gaat het woord van de Almachtige: U bent *rein*! En zo verneemt de wolf, dat hij een schaap is, en het zwijn dat het rein is, en ook de raaf, dat zij rein is!

Petrus echter wil van deze dieren niet eten. Ja, de dienstknecht is hier niet als zijn Heer. De Heere Jezus zegt: “Komt herwaarts tot Mij, allen, die vermoeid en belast zijt!” Maar de dienstknecht zal zeggen: “Dat laat ik niet tot mij genaken! dat roer ik niet aan!” tenzij de Heere het hem zeer uitdrukkelijk beveelt; daarom komt dan het woord tot hem: “Hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken!” De eerste maal hoort hij het, maar hij moet het nog ten tweede en ten derden male horen, opdat hij gewillig wordt gemaakt.

Wat was dat nu voor een laken, dat aan de vier hoeken in de hemel werd vastgehouden? Boven waren handen, die het vasthielden. Slaats eens op, Geliefden, 1 Sam. 25: 29: “Wanneer een mens opstaan zal, om u te vervolgen, en om uw ziel te zoeken, zo zal de ziel mijns Heeren ingebonden zijn in het bundeltje van de levenden bij de Heere, uw God.” Dat is dit vat, dit laken. Het wordt hier genoemd: *het bundeltje van de levenden bij de Heere*. Een bundeltje nu is naar het Hebreeuwse woord een zak, die aan een koord wordt vastgehouden. De inhoud van dit bundeltje heet “levenden”, en die levende worden vastgehouden door de koorden van de genade, van

de liefde, van de barmhartigheid, van de goedertierenheid van God. Mijn Geliefden, stelt u dit vat nu eens goed voor en denkt daarbij, hoe de onreine dieren en vogels er uitkijken, en hoe verschrikkelijk het voor onze heilige Petrus moet geweest zijn, die afschuwelijke dieren al voor zich te zien!

Bedenkt dat eens! Waarvan is dat een beeld? Herinnert u de Catechismus: “Al is het, dat mij mijn geweten beklaagt, dat ik tegen alle geboden van God zwaarlijk gezondigd, en geen derzelve gehouden heb, en nog steeds tot alle boosheid geneigd ben.” Ik ben tot alle boosheid geneigd, ik ben dus onrein! Zal de Apostel mij wel aannemen? Zulk een heilig man? O, die deze woorden in de Catechismus (vraag 60) heeft geschreven, bevond zich ook in dit laken, en laat er nu op volgen: “nochtans God, zonder enige van mijn verdiensten, uit loutere genade, mij de volkomen genoegdoening, gerechtigheid en heiligheid van Christus schenkt en toerekent.”

Daar begint het er op eens anders uit te zien! Vanwaar dat? O, er is een almachtig woord over gegaan! God heeft ze rein verklaard. Laat ons zien, hoe zij er nu uitzien. Wij lezen Openb. 21: 2: “En ik, Johannes, zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalende van God uit de hemel, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is.” Dat is een ander beeld!

Wij hebben voor ons het nieuwe Jeruzalem, zien hoe de heilige stad van God uit de hemel neerdaalt, toebereid als een bruid, die voor haar man versierd is! Daarom werd ook het laken met de onreine dieren, dat voor de voeten van de Apostels werd neergelaten, niet in de hel geslingerd, maar weer opgetrokken in de hemel, van waar het gekomen was, opdat geprezen worde de genade en het bloed van het Lam! Amen.

Nazang: Lied 270: 1

*Mijn Heiland neemt de zondaars aan,
Die met hun zware last van zonden.
Tot mens noch engel kunnen gaan,
Wijl daar geen redding wordt gevonden.
Wie heel de wereld rust ontzegt,
Die buigen onder 't heilig recht,
Naar 't welk de Wet hen moet verdoemen,
En die God daarin billijk noemen,
Die mogen toch tot Jezus gaan,
Want Jezus neemt de zondaars aan.*

TWEEENTWINTIGSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 10: 17-23³⁰

Voorzang: Psalm 119: 17 en 18

*Leer mij, o Heer! de weg, door U bepaald;
Dan zal ik die ten einde toe bewaren;
Geef mij verstand, met god'lijk licht bestraald;
Dan zal mijn oog op Uwr wetten staren;
Dan houd ik die, hoe licht mijn ziel ook dwaalt;
Dan zal zich 't hart met mijne daden paren.*

*Doe mij op 't pad van Uw geboden treên;
Schraag op dat spoor mijn wankelende gangen;
Daar strekt zich al mijn lust en liefde heen.
Ai! neig mijn hart en vurig zielsverlangen,
O Heer'! naar Uw getuigenis alleen;
Laat gierigheid mij in haar strik niet vangen!*

Mijn Geliefden!

Wij zetten nu onze betrachtning van Handelingen der Apostelen Hoofdstuk 10 voort. Aldaar lezen wij vers 17-23:

En zo Petrus in zichzelf twijfelde, wat toch het gezicht mocht zijn, dat hij gezien had, ziet, de mannen, die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort. En iemand geroepen hebbende, vroegen zij, of Simon, toegenaamd Petrus, daar te huis lag. En als Petrus op dat gezicht dacht, zei de Geest tot hem: Zie, drie mannen zoeken u; daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende: want Ik heb hen gezonden. En Petrus ging af tot de mannen, die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zei: Ziet, ik ben het, die gij zoekt; wat is de oorzaak, waarom gij hier zijt? En zij zelden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, en vrezende God, en die goede getuigenis heeft van het hele volk van de Joden, is door Goddelijke openbaring vermaand van een heilige engel, dat hij u zou ontbieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden van de zaligheid zou horen. Als hij hen dan ingeroepen had, ontving hij ze in huis.

Tussenzang: Lied 2: 1 en 2

*Dierb're Jezus, zie ons saâm,
Om U in Uw Woord te horen;
Heilig ons in Uwe Naam,
En doorboor Gij Zelf ons d'oren;
Dat wij op Uw Woord geloven,
Om Uw vrije gunst te loven.*

³⁰ Gehouden 9 November, 's voormiddags.

*Duisternis is al ons licht,
Heiland, wij zijn zonder weten.
Houd Uw oog op ons gericht,
Dat wij Uwer niet vergeten;
Leid' Uw Geest ons in Uw sporen,
Anders zijn wij wis verloren.*

Naar aanleiding van de voorgelezen woorden, mijn Geliefden, vestig ik uw aandacht in het bijzonder op het volgende: dat Petrus in twijfel was omtrent de betekenis van het gezicht; vervolgens, dat de Heilige Geest tot hem zegt: "Ik heb hen gezonden"; voorts, wat de drie mannen Petrus mededelen. En eindelijk, dat zij te Joppe door Petrus in huis ontvangen worden.

Petrus twijfelt, wat toch het gezicht mag zijn. Want wat had hij gedaan? Hij had datgene voor gemeen gehouden, waarvan God gezegd had, dat Hij het heeft gereinigd. Dat kon hij niet verstaan. Want hij had immers iets onreins gezien en niet iets heiligs. Hij had geen engelen gezien, maar wilde dieren, kruipend gedierte en onrein gevogelte! En dat zou hij eten? Hij, die zich rein en heilig had gehouden zijn leven lang? die nooit iets onreins had genuttigd? En dat zegt hem de stem van de Heere? Dat wordt hem driemaal op het hart gebonden? Waar blijft dan toch het gebod: "Zijt heilig. Want Ik ben heilig"? En: "Gij zult niet iets gemeens of onreine eten"? En: "Gij zult Mij een heilig volk zijn"? En wat zou het heilige volk van de Joden er wel van zeggen, wanneer hij werkelijk het gemene en onreine in de mond moest nemen? De stem had hij ongetwijfeld gehoord: "Ik heb ze gereinigd", maar hij zag toch niets van die reinheid! Dat was een grote bekommernis voor hem.

Gaan wij maar eens bij onszelf na. Wat zijn wij in onze ogen? Reine, heilige mensen. Er is niets gemeens aan ons. Wij zijn wedergeboren, bekeerde mensen, gelovige mensen, doorgaans zonder zorg omtrent ons eeuwig heil. Wij eten, wij drinken, wij slapen, wij drijven handel, wij zijn in onze wandel onberispelijk, doen niemand enig leed, en als onze laatste uur slaat, komen wij in de hemel. Maar wanneer wij nu eens, zoals wij zijn, zo onberispelijk, zo rein, zo heilig, de hand in eigen boezem wilden steken, in plaats van met de struisvogel de kop in de aarde te steken, in de mening, dat onze vijanden ons niet zien, omdat wij hen niet zien, wanneer wij voorts bedenken, dat al deze onreine dieren beelden zijn van de karakters van de mensen, onbehaaglijke, slechte, onheilige karakters, en wij onszelf dan in dit vat, in dit laken begeven en voor God belijden: "Dit onreine dier ben ik!" zal dan dit onreine dier rein zijn? zal dit onreine dier woorden van de genade vernemen? De mens spant alle krachten in, om zichzelf te handhaven als een rein wezen, alles zoekt hij bij elkaar, opdat zijn naaktheid niet worde gezien, opdat hij maar niet de genade als genade moet aannemen. Er blijft ons, zullen wij niet bedrogen uitkomen, niets anders over, dan dat wij bekommerd zijn over het gezicht, dat wij van onszelf ontvangen, zoals wij er van onze geboorte aan uitzien; Wanneer de Geest, de Heilige, Petrus niet te hulp was gekomen, dan zou hij voor altijd in deze bekommernis zijn gebleven.

Hetgeen God gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken! Betreft dit woord alleen Cornelius, alleen de Heidenen, dan geldt dit woord de Heidenen, dan raakt mij dit woord niet, en heb ik er niets aan. Ik moet voor mijzelf weten, of God mij, die zo onrein ben, heilig en rein heeft verklaard. Waar moet ik dan heen? Moet ik in het laken kijken? Ik zie daar niets dan dieren, en al kijk ik mijn leven lang in dit laken, het zijn en blijven onreine dieren. Eén ding breng ik hier echter tegen in! U ziet hier

onreine dieren. Deze betekenen allereerst Cornelius en de zijnen, tot wie Petrus moest gaan. Maar waren Cornelius en de zijnen dan zo onrein? Ja! in de ogen van Petrus. Ja! in de ogen van de Wet. Ja! Want Petrus wist niets van hetgeen God had gedaan. Goed! maar al waren zij nu voor de Wet en door hun geboorte zo gemeen en onrein, zo getuigt toch de Geest van deze Cornelius, van de beide huisknechten en de krijgsknecht, van de bloedverwanten en vrienden van Cornelius, die, toch allen Heidenen waren, dat zij hongerden en dorstten naar gerechtigheid, dat in hen de vraag leefde: “Wat moet ik doen, om zalig te worden?” Ook de bloedverwanten en vrienden van Cornelius waren Heidenen, behoorden tot het volk van Cornelius en dienden met hem onder hetzelfde vaandel, zoals toen veelvuldig het geval was. Zij kwamen in het huis van Cornelius samen, werden opgebouwd in het Woord van God en vroegen naar de weg van het heil, en toen Petrus het huis van Cornelius binnentrad, ontvingen zij allen na zijn prediking de Heilige Geest. Wanneer u nu bekommerd bent, doordien de Heere God u een duchtige les heeft gegeven, vraag dan ernstig, wat God daar eigenlijk ook bedoelt, of Hij niet iets heeft gedaan, dat voor het ogenblik uw aandacht was ontgaan. maar waar is dat te vinden? Op Gods Raad gezien! Wanneer heeft God u gereinigd en geheiligd? In zijn eeuwige Raad? Het was een verborgenheid van de grondlegging van de wereld aan, dat de Heidenen God zouden prijzen en kennen. Het lag in Gods Raad, dat Hij Zich in de tijd van de minne (vergelijk Ezechiël 16: 8) over deze onreine dieren zou ontfermen. Het lag in de Raad van God, dat zij allen rein en heilig zou verklaard worden in het bloed van het Lam, dat geslacht is van de grondlegging van de wereld. En gelijk het zo vast staat in de Raad van God, in Zijn eeuwig welbehagen, het welbehagen van Zijn genade, zo spreekt de Heere God in het verslagene hart : “Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid!” (Jer. 31: 3). Zoek het niet in het laken, maar in de Raad van God. Zoek het niet in hetgeen uw ogen zien, maar in hetgeen de Heere God gesproken heeft en spreekt. Wanneer ik moet sterven op mijn gevoel, dan kan ik mij mooi bedriegen. Het bloed van Jezus Christus, het Lam van God, is het alleen, dat mij reinigt van mijn dierlijke en gruwelijke ondeugden. Zolang u leeft, zult u aan uzelf niets anders zien dan deze onreine, dierlijke verdorvenheid, en zult op niets kunnen wijzen dan op het woord, dat God gesproken heeft.

Petrus is daarover in twijfel, en zou gelijk gezegd is, nog lang daarover in twijfel geweest zijn. Merkwaardig! Wat blijft er nu over van de onfeilbaarheid van de paus? Daar hebben wij onze Petrus. De Heere Jezus had gezegd: “Gaat heen in de hele wereld, predikt het Evangelie aan alle creaturen!” Op de Pinksterdag komt op hem, evenals op de overige Apostelen, de Heilige Geest; al het volk van de Joden verdringt zich om hem, en hij predikt hun het Evangelie, en u ziet in deze negen hoofdstukken van de Handelingen, wat de Heilige Geest door Petrus werkte. Ten laatste maakt hij nog een lamme gezond en wekt de dode Tabitha op door zijn woord. En nu verstaat hij weer niets! Had Petrus dan niet zoveel licht, om dit gezicht te verstaan? Vraag hier opnieuw uzelf: Hebt u dan zo veel licht en zult u op uw sterfbed zoveel licht hebben, wanneer u aan uzelf blijft overgelaten, om dit gezicht te verstaan? Dit gezicht toch geldt ook u, daar u evenzeer van uzelf moet bekennen: Ik ben een onrein dier! Maar dat u nu in het gezicht van dit laken erkent, dat God u rein heeft gesproken, dat kunt u uzelf niet geven. Daartoe moet de Geest komen, de *Heilige Geest*, en God de Heere voegt samen, wat onverenigbaar schijnt. Petrus ontvangt een gezicht, en verstaat het niet. Intussen naderen drie mannen het huis, waar Petrus woont. Zij hebben een opdracht van Cornelius en middellijk van een heilige engel. Zij moeten Petrus volstrekt spreken, maar missen de moed om dit heilige huis binnen te gaan. Immers zij

zijn honden! onreine dieren! zij zijn onbesnedenen zij durven het huis van zulk een heilig man niet betreden. Daarom blijven zij buiten staan. Zij sluiten zichzelf buiten: “Nee, daar binnengaan durven wij niet, wij zijn immers onbesnedenen!” zij roepen daarom voor het huis staande: “Woont hier Simon, die toegenaamd wordt Petrus?” Er staat uitdrukkelijk, dat zij voor de deur bleven staan. Ondertussen is Petrus in twijfel omtrent het gezicht. Wat heb ik toch te denken van dat gezicht met die afschuwelijke onreine dieren? Moet ik dan alles wegwerpen? Moet mij dan al grond onder de voeten wegzinken? Waarom ben ik dan besneden? waarom gelovig? waarom heb ik de Heilige Geest ontvangen? Moet ik mij dan geheel en al ontkleden voor dit volk?” Ja, Petrus, u moet geheel en al ontkleed worden, voor uzelf! De Heilige Geest komt en maakt aan de verschrikkelijke twijfel van de arme Apostel, aan zijn grote bekommernis een einde, door tot hem te zeggen: Sta op! Hij lag dus nog op zijn aangezicht en zuchtte: Wat betekent dat? wat betekent dat?” Sta op”, sprak de Geest tot hem, *“ga af, en reis met hen, niet twijfelende: want Ik heb hen gezonden!”* Zo verenigt de Heere, wie geen gemeenschap met elkaar wilden hebben.

Ja, ja, Geliefden! wanneer ik, die mij voor vroom houd, al mijn vroomheid onder mijn voeten weggerukt zie, want men mag immers niet voor onrein houden, wat God gereinigt heeft! dat is toch goddeloosheid, wanneer mij dus al mijn vroomheid zo wordt ontnomen, en er nu een goddeloze komt, het was echter geen goddeloze. Want het waren Godvruchtige dienstknechten! en naar de heilige man vraagt, dan moet ik, vrome, immers geheel goddeloos worden, en wordt de goddeloze openbaar als vroom. Hoe zullen wij nu samen naar de stad “van God reizen? Wel, niet anders dan zo, dat ik u, goddeloze, voor vroom houd, en mij, vrome, voor goddeloos. Dan, geloof ik, gaat het goed. En juist dat leert hier de Heilige Geest. Hij spreekt: “Reis met hen, niet twijfelende: want Ik heb hen gezonden.”

Herhaaldelijk staat in deze hoofdstukken, dat de Heere Jezus Christus iets gezegd heeft. Hier treedt echter de Heilige Geest op. De Heere Jezus spreekt van Zijn troon van de genade, ziende op het vat met onreine dieren: “Ik heb hen gereinigt!” Hij verklaart rein en reinigt door Zijn bloed en door Zijn Geest, en deze Geest, de Heilige, neemt uit de volheid van de genade Christus en geeft het de mens. Wij worden rein verklaard niet alleen door het bloed, door het Woord, maar ook door de Heilige Geest. Dat is de Geest van de waarachtige wedergeboorte en bekering, en deze Geest is het, Die van zijn troon neerdaalt onder de mensen, onder de onreine dieren, en ook tot de dwazen Jood, die dit gezicht niet verstaat, en deze Geest spreekt: “Ik!” Wie heeft nu deze drie gezonden, deze onreine dieren? Want onreine dieren waren zij toch in de ogen van de Wet en van het hele Joodse volk! Wie heeft deze onreinen, deze onbesnedenen gezonden, die het niet wagen de deur te openen, maar buiten staande roepen: “Woont hier een zekere Simon, die toegenaamd wordt Petrus?” Zeg mij: waar vinden wij hier de Heilige Geest? Niet in de eerste plaats bij Petrus. Want hij begrijpt immers niets van het gezicht. Bij Petrus werkt de Geest eerst niets. Want deze is immers in twijfel en heeft geen licht. Hij heeft ook geen gevoel voor eeuwige genade en ontferming. Want anders zou hij het terstond hebben verstaan. De Geest is hier bij de onbesnedenen, bij Cornelius en zijn bloedverwanten en vrienden, bij deze huisknechten en de krijgsknecht. Hier sla ik een blik in de grondeloze diepte van eeuwige ontferming: “Mijn God, wat ben ik? op mij hebt U in genade neergezien, terwijl zo velen in duisternis zijn gezeten!” een blik op Golgotha, op de macht van het bloed van Jezus Christus, op de macht van Zijn liefde: “Mijn God, wat ben ik, dat U mijn harde, mijn stenen hart hebt verbroken met een kus!” een blik in de diepten van God, die de Heilige Geest doorzoekt. U weet niet, wat ik eigenlijk denk. Eigenlijk

denk ik nu, dat wil ik wel zeggen: “Almachtige God, geef ons toch ootmoed, een waarachtig verslagen en verbroken hart!” Maar nog eens: u weet niet, wat ik eigenlijk denk; dat weet alleen mijn eigen geest. Mijn eigen geest is echter niet iets anders, dan ik zelf ben. Zo weet niemand, hetgeen God is, dan alleen de Geest van God. Wanneer de Geest van God weet, hetgeen van God is, dan zijn God en de Geest niet onderscheiden, noch gescheiden, maar de Geest is God, Die de diepten van God onderzoekt. Want was Hij niet *God*, dan kon Hij de diepten van God niet onderzoeken. Van deze diepten van God lezen wij 1 Cor. 2: 10-12: “Doch God heeft het ons geopenbaard door Zijn Geest. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten van God. Want wie van de mensen weet hetgeen van de mensen is, dan de geest van de mensen, die in hem is? Zo weet ook niemand hetgeen van God is, dan de Geest van God, maar wij hebben niet ontvangen de geest van de wereld”, dat is enkel hoogmoed en eigen kracht, eigen deugd en heiligheid, deze geest hebben wij niet ontvangen, “maar de Geest, Die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen, die ons van God geschonken zijn.” De diepten van God onderzoekt geen engel. De diepten van God onderzoekt geen mens. De diepten van God onderzoekt ook niet de meest begenadigde. U kunt in de aanvechting geen vijf minuten vasthouden, dat God genadig is. Wanneer de duivel u onder zijn vuil bedelft, dan kunt u het niet vasthouden: “God, U bent toch mijn God!” U kunt het tegen de dood niet vasthouden: “Dood, waar is uw prikkel?” Dan is de troost voor u verborgen, en ach, de zonde! de zonde! U kunt wel sterven als een vrome Jood of als een goddeloze Heiden. Maar de Geest alleen vermag uit de diepten van God troost in het hart uit te storten, troost in leven en in sterven. “Ik schrijf u, kinderkens! want de zonden zijn u vergeven om Zijns Naams wil” (1 Joh. 2: 12), dat kan alleen de Heilige Geest een mens leren.

Door deze Geest legt Petrus eigen vroomheid af, en dezelfde Geest geeft de anderen moed, om aan Petrus te zeggen, wat zij op het hart hebben. Hij maakt Petrus in een ogenblik tot een geheel ander mens. Enige minuten tevoren zou hij deze drie mannen voor niets ter wereld bij zich in huis hebben genomen, en nu hebben wij hier op eenmaal.... welk een gastvrij dak! Daar is vooreerst Simon, de lederbereider, dan Simon Petrus, vervolgens de beide huisknechten en de soldaat, twee besnedenen en drie onbesnedenen, en deze vijf leggen zich, nadat zij met elkaar liefelijke dingen hebben besproken, ter rust. Petrus voorziet zich nog van zes broederen uit de besnedenen, en deze zes maakt de Heilige Geest ook gewillig, om de andere dag ook naar Cornelius huis te gaan. Zo slapen zij dan en hebben een goede nachtrust, de Geest echter waakt en spreidt met zijn duivenvleugelen rust over Joden en Heidenen. De volgende morgen gaat Petrus ook. En deze, is hij een vol, of een leeg vat? Wat dunkt u? Hij heeft niets geweten dan dit ene, dat de Geest tot hem had gezegd: “Twijfel niet!” en daarmee is hij alle twijfel gelukkig te boven gekomen. Hij gaat mede en de Geest gaat ook mede. Petrus gehoorzaamt. Hij heeft vernomen, dat dit de wil van God is, en zo gaat hij dan in deze wil een weg in, die niet dan donkerheid voor hem is. Wat daarginds gebeuren zal, weet hij niet. Zijn gedachten kunnen daaromtrent nog niet tot klaarheid komen. Hij gaat en doet de wil van God, maar een preek heeft hij niet in de zak. Als hij echter bij Cornelius in huis is gekomen, vallen hem de schellen van de ogen, en bekent hij: “O ja, nu eerst begrijp ik het. God heeft mij gezegd, dat ik niets voor gemeen zou houden, wat Hij heeft gereinigd.” Wie nu vreze Gods bezit en gerechtigheid doet, die is Gode welgevallig. Want dat is het werk van de Heilige Geest; wat uit Hem geboren is, is Geest, alle andere daarentegen zijn vlees! Amen.

Nazang: Psalm 66: 8

*Komt, luistert toe, gij Godgezinden!
Gij, die de Heer' van harte vreest!
Hoor, wat mij God deed ondervinden;
Wat Hij gedaan heeft aan mijn geest.
'k Sloeg, heilbegerig, 't oog naar boven;
Ik riep de Heer' ootmoedig aan;
Ik mocht met mond en hart Hem loven,
Hem, Die alleen mij bij kon staan.*

DRIENTWINTIGSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 10: 23-33³¹

Voorzang: Lied 50: 3-5

*Gebied als Heer Uw kind, zo duur verkregen!
In U, mijn Vorst, zij al mijn heil gelegen!
Wees mijn Profeet, door God'lijk onderwijs;
Wees Gij mijn Hoofd, om mij de weg te leren;
Wees Gij mijn Man, dan zult Gij mij regeren;
Als Priester is m' Uw offer duur een prijs.*

*Waar zal ik, heb ik Jezus, nog om vragen?
In eeuwigheid zal mij geen dorst meer plagen,
Wijl Hij mij drenkt, Die Zelf het Leven is.
Het manna, om mijn arme ziel te spijsen,
Ontbreekt mij nooit, dies zal 'k Hem eeuwig prijzen,
Hij, Jezus, is mijn spijs, mijn lafenis!*

*Ik leef nu, 'k wil aan God mij overgeven,
Doch niet ik zelf, maar Christus is mijn leven.
Zo leve dan in mij des Vader Zoon!
Dit is mijn troost, dat Hij, aan 't kruis gestorven,
Barmhartigheid, genâ mij heeft verworven,
Als een door 't bloed des Lams verkregen loon.*

Geliefde Broeders en Zusters!

Wij zetten heden onze betrachtning over het tiende hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen voort. Zo lezen wij daar vers 23-33:

Als hij hen dan ingeroepen had, ontving hij ze in huis. maar de andere dag ging Petrus met hen heen, en sommigen van de broederen, die van Joppe waren, gingen met hem. En de andere dag kwamen zij te Cesarea. En Cornelius verwachtte hen, samengeroepen hebbende die van zijn maagschap en bijzonderste vrienden. En als het geschiedde, dat Petrus inkwam, ging hem Cornelius tegemoet, en vallende aan zijn voeten, aanbad hij. Maar Petrus richtte hem op, zeggende: Sta op, ik ben ook zelf een mens. En met hem sprekende, ging hij in, en vond er velen, die samengekomen waren. En hij zeide tot hen: Gij weet, hoe het een Joodse man ongeoorloofd is, zich te voegen of te gaan tot een vreemde; maar God heeft mij getoond, dat ik geen mens zou gemeen of onrein heten. Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, ontboden zijnde. Zo vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij hebt ontboden. En Cornelius zei: over vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negende uur bad ik in mijn huis. En ziet, een man stond voor mij, in een blinkend kleet, en zeide: Cornelius: uw gebed is verhoord, en uw aalmoezen zijn voor God gedacht geworden. Zend dan naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenamd wordt Petrus. Deze ligt tehuis in het huis van Simon, de lederbereider, aan de zee, welke, hier gekomen zijnde, tot u spreken zal. Zo

³¹ Gehouden 16 November, 's voormiddags.

heb ik dan van stonden aan tot u gezonden, en gij hebt welgedaan, dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig voor God, om te horen al hetgeen u van God bevolen is.

Tussenzang: Lied 96: 1-3

*Bewaar ons bij Uw Woord, o God!
Verstrooi des vijands gruwelrot,
Dat Jezus, Uw gezalfde Zoon,
Wil bonzen van Uw hemeltroon!*

*En Gij, o aller Heeren Heer!
Bewijs Uw macht; verhoog Uw eer!
Bescherm Uw volk, dat U verbeidt,
En loven zal in eeuwigheid.*

*O Heil'ge Geest, Die blijdschap geeft,
Geef, dat Uw volk in eendracht leeft.
Versterk ons in de laatste nood,
Schenk ons het leven in de dood!*

Petrus, de Joodse man, roept de Heidense mannen in zijn huis, door de Heere geleerd, om geen mens voor gemeen of onrein te houden met betrekking tot de zaligheid. Hij ontvangt hen in huis, hij, die toch zelf tot Cornelius zei: Het is anders een Joodse man ongeoorloofd, zich te voegen tot een vreemde. Zij moeten daar een gelukkige nacht hebben doorgebracht. Want het was toch een wonder, dat zij, onbesnedenen, in het huis van deze heilige man werden opgenomen en geherbergd. Deze drie onbesneden mannen konden evenmin als Cornelius zingen of zeggen, wat wij uit het vijfstigste Lied (vers 5) hebben gezongen; maar ook niet allen onder u kunnen het zingen en zeggen, hoewel zij het zingen, ik bedoel de woorden:

*Ik leef nu, 'k wil aan God mij overgeven,
Doch niet ik zelf, maar Christus is mijn leven.
Zo leve dan in mij des Vader Zoon!
Dit is mijn troost, dat Hij, aan 't kruis gestorven
Barmhartigheid; genâ mij heeft verworven,
Als een door 't bloed des Lams verkregen loon.*

Maar zij hebben er toch een zeker voorgevoel van gehad, dat zij en hun vrome meester, Cornelius, door God de Heere niet zou worden uitgestoten, daar Zijn dienstknecht hen herbergde. Zij hebben daarom een zoete, vredige slaap genoten, en de Geest van de Heere heeft hen met de hoop van de zaligheid vervuld. Ja, mijn Geliefden! tussen onzekerheid en zekerheid ligt iets, dat men, geen juiste naam kan geven, maar is de troost van de Geest aanwezig, en bemerkt u zo aan het uitwendige, waar God met u heen wil, dan krijgt u toch moed en vertrouwen, dat de Heere u de weg van het leven zal tonen. Cornelius had veel gebeden, en de engel had tot hem gezegd: "Uw gebed is verhoord!" Hij had veel aalmoezen gegeven, en de engel had tot hem gezegd: "Uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God!" De beide knechten en de Godzalige krijgsknecht hadden dat van Cornelius vernomen; zij waren eveneens vroom, en zo hadden zij, zo te zeggen, voor hun meester geloofd; in het

geloof waren zij heengegaan en hadden ook voor zichzelf gehoopt, dat zij ook voor zichzelf iets zouden horen uit de mond van God. Wanneer men door de Heere geleerd en geleid wordt, dan is er eerst een tijd, waarin men niet kan zeggen:

*Dit is mijn troost, dat Hij, aan 't kruis gestorven,
Barmhartigheid, genâ mij heeft verworven,
Als een door 't bloed des Lams verkregen loon.*

Maar de Geest leidt het daarheen, en dan is het voorzeker vertroostend, als men voor de eerste maal in zijn leven leest:

*Waar zal ik, heb ik Jezus, nog om vragen?
In eeuwigheid zal mij geen dorst meer plagen!*

namelijk alzo leest, dat tegelijkertijd de Heilige Geest tot u zegt: *Dat is voor u!* zodat men dus tegelijkertijd dit Woord uit de hemel, het Kindeke Jezus, aan zijn hart drukt. Ik zeg, dat deze drie te Joppe een heerlijke nacht hebben gehad, dat zij een zeker voorgevoel kregen: ook wij, ook wij zullen woorden van het leven ontvangen! Petrus is dezelfde avond nog tot de gelovigen te Joppe gegaan, en toen zij hem vroegen: “Wat is er, Petrus?” heeft hij geantwoord: “O, ik heb vandaag wonderlijke dingen ondervonden, alles zeggen kan ik niet, maar denkt eens, ik ben naar Cesarea geroepen, tot een Heiden, tot een krijgsman, met name Cornelius!” “Gij? tot de Heidenen?” “Ja, mijn broeders!” “Dat begrijpen wij niet! dat verstaan wij niet! Wij hebben tot dusver gezongen (Psalm 147: 10):

*Hij gaf aan Jakob Zijne Wetten.
Deed Isrel op Zijn woorden letten.
Hij leerde z' in Zijn wegen wand'len.
Zo wou Hij met geen volken hand'len.*

Zal dan onze Heere Jezus Christus Zijn Rijk tot over de Heidenen willen uitbreiden?” “Ja, lieve broeders, verstaan doe ik het ook niet, maar *gehoorzamen*, dat is mijn roeping. Dat en dat heeft een stem uit de hemel mij gezegd, en daarom gehoorzaam ik. “Houd niet voor gemeen of onrein, wat God gereinigt heeft”, zo sprak de stem.” “Nu, waarde Petrus, neem ons dan mede ! Wij gaan met u, waar u heengaat! Waarheen u ook immer geroepen wordt, daar aarzelen wij niet u te vergezellen!” “Welaan”, antwoordt Petrus, “wie van u willen dan ook?”

Daar staan zes van de broederen op, zoals Petrus in het volgende hoofdstuk verhaalt, en deze zes broederen gaan mee op reis. Zeven mannen zijn het dus uit de besnijdenis, en het getal “zeven” betekent in de Schrift altijd een zekere rust, vrede, vervulling, het duidt aan, dat het einde nabij is, en het naar Gods welbehagen voleindigd is. Dus zeven uit de besnijdenis en drie uit de voorhuid waren met elkaar op weg naar Caesarea.

Dit geschiedde de derde dag, nadat de engel aan Cornelius verschenen was, en op de vierde dag komt Petrus in het huis van Cornelius. Hier hebben wij nu de wachtende Cornelius. De engel had tot hem gezegd, dat hij naar Joppe zou zenden en Simon, die toegenaamd werd Petrus, laten halen; die zou hem zeggen, wat hij doen moest. Dit moet hij verstaan hebben, zoals de Heilige Geest het aan Petrus gaf te verstaan, naar Hoofdstuk 11: 14, waar wij lezen: “Die woorden tot u zal spreken, door welke u zult zalig worden, en al uw huis.” Zo wachtte hij dan op Petrus, opdat deze tot hem woorden zou spreken, waardoor hij zalig zou worden, en niet alleen hij, maar ook zijn hele huis, met vrouw en kind, heel het geslacht. Hij wacht op woorden. Deze woorden zou de engel hem niet brengen. De Heere heeft daartoe deze uitverkoren, die van

zichzelf belijden: *Ik ben ook zelf een mens!* d.w.z. zie mij niet voor iets anders aan, dan ik ben, namelijk een mens, geheel en al, een mens, evenals u, maar ik heb genade gevonden in de ogen van God, ik heb in het bloed van Jezus Christus mijn heiligmaking en reiniging gevonden, en zo wil ik u dan deze woorden brengen, die de Heere mij heeft toevertrouwd, om ze u, *mensen*, die u als mensen kent, te brengen. Nu, welke woorden zijn dat dan?

“Jezus is het, Die Zijn volk zalig maakt van hun zonden! Jezus leeft, en Hij heeft gezegd: “Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen!” Zijn offer is een offer, dat eeuwig geldt! Wat laat u zich door wet en duivel uw zonden verwijten? De Heere God zegt: “Ik heb uw zonden achter Mijn rug geworpen en gedenk aan dezelve niet meer!” Laat dus uw zonde en de verdoemende wet niet tussen u en de Heere Jezus staan, maar u aan de voeten van de Heere

Jezus geworpen, Zijn kruis aangegrepen, de zonde echter achter zijn rug! Hij heeft immers gezegd: “Ik heb de zonde gedragen!” Hij heeft immers gezegd: “Ik heb uw zonden achter mijn rug geworpen en gedenk derzelve niet meer tot in eeuwigheid.” Deze woorden heeft Cornelius ontvangen.

Maar nu zal deze of gene onder u mij vragen: “Hoe moet ik dat toch verstaan? U hebt gezegd, dat Cornelius hetzelfde waarachtige en rechtvaardigmakende geloof heeft gehad als Abraham?”

Ja! Als het zaad in de aarde is geworpen, komt er dan niet eerst een herfst? komt er niet eerst een winter? Wat ziet u in de herfst, wat ziet u in de winter opkomen van hetgeen gezaaid is? Het zaad ligt in de aarde, ligt in het hart. De boom staat in de aarde geworteld, maar zie, of u in de wintertijd nog bladeren aan de bomen vindt! Ik zeg echter: God is in eeuwigheid getrouw. Hij laat niet varen het werk van Zijn handen! Hij houdt hetgeen Hij heeft gezworen en is wel gedachtig aan Zijn eed. Maar wij arme mensen kunnen het voor het lichaam hoogstens drie dagen zonder spijsje uithouden, dan moeten wij eten en drinken, anders sterven wij! En wij arme mensen moeten voor onze arme ziel woorden hebben, woorden van het leven. Dat weet u zeer goed; immers bent u verleden zondag samengekomen voor Gods Aangezicht, en nu weer. U hebt dus niet gezegd: “Nu kom ik niet meer, ik heb voor de eeuwigheid genoeg”, maar u komt weer met nieuwe honger en dorst, en moet opnieuw woorden hebben, woorden van het leven en van de zaligheid, om te mogen zeggen:

*Dit is mijn troost, dat Hij, aan 't kruis gestorven,
Barmhartigheid, genâ mij heeft verworven,
Als een door 't bloed des Lams verkregen loon.*

Deze zekerheid is niet aan allen gegeven. Zij wordt ook niet te allen tijde gegeven. Allerlei verstrooiing komt daartussen, allerlei zorgen, allerlei nalatigheid in het gebed en in de dienst van de Heere, dat men aan het vlees toegeeft, in plaats van vast in het Woord te blijven staan, en zo komt het dan, dat de zekerheid van de zaligheid verdwijnen kan, zoals bij David, die in de 51^e Psalm uitriep “Neem Uw Heilige Geest niet van mij, en de vrijmoedige Geest ondersteune mij!”

Wanneer wij gezond zijn en goede dagen hebben, zodat het ons naar het vlees meer of minder goed gaat, dan letten wij er zo niet op, of de nagel, waaraan men alles moet ophangen, wel vast in de muur is bevestigd; wel letten wij op hetgeen wij er aan hangen, maar niet op de nagel zelf. Bij Abraham zien wij, nadat eerst van hem is gezegd: “Hij geloofde in de Heere, en Hij rekende het hem tot gerechtigheid”, dat hem weldra alles weer als ontnomen is. Allerlei zonden komen daartussen. Hij heeft niet getwijfeld, maar het sliep als het ware bij hem, en zo beging hij dan ook allerlei

verkeerdheden, totdat alle hoop verdween, maar als het Gods tijd is, dan, dan twijfelt hij niet aan de belofte van God door ongeloof, maar is gesterkt in het geloof, hij geloofde, dat God machtig was uit de doden op te wekken! (Vergelijk Rom. 4: 19 en Hebr. 11: 18). Zo was hij volkomen zeker van zijn zaak! mijn Geliefden! Wanneer wij slechts geboren met het verstand, dan is het een geloof zonder aanvechting; dan hebben wij het geld, dat wij hebben uit te geven, in de zak en kunnen er over beschikken, zoals wij menen. Waar echter met het hart wordt geloofd, daar heet het menigmaal tot het hart: “Hart hetzij u het gelooft, of niet gelooft, het is nochtans waar!” De duivel heeft allerlei blinddoeken, en er behoeft maar een golf te komen aanrollen, en Petrus, die zich toch op ’s Heeren woord op het water had begeven, zinkt. Van Paulus lezen wij Hand. 28: 15, dat hij, toen hij in de nabijheid van Rome kwam en de broeders zag, moed greep. Tevoren was dus alle moed verdwenen. Een kind kan zijn moeder niet voor vallen bewaren, maar de moeder draagt wel het kind en houdt het vast. Zo houdt God de Zijnen vast, maar zij God niet.

Cornelius wacht op Petrus, die woorden tot hem zou spreken, waardoor hij met zijn hele huis zalig zou worden. Hij heeft dus de woorden, al heeft hij ze gehoord en gelezen, *voor zichzelf* toch nog niet gehoord. Het maakt een groot verschil, mijn Geliefden, of men door opvoeding, gewoonte en omgang de waarheid uitwendig als waarheid aanneemt, of dat men met het hart gelooft, opdat men met de mond belijde (Rom. 10: 9 en 10). Cornelius heeft uit de Profeten eigenlijk wel geweten, waar het te vinden was, maar hij kon het niet vinden voor zichzelf. Daarom wacht hij op Petrus, *die* zou hem woorden brengen. Deze woorden wil hij echter niet voor zichzelf houden, om er *alleen* van te genieten, maar hij nodigt al zijn vrienden en bekenden, zodat het hele huis vol wordt, opdat ook zij deze woorden zou horen. Er staat uitdrukkelijk, dat er velen geweest zijn, die samengekomen waren. Eigenaardig echter is het, dat de Schrift niet ook deelt, hoe deze mensen tot deze honger en dorst zijn gekomen, ook niet, hoe Cornelius daartoe gekomen is. Wie heeft deze Heidenen daar wel toe gebracht? Wel, dat heeft in de eerste plaats Cornelius gedaan. Als officier van hoge rang had hij velen, die hem meer of minder nauw verwant waren, en onder hetzelfde commando dienden. Dan had hij zich nog andere tot vrienden gemaakt met de onrechtvaardige of vergankelijke Mammon; immers gaf hij veel aalmoezen. Voorts staat er in de Profeet geschreven: “Gij verdrukte, door onweer voortgedrevene, ongetrooste! zie, Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen!” Er staat geschreven bij de Profeet: “De kinderen van de eenzame zijn meer, dan de kinderen van de getrouwde. aak de plaats uwer tent wijd, en dat men de gordijnen uwer woningen uitbreide!” Er staat geschreven bij de Profeet: “Uw zonen zullen van verre komen, en uw dochteren zullen aan uw zijde gevoedsterd worden!” En: “Gij zult zeggen in uw hart : Wie heeft mij deze gegeneerd, aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was? Ik was in de gevangenis gegaan en weggeweken, wie heeft mij dan deze opgevoed?” (Jesaja 54: 11; vers 1 en 2; hoofdstuk 6: 4; 49: 21). Daar moet men antwoorden: dat heeft de Heere gedaan! De jonge schapen dragen echter geen wol zoals de oude; er moeten dus velen op de arm worden gedragen als zeer kleine kinderen.

En nu nog dit. Deze Heidenkinderen hebben wel een voorgevoel van hetgeen hun is bereid, maar zó, gelijk, wanneer men bidt, men toch eigenlijk slechts het honderdste deel verstaat van hetgeen men bidt. Maar zoveel verstaat een jong kind er toch ook van, als wij lezen in de 130^e Psalm: “Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat; Heere! wie zal bestaan? maar bij U is vergeving, opdat U gevreesd wordt.” En wanneer ik dat nu zo lees, en dan zeg: “Ja, maar de Heere vrezen, doe ik niet! Ik vrees

Hem niet, zoals ik moet! Ik vind volstrekt geen vreze Gods in mij!” Wat moet men dan antwoorden? Mij verlossen uit deze bange twijfelingen, mij opheffen uit deze wateren van nood, wie kan het alleen? De Heere! Maar zal Hij het doen? Wanneer Hij wil! Zegt u tot Hem: Heere, indien U wilt! “Ik verwacht de Heere, mijn ziel verwacht, en ik hoop op Zijn Woord!” Ik verwacht de Heere, opdat Hij tot mijn ziel goede, liefelijke, vertroostende woorden spreke! Ik hoop op Zijn Woord, op Zijn belofte. Hij heeft haar zo dikwijls zus of zo, in dit of dat stuk waargemaakt; nu bevind ik mij opnieuw in nood! ik hoop op Zijn belofte, dat Hij die aan mij vervulle, anders heb ik niets! “Mijn ziel wacht op de Heere, meer dan de wachters op de morgen.” Ach, waarom duurt het zo lang? God, hoe lang! hoe lang! Het is mij zo bang! “Israël hope op de Heere: want bij de Heere is goedertierenheid!” De Heere moet dus komen. Want bij Hem is genade, niet bij mij, ik ben genadeloos! De Heere moet komen! Hoe moet Hij dan komen? Met Zijn Woord! Ik hoop op Zijn Woord. “Bij de Heere is goedertierenheid, en bij Hem is veel verlossing”, veel verlossing! “En Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.” Dat staat er niet, maar: “Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden.” Er staat ook niet: “Hij heeft Israël verlost”, hoewel dat ook waar zou zijn. Nu bevind ik mij echter in allerlei zonden, en ik moet daaruit, ik moet uit dit slijk, opdat er een nieuw lied in mijn mond zij! “Hij zal Israël verlossen van al zijn ongerechtigheden!”

Cornelius, wat dunkt u, behoort u tot Israël? Wat dunkt u, mijn vrienden, behoren wij tot Israël? Ja, bij de Heere is goedertierenheid! Wanneer wij zo tot Israël behoren, dan kan het alleen door vrije genade geschied zijn. Want van nature behoren wij niet tot Israël, maar zijn wij een vervloekt, doemwaardig volk, vol Heidense zonden en verkeerdheden. Maar de engel is gekomen en heeft gezegd: “Zend heen tot Simon Petrus, die zal woorden tot u spreken, u zeggen, of u met de uwen tot Israël behoort, of niet. Dat zult u van hem vernemen.” Stelt u eens voor, mijn Geliefden, dat ik door de Overheid ter dood veroordeeld was en sterven moest; dat zou verschrikkelijk zijn. Maar wanneer ik niet weet, of ik tot Israël behoor, ja, of nee, dat is nog veel verschrikkelijker. Dat ik sterven moet, weet ik. Maar zal de Heere met mij zijn, als ik ga door deze donkere poort van de dood? Ik moet door deze diepe Jordaan heen. Vreselijk! Wanneer de hoop mij niet de knieën versterkt, verzink ik! Stelt u de spanning voor, waarin Cornelius zich bevond! Hij moet uit de hoge hemel antwoord hebben op de bange vraag van zijn hart, en God antwoordt hem door zijn dienaar. Hij wacht en wacht, daar is Petrus! Cornelius valt ter aarde en aanbidt hem. Hij weet niet meer, hoe het hem te moe is. Daar hebben wij nu, maar ik moet eindigen, het tegenovergestelde van de paus: Petrus zegt: “Sta op, ik ben ook zelf een mens!” Amen.

Nazang: Psalm 118: 14

*Gij zijt mijn God, U zal ik loven,
Verhogen Uwe Majesteit!
Mijn God! niets gaat Uw roem te boven;
U prijs ik tot in eeuwigheid!
Laat ieder 's Heeren goedheid loven,
Want goed is d'Oppermajesteit!
Zijn goedheid gaat het al te boven;
Zijn goedheid duurt in eeuwigheid!*

VIERENTWINTIGSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 10: 25-35³²

Voorzang: Psalm 131: 1-4

*Mijn hart verheft zich niet, o Heer!
Mijn ogen zijn niet hoog; 'k verkeer,
Ik wandel niet in 't geen te groot,
Te vreemd is voor Uw gunstgenoot.*

*Heb ik mijn ziel niet stilgezet,
En mij verloochend naar Uw Wet,
Gelijk het pas gespeende kind
Zich stil bij zijne moeder vindt!*

*Mijn ziel, die naar de vrede haakt,
En 't morrend ongenoegen wraakt,
Is in mij als een kind gespeend,
En heeft zich met Uw wil vereend.*

*Dat Isrel op de Heer' vertrouw',
Zijn hoop op Gods ontferming bouw'
En stil berust' in Zijn beleid,
Van nu tot in all' eeuwigheid!*

Mijn Geliefden!

Slaan wij nogmaals op het 10^e Hoofdstuk van de Handelingen van de Apostelen. Wij zijn gekomen tot vers 25. Dat uw aandacht het Bijbelblad voor ogen houden, dan zullen wij zien, hoe ver wij in dit morgenuur komen.

Tussenzang: Psalm 105: 3

*Vraagt naar de Heer' en Zijne sterkte;
Naar Hem, Die al uw heil bewerkte;
Zoekt dagelijks Zijn Aangezicht.
Gedenkt aan 't geen Hij heeft verricht,
Aan Zijn doorluchte wonderdaân;
En wilt Zijn straffen gadeslaan.*

Wij lezen in het 25^e vers, dat toen Petrus het huis van Cornelius binnenkwam, deze hem tegemoet ging, *aan zijn voeten neerviel en hem aanbad*. Als ik in Cornelius plaats was geweest, ik zou het ook hebben gedaan! Wat kan er kostelijker, heerlijker, verhevener, Goddelijker zijn, dan te weten: *deze brengt mij Gods Woord!* Gods Woord is waar; het is een levend Woord, dat door merg en been en alle leden heendringt. Gods Woord alleen richt op en helpt de mens door het donkere dal van de dood heen. Gods Woord alleen brengt tot rust, wanneer de ziel roept: “Rust noch

³² Gehouden 23 November, 's voormiddags.

vrede wordt gevonden, Om mijn zonden, In mijn beend'ren dag of nacht." Gods Woord heeft men niet altijd, en Gods Woord hoort men niet altijd, al hoort men het ook. Maar wanneer er een verslagen gemoed is, vooral wanneer de vraag in de ziel brandt: "Hoe word ik verlost van mijn zonden? hoe kom ik in overeenstemming met Gods Wet?" wanneer deze vraag ons geen rust laat: "Ach mijn God, kan dan zulk een verdorvenheid, als ik gevoel, met de genade bestaan? ik moet zó immers omkomen!" wanneer een arme ziel worstelt om troost en licht, om vrijheid en leven, en nu weet: "daar komt tot mij Gods Woord!" dan, zeg ik, zou ik ook aanbidden. Nochtans heeft Cornelius daarin niet goed gehandeld. Want Petrus is slechts een gezant, en voor de gezant mag men niet neervallen, maar voor Hem, van Wie het Woord is. Daarom zegt Petrus: *Sta op, ik ben ook zelf een mens!* (vers 26).

Hij doet evenals Paulus te Lystre. Toen de priester van Jupiter voor hem en Barnabas wilde offeren, scheurde Paulus zijn klederen, sprong onder de schare en riep: "Wij zijn medemensen", maar voegt er bij: "van gelijke bewegingen als gij." Dat is een woord, dat geheel in strijd is met het doen van de ellendige paus, die het toelaat, dat men voor hem neervalt en hem de voeten kust. Waarin leefde de Apostel eigenlijk? Hij leefde in de vergeving van de zonde; in de vergeving van al zijn zonden en de zonden van het menselijk geslacht. En verder leefde hij in de verkondiging van deze vergeving van de zonden, in het brengen van deze blijde boodschap aan alle heilbegerigen. De heilbegerigen moeten het echter weten, dat de gezant, die tot hen komt, meer wonden aan het lichaam draagt dan zij, dat hij meer ervaringen, smartelijke ervaringen gemaakt heeft daarvan, dat hij een mens is van gelijke bewegingen als zij, opdat hij de waarheid van de vergeving van de zonden in het bloed van het Lam in de harten van arme mensen plante, die zonder dat door duivel en dood, wereld en zonde hevig worden aangevochten, en die in waarheid lust en liefde tot heiligheid hebben, maar waar is de kracht?

Wij gaan verder. De Apostel Petrus wil het aan Cornelius duidelijk maken, dat hij niet uit zichzelf is gekomen. Daarom zei hij tot hem, dat het *een Joodse man ongeoorloofd was tot een Heiden te komen*. Dat staat nu eigenlijk niet zo in de Wet van Mozes, dat een Joodse man niet tot de Heidenen of vreemdelingen mag gaan en met hen omgaan, maar wel dit, dat de Israëlieten hun dochters niet aan Heidense mannen, en aan hun zonen geen Heidense vrouwen zouden geven, opdat deze Heidense vrouwen hun zonen niet tot afgoderij zouden verleiden, en zo de Heidense mannen hun dochters. En voorts, mijn Geliefden, staat het vast, dat kwade samensprekingen goede zeden verderven. Vast staat, hetgeen geschreven is: "Verwerp een ketterse mens na de eerste en tweede vermaning!" en ook dit: "Indien iemand deze leer niet brengt, zegt tot hem niet: Zijt gegroet!" Ook dit is zeker: Waar gij mee verkeert, daar wordt gij mee geëerd! en een kind van God behoort niet te zondigen tegen de eerste Psalm! Maar ook dit staat vast; wanneer u een Jood bent en u ziet een ander aan als een vreemdeling, als een Heiden, met betrekking tot de vergeving van de zonden, tot de zaligheid van de zielen, dan bent u een farizeeër. God heeft echter het Paradijs hierboven niet geplant voor farizeeën, maar voor arme, verloren zondaren. Dus enerzijds geen omgang met de goddelozen, met de kinderen van de wereld, maar anderzijds, wanneer u op God ziet, op Zijn barmhartigheid en eeuwige genade, zie dan geen mens aan als een vreemdeling, maar houd veeleer uzelf voor een vreemdeling, die niets onderscheidt dan de loutere eeuwige genade en de vrije ontferming. Want wij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods (Rom. 3: 23), en wanneer u leeft in de vergeving van de zonden, dan kunt u geen steen opnemen, om anderen er mee te werpen, maar wel zult u er om aanhouden, dat het God moge behagen, de

vreemdeling te behouden, en u zult belijden, wat Petrus hier beled: Dat en dat heb ik gedacht. Maar God heeft mij getoond, geen mens voor onrein te houden! Ik zeg: geen mens! Denk nog eens aan al die dieren en dat kruipend gedierte in het laken, dat van de hemel neerdaalde, en denk dan aan uzelf, en wel u, zo u uzelf kent! Ik zal *die* mens schuwen en mijden, die Gods Woord op de lippen neemt en daarbij weduwen en wezen onderdrukt. Ik zal *hem* schuwen, die zich uitgeeft voor een broeder en daarbij woeker drijft en allerlei ongerechtigheid doet. Ik zal mij van *hem* verre houden, die allerlei onkuise woorden over zijn lippen laat komen en schandelijke dingen doet, en mijn kinderen zullen met zulk één niet omgaan. Maar opnieuw zie ik de grootste booswicht aan en vraag bij mijzelf: Wie bent u? Kan ik hem misschien ook een woord van het leven in het hart werpen? In het werk van de zaligheid heeft God mij doen zien, dat er voor Hem niets gemeen of onrein is. Waar vergeving van de zonden wordt aangeboden, daar is niets reïns. Waar het reinigende bloed van Christus komt, daar is niets heilig, maar alles is onrein, alles doemwaardig voor God. Petrus zegt, wat God hem heeft geleerd, en zie ook u toe, wat God u leert in Zijn Woord, opdat u niet uzelf heiligt in uw ogen, maar de Heere uw God heiligt, Die dag aan dag met Zijn bloed u reinigt van alle zonde.

Nadat Petrus heeft gezegd, wat God hem had getoond, vraagt hij aan Cornelius en de overigen, *wat zij nu van hem verlangen!* Dat was voorzeker geen onnutte vraag, mijn Geliefden. Mij vroeg eens iemand op zijn ziekbed, of ik niet voor hem wilde bidden? Ja, zei ik tot hem, maar wat moet ik bidden? Toen verstomde hij en wist niets. Ik vraag zo dikwijls bij mijn huisbezoek: Daar hebt u mij nu, daar ben ik! wat wilt u van mij? Ook klaagt wel eens de één of ander, die er niet aan denkt, dat ik oud ben en niet goed meer kan zien, dat ik hem niet bezoek. Maar als ik dan kom, dan moest hij toch ook weten, waartoe hij mij bij zich wil hebben! En heden, nu ik als uw leraar voor u sta, bedenkt toch ook waartoe u hier bent! Enkel om te kunnen zeggen: “Ik ben in de kerk geweest en heb de preek gehoord”? Enkel om te horen, zonder de toepassing te maken? Maar “heden rood, morgen dood!” “Bewaar uw voet”, zegt de Prediker, als u tot het huis Gods ingaat, en weest liever nabij om te horen, dan om det zotten slachtoffer te geven: want zij weten niet, dat zij kwaad doen” (Pred. 4: 17). Dus: om te *horen!*

Cornelius antwoordt Petrus op zijn vraag: “Over vier dagen was ik vastende en biddende tot deze ure toe, toen zag ik in een gezicht een engel en hoorde uit zijn mond het woord: Uw gebed is verhoord, en uw aalmoezen zijn voor God gedacht geworden. En nu, zend heen naar Joppe, en ontbied Simon, die toegenaamd wordt Petrus, welke, hier gekomen zijnde, tot u spreken zal. Daarom, lieve Petrus, dat ik u heb laten halen, dat komt, doordat God Zelf door zijn engel mij heeft aangezegd, dat u woorden tot mij zou spreken.” Cornelius begeert dus een woord, een woord uit het hart van God, een woord van troost in zijn droefheid, een woord van leven in zijn grote dood, een woord van waarheid, daar hij heen en weer werd geslingerd door de storm van velerlei twijfelingen. Hij wenst een koord uit de hemel te hebben; om zich daaraan vast te houden. “Ontsluit mij de hemel”, zo smeekt hij, “opdat ik daarin een blik sla, of daar genade voor mij is! Het is mij alles zo donker, maar de engel heeft tot mij gezegd, dat u mij zou zeggen, hoe het er in Gods hart voor mij en de mijnen, voor mijn nabestaanden en vrienden uitziet. Wij wensen alles te horen, wat u van God bevolen is!” Hij zegt: *Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig voor God, om te horen al hetgeen u van God bevolen is*, gelijk wij thans ook allen voor die God tegenwoordig zijn, Die gezegd heeft: “Waar twee of drie in Mijn Naam vergaderd zijn, daar ben Ik in het midden van hen.”

Petrus hoort dat hij hier geopende harten vindt, harten, die God de Heere heeft geopend, opdat de stroom van het leven er inga, dat hij doodzieken vindt, die de balsem uit Gilead nodig hebben. Eerst heeft hij sprakeloos gestaan en niet geweten, wat hij zou zeggen; het was hem bij zijn Joodse vooroordelen alles zo vreemd.

Als hij echter van Cornelius hoort: “Wij zijn dan allen hier tegenwoordig voor God, om te horen al hetgeen u van God bevolen is”, wordt hem de mond geopend. Hem geschiedt naar het Psalmwoord (81: 11): “Doe uw mond wijd open, en Ik zal hem vervullen.” En nu zegt hij naar vers 34 en 35: *Ik verneem in det waarheid, dat God geen aannemer des persoons is. Maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam.*

Petrus belijdt dus, dat hij tot nu toe in een grote dwaling heeft verkeerd, door te menen, dat alleen hij en Zijn volk God vreesden. Door deze verschrikkelijke farizeese gezindheid kunnen de mensen immers zó worden ingenomen, dat zij alleen voor zichzelf aanspraak maken op de hemel en de anderen bij de minste verongelijking, die zij van hen ondervinden, uit de hemel werpen. Vervolgens belijdt Petrus de dwaling, dat hij heeft gemeend, dat alleen een Jood gerechtigheid kon werken, dat hij dus de verkeerde beschouwing heeft gehad, dat niemand God aangenaam was dan hij (Petrus) en zijn vrienden. Dat is een boze zweer aan de mens. Daaruit ontstaan zo veel sekten, en daarvan komt het, dat de ene sekte de andere veroordeelt, en ieder in zijn wijze van geloven zich alleen gerechtigd houdt, om de hemel te beërven. Een boze zweer is dat, en daaruit komt gewoonlijk voort, dat men in werkelijkheid God niet vreest, dat men in werkelijkheid geen gerechtigheid doet. Dit woord van Petrus is een gezegde, dat, zo oppervlakkig beschouwd, zeer vreemd klinkt. Wat is toch eigenlijk “*God vrezen*”?

Jozef zei eens, toen de vrouw van Potifar Hem wilde verleiden: “Zou ik een zo groot kwaad doen en zondigen tegen God?”

Obadja, sprak tot Elia: “Ik, Uw knecht, nu vrees de Heere van mijn jongheid af” (1 Kon. 18: 12).

Daniël en zijn vrienden laten zich zelfs in de kuil van de leeuwen en in de vorige oven werpen. Wanneer u iets hebt met uw broeder, procedeer niet tegen hem, maar lijd liever schade en ongelijk en laat het ellendige vergankelijke goed varen. Want indien u uw recht wilt afdwingen, dan zal God u voorzeker een gat boren, waar het weer doorgaat! Dit is “*God vrezen*”, te erkennen: dit is mijn naaste; ik wil Hem niets in de weg leggen, waarom hij God en de leer zou kunnen lasteren, ik laat het liever lopen. Dus God voor ogen hebben, niet de geldzak, niet eigen eer en eigen zin, maar het wel bedenken, dat wij God rekenschap hebben te geven, dat is “*God vrezen*.” Maar hoe komt nu een mens er toe, om God te vrezen? Dat leert God hem. Kan dan een Turk God vrezen? Waarom niet, als God het hem heeft geleerd? Denkt u dan, dat de Turken en Heidenen, tot wie Gods Woord komt, alle gruwelen en schandelijke dingen bedrijven? Dat zou u van Cornelius ook hebben gedacht, het was echter niet het geval. Petrus en de Zijnen mogen het huis van Cornelius als onrein, en de mensen daarbinnen als honden hebben aangezien. Maar in dit huis was gebed, was barmhartigheid, in dit huis was een worstelen met God, en dat niet alleen bij Cornelius, maar ook bij de zijnen, zijn vrienden, bloedverwanten en knechten. Hoe bent u God aangenaam?

Daar antwoordt mij de één: “Als ik Rooms ben!” Een ander: “Als ik Luthers ben!” Weer een ander: “Als ik Gereformeerd”, of: “Als ik Nederlands-Gereformeerd ben! Wanneer ik trouw ter kerk en aan het Avondmaal ga!”

Petrus leert ons hier echter heel iets anders. Wanneer een Turk God vreest, dan geloof maar, dat God het hem heeft geleerd. Wanneer een Turk gerechtigheid doet, zodat hij daardoor de Christenen beschaamt, dan geloof maar, dat God het hem heeft geleerd,

en wees er zeker van, dat die God, Die hem dit heeft gegeven, ook uit genade en barmhartigheid tot hem zal komen en hem het woord van de vergeving van de zonden te Zijner tijd en uur zal geven, en dan kan het anderen, die zich met een schijn van vroomheid hebben opgeblazen, maar God niet hebben gevreesd en geen gerechtigheid hebben gedaan, wel weer ontnomen zijn. “Recht” of “gerechtigheid doen” is: een ieder het zijne geven, van een ander niet eisen, wat hij niet heeft, het zwakke niet vertreden, en, waar het gaat om de eer van God, die, die om de rok twist, ook de mantel laten, gelijk geschreven is: “Gerechtigheid, gerechtigheid zult gij najagen” (Deut. 16: 20). Dat hebt u nu van de Apostel gehoord, en laat mij het u verzekeren, het blijft staan: God ziet u niet aan, omdat u naar Zijn geboden leeft; God ziet de rijke niet aan, omdat hij rijk is, en de arme niet, omdat hij arm is. Hij vraagt niet naar de persoon, maar hierop ziet Hij: die vreest God, dat heb Ik waargenomen, die doet gerechtigheid! Dat behaagt Hem!

Nu komt Petrus en deelt Cornelius en de zijnen de bekende woorden mee, dingen, die zij wel konden weten, en waarvan Paulus eenmaal terecht zegt: “Dit is in geen hoek geschied” (Hand. 26: 26). Het was immers iedereen bekend, wat de Heere Jezus had gedaan en geleden, en het is nog iedereen bekend en alom verbreid. Hoe ver is niet de Apostolische Geloofsbelijdenis verbreid: Ik geloof in God de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en van de aarde; ik geloof in Jezus Christus, Gods eniggeboren Zoon; ik geloof in de Heilige Geest”! Dat is immers miljoenen bekend! *Dit is het Woord, zegt Petrus, dat Hij gezonden heeft de kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus.* God vrezen en gerechtigheid doen komt door het Woord, en het Woord heeft een kracht als een grote wereldstroom. Het kan gepredikt worden in het verborgen en toch zich een weg banen tot aan de uiterste grenzen van het rijk, ja, tot aan de einden van de aarde. Het Woord werkt met kracht, wanneer, zoals en waar God wil. Het Woord ging uit van het Joodse land, het kwam eerst, door God gezonden, tot de kinderen van Israël; daar bleef het echter niet, maar het drong steeds verder door. En wat verkondigde het Woord? Vrede door Jezus Christus! En dit verkondigt het Woord nog heden. Dit is het antwoord van God op het verlangen van het hart en: Vrede, niet door uw “God vrezen”, niet door uw “gerechtigheid doen”, maar door Jezus Christus! Zegt mij toch: kunt u mij de grenzen noemen, tot waar het Woord gaat weet u, wat deze of gene, hetzij grijsaard of kind, van dit Woord begrijpt? Ik vraag niet eerst naar de belijdenis, maar ik zie op het werk en vraag: Van waar komt het? Daarvan, dat er vrede wordt verkondigd niet door de werken, maar door Jezus Christus. Wanneer deze vrede waarlijk in het hart woont, laat hem u dan niet ontnemen door duivel en wereld, door gierigheid of woeker, door allerlei verkeerdheid, twist en tweedracht, maar zie toe, dat u in deze vrede blijft. Want in hem vreest u God en doet u gerechtigheid. En Hij, Die alleen vrede geeft, vrede met God, is *een Heere van allen*. De paus heeft onlangs aan de keizer van Duitsland geschreven, dat alle gedoopten de zijnen zijn. Dat is een gruwelijke leugen alle zielen zijn van de Heere Jezus, niet alleen de gedoopte, maar ook de ongedoopte, al zijn zij nog in de macht van de Satan. Alle zielen zijn van de Heere Jezus, en Hij is aller mensen Heere, niet maar uitsluitend uw Heere, maar ook van uw vrouw en Heere van uw kinderen, de Heere van uw burens, de Heere van de sjouwerlieden, de Heere van de spoorwegbeambten, de Heere van de... maar ik ga niet verder, - maar ook de Heere van de dronkaards, ook van de slechtste mensen, niet alleen van de besnedenen, maar ook van de onbesnedenen, aller mensen Heere is Hij en aller dingen Heere is Hij.

Wanneer Hij de Heere van allen is, dan is Hij niet alleen de Heere van Petrus, maar ook van Cornelius, niet alleen van de Joden, maar ook van de Heidenen, ook van de bloedverwanten en vrienden, die bij Cornelius zijn. Wanneer u nu voor uzelf gelooft, dat Hij uw Heere is, dan zonder aarzelen voor de duivel, die u aanklaagt, beleden: “Ik ben mijn Heere Jezus Christus eigen met lichaam en ziel.” U hebt uzelf niet gekocht, Hij heeft van u ook geen losprijs geeist, maar Hij heeft u gekocht met Zijn dierbaar bloed. Daar kunt u zich niet uitsluiten. Hij heet hier niet de Heere van de braven, de Heere van de heiligen, de Heere van de uitverkorenen, maar Hij heet de Heere van allen. Daarom heeft Hij u ook gekocht met Zijn bloed. Oordeel nu echter ook uw naaste niet, maar bedenk, dat ook hij van de Heere is; bedenk hetgeen de Apostel zegt: “Wie bent u, die de huisknecht van een ander oordeelt? Hij staat of hij valt zijn eigen Heere; maar hij zal vastgesteld worden. Want God is machtig hem vast te stellen” (Rom. 14: 4). Vaststellen? Ja, vaststellen, zodat het waar is, wat in de Spreuken staat: “De rechtvaardige zal zevenmaal vallen, en opstaan” (hoofdstuk 24: 16). Omdat een eeuwig losgeld voor u betaald is, om u ten eigendom te hebben, omdat, ik herhaal het, een eeuwig geldende losprijs voor u is betaald, zal de Heere niet slechts tien of twintig of veertig of zeventig jaren lang, maar van uwer moeders borst aan, toen u op de Heere werdt geworpen, tot aan uw laatste snik u behoeden en als Zijn duurgekocht eigendom bewaren.

Ach, dat wij het toch beter verstonden, dat wij het toch meer ter harte namen, meer geloofden. Hij is mijn Heere! Dán dient u Hem graag, wanneer u *dat* verstaat, dat Hij u met Zijn dierbaar bloed heeft gekocht. En wanneer dan de duivel u eens neemt en u onvoorziens ter aarde werpt, roept dan deze Heere aan, Zijn losprijs geldt eeuwig, Hij laat Zijn eigendom niet varen, maar toont, dat Hij is de Alfa en de Omega, en verheerlijkt dit woord: “Vrees niet, Ik heb de sleutels van de hel en van de dood” (Openb. 1: 18). Amen.

Nazang: Psalm 118: 13

*Gezegend zij de grote Koning,
Die tot ons komt in 's Heeren Naam!
Wij zeeg'nen U uit 's Heeren woning;
Wij zegenen U al te zaâm.
De Heer' is God, door Wie w' aanschouwen
Het vrolijk licht, na bang gevaar;
Bindt d' offerdieren dan met touwen
Tot aan de hoornen van 't altaar*

VIJFENTWINTIGSTE LEERREDE

Over Handelingen der Apostelen 10: 36-48³³

Voorzang: Lied 41: 4-7

*De straf voor onze zond' en schuld
Leed onze Heere met geduld;
Hij heeft Zich in de dood gegeven,
Opdat Hij ons verwierf het leven.*

*Zijn lichaam werd gelegd in 't graf,
In 's duivels macht Hij Zich begaf.
Hij heeft der slange kop vertreden
En alle strijd voor ons volstreden.*

*De derde dag verrees Hij weêr,
Dies houdt geen graf of dood ons meer.
Ten hemel is Hij opgevaren,
Om ons Zijn grootheid t' openbaren.*

*Nu zit Hij in des Hoogsten troon,
Ter Rechterhand, Hij, 's Vaders Zoon;
Eens zullen Zijn bazuinen schallen,
Als Hij gericht houdt over allen.*

Geliefden in de Heere Jezus Christus! Genade en vrede worde u vermenigvuldigd. Wij lezen nogmaals de prediking, die Petrus, de Apostel, in het huis van de Heidense hoofdman Cornelius heeft gehouden naar Handelingen der Apostelen 10: 36-48:

Dit is het Woord, dat Hij gezonden heeft de kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus. Deze is een Heere van allen. Gijlieden weet de zaak, die geschied is door geheel Judéa, beginnende van Galiléa, na de doop, welke Johannes gepredikt heeft, belangende Jezus van Nazareth, hoe Hem God gezalfd heeft met de Heilige Geest en met kracht; Welke het land doorgestaan is, goeddoende, en genezende allen, die van de duivel overweldigd waren. Want God was met Hem. En wij zijn getuigen van al hetgeen Hij gedaan heeft, beide in het Joodse land en te Jeruzalem; Welke zij gedood hebben, Hem hangende aan een hout. Deze heeft God opgewekt ten derde dage, en gegeven, dat Hij openbaar zou worden; niet al den volke, maar de getuigen, die van God tevoren verkoren waren, ons namelijk, die met Hem gegeten en gedronken hebben, nadat Hij uit de doden opgestaan was. En heeft ons geboden den volke te prediken, en te betuigen, dat Hij is Degene, Die van God verordend is tot een Rechter van levende en doden. Deze geven getuigenis al de Profeten, dat een iegelijk, die in Hem gelooft, vergeving van de zonden ontvangen zal door Zijn Naam. Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het woord hoorden. En de gelovigen, die uit de besnijdenis waren, zo velen als er met Petrus waren gekomen, ontzetten zich, dat de gave van de Heilige Geest ook op de Heidenen

³³ Gehouden 30 November, 's voormiddags.

uitgestort werd. Want zij hoorden hen spreken met vreemde talen, en God grootmaken. Toen antwoordde Petrus: Kan ook iemand het water weren, dat deze niet gedoopt zouden worden, welke de Heilige Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij? En hij beval, dat zij zouden gedoopt worden in de Naam van de Heere. Toen baden zij hem, dat hij enige dagen bij hen wilde blijven.

Tussenzang: Lied 41: 8-10

*'k Geloof in God, de Heil'ge Geest,
Die steeds mijn Leraar is geweest.
Met onze geest getuigt Hij mede:
Gij zijt Gods kind'ren; gij hebt vrede!*

*'k Geloof slechts ene heil'ge Kerk,
Haar Hoofd is Christus: zij Zijn werk;
Door Hem van eeuwigheid verkoren
En in de tijd opnieuw geboren.*

*Die ook met Hem gemeenschap heeft,
Aan wie Hij al Zijn schatten geeft.
Vergeving wordt in Hem gevonden
Van al haar schuld en al haar zonden.*

Het tiende Hoofdstuk van de Handelingen der Apostelen predikt ons vóór alle dingen: *Alles is uit God*. Laat ons dat eens nagaan, mijn Geliefden. Vers 2: “Hij was *God* geduriglijk biddende.” Vers 3 verschijnt er een engel van *God*. Vers 4 heet het: “Uw gebeden en uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor *God*.” In vers 15 lezen wij: “Hetgeen *God* gereinigt heeft, zult gij niet gemeen maken.” Vers 28: “*God* heeft mij getoond, dat ik geen mens zou gemeen of onrein heten”, Vers 31 opnieuw: “Uw aalmoezen zijn voor *God* gedacht geworden.” Vers 33: “Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig voor *God*, om te horen al hetgeen u van *God* bevolen is.” Vers 34: “*God* is geen Aannemer van de persoon. Vers 36: *God* heeft het Woord de kinderen Israëls gezonden, verkondigende vrede door Jezus Christus. Vers 38: *God* heeft deze Jezus van Nazareth gezalfd, en: *God* was met Hem. Vers 40: “Deze heeft *God* opgewekt.” Vers 41: “Ons, de getuigen, die van *God* tevoren verkoren waren.” Vers 42: Christus is van *God* verordend tot een Rechter van levende en doden.

Mijn Geliefden! Wij zijn mensen, stof en as. Wij allen weten zeer wel, dat wij ons eens voor God moeten verantwoorden. Met Hem hebben wij te doen. Wat wij zijn, is uit Hem, wat wij hebben, hebben wij door Hem. Een wezenlijke toevlucht vinden wij alleen bij Hem. Een iegelijk van ons weet, dat, wanneer hij het lichaam heeft afgelegd, de ziel wederkeert tot God. Daarom hebben wij Hem te erkennen als de Oorsprong van ons leven, als onze Weldoener, als de Oorsprong van ons eeuwige zaligheid. Cornelius, deze aanzienlijke Heiden, bidt tot God niet anders dan door God, Die hem het gebed heeft gegeven. Dat hij met zijn vrienden God zoekt, komt, doordat God in hem, in zijn hart de behoefte heeft gewekt naar God, de levende God, om in Hem vrede te hebben gevonden. Dat hij vindt hetgeen hij heeft gezocht, is eveneens van God. God zendt hem een bode van de hemel, om hem te zeggen, waar de man is, die hem het woord zal brengen, dat hem zou oprichten. Dit woord zelf is echter opnieuw niet eens mensen woord, maar het Woord van de genadige en barmhartige God.

Cornelius is toebereid, om het Woord te ontvangen. Maar Petrus, vervuld met alle mogelijke vooroordelen, moet door God ook worden toebereid, om de Heidenen niet de prediking te brengen van de noodzakelijkheid van de besnijdenis, maar deze: “Ik verneem in waarheid, dat God geen Aannemer van de persoon is. Maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam.”

God bereidt Petrus toe, opdat deze zou weten, dat hij hetgeen God heeft gereinigd, niet voor gemeen zou houden. God zendt het Woord, dat is, zijn lieve Zoon Jezus Christus, allereerst tot het Joodse volk, en daarna tot de heidenkinderen. God geeft de prediking: vrede voor de mensen alleen in het bloed van Jezus Christus. God geeft de prediking: deze Jezus Christus is uw aller Heere, en Heere over alles. God zalft deze Jezus Christus met de Heilige Geest en met kracht. Dat Jezus Christus het land doorgaat, overal goeddoende, dat Hij verlost degenen, die van de duivel overweldigd zijn, en hen gezond maakt, dat alles komt, naar het getuigenis van de Apostel Petrus, doordat God met Hem was (vers 38). Maar op smadelijke wijze wordt Jezus Christus gedood, aan het hout van de schande gehangen en daarna in het graf gelegd. God echter is het, Die Hem opwekt ten derde dage en geeft, dat Hij openbaar wordt, zodat de Apostelen weten, dat zij het met de opgestane Heiland te doen hebben. Zij, de getuigen van deze waarheid, zijn van God tevoren verkoren, en zij zullen komen *met het Woord*, zij, die van zichzelf belijden, hetgeen Petrus zeide: “Sta op, ik ben ook zelf *een mens*”, en wat Paulus er nog bijvoegt: *van gelijke bewegingen als gij*.

Ja, mensen, mensen zijn wij, maar wij hebben genade gevonden in de ogen van God in weerwil van onze verdorvenheid, en zo verkondigen wij u, die u ook als mensen, als niet anders dan ellendige, zondige, verloren mensen kent, de levende God en Zijn lieve Zoon Jezus Christus, en in Hem genade en vrede en leven en vergeving van alle zonden. Zulke getuigen heeft God verwekt, en Petrus verzekert: ons getuigenis stemt overeen met het getuigenis van alle Profeten. Wat wij verkondigen, is naar Gods bevel en gebod, dat er namelijk alleen door de Naam van Jezus Christus vrede is in de vergeving van de zonden. Immers verkondigen alle Profeten, dat Jezus Christus van God is verordend tot een Rechter van levenden en doden, d.w.z. dergenen, die in de jongste dag nog leven, en dergenen, die alsdan al zijn gestorven. God heeft dus al het oordeel de Zoon overgegeven, zodat God niet meer onze Rechter wil zijn, maar Jezus Christus onze Rechter zal zijn, opdat dit de belijdenis van ons hart zij: Jezus Christus, mijn Heere, heeft Zich tevoren om mijnentwil voor Gods gericht gesteld en alle vloek van mij weggenomen, Hem verwacht ik als mijn Rechter! (Heid. Catechismus vr. 52). Hetgeen wij getuigen, namelijk dat de vrede in Jezus Christus is, dat getuigen alle Profeten daarom zullen allen, die in Hem geloven, vergeving van de zonden ontvangen, zodat er niets wordt geëist dan een voor God verbrijzeld en verslagen hart. Niets wordt er van de mens geëist, om voor God rechtvaardig te zijn, dan zich over te geven aan en te steunen op zijn lieve Heere Jezus Christus, die God hem tot een Heiland heeft gegeven, en Hem te houden voor zijn zonde en voor zijn gerechtigheid. Dus, mijn Geliefden, denkt hij, alles aan God, ook in de diepste nood, in lijden en aanvechting, maar ook wanneer u bezwaard bent door zonde en schuld; maar denkt alsoo aan God, dat u van harte gelooft: mijn hele zaligheid heeft de Vader zijn lieve Zoon Jezus Christus overgegeven! gelijk de Heere Jezus Zelf getuigt: “De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon overgegeven”, en: “Die in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven.”

Wanneer u bij het gevoel van uw zonde en schuld denkt aan de toorn van God, denkt dan ook hieraan: deze toorn, die ik verdiend heb, heeft onze Heere en Heiland op Zich doen aankomen en heeft die gedragen. En gelijk er een eeuwige liefde bij de Heere Jezus Christus is, zo is er ook een eeuwige liefde bij de Vader. Want voorzeker zou

niet de Heere Jezus Christus in het vlees zijn gekomen, niet zijn gestorven en de prediking niet hebben gezonden, indien niet God de Vader met eeuwige liefde het verlorene lief had en het aan de Zoon had overgegeven, opdat de Zoon dit verlorene zou opzoeken en vinden en het de Vader zou wederbrengen. Denkt alzo aan God; dan hebt u vrede en rust, dan hebt u een toevlucht, zo zeker als een rots in het midden van de schuimende branding.

En nu heb ik nog iets anders. Wordt toch gelijk de kinderen, mijn Geliefden! Daarmee wil ik zeggen, dat men niet opgeblazen zij in zijn verstand, maar zijn vleselijke wijsheid aflegge en zich houde, waaraan? Aan de eenvoudige beproefde Belijdenis van het algemene Christelijke Geloof, die eeuwen lang de troost van de Christelijke Gemeente is geweest. Die Belijdenis zegt: “Ik geloof in God, de Vader, de Almachtige, Schepper van de hemel en van de aarde. En in Jezus Christus, zijn eniggeboren Zoon, onze Heere, Die ontvangen is van de Heilige Geest, geboren uit de maagd Maria, Die geleden heeft onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven, ten derde dage weer opgestaan van de doden, opgevaren ten hemel, van waar Hij komen zal, om te oordelen de levenden en de doden. Ik geloof in de Heilige Geest, ik geloof één heilige algemene Christelijke Kerk, de gemeenschap der heiligen, vergeving van de zonden, wederopstanding van het vlees, en een eeuwig leven.”

De ouden waren gewoon deze belijdenis elke dag bij hun gebeden op te zeggen en ze zo zichzelf voor te houden. Al deze waarheden hebben wij hier in de woorden van onze tekst, vers 38-43.

Nadat Petrus vooraf had gezegd: “Ik verneem in waarheid, dat God geen Aannemer van de persoon is, maar in allen volke, die Hem vreest en gerechtigheid werkt, is Hem aangenaam”, gaat hij aldus voort: “Dit is het Woord, dat Hij gezonden heeft de kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus (Deze is een Heere van allen).” Onder dit Woord verstaat hij de prediking, maar voornamelijk Jezus Christus Zelf. Dan zegt hij verder (vers 37): “Gijlieden weet de zaak, die geschied is door geheel Judéa, beginnende van Galiléa, na de doop, welke Johannes gepredikt heeft.” Er is dus sprake van een feit, van iets, dat geschied is. Dat zijn geen kunstig verdichte fabelen; dat laat zich niet ongedaan maken of loochenen. Men moge het trachten uit te leggen, zoals men wil, tenslotte moet men toch bekennen: Het is alles waar! De Apostel Petrus predikt voor Cornelius, de Heiden, en voor al zijn vrienden en bloedverwanten: “Dat is een feit, iets, dat geschied is!”

Laat mij het u duidelijk maken! Duitsland is thans een geheel, één rijk. Dat is ook een feit, iets, dat geschied is. Dat het Pruisen van heden ontstaan is uit het aanvankelijk kleine Pruisen, dat is ook een feit, dat is geschied, en als feit leeft het in het volk voort, werkt het in het volk door, daar Pruisen en Duitsland in hetgeen eenmaal geschied is een vaste grondslag hebben.

Zo is het ook met ons geestelijk en eeuwig leven. Dat berust niet maar op woorden, maar op feiten, waarvan sinds eeuwen het getuigenis in de Gemeente is gekomen door de getuigen, die God heeft verordend. Wat predikt de Apostel Petrus? Hetzelfde, dat ook onze Belijdenis zegt: “Ik geloof in Jezus Christus.” Dat Dus God de Vader Hem verordineerd en met Zijn Heilige Geest gezalfd heeft tot onze hoogste Profeet en Leraar, tot onze enige Hogepriester en tot onze eeuwige Koning! Dat staat hier immers, wanneer wij lezen: God heeft Hem gezalfd met de Heilige Geest en met kracht. Deze Jezus is het Joodse land doorgegaan, nadat vooraf Johannes de Doper bekering gepredikt had, gepredikt had: “Brengt vruchten voort, de bekering waardig! Meent niet bij uzelf: wij zijn Abrahams zaad! want God kan uit deze stenen Abraham

kinderen verwekken!” Nadat Johannes had gepredikt: “Zie het Lam Gods, Dat de zonde van de wereld wegneemt!” ging Jezus als een Lam het land door en deed niets dan goed. Dat leest u immers in uw Evangeliën. En deze Jezus, Die toen niets dan goed deed, leeft nog en doet nog goed. Dat zal toch een iegelijk van ons moeten belijden met de 103^e Psalm: “Loof de Heere, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden.” Hij deed wel en riep, terwijl de eigengerechtigten Hem van zich stieten, des hoeren en tollenaars tot Zich, om hen tot bekering te brengen en hen te rukken uit de macht van de boze driften en dierlijke lusten. Niemand is zó verloren voor God, dat er geen redding voor hem zou zijn. Het voornaamste echter, wat Hij deed, is, dat Hij de aartsvijand onder de ogen zag, en zeer velen, die van de duivel overweldigd waren, zoals bij Maria Magdalena, die van zeven duivelen bezeten was, verlost en genas, door de duivel te schelden en Zijn vrede door de Heilige Geest in het hart uit te storten. Waarom predikt de Apostel dit? Dat was toch geen wonder! Jezus was immers God uit God. En toch staat hier, dat Hij dit heeft gedaan, *omdat God met Hem was*.

Dat staat hier, opdat u weet en uw leven lang vasthoudt: *God was met Hem!* Alles was van God, en nog heden komt alles van God door Jezus Christus, wanneer wij ervaren, hoe de goedertierenheid van God over ons komt. God is het, Die door Jezus Christus ons en de onzen van zoveel zonden verlost, van de zo onbedwingelijke hartstochten van het vlees, die een mens zo diep kunnen doen zinken. De oorsprong van al deze weldaden is God. Dat moeten wij weten. Zoals wij nu naar onze Geloofsbelijdenis van de Heere Jezus Christus belijden: “Hij heeft geleden onder Pontius Pilatus, is gekruisigd, gestorven en begraven”, zo heet het ook hier in de prediking van Petrus vers 39: *Welke zij gedood hebben, Hem hangende aan een hout*. Dat is geschied, opdat openbaar zou worden, hoe groot de vijandschap van de mensen tegen God is, en opnieuw hoe God, waar Hij wil en wanneer Hij wil, het, harde hart van de mensen verbreekt en Zich van vijanden vrienden maakt. Verder predikt hij: “Deze heeft God opgewekt ten derde dage.” En waartoe heeft Hij Hem opgewekt? Om te doen verkondigen: “Daar staat de door u verworpen Heiland weer levend voor u en om te vragen: “Wie heeft nu gelijk? u, of Ik? u, Mijn vijand, die niet hebt opgehouden, kwade gedachten tegen Mij te koesteren en tegen Mij op te staan, of Ik, Die niet moe ben geworden, alles te doen tot behoud van uw ziel?”

Petrus dan doet uitkomen, dat de Heere Jezus ten derde dage is opgewekt, om er op te wijzen, hoe alles nauwkeurig naar de Schrift en het Profetisch getuigenis is geschied. (Vergelijk Hosea 6: 2.) Verder lezen wij: *En heeft gegeven, dat Hij openbaar zou worden. niet allen volke, maar de getuigen, die van God tevoren verkoren waren, ons namelijk*. Waarom heeft God Hem toen niet aan het hele volk openbaar doen worden? Er bestond daaraan geen behoefte: die moest eerst ontstaan, er moest eerst een verslagen hart zijn, opdat de eeuwige troost daarin zou komen. God de Heere heeft zijn getuigen verwekt, die Hij tevoren had verkoren.

De Apostelen, en daarom noemen wij onze Geloofsbelijdenis ook de Apostolische. Want, al kunnen wij ook niet haar herkomst aantonen, zij bevat toch nauwkeurig de afzonderlijke punten van de Apostolische prediking, zoals wij die in de Handelingen der Apostelen, en in het bijzonder ook in dit tiende Hoofdstuk vinden uitgedrukt. Waar nu de behoefte aan deze waarheid is gewekt, daar moet een van God verordend getuige komen, een getuige, die zelf alles heeft ervaren, alles heeft gezien, zoals de Apostelen. Deze Apostolische leer nu heeft God in de prediking gelegd, opdat zij gepredikt worde tot op de huidige dag, aan allen, die daaraan behoefte hebben, en dan worden allen, die deze waarheden aan zichzelf hebben ervaren, getuigen daarvan, dat er bij God geen ding onmogelijk is, dat God een Bron is van vrede, van leven en van volkomen verlossing, getuigen daarvan, dat alles, wat wij zijn en wat wij hebben, voor

alles Jezus Christus, onze Heere en Heiland Zelf, een gave van God is. Een engel kent niet uit eigen ervaring de diepte van onze verlorenheid, daarom zal een engel ons het Woord niet brengen, maar zulk één, die zelf verloren was, maar vrede heeft gevonden in het bloed van Jezus Christus door het geloof. Zulk één zal het prediken, die dit aan zichzelf heeft ervaren: Er is niets hierbeneden, niets in mij, waaraan ik mij kan houden; er is geen werk van mijn handen, waarop ik gerust kan sterven, maar:

Gij zijt, o Jezus, t' aller tijd

Alleen mijn hoop op aarde.

Ik weet, dat Gij mijn Heiland zijt,

Geen and're troost heeft waarde.

Wat was het nu, dat Cornelius tot hiertoe niet wist? Dat een iegelijk, die gelooft, vergeving van de zonden ontvangen zal door de Naam van Jezus Christus. Dat wist hij nog niet. Hij wist tot hiertoe niet, dat deze Jezus Christus, die Petrus predikte, door God verordend was tot een Rechter van levenden en doden. O, zo hebben wij het dus met Christus Jezus te doen. Hij is mijn Rechter, wanneer ik sterf! Ik roep Zijn Naam aan tegen dood en graf! Zijn Naam alleen helpt tegen de hel, Zijn Naam alleen helpt op aarde, op het sterfbed, Zijn Naam alleen helpt in de hemel voor Gods troon. De vergeving van de zonden geschiedt door Zijn Naam. Welke naam helpt dus voor God? De naam van u, die een zondaar bent, die een groot zondaar, een groot misdadiger bent, die ik weet niet wat hebt gedaan? Nee! Zijn Naam alleen! In Zijn Naam is de schuldbrief verscheurd. Zijn Naam verzekert een eeuwig geldende genoegdoening. Zijn Naam verzekert ons, dat God in Zijn volk geen zonde meer ziet, maar zijn lieve Zoon voor ons tot zonde heeft gemaakt, opdat wij in Hem, in Christus, rechtvaardigheid van God zouden worden. (2 Cor. 5: 21.)

Wat is ons nu nodig? Dat wij in Hem, let wel: in *Hem*, in *Hem geloven!* Wat is dat: in Hem geloven? Dat begrijp ik niet! "In Hem geloven", wil zeggen, dat u naar Hem hongert en dorst, dat u in uw hart zucht: Heere Jezus, leer mij U toch recht kennen, opdat ik U zo mag kennen, dat U in waarheid ook voor mij zulk een Heiland bent! Wat is geloven? Mij in mijn verzinken aan Hem overgeven, het in Zijn Naam wagen. Ik heb niets, maar als een verzinkende grijp ik Zijn Naam aan, en in Zijn Naam Zijn bloed, Zijn gerechtigheid. Daarmee kan ik niet verzinken! Dat zijn geen onzekere leerstellingen, maar de Apostel zegt, dat door Zijn Naam allen, die in Hem geloven, vergeving van de zonden ontvangen zullen. Dat staat vast, onwankelbaar vast. U kunt op niets goeds wijzen, op volstrekt niets; u bent een mens, en het goede, dat u vandaag hebt opgebouwd, breekt u morgen, hetzij voorzichtig of onbedachtzaam, weer af. U kunt u niet verlaten op uw vroomheid. Alles, wat u meent te hebben, wordt u weer uit de handen geslagen, en dan kan het weer verschrikkelijk donker worden. Dan moet u opnieuw de Zon van de gerechtigheid opgaan. Maar het gaat met deze Zon, als met de zon aan de hemel. Op het ogenblik is de hemel bewolkt en grauw, en zien wij de zon niet. Maar ik vraag: is zij daarom niet aan de hemel? Zo ook is de Zon van de gerechtigheid aanwezig, Deze is voor de Rechterstoel van God, opdat er genezing zij onder zijn vleugelen (Mal. 4: 2). De vergeving van de zonden is een wonderlijke zaak. Wij hebben dit Artikel ook in onze Geloofsbelijdenis: "Ik geloof de vergeving van de zonden." Er staat dus niet: ik gevoel haar; ook niet: ik kan haar aanwijzen; maar: ik *geloof* haar. Zoals ik geloof, dat God is, dat door Hem zon, maan en sterren aan de hemel schitteren, dat Jezus Christus is, zo geloof ik in Hem de vergeving van de zonden, geloof ik, dat het Lam van God mijn zonden van mij genomen, op Zich geladen en weggedragen heeft, zodat ik in Hem vrede heb.

Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen, die het woord hoorden. Ach, wij horen deze woorden zo dikwijls en zijn er zo aan gewoon! Maar deze lieve Heidenen horen dit Evangelie voor de eerste maal, en nu kunt u denken, welk een indruk dat op deze hongerige zielen maakte! Dus eist God niets van mij? Hij verlangt niet, dat ik mijn kleed verander? Nee, Hij wil van mij geen besnijdenis, geen heffingen noch tienden, Hij verlangt van mij niet, ik weet niet welke reinigingen en wassingen, maar komt met Zijn belofte: Gij zult vergeving van de zonden ontvangen, - geloof! En toen geschiedde het dan, dat de Heilige Geest met zulk een macht en kracht op deze Heidenen viel, dat de gelovigen uit de besnijdenis, die met Petrus gekomen waren, daarover verbaasd stonden en erkenden: "Dat heeft God gedaan!" want zij vernamen niet alleen, dat deze Heidenen vrede in het hart werd uitgestort, dat zij vervuld werden met blijdschap in de Heilige Geest, maar ook dat de Heilige Geest hen met vreemde talen deed spreken.

En Petrus zei: "Kan ook iemand het water weren, dat deze niet gedoopt zou worden, welke de Heilige Geest ontvangen hebben, gelijk als ook wij?" Maar waarom moeten zij nu ook nog met water gedoopt worden, als zij toch al Heilige Geest hebben ontvangen? Omdat het bevel van de Heere Jezus luidt: "Doopt hen in de Naam van de Vader en van de Zoon en van de Heilige Geest."

Zij moeten niet alleen de zaak hebben, maar zij moeten ook teken en zegel er van hebben, dat Joden en Heidenen in Christus Jezus voor God gelijk zijn, zodat de Joden zich niet meer alleen voor gelovigen mochten houden. Want ook de Heidenen waren met water gedoopt in de Naam van de Heere Jezus.

En nu kunt u denken, welk een eensgezindheid, welk een liefde, welk een blijdschap onder hen zal geheerst hebben. Zij baden Petrus, dat hij enige dagen bij hen wilde blijven. Waarom deden zij dat, daar zij toch zelf vervuld waren met de Heilige Geest? O mijn Geliefden, dat is het wonder van de Godsrivier: wanneer men daaruit gedronken heeft, smaakt het zó goed, dat men altijd weer opnieuw om een dronk vraagt. Amen.

Nazang: Psalm 133: 1 en 2

*Ai ziet! hoe goed, hoe lieflijk is 't, dat zonen
Van 't zelfde huis als broeders samenwonen,
Daar 't liefdevuur niet wordt verdoofd!
't Is als de zalf op 's hogepriesters hoofd,
De zalf, waarmee hij is aan God gewijd,
Die door haar reuk het hart verblijdt.*

*Die liefdegeur moet elk tot liefde nopen,
Als d' olie, die, van Arons hoofd gedropen,
Zijn baard en klederzoom doortrekt.
Z' is als de dauw, die Hermons kruin bedekt,
Die Sions top met vruchtbaar vocht besproeit,
En op zijn bergen neervloeit.*